

AGATHA CHRISTIE

TEMETNI VESZÉLYES

BŰNÜGYI REGÉNY

EURÓPA KÖNYVKIADÓ BUDAPEST 1970

Agatha Christie: Affair the Funeral
Copyright Agatha Christie, 1953.

Második kiadás

Fordította: Kovács György

A kiadásért felel az Európa Könyvkiadó igazgatója - Felelős szerkesztő: Sziogyártó László - A szöveget az eredetivel egybevetette: Ottlik Géza - A fedélrajz Szabó Arpád munkája - Tipográfia: Horváth Tibor - Műszaki szerkesztő: Gergely Tibor - Műszaki vezető: Siklós Béla
Készült: 134900 példányban, 16,1 (A/5) ív terjedelemben, az MSZ 5601-59 sz. szabvány szerint
EU 141 - d - 7071
69.3905.66-14-2 Alföldi Nyomda, Debrecen

A vén Lanscombe reszketeg léptekkel totyogott szobáról szobára, hogy felhúzza a redőnyöket. Némelyik ablakon kinézett, s ilyenkor összehúzta öreg, enyves szemét.

Hamarosan visszaérkeznek a temetésről. Kissé gyorsabban lépegetett. Sok az ablak.

A múlt századbeli Enderby-kastély gótikus stílusban épült. Minden szobában színehagyott brokát- vagy bársonyfüggönyök lógtak. A falak egy részén kopott selyemburkolat. A zöld szalonba érve, a vén inas felpillantott a kandalló felett függő képre, amely Cornelius Abernethie-t ábrázolta. Számára épült a kastély. Cornelius Abernethie barna szakállá támadóan meredt előre; keze egy földgömbön nyugodott. Nem tudni, hogy a modell óhaja vagy a művész ötlete volt-e ez a jelképes póz.

A vén Lanscombe gyakran gondolta magában, hogy a kastély ura, a kép után ítélve, nagyon energikus egyéniség lehetett: örült, hogy nem ismerte személyesen. Az ő gazdája Richard úr volt. Mégpedig jó gazdája. Nagyon is hirtelen távozott, bár igaz, hogy egy idő óta orvos járt hozzá. Bizony, Richard úr sosem tért magához abból a megrázkódtatásból, amelyet a fiatal Mortimer úr halála okozott. A vén ember megcsóválta a fejét, és besietett a fehér budoárba. Szörnyű katasztrófa volt az a haláleset. Ilyen erőteljes, egészséges fiatal férfi, nyitva állt előtte a világ! Az ember igazán nem hitte volna, hogy ilyesmi megtörténhetik. Lesújtó, igazán lesújtó. Gordon úr pedig elesett a háborúban. Egyik szerencsétlenség a másik után. Így megy ez manapság. Szegény Richard úr nem tudta elviselni. Pedig egy héttel ezelőtt még elég jó erőben volt.

A fehér budoár harmadik ablakának redőnye nem akart rendesen felmenni. Egy darabot ment, aztán megakadt. Alighanem rossz már a rugója - csak az lehet a baj -, öregek, ócskák már ezek a redőnyök, mint minden a kastélyban. S manapság semmit sem lehet jól megjavíttatni. Az iparos lekicsinylően csóváltatja a fejét, és kijelenti, hogy az efféle ósdi holmi nem alkalmas a reparatúrára. Pedig a régi többet ér, mint az új! Ha valaki, akkor ő, Lanscombe, tudja. Ami új, annak nagy része kontármunka - szétmegy az ember kezében. Az anyag selejtes, de a megmunkálása is az. Ő, Lanscombe, akárkinek a szemébe mondja!

Talán ha létrára állna, meg tudná igazítani a redőnyt. De ehhez nincs sok kedve; fél a szédüléstől; az mostanában könnyen elfogja, ha létrára hág. Egyelőre így hagyja a redőnyt. A fehér budoár úgysem az útra néz, nem látják az autókból, amikor visszaérkeznek a temetésről. Most senki sem használja a szobát. Hölgyek szobája ez, hölgy pedig már régen nem él Enderbyben. Kár, hogy Mortimer úr nem nősült meg. Hol Norvégiában járt halászni, hol Skóciában vadászni, hol meg Svájcban mindenféle téli sport kedvéért, ahelyett, hogy elvett volna egy szép fiatal ladyt, és otthon maradt volna rohangáló gyerekekkel. Be régóta nem lármáztak gyerekek ebben a házban!

És Lanscombe gondolatai visszakalandoznak a múltba, amelynek eseményei sokkal tisztábban és világosabban élnek az emlékezetében, mint ami az utolsó húsz év alatt történt. Ez a két évtized homályos és zavaros volt; mindenféle ember járt itt, azt sem tudta igazában, hogy ki kicsoda, és a külsejük is elfakult az agyában. De a régmúlt napokra jól visszaemlékezik.

Richard úr valósággal atyja volt az öccseinek és húgainak. Huszonnegyedik évében járt, amikor apja meghalt, és mindjárt belevetette magát a munkába. Olyan pontos volt, mint az óra; életet, bőséget teremtett a házban. A sok fiatal lány és úrfi pedig vidámsággal töltötte el a kastélyt. Persze veszekedés, sőt verekedés is előfordult, és a nevelőnőknek kijutott a szenvedésekből. Azok a nevelőnők sosem tudtak a helyzet magaslatára emelkedni. Lanscombe-nak meg is volt a véleménye róluk. Annál jobban kedvelte a kisasszonykákat. Különösen Geraldine-t. De Corát is, aki sokkal fiatalabb volt. Leo úr meghalt, és Laura kisasszony sincs itt. Timothy úr pedig örökösen betegeskedik. Geraldine külföldön tengődik. Gordon urat a háború ragadta el. Richard úr bizonyult a legerősebbnek a testvérek közül, pedig ő volt a legöregebb. Túlélte mindnyájukat ... vagyis nem egészen, mert él még Timothy úr és a kis Cora kisasszony is, aki ahhoz a kellemetlen "művészhez" ment férjhez. Huszonöt éve nem látta Corát, még csinos fiatal lány volt, amikor az az alak magával vitte; most pedig alig ismert rá, úgy meghízott, és olyan feltűnően öltözködik. Az ura francia, vagy legalábbis félfrancia volt - az efféle férj sosem hoz jót az asszonyra. De Cora őszintén szólva már lánykorában is olyan ... olyan oktalan jószág volt, ahogy faluhelyen mondják. Minden családban akad egy ilyen.

Cora azonnal ráismert. "Nini, Lanscombe!" - kiáltott fel, és látszott, hogy szívből megörült. Igen, mindnyájan szerették a vén Lanscombe-ot, s ha vendégek jöttek ebédre, a gyerekek lelopakodtak a konyhába, ahol az inas, asztalbontás után, pudinggal és habos süteménnyel traktálta őket. Bizony, mindenki ismerte Lanscombe-ot, de most alig van már valaki, aki emlékezne rá. Főként a fiatal nemzedék nem, igaz, ő maga is összezavarja, melyik kicsoda, és ők ügyet sem vetnek a kiöregedett inasra. "Egy csomó idegen - gondolta magában, amikor érkezni látta őket a temetésre -, egy csomó jöttment idegen!"

Persze Mrs. Leóra ez nem vonatkozik. - Mrs. Leó más, mint a többiek. Leo úr, mióta megnősült, többször járt itt a feleségével. Mrs. Leo igazi úrihölgy - igazi lady. Finoman öltözködik, mindig ápolt és disztigvált. Leo úr mindvégig nagyon szerette. Kár, hogy sosem volt gyerekük ...

Lanscombe hirtelen föleszmélt. Nem álldogálhat és álmodozhat itt tovább, mikor annyi dolga van. A földszint összes ablakait elintézte; az emeleti hálószobákét Janetre bízta. Janettel, a szakácsnővel együtt ő is részt vett a gyászszertartáson a templomban, de a krematóriumba nem mentek ki, hanem hazajöttek, hogy rendbe hozzák a házat, és

előkészítsék a villásreggelit. Persze, hideget fognak tálalni. Sonka, sült csirke, nyelv és saláta lesz, hideg citromos pudinggal és almatortával. De az egésznek forró levessel kell kezdődnie ... megy is Marjorie-hoz, hogy rendben van-e minden, mert most már egy-két percen belül hazaérkeznek.

Lanscombe szaporán csoszogni kezdett keresztül a szobán. Szórakozott, közömbös pillantása végigsiklott a fehér budoár kandallója felett függő képen, amely a zöld szalon képmásának párja volt. A fehér selyemruhát és a villogó gyöngysort virtuóz anyagszerűséggel festette meg a művész. Az emberi alak, amelyet ezek az ékességek körülvettek, kevésbé volt megkapó. Erőtlen arcvonások, rózsabimbó ajak, közepén elválasztott frizura. Szerény, vagy inkább: félték nő pillantott a képről a nézőre. Cornelius Abernethie feleségén egyetlen figyelemre méltó volt - a neve: Coralie.

Több mint hatvan esztendővel ezelőtt jelentek meg a "Coral" tyúkszemtapasz és az egyéb "Coral" lábápolószerek a piacon, s még mindig futottak. Nem tudni, hogy a "Coral" tyúkszemtapasz és társainak sikere jogosult-e vagy sem, de annyi bizonyos, hogy a közönség kitarzott mellettük. Egy neogótikus kastély több holdnyi kertjével egyetemben a "Coral" tyúkszemtapaszokból épült, és a belőlük áradó pénzből nevelődött fel hét fiú és leány, köztük Richard Abernethie is, akit három nappal ezelőtt gazdag emberként ragadott el a halál.

Lanscombe bepillantott a konyhába, hogy figyelmeztesse Marjorie-t, a szakácsnőt, az idő haladására, de harapós választ kapott. Marjorie fiatal volt, alig huszonhét éves, és állandóan felingerelte Lanscombe-ot, akiben egész más eszménykép élt arról, milyennek kell lennie egy szakácsnőnek. Marjorie-ban azonban semmi méltóság sem lakozik, és Lanscombe magas pozíciója sem imponál a lánynak. A kastélyt általában "ósvi kriptá"-nak nevezi, és folyvást arról panaszkodik, hogy a konyha, a tálaló és az éléskamra olyan nagyok, és olyan messze fekszenek egymástól, hogy "egynapi járásba kerül", míg elvégzi bennük a teendőit. Két éve szolgál Enderbyben, és csak azért nem mond fel, mert egyrészt magas bért fizetnek neki, másrészt Richard úr kedvelte és dicsérte a főztjét. Marjorie valóban kitűnően főz.

Janet, aki a konyhaasztal mellett álldogál, és egy csésze tea formájában önt új erőt magába, jóval túl van első ifjúságán, s bár szobalányi minőségében nemegyszer támadtak éles vitái Lanscombe-bal, rendszerint mégis szövetségre lépett az inással az ifjabb nemzedékkel szemben, amelyet Marjorie képviselt.

Mrs. Jacks, a "bejárónő", a negyedik személy a konyhában. Jacksnének nincs határozott hatásköre; ott segít, ahol éppen szükség van rá. Jelenleg teljesen átadta magát a temetés élvezetének.

- Gyönyörű volt - mondta, s miközben másodszor töltötte tele csészéjét, illő módon szipákolt. - Tizenkilenc autó ... teli templom ... a kanonok úr csodaszépen beszélt. És az idő is szép. Szegény drága Richard úr, nem maradt sok hozzá hasonló a földön. Mindenki becsülte, szerette.

Gépkocsiberregés és dudálás hallatszott be, Mrs. Jacks letette a csészéjét, és felkiáltott:

- Itt vannak!

Marjorie felcsavarta a gázlángot a nagy fazék alatt, amelyben a tejfölös csirkeleves főtt. A hatalmas, régi takaréktűzhely hidegen és használaton kívül állt a konyhában - elmúlt nagy idők néma tanújaként.

Az autók egymás után hajtottak a kapu elé, a feketébe öltözött utasok kiszálltak, és kissé bizonytalanul haladtak át az előcsarnokon a zöld szalon felé. A nagy, vasrostélyos kandallóban pattogott a tűz; az első, csípős őszi napok ellen nyújtott védelmet az érkezők számára, hogy a temetőben való hosszú ácsorgás után meg ne fázzanak.

Megjelent Lanscombe, és ezüsttálcáról sherryt kínálgatott.

Entwhistle úr, a régi és tiszteletre méltó Bollard, Entwhistle, Entwhistle & Bollard ügyvédi iroda társtulajdonosa hátát a kandallónak fordítva igyekezett felmelegedni. Elvett egy sherrys poharat a tálcáról, és agyafűrt jogászhoz illő pillantásokat vetett a társaságra. Nem mindenkit ismert személyesen, és most találós játékot játszott önmagával, hogy ki kicsoda. Mielőtt elindultak a temetésre, csak halkan és felületesen mutatkoztak be egymásnak.

Az ügyvéd Lanscombe jövőjét latolgatta magában. "Már reszketős a keze szegény, öreg fiúnak. Gondolom, közel lehet a kilencvenhez. Szerencsére csinos kis évjáradék vár rá. Nem kell aggódnia. A hú lélek. Ma már nem akad párjuk a régi szolgálknak. Bejárónők és anyahelyettesek ... órabérrel, Isten őrizzen tőlük. Szomorú világ ez. Szegény Richard nem élte végig, ami kijárt volna neki. Igaz, nem volt miért élnie."

A hetvenkét éves Entwhistle úr Richard Abernethie hatvannyolc esztendősen bekövetkezett halálát határozottan korainak tartotta. Entwhistle úr két évvel ezelőtt hagyott fel az ügyvédi tevékenységgel, de Richard végrendeletének végrehajtására mégis vállalta az utazást Északra. Úgy érezte, tartozik ezzel egyik legrégebbi kliensének, aki egyúttal jó barátja is volt.

Gondolatban felidézte a végrendeletet és következményeit a család egyes tagjaira.

Helent, Leo özvegyét, jól ismeri. Nagyon bájos nő, mindig tisztelte s szerette. Megelégedetten nyugtatta szemét Helenen, aki az egyik ablak közelében álldogált. A gyászruha jól áll neki. Helennek sikerült megőriznie a vonalait. Az ügyvédnek most is tetszenek a nő tiszta metszésű arcvonásai, a halántékról simán hátrafésült őszi haja, s szeme, amelyet régen gyakran hasonlítottak búzavirághoz, most is ugyanolyan tiszta kék.

Milyen idős lehet Helen? Ötvenegy vagy ötvenkettő. Különös, hogy Leo halála után nem ment többé férjhez. Pedig milyen vonzó egyéniség. Igaz, nagyon szerették egymást.

Az ügyvéd most Mrs. Timothyra pillantott. Ezt az asszonyt alig ismeri. A gyász nem nagyon illik hozzá ... az ember

inkább skót sportszövetben képzelné maga elé. Jól megtermett, józan és tetterős asszony. Mindig jó és odaadó hitvese volt Timothynek. Folyvást az ura egészségével foglalatkosodik ... talán kissé túlságosan sokat is és túlságosan fontoskodóan. Valóban olyan beteges ember ez a Timothy? "Vagy inkább hipochonder" - gondolta magában az ügyvéd. Ugyanez a gyanú élt a megboldogult Richardban is. "Gyenge tüdeje volt gyermekkorában - mondta egyszer. - De kötve hiszem, hogy' még most is lenne valami baja." - De hát mindenkinek megvan a maga szeszélye. A Timothyé az egészségi állapota. És vajon Maude-nak mi a véleménye az ura betegeskedéséről? Aligha hisz neki, de az asszonyok elhallgatják az efféle kételyeiket. Timothyék jó anyagi viszonyok között élhetnek. Sohasem könnyelműsködtek. De az örökség nyilván nekik is jól jön, hiszen a súlyos adók mindent elvisznek. A háború óta valószínűleg ők is szerényebben élnek.

Entwhistle úr most George Crossfieldre, Laura fiára fordította figyelmét. Laura annak idején gyanús szerzetet választott élettársául. Senki sem ismerte közelebről. Saját bevallása szerint tőzsdeügynök volt. George, a fia, ügyvédi irodában dolgozott, de nem éppen a legjobb hírűben. Jó megjelenésű gyerek, de valami sunyiság van benne. Nem sok pénze lehet. Laura mindig csodálatosan ügyetlenül fektette be a pénzét. Amikor öt évvel ezelőtt meghalt, alig maradt utána egy fillér. Csinos, romantikus leány volt Laura, de a pénzhez semmi érzéke nem volt. Entwhistle úr szeme tovább vándorolt George-ról. Melyik kicsoda a két lány közül? Persze, persze, ez Rosamund, Geraldine lánya, aki a malachitasztalon álló művirágcsokrot nézi. Szép lány, sőt nagyon szép - de kissé üres az arca. Színésznő. Vándortársulatban játszik, vagy minek is hívják ezt az ostoba intézményt? A férje is színész. Jóképű ember. "És tudja is, hogy jóképű" - gondolja magában Entwhistle úr, mert némi előítélettel viseltetik a színészi foglalkozással szemben. "Vajon miféle szerzet ez a férj, honnan jött, s merre van hazája?"

Az ügyvéd rosszálló pillantást vetett Michael Shane-re, a szikár, szőke szépfiúra.

Susannak, Gordon lányának, sokkal inkább való lenne a színpad, mint Rosamundnak. Több benne az egyéniség. Sőt, mindennapi használatra kissé túlságosan is sok. A lány közel állt az ügyvédhez, aki diszkrétan, de alaposan szemügyre vette. Sötét haj, aranyba játszó barna szem, dacos, szép ívű, száj. Mellette áll az ura ... persze ... most ment férjhez ... gyógyszerész. De nem gyógyszerész-tulajdonos, hanem csak alkalmazott! Entwhistle úr világnézete nehezen tűrte, hogy egy úrilány olyan embert válasszon férjül, aki kiszolgál másokat. De manapság az úrilányok már akárkihez férjhez mennek! A seszínű hajú, sápadt, bizonytalan arcvonású fiatalember sehogy sem találta helyét. Az ügyvédben előbb kíváncsiság ébredt, mi az oka a fiú zavarának, majd jóindulatúan azzal próbálta magyarázni, hogy a felesége családjával való megismerkedés zavarta meg.

Entwhistle úr vizsgálódásának utolsó tárgya: Cora Lansquenet. Ebben van is némi jogosultság, hiszen Cora késői, utolsó gyerekként született. Richard legfiatalabb hűgát ötvenedik évében hozta világra anyja, s a törekeny asszony nem tudta túlélni tizedik gyermekét (három gyermeke csecsemőkorban halt meg). Szegény Cora! Egész életében csak zavart, bosszúságot okozott ... nagy, melák lány lett belőle, szörnyen esetlen volt, és állandóan kikottyantott valamit, amiről nem kellett volna beszélni. Bátyjai és nővérei mindig kedvesen bántak Corával, igyekeztek jóvátenni botlásait és elsimítani kiszólásait. Senki sem gondolt komolyan arra, hogy Cora férjet találhat magánalt. Nem volt szép lány, s néha nagyon is feltűnően kikezdett egy-egy fiúval, aki a házhoz járt, aminek többnyire az lett a következménye, hogy a fiú hirtelen elmaradt a háztól. Aztán, gondolta magában Entwhistle úr, jött ez a Lansquenet-ügy ... Pierre Lansquenet félig francia volt, Cora egy festőiskolában ismerkedett meg vele, ahol a lehető legkorrektebb tárgyú vízfestmény-csendéletek gyártására tanították a növendékeket. De aztán a csendéletekről áttértek az aktfestésre, Cora ekkor találkozott Pierre Lansquenet-vel, és egy szép napon hazament és kijelentette, hogy férjhez megy hozzá. Richard Abernethie ellenállt ... nem szívelte Pierre-t, és hozományvadász gyanújába vette. De miközben Lansquenet származását kutatta, Cora megszökött ideáljával. Házasságot kötöttek, és hol Bretagne, hol Cornwall festőknek való zugaiban ütötték fel a tanyájukat. Lansquenet nagyon rossz festő volt, és távolról sem kellemes ember, de Cora még mindig szerette a férjét, és sosem bocsátotta meg a családjának, hogy nem rokonszenvezett Pierre-rel. A jószívű Richard állandóan támogatta anyagilag hűgát. A Lansquenet házaspár nyilván ebből a járadékból élt, hiszen Pierre, gondolta magában az ügyvéd maliciózusán, soha életében nem keresett egy fillért sem. Már tizenkét vagy több éve is, hogy Pierre meghalt. Özvegye pedig visszaérkezett régi otthonába ... elhízva, fekete gyöngysorral a nyakán, mindenáron bohémnak öltözve, és most egyik szobából a másikba járkál a házban, mindent megfogdos, és boldogan kiált fel, ha sikerül egy régi emléket feltámasztania. Cseppet sem igyekszik azt a látszatot kelteni, hogy a bátyja halála megrázta. "Igaz - morfondírozott tovább Entwhistle úr -, Cora sosem tette magát."

Újból Lanscombe lépett a szobába, és az alkalomhoz illő gyászos hangon morogta:

- A villásreggeli tálalva van.

2

A pompás csirkeleves, a válogatott hideg falatok és egyikét pohár chablis után a temetési hangulat is felengedett. Richard Abernethie halála senkit sem kavart fel túlságosan, mert senki sem állt szoros kapcsolatban vele. Mindenki illő ünnepélyességgel és komolysággal viselkedett (a gátlástalan Cora kivételével, aki nem titkolta, hogy kitűnően érzi magát), de úgy érezték, hogy most már eleget tettek a társadalmi előírásoknak, és már szabadabban lehet társalogni.

Entwhistle úr bátorítani igyekezett ezt a magatartást. Nagy tapasztalata volt temetésekben, és pontosan ismerte az elvárható viselkedés rendjét.

A villásreggeli befejeztével Lanscombe jelezte, hogy a feketekávé a könyvtárszobában fogja felszolgálni. Ez a finomságokra érzékeny, gyakorlott inas taktikája volt. Eljött az ideje, hogy a társaság a lényegre - más szóval: a végrendeletre - kezdje tárgyalni. Ehhez a könyvtárszoba a megfelelő színhely ... komoly polcaival és vörös bársonyfüggönyeivel. Körülhordta a feketét a könyvtárban, aztán kiment és csendesen becsukta maga mögött az ajtót.

Néhány köznapi megjegyzés után mindenki Entwhistle úrra tekingetett. Az ügyvéd azonnal reagált a várakozó pillantásokra. Órájára nézett.

- El kell érnem a 3.30-as vonatot - kezdte.

Kiderült, hogy mások is ezzel a vonattal akarnak utazni.

- Amint méltóztatnak tudni - mondta Entwhistle úr -, én vagyok Richard Abernethie utolsó akaratának végrehajtója ... Cora Lansquenet közbevágott.

- Én nem is tudtam - csicseregte. - Mondja, ügyvéd úr, örököltem valamit?

Entwhistle úr ismét úgy érezte, mint már annyiszor, hogy Cora néha fékezhetné a nyelvét.

Szigorú pillantást vetett a közbeszólóra, és folytatta:

- Egy évvel ezelőtt Richard Abernethie végrendelete még nagyon egyszerű volt. Bizonyos kötelezettségeken kívül mindent fiára, Mortimerre hagyott.

- Szegény Mortimer - mondta Cora. - Ez a gyermekbénulás egyszerűen borzasztó.

- Mortimer hirtelen és tragikus halála nagy csapás volt Richard számára. Hónapokig tartott, amíg összeszedte magát. Ekkor figyelmébe ajánlottam, hogy tanácsos lenne új végrendeletet szövegeznie.

Maude Abernethie mély hangja csendült fel:

- Mi történt volna, ha nem végrendelezik újból? Minden Timothyra szállna ... mint a soron következő legközelebbi hozzátartozóra?

Entwhistle úr majdnem értekezésbe kezdett a közelebbi és távolabbi hozzátartozók örökösödési jogáról, de meggondolta magát, és röviden kijelentette:

- Tanácsomra Richard úgy határozott, hogy új végrendeletet készít. De előbb közelebről meg óhajtott ismerkedni a fiatalabb nemzedékkel.

- Kihallgatásra rendelt bennünket - mondta Susan, és dallamosan felnevetett. - Először George-ot, aztán Greget meg engem, végül Rosamundot és Michaelt.

Gregory Banks sovány arca kipirult; éles hangon mondta:

- Miért fogalmazod így, Susan?! Kihallgatásra rendelt ... igazán furcsa kifejezés ...

- Pedig az volt, nem igaz, Entwhistle úr?

- Én is örököltem valamit? - ismételte Cora.

Entwhistle úr köhintett, és hűvös hangon folytatta:

- Leszek oly bátor és mindnyájuknak másolatot küldök a végrendeletről. Fel is olvashatom most mindjárt, ha óhajtják, de attól tartok, hogy a jogi kifejezések elhomályosítanak a lényegre. Röviden és közérthetően a következő a helyzet: bizonyos kisebb adományok és a Lanscombe-nak juttatott komoly összegű hagyaték után, amely megfelelő életjáradékot biztosít számára, a vagyon - mégpedig nagyon tekintélyes vagyon - zömét hat egyenlő részre kell felosztani. Az adók és illetékek lerovása után négy rész Richard fivérének, Timothy-nak, unokaöccsének, George Crossfieldnek, unokahúgának, Susan Banksnek, és másik unokahúgának, Rosamund Shane-nek fizetendő ki. A fennmaradó két rész bankbetétként kezelendő; az egyik betét kamatai az elhunyt fivére, Leo özvegyének, Mrs. Helen Abernethie-nek fizetendő; a másik betét kamataiban Richard húga, Mrs. Cora Lansquenet részesül. A jogosultak haláluk napjáig élvezik a kamatokat. Haláluk után a bankbetétek vagy a többi örökös, vagy az elhunytak utódai között osztandók fel.

- Nagyon kedves tőle! - mondta Cora őszinte elismeréssel. - Tehát állandó jövedelem! De vajon mekkora?

- Ezt ebben a pillanatban nem lehet ... nem tudom pontosan megmondani. Amint méltóztatnak tudni, az örökösödési adó nagyon magas, úgyhogy ...

- Még hozzávetőleg sem tudja megmondani, ügyvéd úr?

Entwhistle úr belátta, hogy Cora nem fog elhallgatni alaposabb felvilágosítás nélkül.

Hozzávetőleg körülbelül három-négyezer fontról lehet szó évente.

- Jaj de finom! - kiáltotta Cora. - Megyek Capriba.

Helen Abernethie csendesen így szólt:

- Kedves és nemes szívű gesztus Richardtól. Nagyra értékelem jóságát.

- Richard nagyon szerette önt, asszonyom - mondta az ügyvéd. - Leo volt legkedvesebb testvére, és Leo halála után várva várta az ön látogatásait. Helen sajnálkozva mondta:

- Bár tudtam volna, hogy szegény Richard milyen beteg. Nem sokkal halála előtt meglátogattam, és bár tudtam, hogy betegségen esett át, nem gondoltam, hogy állapota ilyen komoly.

- Mindig az volt - mondta Entwhistle úr. - De nem szerette, ha beszélnek róla, és nem hiszem, hogy bárki is ilyen közelinek hitte volna halálát. Tudom, hogy orvosát is meglepte, ami történt.

- "Hirtelen, kastélyában", ezt olvastuk az újságban - mondta Cora, és bölintott. - Nem tudtam mire vélni, mikor olvastam.

- Mindnyájunkat megrázott - szólt Maude. - Szegény Timothyt egészen felkavarta. "Ilyen hirtelenül - mondogatta. - Ilyen hirtelenül."

- És milyen ügyesen sikerült titokban tartani! - mondta Cora. Majd kissé zavarba jött, mikor mindenki rápillantott. - Azt hiszem, igazatok van - folytatta sietve. - Teljesen igazatok van. Vagy talán ... szóval csak baj lehet abból, ha nyilvánosságra kerül. Szigorúan a családban kell maradnia.

Mindenki elképedve meredt Corára.

Entwhistle úr előrehajolt székében.

- Bevallom, nem egészen értem, mire gondol, Cora.

Cora Lansquet csodálkozástól tágra nyílt szemmel pillantott körül a család tagjain. Kissé féloldalt hajtotta a fejét, ahogy a madarak szokták.

- Hiszen meggyilkolták, nem? - kérdezte.

3

Entwhistle úr úton London felé, az első osztályú фуlke egyik sarkában, Cora Lansquet rendkívüli megjegyzésén töprengett. Igaz, Cora kiegyensúlyozatlan és feltűnően buta nő; már gyermekkorában híres volt gátlástalanul kikottyantott, felesleges megjegyzéseiről, amelyek talán igazak voltak, de mindenkit kínos zavarba hoztak. És igazak voltak-e valóban mindig? Nem is illik ide ez a szó, hogy igazság - inkább azt lehetne mondani: gyerekszáj.

Az ügyvéd felidézte magában a mai szerencsétlen megjegyzés közvetlen hatását. A megdöbbenés és helytelenítő pillantások sortüze ráébresztette Corát, milyen szörnyűséget mondott.

Maude így kiáltott fel:

- No de Cora! - George pedig: - Kedves Cora néni! - Valaki más így szólt: - Mi jut eszedbe tulajdonképpen?!

Cora ijedten és megszeppenülten összevissza kezdett beszélni:

- Borzasztóan sajnálom ... nem akartam ... jaj de butaság ... de abból, amit Richard mondott, azt hittem ... Ó, természetesen tudom, hogy minden rendben van, de halála olyan hirtelen jött ... Felejtsetek el, kérlek, amit mondtam ... Nem akartam ilyen ostobaságot mondani ... Tudom, hogy mindig rosszul süls el ...

A pillanatnyi izgalom lecsillapodott, és nyugodtan megbeszéltek, mi a teendő a megboldogult személyi tulajdonával kapcsolatban. Entwhistle úr azt indítványozta, hogy a kastélyt és berendezését adják el.

Cora baklövését elfelejtették. Végül is Cora, ha nem is nevezhető egyenesen abnormisnak, de megdöbbenően naiv. Sosem tudja, mit lehet kimondani és mit nem. Tizenkilenc éves korában ez nem sokat számított. Egy enfant terrible féktelenségeit ebben a korban még el lehet viselni, de egy közel ötvenesztendős enfant terrible már ijesztő. Folyton-folyvást kikottyantani nem kívánatos igazságokat! ...

Az ügyvéd gondolatszövegetése hirtelen félbeszakadt. Másodszor zavarja meg ez a szó, ez a fogalom: igazság. És miért olyan zavaró ez a szó? Mert az igazság volt mindig annak a zavarnak a forrása, amelyet Cora elszólásai keltettek. Mert a lány naiv megállapításai vagy igazak voltak a maguk egészében, vagy legalábbis szemernyi igazságot tartalmaztak, s ez hozott zavarba mindenkit.

A negyvenkilenc éves, kövér özvegyasszony már alig hasonlított a régi idők Corájára. De a fiatal Cora modorosságait az idős Cora is megőrizte: a madárszerű fejmozdulatot, amikor valami különösen vadat mondott, és a jóleső várakozás eléggül arckifejezését. Entwhistle úr visszaemlékezett, hogy a kislány ugyanilyen képet vágott, amikor az egyik konyhalány alakjáról jegyezte meg: "Mollie alig fér a konyhaasztalhoz, úgy előreáll a hasa. Csak egy-két hónap óta ilyen. Miért dagad ilyen gyorsan a Mollie hasa?"

A kislányt gyorsan elhallgattatták. Az Abernethie házban a múlt század illemszabályai voltak a mérvadók. A konyhalány pedig másnap eltűnt a kastélyból, és megfelelő puhatolódzás után a másodkertészre ráparancsoltak, hogy annak rendje-módja szerint állítsa helyre a lány becsületét; igaz, kapott hozzá egy kis házikót is.

Régi emlékek - de ma is megvan a jelentőségük ...

Entwhistle úr alaposabban megvizsgálta nyugtalansága okát. Mi maradt meg benne Cora nevetséges megjegyzéséből, ami egyre a múltat éleszteti? Rájött, hogy Corának két mondata: "... de abból, amit Richard mondott, azt hittem ..." és "... halála olyan hirtelen jött ..."

Az ügyvéd előbb a második megjegyzést elemezgette. Valóban, Richard halálát bizonyos szempontból hirtelennek lehetett tekinteni. Entwhistle úr magával Richarddal, valamint Richard orvosával is tárgyalt egészségi állapotáról. Az orvos nyíltan megmondta, hogy páciense nem lesz hosszú életű. Ha Abernethie úr vigyáz magára, megélhet még két, sőt három évet is. Talán még többet - bár ez valószínűtlen. Annyi bizonyos, hogy az orvos nem számított betegének hirtelen halálára a közeljövőben.

Nos, a doktorok tévedtek - de a doktorok, miként ők maguk hangsúlyozzák, sosem tudhatják előre, hogyan reagál betegük a bajra. Olyanok gyógyulnak meg váratlanul, akikről már régen lemondtak. Lábadozó betegek váratlanul

visszaesnek és meghalnak. Nagyon sok függ a páciens életerejétől, élniakarásától.

Richard Abernethie-t pedig, ezt az egykor erőteljes és aktív férfit, immár semmi sem kötötte az élethez.

Fél évvel ezelőtt egyetlen fia, Mortimer, gyermekbénulást kapott, és egy hét alatt meghalt. A halála okozta kétségbeesést még fokozta az a tény, hogy Mortimer különösen erős és étellel teli fiú volt. Kiváló sportember, az atlétika mestere, akiről azt szokták mondani, hogy egy napig sem volt beteg életében. Jegyben járt egy bájos fiatal lánnyal, s az apa a szeretett, sikerült fiúba vetette minden reményét.

De a reménységek tragédiába fulladtak. S e veszteség után a jövő nem sokat tartogatott Richard Abernethie számára. Egyik fia csecsemőkorban halt meg, a másiknak nem maradtak utódai. Richardnak nem voltak unokái. Az Abernethie család kihal, és a hatalmas vagyon s a kiterjedt üzleti ügyek intézése nagyrészt még mindig az ő dolga. Ki fogja örökölni ezt a vagyont, ki vezeti tovább a vállalatot?

Entwhistle tudta, hogy mindez nagyon nyomta az öregúr lelkét. Egyetlen élő fivére félig rokkant. Maradna a fiatal nemzedék ... Az ügyvéd úgy vette észre, hogy Richard - ha nem is szólt erről - szívesen jelölt volna ki egyetlen örökösét, még ha kisebb megkötésekkel is. Annyi biztos, hogy az utolsó hat hónap folyamán Richard Abernethie egymás után meghívta magához unokaöccsét, George-ot, unokahúgát, Susant és férjét, másik unokahúgát, Rosamundot és férjét, valamint sógornőjét, Leo özvegyét. Az ügyvéd úgy gondolta, hogy Richard főként az első három közül keresett örökösöt. Helent inkább azért hívta meg, mert kedvelte, és talán hogy véleményét kérje, hiszen mindig sokat adott az asszony józan és gyakorlati ítéletére. Entwhistle úrnak az is eszébe jutott, hogy Richard az elmúlt fél évben rövid látogatást tett Timothynál.

Mindennek eredménye volt az a végrendelet, amely pillanatnyilag az ügyvéd aktatáskájában nyugodott. A vagyon egyenlően osztandó el. Ezt csak úgy lehet értelmezni, hogy Richard Abernethie bizalmát sem unokaöccse, sem unokahúgai, de még férjeik sem nyerték el.

Az ügyvéd tudomása szerint Richard nem hívta meg magához Cora Lansquenet-t, a húgát, s ez újra emlékezetébe idézte azokat a szavakat, amelyek Cora ajkán meggondolatlanul kicsúsztak: "... de abból, amit Richard mondott, azt hittem ..."

Mit mondott Richard Abernethie? És mikor mondta, amit mondott? Ha Cora nem volt Enderbyben, Richardnak kellett meglátogatnia húgát abban a berkshire-i falucskában, amelynek festői környezetében Cora háza áll. Vagy talán Richard levélben mondott valamit?

Az ügyvéd összeráncolta homlokát. Cora nagyon kritikátlan nő. Könnyen félreérthetett valamit, és elcsavarhatta az értelmét. Mégis szerette volna tudni, mit értett félre ...

E kételyek annyira izgatták az ügyvédet, hogy már azt latolgatta: magától Cora Lansquenet-től kér választ. Persze nem mindjárt. Cora ne vegye észre, hogy ő, Entwhistle, jelentőséget tulajdonít a fecsegésének. De idővel meg kell tudnia, mit mondott Richard a húgának. Mi készítette az asszonyt ezekre a szavakra

- Hiszen meggyilkolták, nem?

A vonat egyik harmadosztályú fülkájában Gregory Banks így szólt a feleségéhez:

- Ez a te nénikéd végképp megszedült!

- Cora néni? - Susan hangja határozatlan volt. - Lehetséges; mindig mondták, hogy egy kerékkel többje vagy kevesebbje van.

George Crossfield, aki szemközt ült, éles hangon közbeszólt:

- A leghatározottabban meg kellene akadályozni, hogy Cora néni ilyeneket mondjon. Isten tudja, mire gondol, aki hallja.

Rosamund Shane éppen nagy műgonddal rajzolgatta ajka körvonalait kis tükre előtt.

- Nem hiszem, hogy valaki ad valamit a vén skatulya mondókájára - mormolta. - Micsoda ruhákat hord, és hozzá még az a hamis gyöngysor ...

- Márpedig meg kellene akadályozni - ismételte George.

- Rendben van, drágám - nevetett Rosamund, miközben visszatette az ajakpirosítót a táskájába, és elégedetten szemlélte műrét. - Akadályozd meg!

- Véleményem szerint George-nak igaza van - mondta Rosamund férje váratlanul. - Az emberek könnyen szájukra veszik a pletykát.

- És miért baj az? - vetette fel a kérdést Rosamund. Szabályos ajkának szögletei mosolyra húzódtak. - Egészen vicces dolog!

- Vicces? - kérdezték négyen egyszerre.

- Gyilkosság a családban! - mondta Rosamund. - Végre egy kis izgalom.

Gregory Banksnek, ennek az ideges és boldogtalan külsejű fiatalembernek az ötlött az eszébe, hogy Rosamund átkozottul csinos ugyan, de egy-két dologban nagyon emlékeztet Cora néniére. S Rosamund következő szavai megerősítették ezt a benyomását:

- Mit gondoltok, ki ölte meg Richard bácsit ... ha tényleg megölték?

A szépasszony szeme elgondolkodva járt körbe a kocsiban.

- Richard bácsi halála mindnyájunknak jól jött - folytatta. - Michael meg én már nem tudtuk, mihez fogjunk. Micknek ígérek ugyan egy jó szerepet, de ki kellene várni. Most azonban miénk a világ. Mi adjuk a darabhoz a pénzt, ha kedvünk tartja. Sőt van még egy remek szerep ...

Senki sem figyelt Rosamund áradozására. Mindenki a saját közvetlen jövőjére gondolt.

"Micsoda mázli - gondolta magában George. - Most visszatehetem a pénzt, mielőtt észrevennék a hiányt ... Hajszálon múlt, hogy le nem buktam."

Gregory behunyta a szemét, és hátradőlt az ülésen. Vége a rabszolgaságnak!

Susan tiszta, kissé kemény hangja hallatszott:

- Természetesen nagyon sajnálom szegény Richard bácsit. De hát nagyon öreg volt már, és Mortimer is meghalt, és nem volt miért élnie, és nagyon szomorú sors várt volna rá ... öregén, betegen, bánatosan. Sokkal jobb ez így ... hirtelen elmenni ... különösebb feltűnés nélkül.

Kemény, magabiztos, fiatalos pillantása kissé ellágyult, amikor férjének elmerült arckifejezését nézte. Imádta Greget. Sejtette, hogy Greg többet jelent neki, mint ő Gregnek - de ez csak szította szerelmét. Greg az övé, és ő bármit megtenne érte. Bármit ...

Maude Abernethie éjszakára Enderbyben maradt. Éppen ebédhez öltözött át. Azon tűnődött, nem kellene-e vajon felajánlania Helennek, hogy tovább mellette marad, és segít neki a leltározásban és egyéb elintéznivalókban ... Mi történik majd Richard holmijával, értéktárgyaival? ... Levelek kerülhetnek elő ... De Entwhistle úr nyilván már magához vette a fontosabb iratokat, okmányokat. És most már itt az ideje, hogy hazatérjen Timothyhoz, akinek szüksége van rá. Timothy azonnal nyűgösködik, ha nincs mellette. Maude aggódott, hogy Timothy bosszankodni fog a végrendelet miatt. Tudta, hogy férje arra számított, Richard egyedül rá hagyja egész vagyonát. Végül is ő az utolsó Abernethie. Richard nyugodtan rábízhatta volna, hogy gondoskodjék a fiatal nemzedékről. Igen, Timothy biztosan úgy érzi majd, hogy sérelem érte ... Ez pedig rosszat tesz az emésztésének. Timothy teljesen kiszámíthatatlan, ha bosszankodik. Ilyenkor képes minden kritikáját és mérsékletét elveszteni ... Nem kellene-e újból Barton doktorral beszélnie ... Az altató ... Timothy túlságosan sokat vesz be néha ... valósággal kikelt magából, amikor el akarta tenni éjjeliszekrényéről az üveget. Pedig veszélyessé válhat ... Barton doktor is megmondta ... az ember elkábulhat, elfelejti, hogy mennyit vett be, és ... a legnagyobb baj történhetik! Feltűnően sok hiányzik már az üvegből, több, mint szabadna ... Tűrhetetlen, amit ez a Timothy a gyógyszerekkel művel. És nem hallgat a feleségére ... Néha nehéz bánni egy ilyen férfival!

Maude felsóhajtott ... majd felderült az arca ... Mostantól fogva sokkal könnyebb lesz a helyzetük. Mennyi gondjuk volt ... például a parkkal ... de ezentúl ...

Helen Abernethie a zöld szalonban ült a tűz mellett; ebédre várta Maude-ot.

Körülnézegetett a szobában. A régi napokra gondolt, amikor Leo és a többiek még éltek. Vidám ház volt ez. De egy ilyen nagy házba emberek kellene. Gyermekek kellene és cselédség, nagy lakomák, és sok jól fűtött kandalló, ha itt a hideg. Szomorú ház lett ez a kastély, amióta egyetlen magányos öregember lakott benne, aki elvesztette a fiát ...

Ki fogja megvenni a házat? Talán szálloda lesz belőle, vagy valamilyen intézmény, esetleg ifjúsági otthon? Manapság ez az elhagyott kastélyok sorsa. Nemigen akad vevő, aki maga akarna lakni benne. Az is megtörténhetik, hogy lebontják, vagy teljesen átépítik. Szomorú gondolat ... de Helen hirtelen elhatározással elkergette magától a szomorúságot. Az embernek nem tesz jót, ha a múltban időzik. A kastély, a vidám évek, Richard, Leo ... mindez szép volt, jó volt, de nem tér vissza többé. Új barátok, új feladatok és új érdekek léptek helyükbe. Új érdekek ... Örökséghez jutott, tovább fenntarthatja a házat Cyprusban, és megvalósíthatja terveit.

Az utóbbi időben súlyos pénzgondokkal küszködött ... adókkal ... rosszul sikerült befektetésekkel ... most, hála Richard pénzének, minden jóra fordul ...

Szegény Richard. Legalább nem sokat szenvedett ... álmában szólította magához a halál... Huszonkettedikén, hirtelen ... Alighanem ez tette a bogarat Cora fülébe. Néha milyen tűrhetetlenné tud válni! Mindig is ilyen volt. Egyszer külföldön találkozott vele, miután feleségül ment Pierre Lansquet-hez. Cora feltűnően zavart és kapkodó volt azon a napon; állandóan a madárszerű fejmozdulatait ismételte, ostoba és nagyképű megállapításokat tett a festészetéről, férje festészetéről, általában férje tehetségéről, ami észrevehetően kínossá vált Pierre számára is. Egyetlen férj sem szereti, ha a felesége bolondot csinál magából. Márpedig Cora állandóan ezt tette! De hát végül is mit tehet arról a szegény lány, hogy ilyenek született ... és még a házassága sem volt igazán boldog.

Helen pillantása azokra a viaszból készült művirágokra esett, amelyek egy kerek malachitasztalkán álltak. Cora e mellett az asztal mellett ült, amikor a többiek gyülekezni kezdtek a szobában, hogy elinduljanak a templomba. Corában túláradtak az emlékek, és boldogan ismerkedett újra a régi tárgyakkal ... sugárzott belőle az öröm, hogy újból régi otthonában lehet, teljesen elfelejtette, miért jött haza tulajdonképpen.

"Talán - gondolta Helen - Cora viselkedésének az a magyarázata, hogy kevésbé álszent, mint mi többiek ..."

Cora sosem adott a konvenciókra. Például, amit tegnap mondott:

- Hiszen meggyilkolták, nem?

Mindenki megdöbbenve, felháborodva bámult rá! Ahány arc, annyi felkavart érzelm tükröződése ...

Helen hirtelen elkomorodott, amikor visszagondolt rá. Még egyszer felidézte magában a jelenet képét. Valami nem volt rendben a képen ...

Valami ...?

Valaki ...?

Egy arc kifejezés? Ez okozná a zavart? Valami ... miként is lehetne ezt megfogalmazni? ... Valami, ami nem odavaló

...

Nem érti ... nem tudja hova tenni ... de biztos, hogy volt valami, ami ... ami ... rossz, ami nem odavaló ...

Ugyanakkor a swindoni vasútállomáson teát ivott és briósokat evett egy kissé rendetlenül és kissé komikusan öltözött hölgy. Reggelizés közben a jövőjét színeezgette. Eszébe sem jutott, hogy nagy baj leselkedik rá. Boldog volt.

Fárasztó utazás ez, Enderbyből Lytchett St. Marybe. Egyszerűbb lett volna Londonon át menni ... és alig került volna többbe. De hiszen a költségek már úgyszemint számítanak! Igaz, hogy a londoni vonaton együtt kellett volna utaznia a családdal. Londonig beszélgetni - ez túlságosan nagy megerőltetés.

Ez az útirány tehát mégis kellemesebb. A briósok pompásak. Az ember csodálatosan megéhezik egy temetésen. A forró leves is pompás volt Enderbyben hát még az almatorta!

Milyen nagyképek tudnak lenni emberek - és milyen álszenteskedők! Micsoda szemeket meresztettek; amikor kikottyantotta a gyilkosságot! Micsoda szemek, micsoda arcok!

Nem sajnálja, amit mondott. Megelégedetten bólintott. Igen, az a helyes, amit tett.

Felpillantott a falióra. Öt perc múlva jön a vonat. Kiitta a teáját. Elhúzta az arcát ... gyenge minőség!

Néhány pillanatig álmodozva bámult maga elé. A jövőre gondolt, szép és kényelmes jövőjére ... Elmosolyodott ... arca hirtelen boldog gyermekre emlékeztetett.

Végre élvezheti majd az életet ... Felkelt, kiment a peronra, s közben tovább játszogatózott derűs jövőjének gondolatával.

4

Entwhistle úrnak nyugtalan éjszakája volt. Olyan fáradtan ébredt, hogy fel sem kelt az ágyból.

Húga, aki háztartását vezette, behozta a reggeliző tálcát a hálószobába, és részletesen kifejtette, hogy - korát és egészségi állapotát tekintve - súlyos hibát követett el, amikor Észak-Angliába utazott, és temetésen vett részt.

Entwhistle úr csak annyit jegyzett meg, hogy az elköltözöttben testi-lelki jó barátját veszítette el.

- Temetés! - szólt húga mélységes rosszállással. - A te korodban már veszélyes temetni! Ha nem vigyázol magadra jobban, ugyanúgy eltűnsz az élők sorából egyik napról a másikra, mint a drágalátos Richard barátod. Ugyanolyan hirtelen.

A "hirtelen" szóra Entwhistle úr összeresztett. Elment a kedve a vitakozástól. Inkább hallgatott.

Jól tudta, miért idegesíti ez a szó.

Cora Lansquet! Teljes lehetetlenség, amit ez a nő mondott, de mégis jó lenne rájönni, miért mondta. Igen, majd meglátogatja Lytchett St. Maryben. Azt hozza fel ürügyül, hogy bizonyos aláírásokért jött a hagyatékkal kapcsolatban. Nem szükséges, hogy Cora sejtse, mennyire foglalkoztatják ostoba kijelentései. Igenis, meglátogatja ... mégpedig mielőbb.

Befejezte reggelijét, hátradőlt az ágyban, és a Times-ot kezdte olvasni. A Times mindig megnyugtatta.

Délután háromnegyed hatkor megszólalt íróasztalán a telefon.

Felvette a kagylót. Mr. James Parrott jelentkezett, a Bollard, Entwhistle, Entwhistle & Bollard ügyvédi iroda csendestársa.

- Ide figyeljen, Entwhistle - mondta Parrott úr. - Éppen most hívott fel a rendőrség egy Lytchett St. Mary nevű községből.

- Lytchett St. Maryből?

- Úgy van. Azt mondták ... - Parrott úr pillanatnyi szünetet tartott. Kereste a szavakat. - Bizonyos Cora Lansquet-ről van szó. Nem az Abernethie-hagyaték egyik örököse ez a nő?

- Igen, az. Tegnap találkoztam vele a temetésen.

- Ó! Ó is ott volt a temetésen?

- Ott. Mi van vele?

- Nos - úgy hangozott, mintha Parrott úr vonakodva szánná rá magát, hogy folytassa. - Tudniillik ... nagyon, nagyon különös ... nos, hát ... meggyilkolták!

Parrott úrnak nyilvánvalóan nehezebbre esett az utolsó szót kimondania. A Bollard, Entwhistle, Entwhistle & Bollard cég szótárában nem volt kívánatos szó a „gyilkosság”.

- Meggyilkolták?

- Igen ... meg ... Állítólag ... sőt biztosan.

- Miért fordult a rendőrség hozzánk?

- Van egy házvezetőnő vagy társalkodónő, vagy micsoda, bizonyos Miss Gilchrist. Őt kérdezte a rendőrség hogy ki a legközelebbi hozzátartozó, és van-e a nőnek ügyvédje. Ez a Miss Gilchrist nem volt biztos a hozzátartozókban és a címükben, de rólunk tudott. Ezért fordultak rögtön hozzánk.

- Miért gondolják, hogy gyilkosság történt? - kérdezte Entwhistle úr.

Mr. Parrott hangja egyre bocsánatkérőbben csengett.

- Hát bizony ... sajnos, ebben nem lehet kétség ... baltával vagy hasonlóval ölték meg ... nagyon ... izé ... brutális gyilkosság volt.

- Rablás is történt?

- Rablógyilkosságnak vélik. Az egyik ablakot betörték, a fiókokat kihuzigálták, egyelőre megállapították, hogy néhány apróság hiányzik, de a rendőrségnek, úgy látszik, egyéb gyanúi is vannak ...

- Mikor történt?

- Ma délután kettő és három közöttre teszik.

- Hol volt a házvezetőnő?

- Könyveket cserélt Readingben, a könyvtárban. Ötkor érkezett haza, és holtan találta Mrs. Lansquet-t. A rendőrség azt kérdi tőlünk, van-e valami elképzelésünk, ki gyilkolhatta meg a nőt. Azt mondtam - Parrott úr hangja szinte remegett -, hogy véleményem szerint, ami történt ... borzalmas. Amellett teljesen valószínűtlen.

- Igaz.

- Valami megháborodott csavargónak kellett lennie, aki lopni akart, aztán elvesztette a fejét, és megtámadta Lansquet-nét. Nem gondolja, Entwhistle, hogy csak így történhetett?

- Persze, persze, persze ... - mondta Entwhistle úr szórakozottan.

“Parrottnak igaza lehet - gondolta magában. - Csak így történhetett ...”

De ugyanakkor felcsendült emlékezetében Cora hangja:

- ... meggyilkolták, nem?

Szegény, bolondos Cora. Mindig is ilyen volt. Semmihez sem tudott kesztyűs kézzel nyúlni ... A legkellemetlenebb igazságot is kikottyantotta.

Igazságot.

Megint ez az átkozott szó ...

Entwhistle úr és Morton rendőrfelügyelő kölcsönös nagyrebecsüléssel pillantott egymásra.

Az ügyvéd pedáns tárgyilagossággal mindent elmondott a felügyelőnek, amit a Lansquet-ügyről tudott. Beszélt Cora otthonáról, házasságáról, özvegyeségéről, vagyoni helyzetéről, hozzátartozóiról.

- A legközelebbi hozzátartozó Timothy Abernethie úr, az egyetlen élő fivér, betegeskedik, és remeteéletet él otthonában, melyet nem hagyhat el. Felhatalmazott, hogy tegyek meg minden szükséges intézkedést a nevében.

A felügyelő bólintott. Megkönnyebbülés volt számára, hogy ezzel a körmonfont idős ügyvéddel kell tárgyalnia. Remény ébredett benne, hogy az ügyvéd talán segítségére lesz az egyre bonyolultabbnak tetsző talány megoldásában is.

Így szólt:

- Gilchrist kisasszonytól úgy értesültem, hogy Lansquet-né a halála előtti napon Északon járt, bátyja temetésén.

- Úgy van, felügyelő úr. Magam is ott voltam.

- Nem volt semmi szokatlan ... semmi különös ... az áldozat viselkedésében? Nem emlékszik gyanús körülményekre, ügyvéd úr?

Entwhistle úr jól játszott meglepetéssel húzta fel a szemöldökét.

- Szokott az ember különösen viselkedni, mielőtt meggyilkolják? - kérdezte.

A felügyelő mentegetőzően mosolygott.

- Nem úgy gondoltam, mintha az áldozatnak előérzetei, balsejtelmei lettek volna. Nem gondoltam semmi határozottra ... legfeljebb valamiféle apróságra, amelyből kiindulhatnak.

- Legyen szabad megjegyezni, hogy most sem értem világosan, mire tetszik gondolni - jelentette ki Entwhistle úr.

- Maga az ügy sem egészen érthető, ügyvéd úr. Tegyük föl, hogy valaki lesben áll, amíg ez a Gilchrist kisasszony délután két óra körül elhagyja a házat, végigmegy a községen, és felszáll az autóbuszra. Majd előre megfontoltan magához veszi a baltát a fészerből, beveri a konyhaablakot, behatol a házba, felmegy az emeletre, és bestiális módon agyonveri a baltával Lansquet-nét. Legalább hat vagy nyolc ütést mért rá. - Entwhistle úr összerázkódott. - Bizony, vadállati gyilkosság. Ezután a gyilkos kihúz néhány fiókot, összeszed néhány csecsebecsét ... az egész alig ér egy tízest

... és távozik.

- Lansquenet-né ágyban volt?

- Igen. Előző nap későn este érkezett haza Északról, kimerülten és izgatottan. Jól hallottam, hogy némi örökség várt rá?

- Igen.

- Nagyon rosszul aludt, és szörnyű fejfájással ébredt. Több csésze teát ivott, fájdalomcsillapítókat és altatókat vett be, megkérte Gilchrist kisasszonyt, hogy délig ne zavarják. Minthogy állapota nem javult, délben újabb altatót vett be. Majd beküldte Gilchrist kisasszonyt Readingbe, hogy cserélje ki a könyvtári könyveket. Amikor a gyilkos betört hozzá, aludt, vagy legalábbis félálomban lehetett. A gyilkos könnyen megfélemlíthette volna, ha megfenyegeti, vagy akár meg is köthette volna. A balta előre megfontolt megszerzése és állatias használata ... valahogy nem illik bele a képbe.

- Talán csak ijesztésnek szánta a baltát - vetette fel Entwhistle úr. - Csupán, ha a nő ellenáll ...

- Az orvosi vizsgálat szerint semmi jele nincs annak, hogy a nő ellenállt volna. Minden jel inkább arra mutat, hogy Lansquenet-né oldalára fordulva nyugodtan aludt ágyában, mikor megtámadták.

Entwhistle úr kényelmetlenül fészkelődött székében.

- Manapság nem egy állatias és ugyanakkor értelmetlen gyilkosságról hall az ember - jegyezte meg.

- Igaz, igaz, valószínűleg ez az ügy is hasonlóan oldódik meg. Természetesen az összes őrszemek utasítást kaptak, hogy fokozott figyelmet fordítsanak minden gyanús alakra. Egyébként nem hiszem, hogy községbeli lenne a gyilkos. A helybeliekről mindent tudok. Abban az órában a legtöbb ember dolgozik. Igaz, hogy Lansquenet-né háza az egyik kifelé vezető mellékúton áll, és kissé félreesik a községtől. Könnyen észrevétlenül maradhat, aki a ház körül ólálkodik. A község körül sok mezei és erdei út vezet a legkülönbözőbb irányba. Délelőtt szép volt az idő, napok óta nem esett eső, úgyhogy ha autón érkezik valaki, nem sok nyomot hagy maga után.

- Ön azt hiszi, hogy autón jött valaki? - kérdezte az ügyvéd élénken.

A felügyelő vállat vont.

- Nem tudom. Csak annyit tudok, hogy ez az ügy tele van furcsa mozzanatokkal. Nézze például ezt a holmit.

Az íróasztalra mutatott, ahol a következő tárgyak feküdtek egymás mellett: lóhere formájú mellű kis gyöngyökkel, egy másik mellű ametiszttekkel, apró gyöngyszemekből álló nyaklánc s bizonytalan értékű kövekből összefűzött karkötő.

- Mindez az ékszeres ládikából származik. A ház mellett találtuk, egy bokor tövében.

- Igen ... igen, ez valóban különös. Talán a gyilkos utólag megrémült attól, amit tett ...

- Lehetséges. De ebben az esetben miért vitte magával a szobából ezt a holmit? Persze az is lehetséges, hogy a ház és a kerti kapu között rémült meg ...

Az ügyvéd halk hangon mormolta:

- De az is lehet, amit az imént mondott, hogy tudniillik félrevezetésnek szánták a rablást.

- Igen, sokféle lehetőség van ... Persze, ezt a Gilchrist kisasszonyt nem hagyhatjuk ki a gyanúból. Két nő, aki hosszú idő óta együtt lakik ... sosem lehet tudni, milyen civakodások, gyűlölködések és szenvedélyek dúlnak kettejük között. Bizony, kötelesek vagyunk ezt az eshetőséget is számításba venni. Igaz, hogy nem nagy a valószínűsége. Minden jel arra mutat, hogy barátságos viszony volt kettejük között. - A felügyelő, mielőtt folytatta volna, rövid szünetet tartott. - Ön szerint senkinek sem származik előnye Lansquenet-né halálából?

Az ügyvéd újból fészkelődni kezdett.

- Ezt nem merném állítani.

Morton felügyelő felkapta a fejét.

- Úgy vettem ki az ön szavából, hogy Lansquenet-né egyetlen jövedelmi forrása az évjáradék volt, amelyet bátyja biztosított a részére, és hogy az ön tudomása szerint az áldozatnak ingatlana vagy értékesebb ingósága nem volt.

- Így is van. Lansquenet fillér nélkül halt meg, és amennyire a feleségét ismerem - márpedig kislánykora óta ismerem -, nem tudom elképzelni, hogy sikerült volna megtakarítania valamit a maga számára.

- Lansquenet-né nem saját tulajdonában lakott, hanem bérelte a házat, a berendezés értékére pedig még a mai szűkös időkben sem érdemes szót vesztegetni. A bútorzat amolyan falusi vicik-vacak, és a képek szerintem a kutyának sem kellenének. A végrendelet ... ha egyáltalában maradt végrendelet ... senkit sem fog boldoggá tenni.

Entwhistle úr a fejét csóválta.

- Nincs tudomásom végrendeletről. Tudnia kell, felügyelő úr, hogy hosszú évek óta nem találkoztam Lansquenet-nével.

- Mégis valami járt most az agyában, ügyvéd úr! Mire gondol, ha szabad kérdezni?

- Nem tagadom, pontosan, nagyon pontosan szeretnék tudni mindent.

- Talán arra az örökségre tetszik gondolni, amelyről az imént említést tett, amelyet a bátyja hagyott Lansquenet-nére? Mójában állt az áldozatnak, hogy végrendeletileg intézkedjék erről az örökségről?

- Nem állt módjában. Lansquenet-nének nem volt joga ahhoz, hogy diszponáljon a tőkéről, amelynek csupán kamatait élvezhette. Most, hogy meghalt, a bankbetétként kezelt tőkét fel kell osztani Richard Abernethie öt örököse között. Ez járt a fejében, ha tudni akarja. Az öt örökös automatikusan hasznot húz az áldozat halálából.

A felügyelő csalódott arcot vágott.

- Hát ez nem sok. Pedig azt reméltem, hogy nyom mutatkozik. Az ön felvilágosításaiból nem derül fény a baltás gyilkosságra. Mégis azt kell hinnem, hogy egy meghibbant alak ... afféle serdülő korú bűnöző ... amilyen ma több van, mint régen ... lehet, hogy teljesen elvesztette a fejét ... gyilkolt ... összeszedett, amit tudott ... aztán eldobta ... Igen, így történhetett. Hacsak nem Gilchrist kisasszony volt. De ahogy ezt a nőt nézem, nem tartom valószínűnek.

- Mikor bukkant rá Gilchrist kisasszony a tetemre?

- Csak ötkor. A 4.50-es autóbusszal érkezett vissza Readingből. Átment a községen, bement a főkapun, majd a konyhába, és feltette a teavizet. A házban teljes csend volt, és Gilchrist kisasszony feltételezte, hogy Lansquenet-né alszik. Ekkor azonban észrevette a betört ablaküveget. A cserepek a földön heverték. De még akkor is azt hitte, hogy valamelyik kölyök verte be az ablakot labdával vagy parittyával. Felment az emeletre, és nagyon óvatosan benyitott Lansquenet-né szobájába, Hogy megnézzé, alszik-e, vagy nem inna-e egy csésze teát. Persze erre azonnal vége szakadt a nyugalmanak; sikoltozva leszaladt az utcára, be a szomszédhoz. Teljesen hihető, amit mesél, sem a szobájában, sem a konyhában, sem a ruháján nincsenek vérnyomok. Nem, nem hiszem, hogy Gilchrist kisasszonynak köze van a dologhoz. Az orvos fél hatkor érkezett a házba. Szerinte a gyilkosság nem történhetett négy óránál később, de inkább jóval előbb, körülbelül két órakor. Tehát bárki a gyilkos, alighanem a ház körül ólálkodott mindaddig, amíg Gilchrist kisasszony el nem hagyta a községet.

Az ügyvéd idegesen elhúzta a száját. A felügyelő folytatta:

- Meglátogatja majd Gilchrist kisasszonyt?

- Szeretném.

- Örömmel venném, ha megtenné. Azt hiszem ugyan, hogy mindent elmondott nekem, de sosem lehet tudni. Más a kihallgatás, és más a fesztelen beszélgetés. Vénlányos, de alapjában véve józan, értelmes asszony, aki jól megállta a helyét.

Szünetet tartott, majd folytatta:

- A tetem a hullaházban van. Ha látni szeretné ...

Entwhistle úr csekély lelkesedéssel bólintott.

Néhány perc múlva Cora Lansquenet földi maradványai előtt állt. A gyilkos szörnyű módon bánt el a szerencsétlennel. Az életben kissé komikus frizura szegélye most alvadt vértől volt csapzott. Az ügyvéd összeszorította az ajkát, és émelegve félrefordította a fejét.

Szegény kis Cora. Tegnapelőtt még mohón tudakolta, hogy örökölt-e valamit a bátyjától. Milyen rózsaszínben látta a jövőjét! Pénzhez jutott ... százféle ostobaság elkövetésére nyílt alkalmá ... és mindent élvezett volna, mint egy gyerek.

Szegény Cora ... Farsangi boldogság volt.

Halála senkinek sem használt ... még az állatias gyilkosnak sem, aki menekülése közben elszórta a csecsebecséket. Őt embernek valamivel nagyobb tőkéje van, de valószínűleg az is több nekik a kellesténél, amit enélkül kaptak. Nem, ez nem lehetett a merénylet oka!

Furcsa, hogy gyilkossági gondolatok jártak Cora fejében egy nappal a saját meggyilkoltatása előtt.

- ... meggyilkolták, nem?

Nevetni való kiszólás. Nevetséges! Teljes egészében nevetséges! Kár elmondani Morton felügyelőnek.

De beszélnie kell Gilchrist kisasszonnyal ...

Nem valószínű ugyan, de Gilchrist kisasszony talán tudja, mit mondott Richard Corának.

- ... abból, amit Richard mondott, azt hittem ...

Mit mondott Richard?

“Azonnal beszélnem kell Miss Gilchristtel” - határozta el magát Entwhistle úr.

Gilchrist kisasszony szikár nő, haja rövid, őszülő. Vonásai kissé elmosódtak, amint ötven körüli nőknél gyakran tapasztalható.

Melegen üdvözölte Entwhistle urat.

- Nagyon örülök, hogy meglátogatott, ügyvéd úr. Alig tudok valamit Lansquenet-né családjáról, és mindeddig, természetesen, még nem volt dolgom gyilkossággal. Borzasztó, ami történt!

Entwhistle úr elhitte, hogy Gilchrist kisasszonynak még sosem volt dolga gyilkossággal. Körülbelül úgy beszél, mint Parrott úr.

- Persze az ember az újságokban, regényekben olvas gyilkosságokról - folytatta Gilchrist kisasszony, és ezzel oda utalta a témát, ahová való -, bár nekem ehhez sincs nagy kedvem. Legtöbbje szennyes ügy.

Bementek a fogadószobába. Az ügyvéd éber pillantással nézett körül. Átható olajfestékszagot érzett. A szoba zsúfoltnak hatott, de nem annyira a bútoroktól, amelyek megfeleltek Morton felügyelő jellemzésének, hanem a képektől. Főként nagyon sötét és piszkos olajfestmények takarták el a falakat, akadt azonban egy-két vízfestékes vázlat és csendélet is. Az ablakok alatti polcokon ugyanezek a kis képek álltak vagy feküdtek.

- Mrs. Lansquenet rendszerint árverésen vásárolt képeket - magyarázta Gilchrist kisasszony. - Szegénykének nagy öröme telt ebben. Minden árverésen ott volt, ahová könnyen el lehetett jutni. A képek nagyon olcsók manapság. Egy

fontnál többet sosem adott egy képért, sokszor csak néhány shillinget, s mindig azt mondogatta, hogy csak egy kis szerencse kell ahhoz, hogy az ember kevés pénzért nagy értékhez jusson. Ez a kép például szerinte olasz primitív mester műve - sok pénzt megér.

Miss Gilchrist bizonytalanul rámutatott az egyik képre, amelyet az ügyvéd gyorsan szemügyre vett. "Corának soha életében fogalma sem volt arról, mi egy kép - gondolta magában. - Megeszem a fejemet, ha ez az olasz primitív mester vagy bármelyik mázsolmány megér egy ötfontost."

Gilchrist kisasszony az ügyvéd arckifejezésének láttára famar kitalálta gondolatait.

- Én nem értek a festészethez - mondta mentegetőzve -, bár apám festő volt, ha nem is szerzett nevel magának. Fiatal koromban én is festettem néhány akvarellt, és sok beszélgetést hallgattam végig a képzőművészetekről; Lansquenet-né örült, hogy van valaki mellette, akinek festészetéről beszélhet, és aki megértéssel hallgatja. Szegényke sokat törte a fejét művészeti problémákon.

- Szerette Corát?

"Ostoba kérdés - tette hozzá mindjárt magában. - Erre nem lehet most nemmel válaszolni. Pedig az ember idegeire mehetett, állandóan együtt lenni Corával."

- Ó, igen - válaszolta Miss Gilchrist. - Nagyon jól megfértünk egymással. Tudja, ügyvéd úr, Cora sok tekintetben úgy viselkedett, mint egy gyerek. Amit gondolt, azt ki is mondta. Azt persze nem merném állítani, hogy az ítélete mindig helyes volt.

Entwhistle elgondolkodott. Valakiről, aki most és ilyen szörnyű körülmények között halt meg, nem lehet azt mondani, hogy "buta volt világeletében". Tehát inkább így fogalmazta a mondókáját:

- Cora sosem volt intellektuális lény.

- Nem, valóban nem volt az. De néha nagyon éles szemű és ravasz tudott lenni, Entwhistle úr. Gyakran meglepett, hogy milyen pontosan fején találja a szöveget.

Gilchrist kisasszony kezdte érdekelni az ügyvédet. Ez a nő biztosan nem buta.

- Mióta él Lansquenet-né házában, Gilchrist kisasszony?

- Három és fél éve.

- És ... és csupán társalkodónői minőségben ... vagy mint ... vagy a házat is rendben tetszett tartani?

Az ügyvéd sejtette, hogy ez kényes pont, és sejtelve azonnal beigazolódott. Gilchrist kisasszony enyhén elpirult.

- Azt is ... illetve többnyire én főztem ... szeretek főzni ... de le is poroltam, és a könnyebbfajta házimunkát is elvégeztem. A durvábbat természetesen nem. - Gilchrist kisasszony hangja nagyon határozottá vált. Entwhistle úr, akinek fogalma sem volt arról, hogy a "durva" szó alatt mi értendő, helyeslően morgott valamit.

- Bejárónő is van, Pantherné, a faluból. Hetenként kétszer jön. Arra persze sosem vállalkoznék, ügyvéd úr, hogy szolgáljak. Eredetileg volt egy kis teázóm, amely sok örömet szerzett, de a háborúban tönkrement. Így hívták: "A fűzfához." Kék porcelán szervizeim voltak ... olyan, mint az eredeti nankingiak ... fűzfamotívumos. És igazán finom brióst meg piskótát sütöttem; ehhez értek. Sok vendégem volt, de aztán jött a háború, a jegyrendszer, és tönkrementem ... Mindig arra gondolok, hogy ez is háborús áldozat - nem igaz? Apai örökségem elúszott kis vállalkozásommal együtt, így hát körül kellett nézmem, mihez kezdhetnék. Szakmám nem volt. Beálltam egy hölgyhöz, de ebben nem volt köszönet ... fennhéjázón és gorombán bánt velem. Majd hivatalnokoskodtam egy darabig, és sehogy sem tetszett, végül Lansquenet-néhez kerültem. Első perctől fogva megkedveltük egymást, többek között az is hozzájárult, hogy az ura festő volt. - Gilchrist kisasszonynak szünetet kellett tartania, hogy lélegezethez jusson; majd bánatosan így fejezte be: - Nagyon szerettem az én kedves, kedves kis teázómat. Nagyon rokonszenves vendégek jártak hozzám.

Entwhistle úrnak hirtelen az az érzése támadt, hogy jól ismeri Gilchrist kisasszonyt - nem is egy, hanem több példányban. Kisebb-nagyobb teázók egész sora merült fel az emlékezetében: "Kínai teázó", "A két szőke macskához", "A kék kakaduhoz", "A fűzfához", meg aztán "Intim sarok", "Csevegő" és a többi - mindegyikben egy kék, rózsaszínű vagy narancssárga kardigános hölgy, akinél kínai teát és süteményt lehet rendelni. Ilyen lehetett Gilchrist kisasszony is, de a finomabb fajtaból, hölgyvendégekkel. Az ország tele van Gilchrist kisasszonyokkal, akik nagyjában mind egyformák - felső ajkuk céltudatosságot és kitartást árul el, de arckifejezésük türelmes, és hajuk őszbe vegyül.

Gilchrist kisasszony folytatta:

- De mit is akartam mindebből kihozni? A rendőrség nagyon kedvesen és belátóan viselkedett. Igazán nagyon kedvesen. Járt itt egy Morton nevű felügyelő ... a tapintat mintaképe. Még arra is gondja volt, hogy ne töltsen itt az éjszakát, hanem odalenn, Lake-né házában, de ezt visszautasítottam. Kötelességemnek tekintettem, hogy itthon maradjak, mikor a ház tele van Lansquenet-né szép holmijával. A ... a ... - Gilchrist kisasszony nyelt egyet - a holttestet persze elvitték, a szobát lezárták, s a felügyelő közölte, hogy egész éjszaka egy rendőr virraszt a konyhában ... a kitört ablak miatt ... ma reggel, hála égnek, már meg is csinálták ... hol is tartottam? ... Persze ... Tehát azt mondtam neki, hogy teljesen biztonságban érzem magamat a szobámban, bár bevallom, hogy a fiókos szekrényt az ajtó elé toltam, és a nagyobbik vizeskorsót ráraktam az ablak előtti polcra. Az ember sosem tudhatja ... hátha örültekházából kiszökött elmebeteg volt ... már hallottam ilyesmit ...

Gilchrist kisasszony elhallgatott; ez úgy hatott, mint amikor egy szerkezet lejár. Entwhistle úr kapott az alkalmon:

- A tényeket ismerem. Morton felügyelő úr alaposan tájékoztatott. De ha nem fárasztom, szívesen meghallgatnám a

saját szájából, mit tapasztalt, Gilchrist kisasszony.

- Készséggel, ügyvéd úr. Pontosan tudom, hogy mit szeretne tudni. A rendőrség felvilágosítása rideg és aktaszerű. Ez bizonyos szempontból helyes is.

- Lansquenet-né tehát tegnapelőtt este érkezett meg a temetésről - kezdte az ügyvéd.

- Igen, méghozzá későn este. Taxit rendeltem a vasúthoz; így beszéltek meg. Szegényke nagyon kimerült volt, ami természetes is, de mindent összevéve, jókedvében találtam.

- Értem, értem. Szólt valamit a temetésről?

- Nem sokat. Egy pohárka szíverősítővel vártam. Enni nem akart. Elmondta, hogy a templom telis-tele volt virágokkal. És azt is mondta, hogy sajnos nem találkozott a másik fivérével ... Timothyval ... ugye, így hívják?

- Így.

- Mondta, hogy több mint húsz éve nem látta, és remélte, hogy ott lesz, de érthető, hogy az adott körülmények között otthon maradt, a felesége azonban eljött, de azt sosem állhatta ... jaj, bocsásson meg, ügyvéd úr ... kicsúszott a számon ... nem akartam ...

- Nem tesz semmit - mondta Entwhistle úr bátorítóan.

- Nem vagyok rokon. Azt hiszem, Cora és sógor nője sosem fértek jól meg egymással.

- Lansquenet-né így fejezte ki magát: "Mindig tudtam, hogy Maude-ból az a fajta nő lesz, aki szeret hatalmaskodni, és mindenbe beleavatkozik." Ezek voltak a szavai. Nagyon fáradt volt, és azt mondta, hogy azonnal lefekszik. Én meg hoztam a forróvizes üveget, aztán felment a szobájába.

- Nem tett semmiféle kijelentést, ami említésre méltó lenne?

- Talán arra gondol, ügyvéd úr, hogy volt-e benne valamilyen baljóslatú előérzet? Nem volt, kérem. Ebben biztos vagyok. Sőt, a fáradtságtól, és a ... a szomorú eseménytől eltekintve feltűnően jó hangulatban volt. Azt kérdezte, hogy van-e kedvem Capriba menni. Capriba! Természetesen azt válaszoltam, hogy gyönyörű lenne ... olyan gyönyörű, hogy eddig álmodni sem mertem ilyesmiről ... amire ezt felelte: "Megyünk." Úgy sejtettem, de erről persze nem beszélünk, hogy talán évjáradék vagy hasonló maradt számára a bátyja után.

Entwhistle úr bólintott.

- Szegényke. Nos, legalább az az öröme megvolt, hogy terveket szöhetett. - Gilchrist kisasszony felsóhajtott, és lemondóan hozzáfűzte:

- Nem hinném, hogy valaha eljutok Capriba ...

- És másnap reggel? - kérdezte az ügyvéd, akit most nem érdekelt Gilchrist kisasszony vágyai és csalódásai.

- Másnap reggel nem jól érezte magát. Valóan, szörnyű színben volt. Mint mondta, alig aludt valamit. Lidércnyomás kínozta. "Ez azért van, mert tegnap túlfárasztotta magát" - mondtam neki, mire azt válaszolta, hogy lehetséges. Ágyban reggelizett, egész délelőtt nem kelt fel, de délben azt mondta, hogy képtelen volt elaludni. "Nyugtalan vagyok. Mindenféle kavargó a fejemben, és nem tudok eligazodni" - ezek voltak a szavai. Majd kijelentette, hogy altatót vesz be, és megkísérli, hogy délután kialudja magát. Még megkért, menjek be az autóbusszal Readingbe, cseréljem ki a két könyvet, amelyet kiolvasott a vonaton, és most nincs olvasnivalója. Két könyv rendszerint elegendő volt egy hétre. Én tehát kettő után elindultam, és ez volt ... ez volt az utolsó alkalom, hogy ... - Gilchrist kisasszony könnyezni kezdett. - Biztosan elaludt. Mélyen aludt, és nem hallott semmit. A felügyelő úr azt állítja, hogy nem szenvedett ... Az első ütés megölte. Jaj, már a gondolattól is rosszul leszek ...

- Kérem, Gilchrist kisasszony, nyugodjon meg. Nem gyötöröm tovább. Csak azt akartam tudni, mi történt, mielőtt elvált Corától.

- Értem, ügyvéd úr. Mondja el a hozzátartozóknak, hogy a rossz éjszakától eltekintve Lansquenet-né nagyon boldogan tekintett a jövő elé.

Entwhistle úr kis szünetet tartott, mielőtt a következő kérdést feltette. Nem akart abba a hibába esni, hogy szuggerálja a tanút.

- Egyik hozzátartozóját sem említette külön?

- Nem, nem emlékszem - mondta Gilchrist kisasszony, és látszott rajta, hogy igyekszik pontosan felidézni háziasszonya szavait. - Kivéve, hogy sajnálta, hogy nem találkozhatott Timothy bátyjával. De ezt már említettem.

- Bátyja haláláról ... a halál okáról nem esett szó? Nem mondott valamit erre vonatkozóan?

- Nem.

Gilchrist kisasszony arca nem árult el különösebb érdeklődést vagy óvatosságot. Pedig az ügyvéd biztosan számított ilyen jelre, ha Cora kikottyantott valamit a gyilkosság lehetőségéről.

- Richard úr egy idő óta betegeskedett, ugye? - mondta Gilchrist kisasszony bizonytalanul. - Bár bevallom, a halálhír meglepett. Teljesen egészségesnek látszott legutóbb.

- Hát látta? Mikor? - kérdezte gyorsan az ügyvéd.

- Amikor itt járt látogatóban. Vagy három hete lehetett, ha jól emlékszem.

- Cora házában töltötte az éjszakát?

- Ó ... dehogy ... Richard úr délelőtt érkezett, és villásreggeli után rögtön el is ment. Meglepetésszerűen jött. Lansquenet-né nem várta. Azt hiszem, valami családi problémát akart megtárgyalni. Lansquenet-né azt mondta, hogy

évek óta nem találkozott a bátyjával.

- Igen, ez így van.

- Lansquenet-nét egészen felizgatta a találkozás ... talán akkor ébredt tudatára, hogy Richard úr nagybeteg.

- Ezek szerint Cora tudta, hogy a bátyja beteg?

- Tudta. Biztosan emlékszem erre. Azon töprengtem magamban - csupán magamban, de ki nem mondtam -, hogy nem agylágyulásban szenved-e Abernethie úr. Egyik nagynéném ...

Entwhistle úr ügyesen elhárította a nagynéni emlékét:

- Mondott talán Lansquenet-né valami olyasmit, ami agylágyulásra utalt?

- Igen. Ezek voltak a szavai: "Szegény Richard. Mortimer halála után nagyon megöregedett. Néha azt hiszem, hogy teljesen szenilis lett. Olyanokat képzel, hogy üldözik, és hogy valaki meg akarja mérgezni. Sok ember meghibban aggkorára." Sajnos, magam is igazolhatom, hogy Lansquenet-nének igaza volt. A nagynénim, akit említettem, szentül hitte, hogy a cselédség mérget tesz az ételébe ... végül már csak kemény tojást evett, mert, mint mondta, hámozatlan kemény tojásba nem lehet mérget tenni. Nem akartuk izgatni a nénit, inkább ráhagyunk mindent, de, kérdem, mit tennék vele ma? Hiszen alig lehet tojáshoz jutni, és amit kapni, az is főként importtojás; az importáru pedig mindig gyanús.

Entwhistle úr elengedte a füle mellett Gilchrist kisasszony nénikéjének legendás történetét. A Richardról hallottak teljesen felkavarták.

Amikor Gilchrist kisasszony végre befejezte az emlékezést, az ügyvéd így szólt:

- Gondolom, Lansquenet-né nem vette nagyon a szívére a bátyja rémképeit?

- Szó sincs róla, ügyvéd úr. Lansquenet-né megértette Richard úr helyzetét.

Entwhistle úr viszont nem egészen értette meg ezt a választ. Nem volt világos előtte, hogy Gilchrist kisasszony tulajdonképpen mit akar mondani.

Vajon megértette-e Cora csakugyan Richard panaszkodását? Vagy csak később jött rá az értelmére? És helyes az, amire rájött ... amire rájönni vélt?

Az ügyvéd jól tudta, hogy Richard Abernethie nem volt szenilis. Ítéloképessége halála napjáig nem hagyta el. Nem az az ember volt, akit téveszmék üldöznek. Mindvégig józan üzletember maradt, és betegsége nem befolyásolta józanságát.

Felettből különös, amit húgának mondott. De talán Cora, a maga gyermekded agyafürtségében, olyasmit olvasott ki bátyja szavaiból, amit azok nem is tartalmaztak. Talán úgy kicifrázta a hallottakat, hogy az egésznek megváltozott az értelme.

"Cora - gondolta magában az ügyvéd - sok tekintetben sült bolond volt. Nem volt kellő ítélőképessége, lelki egyensúlya, gyerek maradt ... a gyerek primitív és nyers látásával, s ugyanakkor a gyerek hátborzongató biztonságával, amely a legbonyolultabb kérdésnek is elevenére tud tapintani."

Entwhistle úr nem is volt másra kíváncsi. Úgy gondolta, hogy Gilchrist kisasszony mindent elmondott neki, amit tud. Befejezésül megkérdezte, tud-e Gilchrist kisasszony arról, hogy Cora végrendeletet hagyott hátra. A vénlány tudott erről: a végrendelet a bankban van.

Az ügyvéd, mielőtt elbúcsúzott volna, néhány intézkedést tett. Némi készpénzt erőltetett Gilchrist kisasszonyra, hogy fedezhesse az esetleges kiadásokat. Kilátásba helyezte, hogy nemsokára újból meglátogatja, és nyomatékosan megkérte, amíg új állást nem talál, maradjon Cora házában. Gilchrist kisasszony kijelentette, hogy szívesen marad, sőt ez nagyon kellemes megoldás számára.

Attól azonban nem menekült meg az ügyvéd, hogy Miss Gilchrist végig ne hurcolja a ház összes szobáin, és sorra ne mutogassa a megboldogult Pierre Lansquenet festményeit, melyeknek nagy része a kis ebédlőbe zsúfolódott. Entwhistle úr megborzadt e művészi alkotások láttára ... többnyire aktképek voltak, és vaskos tehetségtelenségről tettek tanúságot. A "művész" szenvedélye a részletek aprólékos kidolgozásában merült ki. Néhány kis olajképet is meg kellett bámulnia, amelyet maga Cora festett ... inkább vázlatok voltak, és egytől egyig festői halászfalvakat ábrázoltak.

- Ez Polperro - mondta Gilchrist kisasszony büszkén. - Tavaly jártunk ott, és a pittoreszk tengerpart elragadta Lansquenet-nét.

Az ebédlő falán látni lehetett Polperrót délnyugatról, északnyugatról és a szélrózsa számos más irányából. Entwhistle úrnak el kellett ismerni, hogy a halászfalucska valóban elragadta Cora Lansquenet-t.

- Szegényke azt ígérte, rám hagyja ezeket a képeket - mondta Gilchrist kisasszony epedezve. - Gyönyöri képek! Nézze például ezt, ügyvéd úr, amint a hullámok megtörnek a parton. Talán megfeledezett a képekről a végrendeletben, de legalább egyet akkor is megtarthatok majd emlékül, ugye?

- Nem hiszem, hogy ennek akadálya lenne - mondta Entwhistle úr kegyesen.

Végre távozhatott. Azt tervezte, hogy előbb Cora bankjának igazgatóját keresi fel, majd újból összeül Morton felügyelővel.

- Olyan vagy, mint a kifacsart citrom - mondta Entwhistle kisasszony sértődött és mégis szigorú hangon, ahogyan a háztartást vezető nővér szokott beszélni fivérével. - Nem való ez neked, a te korodban. Szeretném tudni, mi közöd az egészhez? Úgy tudom, hogy nyugalomba vonultál, nem?

Entwhistle úr szelíden azt válaszolta, hogy Richard Abernethie a legrégebb barátai közé tartozott.

- Ezt már százszor hallottam. De tudtommal Richard Abernethie meghalt. Semmi értelme sincs, hogy most nyakig belebonyolódj a dolgaiba. Nem is tartoznak rád. Halálra fogsz hűlni a vonaton. Muszáj neked beleütnöd az orrodát minden gyilkosságba? Egyáltalában mit akarnak tőled?

- Megtalálták a levelemet, amelyben közöltem Gorával a temetés körülményeit.

- Hát aztán? A temetés körülményeit! Egyik temetés a másik után ... sosem lesz ennek vége? Egyébként erről jut eszembe. Egy újabb drágalátos Abernethie keresett telefonon ... Timothy, ha jól emlékszem. Yorkshire-ből hívott fel ... szintén temetésügyben! Azt mondta, hogy majd újra telefonál.

Este interurbán beszélgetést jelzett a központ. Az ügyvéd felvette a hallgatót. Maude Abernethie hangját hallotta:

- Csakhogy végre megtaláltam. Timothy szörnyű állapotban van. Borzasztóan felizgatta, ami Corával történt.

- Ez igazán érthető - mondta Entwhistle úr.

- Hogyan? Nem értem!

- Azt mondtam, hogy ez igazán érthető.

- Persze hogy érthető - de Maude szavai kissé bizonytalanul hangzottak. - Valóban meggyilkolták?

(- Hiszen meggyilkolták, nem? - mondta Cora. Most azonban nem kétséges a válasz.)

- Igen, meggyilkolták - hangzott az ügyvéd válasza.

- Az újságban az van, hogy baltával verték agyon.

- Úgy van.

- Hihetetlen. Baltával verték agyon Timothy húgát, édeshúgát?

Entwhistle úr legszívesebben maga sem hitt volna benne. Timothy élete annyira mentes minden erőszaktól, hogy az ember azt hinné, rokonait sem érheti erőszak.

- Sajnos, szembe kell néznünk a tényekkel - mondta Entwhistle úr szelíden.

- Nagyon félted Timothyt. Nem neki való mindez! Sikerült lefektetnem, de folyton követeli: beszéljem rá magát, hogy látogassa meg. Minden részletet tudni akar ... lesz-e nyilvános vizsgálat, ki legyen jelen, mikorra tüzik ki, maradt-e hagyaték, és hol van letétben, temetést kíván-e Cora a végrendeletben vagy elégetést, és van-e egyáltalában végrendelet ...

Entwhistle úr úgy érezte, hogy gátat kell vetnie az áradatnak:

- Van végrendelet. S a végrendelet végrehajtója: Timothy.

- Jaj, Timothy most nem alkalmas ilyesmire ...

- Irodám mindenben segítségére lesz. Nagyon egyszerű végrendeletről van szó. Cora Miss Gilchristre hagyta a képeit és az ametiszt melltűjét, minden egyebet Susan örököl.

- Susan? Szeretném tudni, miért Susan? Cora sosem találkozott Susannal - csecsemőkora óta nem látta azt a lányt.

- Gyanítom, Corát az vezethette, hogy Susan házassága nem tetszik a családnak.

Maude felhördült.

- Még Gregory is ezerszer többet ér, mint Pierre Lansquet! Persze az én időmben szó sem lehetett olyan férjről, aki egy boltban kiszolgál ... igaz, hogy egy gyógyszertár az más, mint egy rövidáru-kereskedés ... és Gregory úriembernek látszik. - Maude pillanatnyi szünetet tartott, majd így folytatta: - Susané lesz tehát az, az évjáradék is, amelyet Richard Cora számára biztosított?

- Ó, nem. Az évjáradék forrásául szolgáló tőkét Richard végrendeletének előírásai szerint fel kell osztani. Nem, Cora hagyatéka csupán néhány száz font és a ház berendezése. Némi adósság is maradt Cora után. Ennek kiegyenlítése és a berendezés eladása után számításom szerint legfeljebb ötszáz font, ha marad. - Majd így folytatta az ügyvéd: - A nyilvános hatósági vizsgálat persze elkerülhetetlen. Már ki is tüzték csütörtökre. Ha Timothynek nincs ellenére, a fiatal Lloydot küldjük ki a család képviselőjeként. - Majd mentegetőzve hozzátette: - Attól tartok, hogy a ... a ... körülményekre való tekintettel nagy nyilvánosságra számíthatunk.

- Kínos! Elfogták már a gazembert, aki ezt tette?

- Még nem.

- Biztosan azok között az alávaló taknyosok között kell keresni, akik gyilkolva és rabolva járnak az országot. A rendőrség persze tétlen.

- Dehogy tétlen - mondta Entwhistle úr. - Ettől egy pillanatig sem kell tartania.

- Furcsa ügy, mondhatom. Szegény Timothy. Ugye, meglátogat bennünket, ügyvéd úr? Nagyon hálás lennék magának. Azt hiszem, jelenléte meg tudná nyugtatni Timothyt.

Entwhistle úr egy pillanatig hallgatott. A meghívás nem volt ellenére.

- Lehet, hogy igaza van, Maude. Úgyis szükségem van Timothy aláírására bizonyos okmányokon. Igen, azt hiszem, helyes lenne, ha találkoznánk.

- Pompás! Máris megnyugodtam. Lehet holnap? Az éjszakát nálunk tölti. A 11.20-as a legjobb vonat. A St. Pancras

pályaudvarról indul.

- Sajnos, csak délutáni vonattal utazhatom. Előbb ... szóval, délelőtt más dolgom van ...

George Crossfield kissé meglepetten, de szívélyesen fogadta Entwhistle urat.

- Lytchett St. Maryből jöttem - mondta az ügyvéd magyarázkodva, bár ezzel még nem magyarázott meg semmit.

- Tehát valóban Cora néni az áldozat? Olvastam az újságban, de nem tudtam elhinni. Azt hittem, névrokonságról van szó.

- A Lansquenet-név ritka.

- Igaz, ritka. Az emberben van egy természetes ellenállás azzal a gondolattal szemben, hogy a családjában gyilkosság történhetik. A múlt hónapban Dartmoorban történt hasonló eset.

- Valóban?

- Igen, ugyanazok a körülmények. Magányos kis ház. Abban is két idős nő lakott. Aránylag kevés pénzt vittek el ... érthetetlen, hogy valaki gyilkolt azért az összegért.

- A pénz értéke mindig viszonylagos - mondta Entwhistle úr. - Az számít, hogy kinek mennyire van szüksége.

- Igen ... igen, ebben igaza lehet.

- Ha tíz fonton múlik az élete, tizenöt font több, mint ok. És megfordítva is. Ha száz fontra van szüksége, negyvenötlettel mit sem ér. És ha ezer kell, hiába van több száz font a zsebében.

George szeme hirtelen felvillant:

- Manapság minden fillér jól jön az embernek. Ínséges idők járnak.

- De ahhoz, hogy gyilkoljon, kétségbeesett helyzetben kell lennie az embernek - szegezte le Entwhistle úr. - A kétségbeesés a döntő.

George az ügyvéd szemébe nézett.

- Ez elvi kijelentés, vagy valamilyen célt szolgál? - kérdezte.

- Dehogy, semmit sem szolgál. - Az ügyvéd szünetet tartott, majd így folytatta: - A hagyaték kifizetése lassan megy. Nincs szüksége előlegre?

- Ami azt illeti, magam is fel akartam ezt vetni. Már voltam is a bankban ma délelőtt, és önre hivatkoztam, ügyvéd úr. Nagyon előzékenyek voltak, és megígérték, hogy minden lehetőt megtesznek.

George szeme újból felvillant, és a sokat tapasztalt Entwhistle úr megértette. "Túlzás lenne azt mondani - gondolta magában -, hogy kétségbeejtő a helyzete, de az sem kétséges, hogy a fiúnak nagyon sürgősen szüksége van pénzre." Hirtelen rájött, amit tudat alatt mindig érzett, hogy nem bízna George-ban, ha pénzről van szó. Richard Abernethie, akit életkora és élettapasztalata szintén jó emberismerővé tett, nyilván ugyanezt érezte. Entwhistle úr csaknem biztosra vette, hogy Richard, fia halála után, George-ot szerette volna megtenni egyedüli örökösének. George nem viselte ugyan az Abernethie nevet, de a fiatal nemzedékben ő volt az egyetlen férfiutód. Neki kellett volna Mortimer helyét elfoglalnia. Richard Abernethie meghívta házába George-ot, és néhány napon át magánál tartotta. Valószínű, hogy az öregúr a vendéglátás végén nem volt elégedett Georgezsal. Vajon ösztönszerűen ő is azt érezte, amit Entwhistle úr ... hogy George nem tiszta jellem? A család véleménye szerint Laura rosszul választotta meg férjét. Tözsdeügynök, különféle gyanús üzletek. George inkább az apjára ütött, mint az Abernethie-kre.

George talán félreértette az idős ügyvéd hallgatását, és zavarba jött, amit erőltetett nevetéssel próbált leplezni:

- Tény és való, hogy az elmúlt hónapokban rosszul spekuláltam. Sok kockázatot vállaltam, de nem volt szerencsém. Többé-kevésbé mindenem elúszott. Most azonban szanalni tudom magam. Az embernek tőkére van szüksége. Nem adna egy jó tippet, ügyvéd úr, milyen papírokat vásároljak?

Entwhistle úr nem nyilatkozott. Az a gyanú ébredt benne, hogy George olyan pénzzel spekulált, amely nem az övé, hanem a klienseié. Ha a fiú úgy érezte, hogy bűnvádi eljárás fenyegeti, akkor ...

Az ügyvéd hangja nagyon határozottan csendült fel:

- A temetést követő napon telefonon kerestem önt, George. Nem volt az irodájában.

- Keresett? Nem mondták meg. Őszintén szólva úgy gondoltam, hogy megérdelek egy szabad napot a jó hír öröme.

- Jó hír? ... Öröme?

George elpirult.

- Ó, ne értsen félre, nem Richard bácsi halálára gondoltam. De ha az ember pénzt érez a zsebében, az olyan, mintha pezsgőt ivott volna. Meg kell ünnepelnie! Őszintén megmondom ... kimentem a versenyre. Volt két tippem, amit megtettem. És nyertem ... ha nem csurran, cseppen. Ha a szerencse az ember mellé áll, egy ideig nem hagyja el. Csak ötven fontot fizettek, de az is valami.

- Persze hogy valami - mondta Entwhistle úr. - Nagyon is valami. Most pedig további pénzecskéhez is jut néniének, Corának halála következtében.

George részvevő arcot vágott.

- Szegény jó lélek - mondta. - Ezt nevezem pechnek. És éppen most, amikor élvezhette volna az életét.

- Bízunk benne, hogy a rendőrség elfogja a tettest - mondta Entwistle úr.

- Erre feltétlenül számítok. A rendőrség nem hagy kibabrálni magát. Majd alaposan átfésülik a környéket. Hol voltál? Mit csináltál? ... Nincs mese. Mindenkinek számat kell adnia.

- Persze ez nem könnyű, ha már elmúlt egy kis idő. - Entwistle úr jegesen elmosolyodott, amit jelnek szánt, hogy tréfás fordulat következik. - Például én a kérdéses napon délután fél négykor a Hatchard-féle könyvkereskedésben tartózkodtam. De vajon abban az esetben is ilyen pontos felvilágosítással tudnék-e szolgálni, ha két hét múlva kerülnék a rendőrség kezébe? Nagyon is kétlem. És maga, George? ... Maga a futtatáson volt. Akkor is pontosan emlékeznek erre a napra ha, mondjuk, egy hónap múlva kérdezik?

- Ó, a temetés napja megbízható támpont marad. A temetést követő napon voltam a lóversenyen.

- Igaz ... igaz. Két lóra tett, és mindkét tétje nyert. Íme, további megbízható támpont az emlékezet számára. Az ember rendszerint megjegyzi azoknak a lovaknak a nevét, amelyek pénzt hoztak neki. Egyébként melyik volt a két nyertes?

- Mindjárt megmondom. Lucifer és Kincsem II. Mindig emlékezni fogok a kedves nevükre.

Entwistle úr nevetett. Ez úgy hangzott, mint a tyúk kotkodácsolása. Majd búcsúzott és távozott.

- Nagyon örvendek a megtiszteltetésnek - mondta Rosamund minden különösebb lelkesedés nélkül. - De miért ilyen korán reggel?

Nagyot ásított.

- Tizenegy óra van - jegyezte meg Entwistle úr. Rosamund újból ásított. Majd mentegetőzően hozzáűzte:

- Tegnap éjjel óriási murit rendeztünk. Leíttuk magunkat a sárga földig. Michaelnek akkora a feje, mint egy hordó.

Michael mintegy végszóra megjelent. Ő is ásitozott. Kezében feketekávés csészét tartott; pompás fürdőköpeny borult rá. Szikár alakja elegánsan lengett, arcán a szokott nyájas mosoly, Rosamundon fekete szoknya és kissé koszos, sárga pulóver volt ... más semmi, amennyire Entwistle úr meg tudta ítélni.

A fiatal Shane-ék életmódja nem nyerte meg a kényes és pedáns ügyvéd tetszését. Elhanyagolt lakás egy bérház első emeletén, Chelsea-ben ... szanaszét üvegek, poharak és teméntelen cigarettacsutka ... áporodott levegő, por és rendtelenség a takarítatlan szobában ...

És e szemétdombon ragyogva virágzott a jóképű férj és átkozottul csinos felesége. Nem mindennapian vonzó pár, s Entwistle úr úgy vette észre, hogy nagyon szeretik egymást. Rosamund alig titkolta imádatát a szikár szépfüű iránt.

- Szívecske - mondta -, mit szólna egy korty pezsgőhöz? Szerintem lemosná ezt a korhely hangulatot, s egyúttal a legstílusosabb indulás lenne boldog jövőnk felé. Nem is sejti, Entwistle úr, hogy Richard bácsi pénze milyen jókor futott be.

Az ügyvéd figyelmét nem kerülte el, hogy Michael bosszúsan és rosszallóan ráncolja a homlokát ezekre a szavakra. De Rosamund fesztelen vidámsággal folytatta:

- Ugyanis remek alkalom kínálkozik egy kasszasikerre. Michael már opciót váltott a darabra. Élete legjobb alakítására nyílik alkalma, és még nekem is jut egy kis szerep benne. Fiatal bűnözőt játszik, akiről kiderül, hogy voltaképpen szent ... Hamisítatlan, modern lélektani dolog.

- Úgy látszik - mondta Entwistle úr feszesen.

- Gyilkol, rabol, a társadalom s a rendőrség halálra üldözi ... a végén pedig csodát tesz.

Entwistle megbotránkozva hallgatott. Bolond és veszélyes beszéd ... bolond és veszélyes darab.

Ámbár ... Michael még nem nyilatkozott. Még mindig bosszúság felhőzi homlokát.

- Az ügyvéd úr nem kíváncsi a tirádáidra, Rosamund - mondta rosszallóan. - Tartsd a szádat egy darabig, és engedd, hadd mondja el Entwistle úr, minek köszönhetjük látogatását.

- Egy-két apróságot szeretnék tisztázni - mondta az ügyvéd. - Most érkeztem Lytchett St. Maryből.

- Tehát valóban Cora nénit gyilkolták meg? Olvastuk az újságban, és én mindjárt mondtam, hogy csak Cora néni lehet, hiszen a Lansquenet név ritka. Szegény vén Cora. A temetésen jól szemügyre vettem. Azt gondoltam magamban, hogy nem is élőlény, hanem madárijesztő. Most pedig csakugyan nem élőlény többé. Tegnap éjjel egyszerűen nem hitték el nekem, hogy a kalapácsos gyilkosság áldozata, akiről az újság ír, az én nénikém ... kinevettek. Igaz, Michael?

Michael nem válaszolt, és Rosamund nagy élvezettel hozzátette:

- Egymás után két gyilkosság! Ez már egy kicsit sok, nem?

- Ne beszélj butaságokat, Rosamund. Richard bácsit nem gyilkolták meg.

- Cora szerint igen.

Entwistle úr másra terelte a szót:

- A temetés után visszajöttek Londonba, ugye?

- Igen, ugyanazzal a vonattal jöttünk, mint maga, ügyvéd úr.

- Persze, persze ... Azért kérdeztem, mert másnap szerettem volna beszélni önökkel - az ügyvéd gyors pillantást vetett a telefonra -, de hiába kíséreltem meg újra meg újra, nem válaszolt senki.

- Ó ... - nagyon sajnáljuk! - mondta Rosamund, - Mit is csináltunk aznap? Körülbelül tizenkettőig itthon voltunk. Aztán te elmentél, hogy megkeresd Rosenheimet, és Oscarral villásreggelizzél, én pedig lógtam a városban, és boltról

boltra jártam néhány nylonholmiért. Randevúm volt Janetel, de elkerültük egymást. Igen ... nagyon élveztem a bevásárlást ... végül a Castilában ebédeltünk. Tíz óra körül értünk haza, ha jól emlékszem.

- Körülbelül - mondta Michael, és Entwistle úr arcát figyelte. - Miért óhajtott beszélni velünk, ügyvéd úr?

- Ó, néhány formalitás miatt, az Abernethie-vagyonnal kapcsolatban ... aláírandó okmányok és hasonlók.

- Mindjárt megkapjuk a pénzt, vagy várhatunk rá száz évig? - kérdezte Rosamund.

- Attól tartok, hogy a hivatalos eljárás lassan halad.

- De előleget kaphatunk, ugye? - kérdezte Rosamund riadtan. - Michael szerint erre van mód. Pillanatnyilag óriási szükségünk van pénzre. A darab miatt.

Michael hangja igyekezett közömbösen csengeni:

- Nem olyan égető. El kell határoznunk, hogy fenntartjuk-e az opciót, vagy sem.

- Könnyen kaphatnak előleget, ha akarnak - mondta az ügyvéd. - Amennyi csak jólesik.

- Akkor minden rendben van - sóhajtott fel Rosamund megkönnyebbülten. Majd hirtelen eszébe jutott valami, és hozzátette: - Cora néni után is maradt pénz?

- Kevés. Susan öröklí.

- Szeretném tudni, miért Susan! Sokról van szó?

- Néhány száz fontról és bútorokról.

- Szépek?

- Nem szépek - válaszolta Entwistle úr.

Rosamund érdeklődése lelohadt.

- Furcsa történet! - mondta. - A temetés békésen lezajlik, aztán jön Cora, és kijelenti: "Meggyilkolták!" Másnap pedig őt gyilkolják meg. Csak, annyit mondok, hogy furcsa.

Néhány pillanatig zavart csend állott be, majd az ügyvéd nyugodt hangja hallatszott:

- Valóban nagyon furcsa.

Susan Banks élénk mozdulattal előrehajolt. Az ügyvéd érdeklődéssel figyelte a fiatalasszonyt.

Rosamund bájosabb, ez vitathatatlan. De Susan is nagyon vonzó ... élénkségében van a legfőbb vonzóerő. Ajka telt és szép vonalú. Igazi asszonyi ajak, s termete is asszonyi ... határozottan, hangsúlyozottan az. Susan sok tekintetben Richard Abernethie-re emlékeztette az ügyvédet. Fejformája, állának körvonala, mélyen ülő, okos szeme. Uralkodó egyéniség, erélyes, előregondoló, tervezőképes, aki helyesen tud ítélni ... akárcsak Richard. A fiatalabb nemzedék három tagja közül egyedül Susanban él az a szellem, amely létrehozta az Abernethie-vagyont. Tudta-e Richard, hogy ebben az unokahúgában rokonlélekre lelt? Entwistle úr úgy vélte; igen. Richard mindig nagyra értékelte az emberek jellemét, egyéniségét. Susanban sok minden megvan abból, amit Richard Abernethie keresett. Végrendeletemben mégsem emelte ki a többi közül. Ha George-zsal bizalmatlan volt is, ha a könnyelmű és felszínes Rosamundot ejtette is, Susanban megtalálhatta volna, amire vágyott ... oly örököst, aki hús a húsból, vér a vérből.

S ha nem, annak - logikusan nézve a dolgot - csak egy oka lehet: a férj.

Az ügyvéd pillantása Susan válla felett lassan átsiklott Gregory Banksre, aki távolabb állt, és buzgón ceruzát hegyezett.

Sovány, sápadt, jelentéktelen külsejű fiatalember, seszínű hajjal. Susan színes egyénisége annyira háttérbe szorítja, hogy az ember nem is tudja, hova tegye. Néha egészen túrhető ... igyekszik kedvesnek és előzékenynek mutatkozni, de talán gerince sincs ... amolyan igazi fejbőlöntő János. De ez a jellemzés mégis hiányos! Gregory Bankset talán észre sem veszi az ember, de ha mégis észreveszi ... valami nyugtalanító árad belőle. Nem illik Susanhoz, de a lány ragaszkodott a házassághoz ... minden akadályt leküzdött ... miért? Mit látott ebben a fiúban?

Hat hónap telt el a házasságkötés óta. "Susan most is odavan Gregoryért" - gondolta magában az ügyvéd, mert jól látta a szerelem apró jeleit. Sok olyan feleség fordult meg a Bollard, Entwistle, Entwistle & Bollard cég irodájában, akinek számára zsákutcává lett a házasság. Asszonyok, akik lázasan rajongtak nyilvánvalóan értéktelen, semmirevaló férjükért, s más asszonyok, akik lenézték vagy szívből megunták vonzó külsejű és makulátlan jellemű urukat. Józan ésszel nem lehet felfogni, hogy egy-egy nő mit lát, mit érez egy bizonyos férfiban. Nem lehet mást tenni, mint tudomásul venni a tényt. Ugyanaz a nő, aki ragyogó értelemmel nyúl a világ minden kérdéséhez, egy bizonyos férfival kapcsolatban teljesen elveszti a fejét. "Susan is ilyen - gondolta Entwistle úr. - Susan szemében Greg a világmindenség tengelye. S ez veszélyes gondolkodás."

Susan szavai erélyesen és felháborodottan hangzanak:

- ... mert igenis botrány! Emlékszik annak a nőnek az esetére, akit tavaly Yorkshire-ben meggyilkoltak? Azóta sem fogták el a tettest. És az az öregasszony, akit feszítővassal vertek agyon a cukorkaüzletében? Valakit letartóztattak ugyan, de később elengedték.

- Bizonyítékok nélkül nem lehet eredményre jutni, kedves Susan - mondta az ügyvéd.

De a nő rá sem hederített.

- És az a másik eset ... a nyugdíjas kórházi ápolónő ... azt is baltával ... vagy fejszével ... mint Cora nénit ...

- Ejnye - mondta Entwhistle úr szelíden -, maga kész bűnügyi szakértő, Susan.
- Elegendő az újságokat olvasni ... de ha az ember saját családtagjai közül is meggyilkolnak valakit ... méghozzá majdnem ugyanúgy ... nyilvánvaló, hogy vidéken seregestül járkálnak a bűnözők, akik betörnek, megtámadnak magányos nőket ... és a rendőrség füle botját sem mozdítja ...

Az ügyvéd a fejét csóválta.

- Ne becsülje le a rendőrséget, Susan. Agyafűrt, türelmes és nagyon kitartó testület. Ha az újságok nem írnak egy ügyről, még nem jelenti, hogy a rendőrség lezárta az aktáit. Dehogyan!

- Mégis százával maradnak kibogozatlanul büntettek minden évben.

- Százával? - Entwhistle úr arcvonásai kételyt fejeztek ki. - Akad ilyen is, nem mondom. Sokszor azonban a rendőrség tudja, hogy ki a bűnös, de nincs elegendő bizonyíték a kezében, hogy letartóztassa.

- Ezt nem hiszem - jelentette ki Susan. - Aki biztosan tudja, ki a tettes, megszerezheti a bizonyítékokat is.

- Ebben nem vagyok biztos ... - mondta Entwhistle úr töprengve. - Ebben egyáltalában nem vagyok biztos.

- Gyanakszanak már valakire? Vagy még odáig sem jutottak?

- Erre nem tudok válaszolni. Letartóztatás nem történt. A rendőrség persze nem közli velem, hogy milyen irányban nyomoz. Korai is eredményre számítani, ne felejtse el, hogy a gyilkosság tegnapelőtt történt.

- Aki ezt a gyilkosságot elkövette, bizonyos meghatározott típus - gondolkozott hangosan Susan. - Bestiális, talán nem egészen normális fajta ... Leszerelt katona vagy börtönből szabadult rab. A balta használata erre vall.

Entwhistle úr rejtélyeskedve összeráncolta homlokát, s így mormolta:

Lizzie a fejszét remekül kezelte -

édesapja fejét negyvenszer heverte.

S látván az eredményt, amelyet elére,

negyvenegyet ütött a mama fejére.

- Ó - pirult el bosszankodva Susan -, Cora egyedül élt, hacsak az alkalmazottjára nem gondol. És Lizzie Bordent annak idején föl is mentették. Senki nem tudja biztosan, vajon ő gyilkolta-e meg édesapját s a mostohaanyját.

- A verset valóban kissé szabadon alkalmaztam - ismerte el Entwhistle úr.

- Szóval a házvezetőnő! Örökölt valamit Corától?

- Egy csekély értékű ametiszt melltűt és néhány festményt, amelyek halászfalvakat ábrázolnak, és kizárólag érzelmi értékük van.

- Kinek állt érdekében a gyilkosság? Mert vagy érdek, vagy örület vezette a gyilkost.

Entwhistle úr kotkodácsolva nevetett.

- Drága Susan, az egyetlen ember, akinek érdeke fűződhetik ehhez a szörnyűséghez - maga.

- Hát ez meg mi? - csattant fel váratlanul Gregory hangja. Mintha álmából riadt volna fel. Nagyon csúnyán nézett az ügyvédre. Már nem az az érdektelen figura volt a háttérben, aki addig. - Mi köze van ehhez Susynak? Azonnal adjon magyarázatot!

Susan is felpattant:

- Ne ugrálj, Greg! Entwhistle úr nem gondolhatott semmi különöset.

- Csak egy kis tréfa volt - mondta az ügyvéd mentegetőzve. - Elismerem, nem a legjobb tréfa. Cora mindenét magára hagyta, Susan. De nem valószínű, hogy egy fiatal hölgyet, aki nemrég örökölt több ezer fontot, gyanúba fogjanak néhány száz font miatt.

- Mindenét rám hagyta? - kérdezte Susan csodálkozva. - Nagyon különös. Hiszen nem is ismert. Mit gondol, miért tette?

- Gondolom, tudomása volt arról, hogy magának, Susan, bizonyos nehézségei voltak ... a ... a házassága körül. - Greg, aki közben visszatért a ceruzahegyezéshez, újból sötét pillantást vetett az ügyvédre. - Annak idején rossz szemmel nézték Cora házasságát is, azt hiszem tehát, hogy ez a végrendelet a megértés jele.

Susan érdeklődése fokozódni látszott.

- Művészemberhez ment férjhez, ugye - kérdezte -, akit senki sem kedvelt a családban? Tehetséges volt a férje?

Entwhistle úr határozottan megrázta fejét.

- Maradtak képek a férjétől a házban?

- Igen.

- Inkább magam ítélek majd - jelentette ki Susan, és dacosan felszegte az állát, Entwhistle úr pedig elmosolyodott:

- Csak tessék. Művészeti kérdésekben maradi, begyepesedett agyú vénember vagyok, de ebben az esetben egyetért majd az ítéletemmel.

- Azt hiszem, úgymint le kell utaznom Lytchett St. Marybe, ugye? Meg kell nézennem, mit örökölt. Lakik valaki a házban?

- Megállapodtam Miss Gilchristtel, hogy egyelőre ottmarad.

Greg megszólalt:

- Jó idegei lehetnek annak a nőnek ... tovább lakni egy házban, amelyben gyilkoltak

- Gilchrist kisasszony meglehetősen józanul gondolkodik. De azt is figyelembe kell venni - tette hozzá az ügyvéd szárazon -, hogy nem is mehet sehová, amíg nincs más állása.

- Tehát Cora néni halála után szárazra került? Vajon bírta idegekkel ... azaz azt akarom kérdezni ... bizalmas viszonyban volt egymással a két nő?

Entwhistle úr kíváncsi pillantást vetett Susanra. Mit akar ezzel a kérdéssel?

- Ezt talán nem lehet állítani - válaszolta -, de Cora sosem tekintette cselédnek Gilchrist kisasszonyt.

- Ami alighanem még rosszabb - mondta Susan. - Manapság annál inkább kiuzsoráznak valakit, minél szebb címmel illetik: "házvezetőnő", "társalkodónő" ... na hiszen, köszönöm szépen. Majd keresek számára egy tisztességes állást. Nem lesz nehéz. Mindenki aranyat ér, aki hajlandó egy kis házimunkára és főzésre. Tud főzni, ugye?

- Hogyne. Úgy vettem ki a szavaiból, hogy csak a ... a ... durva munkától irtózik. Bevallom, nem tudom pontosan, mi értendő ezen.

Susan szórakoztatónak találta a megjegyzést.

Entwhistle úr az órájára nézett, és így szólt:

- Nénikéje Timothyt jelölte ki a végrendelet végrehajtására.

- Timothyt? - ismételte megvetően Susan. - Timothy személye mitikus fogalom. Soha senki sem találkozik vele.

- Igaz - Entwhistle úr újból az órájára pillantott. - De én holnap délután mégis meglátogatom. Közölni fogom vele a maga elhatározását, Susan, hogy megnézi Cora házát.

- Nem akarok több időt tölteni ott, mint egy vagy legfeljebb két napot. Nem lehetek sokáig távol Londontól. Különféle terveim vannak. Vállalkozó leszek.

Entwhistle körülhordozta szemét a kis lakás zsúfolt szobájában.

Nyilvánvaló, hogy Greg és Susan nem dúskálnak a földi javakban. Az ügyvéd tudta, hogy Susan apja nyakára hágott vagyona javának. Nem sok maradt a lányára.

- Mik a tervei a jövőre, ha szabad érdeklődnöm?

- Találtam egy ingatlant a Cardigan Streeten. Ugye, szükség esetén szerez nekem előleget? Lehet, hogy foglalót kérnek rá.

- Ezt meg lehet oldani - mondta az ügyvéd. - A temetést követő napon többször felhívtam telefonon, de nem kaptam választ. Már azt hittem, hogy nem maradtak a városban.

- Dehogynem - mondta Susan gyorsan. - Mindketten itthon voltunk. Egész nap ki sem tettük a lábunkat.

Greg halkán megszólalt:

- Azt hiszem, a telefonunk nem volt rendben aznap. Nem emlékszel, Susan, hogy egész délután hiába próbáltam megkapni a Hard-céget? Be akartam jelenteni, de másnap reggelre megjavult.

- A telefon néha teljesen megbízhatatlan - jegyezte meg Entwhistle úr.

Susan hírtelen ezt kérdezte:

- Honnan tudta Cora néni, hogy én férjhez mentem? Polgári esküvő volt, és előzőleg senkinek sem szóltunk.

- Talán Richard mondta meg Corának, aki három héttel ezelőtt megváltoztatta a végrendeletét. Eredetileg a Teozófiai Társulat volt az örökös. Az új végrendelet közvetlenül azután készült, hogy Richard meglátogatta Corát.

- Richard bácsi meglátogatta Cora nénit? - kérdezte Susan meglepetten. - Erről most hallok először.

- Én is csak most tudtam meg - mondta Entwhistle úr.

- Szóval ekkor történt, hogy ...

- Hogy mi?

- Semmi.

6

Kedves magától, hogy eljött - köszöntötte Maude nyers szívéllyel Entwhistle urat a Bayham Compton-i vasúti állomáson. - Higgye el, hogy Timothy is meg én is nagyon hálásak vagyunk elhatározásáért. Richard halála az elképzelhető legsúlyosabb megpróbáltatás Timothyra ... ez az igazság.

Entwhistle úr megállapította magában, hogy ebből a szempontból valóban nem mérlegelte még barátja halálát. Együttal az is világossá vált előtte, hogy Maude-nak viszont nincs is más szempontja.

Miközben a kijárat felé tartottak, Maude részletesebben kifejtette a nézetét.

- Mindenekelőtt a megrázkódtatás! Hiszen Timothy valósággal csüggött Richardon. A haláleset magában Timothyban is felkeltette a halál gondolatát. Az örökös betegeskedés amúgy is nagyon idegessé teszi. Tudatára ébredt, hogy ő maradt egyedül életben a testvérek közül ... állandóan azt mondogatja, hogy most ő következik ... mégpedig nemsokára ... mondtam is neki, hogy normális ember nem beszél így ...

Kiértek az állomás épületéből, és egy bibliai időkből ittmaradt autóröncs előtt álltak.

- Sajnálom, hogy ebbe a vén tragacsba kell ültetnem - mondta Maude. - Évek óta szeretnénk új kocsit, de eddig nem

volt rá pénzünk. Már másodszor cserélem a motort benne. Ezek a régi márkák néha csodálatosan sokat kibírnak.

- Remélem, hogy beindul - tette hozzá aggódalmasan. - Néha csak kurblival sikerül.

Többször rátaposott az önindítóra, de csak süket berregés volt a válasz. Entwhistle úrban, aki még soha életében nem gyújtott be autót, balsejtelmek ébredtek, de Maude kiszállt a kocsiból, helyére tolta a kurbli, néhányszor erősen megforgatta, és ezzel életre keltette a motort. "Szerencse - gondolta magában Entwhistle úr -, hogy Maude-ban van erő."

- Sikerült - mondta Maude. - A vén gebe az utóbbi időben gyakran megmakacsolja magát. Például amikor hazajöttem a temetésről. Több kilométert kellett gyalogolnom, amíg találtam garázst ... de csak amolyan falusit. Kénytelen voltam megszállni a helyi fogadóban, amíg babráltak vele. Timothy persze ezen is felizgatta magát. Sikerült ugyan felhívnom telefonon, hogy csak másnap érek haza, de úgy tett, mintha legalábbis hajótörést szenvedtem volna. Amit lehet, úgyis eltitkolok előle, de vannak dolgok, amiket nem lehet ... például Cora meggyilkolását. Barton doktorért kellett küldenem, hogy nyugtató injekciót adjon neki. Timothy egészségi állapota nem elég erős gyilkosságok elviselésére. Egyébként az a véleményem, hogy Cora mindig bolond volt.

Entwhistle úr némán lenyelte ezt a váratlan és kegyetlen megjegyzést. Nem volt egészen világos előtte, hogyan jutott Maude az előbbiekből erre a következtetésre.

- Azt hiszem, azóta sem láttam Corát, amióta férjhez mentem - folytatta Maude. - Akkor nem akartam Timothynak azt mondani: "A legkisebb húgod szédült egy nő", mert ez túlságosan kíméletlenül hangzott volna. De ez volt a meggyőződésem. Cora képes volt a legnagyobb nyugalommal a legnagyobb képtelenségeket mondani. Az ember nem tudta, hogy megbotránkozzék-e vagy nevéssen. Véleményem szerint az az igazság, hogy a lány egy saját, külön képzeletvilágban élt, tele volt fantazmagóriákkal és lázas elképzelésekkel a környezetéről. Hát szegény most elég drágán megfizetett érte. Voltak neki pártfogoltjai?

- Pártfogoltjai? Nem értem a kérdést.

- Csak kíváncsi voltam. Fiatal bohém művészek, muzsikusok ... vagy hasonlóak? Akik közül valakit fogadott a házában azon a napon, és aki talán végzett vele, hogy kirabolja. Lehet, hogy félig gyerek a tettes ... Serdülőkorban ... ilyenkor minden kitelik tőlük ... különösen a művész-fajtától ... Furcsa tudniillik, hogy valakit fényes nappal, délután öljenek meg. Ha már az ember betör egy házba, legalább éjszaka teszi.

- Akkor két nőt talált volna a házban.

- Ó, persze, a házvezetőnő! Mégsem tudom elképzelni, hogy valaki megfontoltan kívárja, amíg a házvezetőnő távozik, hogy utána behatoljon a lakásba, és megtámadja Corát. Mi lett volna a célja? Nem számíthatott arra, hogy készpénzt vagy más komoly értéket talál, meg aztán adódott volna olyan alkalom is, amikor egyik nő sem tartózkodik otthon. Ez sokkal biztonságosabb lett volna. Nem fér a fejembe, hogy valaki csak úgy gyilkol, ha nincs feltétlenül szükség rá.

- Márpedig Cora meggyilkolására nem volt feltétlenül szükség, ugye?

- Amilyen borzalmas az egész, ugyanolyan értelmetlen is.

Entwhistle úr töprengésbe mélyedt. Van olyan gyilkosság, amelynek van értelme? Elméletileg azt kellene válaszolni, hogy van. Pedig az ember állandóan hall olyan büntettekről, amelyeknek oka teljességgel homályos. Végül is egyedül a gyilkos vérmérséklete a mérvadó ebben.

Tud valamit az ember arról, milyen egy gyilkos, és mi játszódik le a lelkében? Édeskeveset. Az ügyvéd sosem volt bűnügyi szakértő. Irodája sem foglalkozott bűnügyekkel. Véleménye szerint a legkülönbözőbb típusú gyilkosok vannak. Az egyik mértéktelenül hiú, a másikat kóros hatalmi vágy fűti; van, aki aljas és kapzsi, van köztük nőbolond vagy nők kedvence; végül kedves, rokonszenves fickó is akad köztük. Az ügyvéd határozott esetekre gondolt, amikor végigvonultatta agyában a gyilkosok galériáját. Edith Thompson teljesen irreális világban élt, Mary Waddington, az ápolónő, pedig kedélyes rendszerességgel küldözgette másvilágra idős betegeit.

Maude hangja ragadta ki Entwhistle urat töprengéséből

- A legnagyobb baj, hogy nem tudom eldugni az újságokat Timothy elől. Folyton bújja a lapokat, aztán izgul. Ugye, tisztában van azzal, ügyvéd úr, hogy Timothynak semmi körülmények között sem szabad részt vennie a hatósági vizsgálatban? Barton doktor szükség esetén ad neki orvosi igazolványt.

- Emiatt nem kell aggódnia, Maude.

- Hála Istennek!

A birtok kapujához értek. A kerítésen belül elhanyagolt kocsuiúton gurultak tovább. A park szép lehetett valaha, de most züllött és lehangoló benyomást tett Maude felsőhajtott:

- A gaz elborított mindent a háború alatt. Mindkét kertészünk felmondott. Most csak egy öreg bácsink van, nagyon gyenge munkaerő. A bérek szörnyen felmentek. Őszintén szólva boldogok vagyunk, hogy most már lesz módunk költeni a birtokra. Nagyon a szívünkhöz nőtt. Komolyan aggódtunk, hogy kénytelenek leszünk túladni rajta ... Nyíltan sosem beszéltem erről Timothyval. Túláságosan felizgatta volna.

A vén kastély, amelynek bejárata előtt megálltak, a Györgyök korában épült és nagyon vonzó külsejű volt, bár nem ártott volna neki, ha frissen festik és mázolják.

- Cselédségünk nincs - mondta Maude keserűen, miközben előrement, és az utat mutatta. - Bejárónőkre vagyunk utalva. Egy hónapja még volt egy bennlakó lányunk, kissé púpos, folyton náthás, és nem nagy ész, de felemelő érzés

volt, hogy van valaki a házban, akinek bármikor lehet csengetni - ráadásul elég jól főzött is. Hát nem felmondott! Elszegődött egy nőhöz, akinek nagyobb a háza; ott sokkal több a dolga, de van hat pincsikutyája, és ő "imádja a kutyusokat". Most boldog a kutyusaival. Pedig biztosan hol az egyik beteg, hol a másik, De lehet, hogy éppen ez kell neki ... babusgatni a dögöket. Komolyan mondom: ezek a nők nem normálisak. Tehát ott tartunk, hogy ha ki kell mennem a házból, Timothy teljesen egyedül marad, és ha valami történék, senkit sem hívhat, aki segítene rajta. Az egyetlen, amit tehetek, hogy az ágya mellé tolok egy széket, ráteszem a telefont, hogy felhívhassa Barton doktort, ha baj van.

Maude a fogadószobába vezette az ügyvédet. A kandalló előtti asztalon már minden készen állt a teázáshoz. Miközben Entwhistle úr kényelmesen helyet foglalt, Maude eltűnt a konyha irányában. Néhány perc múlva visszatért a forróvizés kancsóval. A tea finom volt; ugyanúgy a házi sütemény és a befőtt is.

- És Timothy? - mormogta Entwhistle úr.

Maude röviden közölte, hogy Timothy már megkapta a teáját, még mielőtt ő kiment az állomásra.

- Most pedig - folytatta Maude - már szunyókált is egy kicsit, úgyhogy ez a legjobb időpont, hogy ügyvéd úr meglátogassa. Nagyon kérem, vigyázzon, hogy Timothy ne izgassa fel magát túlságosan.

Entwhistle úr biztosította a ház asszonyát, hogy a lehető legóvatosabban fog viselkedni.

Miközben az ügyvéd a kandalló lobogó tűzénél Maude arcát vizsgálta, hirtelen részvét támadt benne. Maude egészséges, erőteljes, reális asszony, a józanság mintaképe, s mégis ... egy ponton súlyosan sebezhető. Különös és szánandó ez a gyengeség. Entwhistle úr arra a meggyőződésre jutott, hogy Maude szeretete és gyengédsége férje iránt inkább anyai gyengédségre emlékeztet. Maude Abernethie sosem szült gyermeket, pedig az az asszonytípus, akinek a gyermek tölti be az életét. Betegeskedő ura pótolja számára a gyermeket ... őt ápolja, védi, babusgatja. S talán e férjénél erősebb egyéniség öntudatlanul is a rokkantságnak olyan fokára kényszerítette Timothyt, ahova gyengébb nő oldalán soha nem jutott volna.

"Szegény asszony" - gondolta magában az ügyvéd.

- Köszönöm, hogy eljött, Entwhistle.

Timothy kissé felemelkedett karosszékéből, és kezet nyújtott az ügyvédnek.

Magas, csontos ember volt, határozottan emlékeztetett fivérére, Richardra, De ami Richardon az erő vonása volt, Timothy az erőtlenséget jelképezte. Például szájának határozatlan rajzolata, kissé csapott álla, kissé lapos homloka, amelyen a bosszúság és idegeskedés vont barázdákat.

Betegeskedését egyrészt a térdén átvett meleg takaró, másrészt a jobbán álló asztalka jelezte, amelyet teljesen elborítottak a gyógyszeres üvegcsék és dobozók.

- Nem szabad megerőltetnem magamat - mondotta figyelmeztetően. - Az orvos megtiltotta. Folyvást int, hogy óvjam magamat az izgalmaktól. Szeretném tudni, hogyan. Ha az ő családjában történék gyilkosság, fogadni mernék, ő is izgulna. Ez már több annál, ami elviselhető ... előbb Richard halála ... majd amit a temetésről és a végrendeletéről hallok ... micsoda egy végrendelet! ... Végül a szegény kis Cora szörnyű vége ... baltával verték agyon! Baltával! Jaj! Ez az ország a gengszterek országa lett. Betörők, rablógyilkosok garázdálkodnak benne ... a háború öröksége! Védtelen asszonyokat gyilkolnak. És senkinek sincs mersze ahhoz, hogy erős kézzel véget vessen ezeknek az állapotoknak. Szeretném tudni, mi lesz Angliából. Hová sülyed még ez az istenverte sziget?!

Entwhistle úr jól ismerte ezt a szöveget. Az utolsó húsz év folyamán előbb-utóbb úgyszólván minden kliense ebben a szónoki kérdésben fakadt ki, s már az ő válasza is kialakult időközben. Néhány csillapító szót mormogott, vagy talán helyesebb lenne úgy mondani: néhány csillapító hangot és zörejt adott ki magából.

- Azzal az átkozott Labour-kormánnyal kezdődött az egész - folytatta Timothy. - Poklot csináltak az egész országból. De a mostani kormány sem jobb. Ájtatos képű álszenteskedők és álszocialisták. Nézze meg például, hogy mi magunk milyen állapotba kerültünk. Képtelen vagyok egy kertészt, képtelen vagyok cselédeket kapni ... szegény Maude önmaga árnyékává válik attól az örökös pizmogástól a konyhában ... (Egyébként az a véleményem, drágám, hogy a tejsodós puding kitűnően illenek a mai halvacsorához, de ... mindenekelőtt egy jó, forró hamisleves.) Nagyon vigyáznom kell a testi erőmre ... Barton doktor mondta! ... Hol is tartottam? Persze, Coránál. Mondhatom, szörnyű megrázkódtatás az emberre, ha hallja, hogy a nővérét ... a tulajdon nővérét ... meggyilkolták! Kijelentem önnek, hogy húsz percen át a leghevesebb szívdobogást éreztem! Önnek kell mindent csinálnia helyettem, kedves ügyvéd úr! Én nem vehetek részt a nyilvános vizsgálaton, és nem tehetek semmiféle intézkedést Cora hagyatékának ügyében. Szeretném elfelejteni az egészet, úgy, ahogy van. Mellesleg, mi történik azzal a pénzzel, amit Richard hagyott Corára? Engem illet, nem?

Maude valami olyasmit mormolt, hogy le kell szednie a teát, és kiment a szobából.

Timothy hátradőlt a karosszékben, és így szólt:

- Jó, hogy nő nélkül maradtunk. Most megbeszélhetjük az anyagiakat anélkül, hogy csacsi közbeszólásoktól kellene tartanunk.

- A Cora évjáradékának forrásául szolgáló tőke - mondta Entwhistle úr tárgyilagosan - egyenlő arányban osztandó fel ön, a két unokahúg és az unokaöcs között.

- De kérem - Timothy arcát enyhe pírral vonta be a felháborodás. - Mégiscsak én vagyok a legközelebbi rokon. Én vagyok az egyetlen életben maradt fivér!

Entwhistle úr jámbor türelemmel fejtegette Richard Abernethie végrendeletének pontos részleteit, és finoman emlékeztette Timothyt, hogy neki is megküldte a végrendelet egyik másolatát.

- Remélem, nem gondolja, hogy megértem azt a körmönfont jogásznyelvet! - mondta Timothy, ahelyett, hogy megköszönte volna az ügyvéd előzékenységét. Maguk, jogászok! Bevallom, hogy nem hittem a fülemnek, amikor Maude hazaérkezett, és közölte velem a rendelkezés lényegét. Azt hittem, hogy félreértette az egészet. A nők mindig kissé zavarosak. Maude a legnagyobb asszony a világon, de az asszonyok nem értenek a pénzhez. Maude-nak valószínűleg eszébe sem jutott, hogy ha Richard nem hal meg időben, szedhetjük a sátorfánkat. Ez volt a helyzet!

- Azt hiszem, ha feltárta volna Richard előtt ...

Timothy rövid, nyers, ugatásszerű nevetést hallatott:

- Ez nem az én stílusom. Apánk szép summa pénzt hagyott mindnyájunkra ... azaz mindazokra, akik nem óhajtanak belépni a családi részvénytársaságba. Én nem óhajtottam. Az én intellektusom nem bírja a tyúkszemtapaszok színvonalát, Entwhistle. Richard megbántva érezte magát álláspontom miatt. Nos, az adók, a jövedelemcsökkenés, ez és amaz ... bizony nehéz volt fennmaradni a vízen. Alaposan nyakára kellett hágnom a birtokomban maradt tőkének. Manapság ez nem megy másként. Egy alkalommal célzást tettem Richard előtt arra, hogy egyre nehezebb fenntartani ezt a birtokot. Erre kijelentette, hogy sokkal előnyösebb lenne számunkra, ha kisebb házba költöznénk. Maude-nak sem kellene annyit dolgoznia, mondta. Maga a családi birtok sorsa nem is érdekelte ... mintha Maude cseléd lenne, akinek csak az a fontos, hogy "jobb helye" legyen. Nem, Richardhoz sosem fordultam volna segítségért. De az egészségem tönkrement ilyen körülmények között, ügyvéd úr. Több nyugalomra volna szükségem. Aztán Richard meghalt, és halála még betegebbé tett ugyan ... elvégre a fivérem volt ... de a jövő jobb kilátásai mégiscsak enyhítik gondjaimat. Kifestetem a házat ... szerzek egy-két munkabíró embert, aki ért a kerthez ... pusztán attól függ, mekkora bért tudok fizetni. A rózsakertet is fel kell újítani. És ... hol is tartottam ...?

- A terveit részletezte.

- Igen, igen ... de nem untatom tovább. Ami bánt ... súlyosan bánt ... az Richard végrendeletének tartalma.

- Valóban? - Entwhistle úr meglepett arcot vágott. - Másra számított?

- Meghiszem azt! Mortimer halála után biztosra vettem, hogy Richard mindent rám hagy.

- Ó ... tett ilyen célzást valaha?

- Nem tett ... Richard nem sokat beszélt ... hallgatag ember volt. De egy alkalommal itt járt nálunk vendégségben ... röviddel Mor-timer halála után. Családi ügyeket akart megbeszélni. George-ról vitatkoztunk ... és a lányokról meg a férjéről. Tudni akarta, hogyan vélekedek róluk ... bár én nem sokat tudtam hozzászólni. Beteg ember vagyok, ki sem lépek a házból, Maudedal együtt remeteéletet élek. Legfeljebb azt mondhatom, hogy egyik lány sem ment szerencsésen férjhez. Kérdezem magát, Entwhistle, ugye, joggal gondolhattam, hogy Richard a jövő családfőnek tekint, ha majd meghal, és rám fogja bízni a vagyon kezelését? Richard nyugodtan megbízhatott volna bennem, hogy nem fogok megfélemezni a fiatal nemzedékről. És hogy gondoskodni fogok a szegény Coráról is. Az ördögbe is, Entwhistle, én Abernethie vagyok ... én vagyok az utolsó Abernethie. Az én kezembe kellett volna letenni a vagyon sorsát.

Timothy izgalmában lerúgta magáról a takarót, és felegyenesedett a karosszékben. A testi gyengeség minden jele eltűnt róla. Entwhistle úr szerint egy teljesen egészséges - habár indulatos - ember ült vele szemben. Az ügyvéd most azt is tisztán látta, hogy Timothy Abernethie titokban mindig féltékeny volt fivérére, Richardra. Eléggé hasonlítottak egymásra ahhoz, hogy Timothy fellázadjon fivérének jellemzősége és a családi vagyon feletti egyeduralma ellen. Timothy várva várta azt a pillanatot, amikor Richard halála után, elkésve bár, de mégis elnyeri a hatalmat, és kezében tarthatja mások sorsát.

De nem nyerte el ezt a hatalmat Richardtól! Vajon Richard sosem akarta Timothyt utódjává tenni? Vagy régebben ez volt a szándéka, de később megváltoztatta? S ha igen, miért?

Hirtelen fülsértő macskanyivákolás hangzott be a kertből. Timothy felugrott a karosszékéből, az ablakhoz sietett, gyorsan felhúzta a redőnyt, és dühösen kikiáltott: "Kuss, ti dögök!" - Majd felkapott egy nagy könyvet, és a csendháborítók után hajította.

- Ronda macskák - dörmögte, miközben visszatért vendége mellé. - Tönkreteszik a virágágyakat, és úgy nyávognak, hogy meg kell bolondulni.

Visszaült a karosszékbe, és megkérdezte:

- Inna valamit, Entwhistle?

- Köszönöm, nem. Rengek teát kaptam Maude-tól az imént.

Timothy elégedett arcot vágott:

- Maude nagyszerű asszony. De túl sokat vállal magára. Még azt a vén tragacsunkat is ő szokta helyreporozni ... Szerelőnek is elmehetne.

- Hallom, hogy a temetésről jövet elakadt az úton.

- Igen. A kocsí bedöglött. Maude hazatelefonált ugyan, nehogy felizgassam magamat, de az a feleszü bejárónőnk olyan ostobán írta fel az üzenetet, hogy szót sem értettem belőle. Éppen kint jártam friss levegőt szívni ... az orvos azt mondta, hogy végezzek egy kis testmozgást, ha kedvem szottyan rá ... hazajövök a sétáról, és egy darab papirosra ezt találom: "A nagyságos asszony sajnálja, kocsí elromlott, reggelig marad." Természetesen azt hittem, hogy Maude még

Enderbyben van. Interurbán felhívom, mire kiderül, hogy már reggel elment. Tehát valahol útközben akadt el ... de hol? Szép kis cirkusz! A buta bejárónő egy tál sajtos makarónit hagyott számomra vacsorára. Le kellett vánszorognom a konyhába, hogy felmelegítsem magamnak ... a teámat is magam főztem meg ... nem is szólva arról, hogy a boylert is be kellett kapcsolnom. Mi történik, ha kapok egy szívrohamot? De törődik is egy cseléd az ilyesmivel?! Dehogya törődik. Ha egy csepp tisztesség lenne benne, estére visszajön, hogy ellásson. De ebből a fajtából már teljesen kiveszett a becsület ...

Timothy komoran maga elé meredt.

- Nem tudom, mennyit mondott el Maude önnek a temetésről és a rokonokról - mondta Entwhistle úr. - Cora kínos pillanatokat okozott a jelenlevőknek. Derűsen kijelentette, hogy Richardot ugyebár meggyilkolták. Talán hallotta már Maude-tól?

Timothy nevetett egyet.

- Ó, igen, hallottam. Mindenki felháborodott képet vágott, és úgy tett, mintha meg lenne botránkozva. Jellemző Corára. Már kislány korában is megtalálta a módját, hogyan lehet mindenkit zavarba hozni. Az esküvőnk napján is kihozott bennünket a sodrunkból. Különösen Maude-ot, aki sosem szívelte Corát. Igen, Maude a temetés estéjén felhívott, hogy jól érzem-e magam, és hogy Jonesné jött-e, és elkészített-e mindent. Mondta, hogy minden rendben zajlott le, mire megkérdeztem "Mi van a végrendelettel?" Eleinte megpróbált mellébeszélni, de én hamarosan kiszedtem belőle az igazságot. El sem akartam hinni, és azt mondtam, hogy biztosan téved, de ő kitartott amellett, amit mondott. Richard nagyon megbántott, ügyvéd úr ... valósággal sebet ütött rajtam. Ha tudni akarja, Richard pusztán dacból csinálta ezt. Tudom, hogy halottakról jót vagy semmit, de szavamra mondom ...

Timothy még jó darabig hánytorgatta ezt a kérdést.

Ekkor Maude ismét benyitott, és határozott hangon így szólt:

- Azt hiszem, drágám, hogy Entwhistle úr immár elég időt töltött veled. Itt az ideje, hogy pihenj. Ha elintéztetek mindent ...

- Ó, persze hogy elintéztünk. Szóval mindent önre bízok, ügyvéd úr. Értesítsen, ha elfogták a tettest ... ha ugyan valaha elfogják. Nincs bizalmam a mai rendőrséghez ... ezek már nem a régi rendőrtisztek. A ... a temetésről, ugyebár, gondoskodik majd? Mi, sajnos, nem tudunk megjelenni. De rendeljen a nevemben egy szép koszorút ... és megfelelő sírkövet is kell állítani ... Ugye, a községben fogják eltemetni? Semmi célja, hogy felszállítsák Északra, arról pedig fogalmam sincs, hogy hol temették el azt a Lansquenet-t ... alighanem valahol Franciaországban. Mit is véset az ember egy sírkőre, ha gyilkosság történt? ... Elvégre ilyenkor nem lehet azt mondani, hogy: "Megtért békében!" Valami odaillő szöveget kellene kigondolni. "Requiescat in pace" ... Most jut eszembe, hogy ez csak katolikusoknak jó ...

- "Láttad, ó, Uram, az én bántalmaztatásomat; ítélj meg ügyemet" - mormogta Entwhistle úr.

És mikor Timothy meglepetten meredt rá, az ügyvéd halványan elmosolyodott.

- Jeremiás siralmaiból való - magyarázta. - Megfelelő, úgy hiszem, csak talán egy kicsit melodramatikus. Igaz, a sírkő kérdése még amúgy sem időszerű. Az ügynek, akarom mondani a sír földjének meg kell nyugodnia, le kell szállnia előbb, ugyebár? És kérem, hogy ne izgassa magát. Az irodám mindent elintéz, és idejében értesíti önt mindenről.

Másnap reggel Entwhistle úr elutazott Londonba.

Miután hazaérkezett, némi habozás után felhívta telefonon egyik barátját.

7

- Ki sem mondhatom, mennyire megtisztelt meghívásával.

Entwhistle úr melegen megszorította házigazdája kezét.

Hercule Poirot kedves szívélvességgel a kandalló mellett álló karosszékre mutatott.

Entwhistle úr leült, és nagyot sóhajtott.

Oldalt asztal állt két terítéssel.

- Ma reggel érkeztem vissza vidékről - mondta az ügyvéd.

- És tanácsra volna szüksége?

- Igen. Hosszú és, sajnos, bonyolult história.

- Akkor nem foglalkozunk vele, csak ebéd után. Georges!

Georges, a mintainas, pillanatok alatt libamájpástétomot és forró pirítóskenyeret varázsolt az asztalra.

- Ezt a Paté-t a tűz mellett élvezzük - mondta Poirot. - Utána majd átülünk az asztalhoz.

Másfél óra is eltelt, amíg Entwhistle úr végre kényelmesen kinyújtózhatott a karosszékekben, és megelégedetten felsóhajthatott.

- Ön életművész, Poirot. Egy franciában mindig lehet bízni.

- Belga vagyok, ha megengedi. De egyébként igaza van. Az én koromban a legfőbb élvezet, mondhatnám az egyetlen élvezet, ami még megmaradt, a terített asztal öröme. Áldás és szerencse, hogy a gyomrom még jó.

- Ó, ó - mormogta Entwhistle úr.

A menü Sole Veronique-ből, majd Escalope de Veau Milanaise-ből áll, és parfait-val zárult.

Ital: Pouilly Fuisse, majd Corton. Entwhistle úr előtt egy pohár portói. Poirot, aki nem kedvelte a portóit: kakaólikőrt szürcsölgetett.

- El sem tudom képzelni, hogy a maga Georges-a honnan szerzi be a húst - szólt Entwhistle úr, aki most teljesen átadta magát a pompás lakoma élvezetének. - Olyan, mint a vaj!

- Egyik barátom hentes, a kontinensről jött. Megoldottam neki kis házi problémát. Ő hálás nekem ... és azóta nagyon szimpatikus nekem a gyomrommal.

- Kis házi probléma - sóhajtott fel Entwhistle úr. - Kár, hogy eszembe juttatta ... Olyan jól éreztem magamat!

- Akkor el se kezdje, mon ami. Mindjárt kapunk egy demi tasse-t, egy finom brandy-t, és ha békésen folyik emésztés, akkor majd elmondja nekem, mihez kéri a tanácsomat.

Az óra fél tízet ütött, mikor Entwhistle annyira jutott, hogy meg tudott mozdulni a karosszékben. Eljött a lélektani pillanat. Gátlásai megszűntek, sőt kikívánczoltak belőle a problémái.

- Lehetséges - mondta -, hogy bolondot csináljak magamból. Úgy érzem, zsákutcába kerültem, és nem látom, miként tudok kijutni belőle. De szeretném feltárni ön előtt a tényeket, és szeretném tudni, mi a véleménye.

Néhány pillanatnyi szünetet tartott, majd a maga módján, száraz aprólékossággal elmondta az elmondandókat. Gyakorlott jogászi agya nagy segítségére volt abban, hogy semmit se hagyjon ki, és semmi feleslegeset ne keverjen elbeszélésébe. Tájékoztatása világos és tömör volt, a feszülten figyelő kisöreg pedig, akinek koponyája élénken emlékeztetett egy óriási tojásra, nagyra értékelte a pontos beszámolót.

Miután befejezte, csend támadt. Entwhistle úr készen állt arra, hogy válaszoljon, ha kérdezik, de a kérdésekre egypár percig várnia kellett. Hercule Poirot előbb végiggondolta a hallottakat.

Végre megszólalt:

- Minden világos. Önnek az a gyanúja támadt, hogy barátját, Richard Abernethie-t megölték. Ez a gyanú vagy feltevés egyetlen dolgon alapszik - Cora Lansquenet szavain, amelyeket Richard Abernethie temetése után mondott. Ha ezek a szavak nincsenek ... nem marad semmi. Másnap Corát is meggyilkolták, de ez lehet a szomorú véletlenek összjátéka. Igaz, hogy Richard Abernethie hirtelen halt meg, de jó barátja, a derék doktor, habozás nélkül kiadta a halotti bizonylatot. Temették vagy elégették?

- Elégették, az elhunyt kívánságának megfelelően.

- Igen, a halott kívánságát teljesíteni kell, ez törvény. Ilyen esetben második doktornak is alá kell írnia a bizonylatot ... de ennek sem volt akadálya. Térjünk tehát a lényegre ... Mit is mondott Cora Lansquenet? Ön ott volt, mon ami, és hallotta. Szavai tehát ezek voltak: "Hiszen meggyilkolták, nem?"

- Úgy van.

- És a legfontosabb: ön azt hiszi, hogy igaza volt?

Entwhistle úr pillanatig habozott, majd így szólt:

- Azt hiszem.

- És miért?

- Miért? - ismételte az ügyvéd kissé meglepve.

- Igenis, miért? Azért, mert valahol mélyen már lappangott önben ez a rossz érzés Richard Abernethie hirtelen halála miatt?

- Nem, nem, legkevésbé sem - tiltakozott az ügyvéd.

- Tehát akkor ómiatta ... Cora miatt. Jól ismerte Corát?

- Régen ... ó ... húsz éve nem láttam.

- Megismerte volna, ha utcán találkoznak?

Entwhistle úr gondolkodott.

- Lehetséges, hogy elmentünk volna egymás mellett anélkül, hogy ráismertem volna. Elég jóképű, karcsú, fiatal lány volt, amikor utoljára találkoztunk, s elhízott, rendetlen, idősecske nő lett belőle. De ha szemtől szembe kerülök vele, azt hiszem, mégiscsak felismerem. Ugyanúgy hordta a haját, mint régen; frufrura vágva, és valahogy alulról szokott felnézni az emberre, amitől félnék állatkára emlékeztetett. Azonkívül gyorsan, szaggatottan beszélt, és mielőtt kikottyantott valami szörnyűséget, madár módjára féloldalt hajtotta a fejét. Cora egyéniség volt, s az egyéniséghez hozzátartoznak az eredeti vonások.

- Tehát most is ugyanaz a Cora volt, aki évekkel ezelőtt. És most is mondott megbotránkoztató dolgokat! Azok a dolgok ... azok a megbotránkoztató dolgok ... amelyeket a múltban mondott, azok jogosultak voltak?

- Ez volt éppen a különös Corában. Ha helyesebb lett volna hallgatni az igazságról - ő kimondta.

- Ez a jellemvonása tehát nem változott. Richard Abernethie-t megölték, és Cora ... mindjárt kifecsegte ezt a tényt.

Entwhistle úr összerezzent:

- Szóval ön is azt hiszi, hogy megölték?

- Ó, nem, nem, nem, kedves barátom ... ne siessünk ennyire. Tessék leszögezni: Cora azt hitte, hogy Richardot megölték. Biztos volt abban, hogy megölték. Nem gyanakodott, hanem hitt a tényben. És most odajutunk, hogy ha hitte, akkor okának is kellett lennie, hogy higgye. Ön ismerte őt, tehát tudja, hogy Corának nem az volt a célja, hogy egyszerűen botrányt kavarjon. Most pedig mondja meg nekem ... amikor Cora kibökte a dolgot, a rokonok kórusban

tiltakoztak ... így volt?

- Így.

- És akkor ő zavarba jött, megijedt, visszavonult, és mondta, amint ő emlékszik: „... de abból, amit Richard mondott, azt hittem ...”?

Az ügyvéd bólintott.

- Bár egészen pontosan emlékeznek! De majdnem biztos vagyok: “... amit Richard mondott”, vagy “... amit elmondott”... ezek voltak a szavai.

- És aztán elsimult minden, és másról kezdtek beszélni? Gondoljon vissza, mon ami, nem tűnt fel önnek valamilyen különös arckifejezés? Valami, ami megmaradt az emlékezetében, mint ... mint ... mondjuk, valami ... különös, szokatlan?

- Nem.

- És másnap megölték Corát. Nem gondolta ön magában: “Mi ez? Ok és okozat?” Az ügyvéd fészkelődött.

- Úgy látom, hogy az ön szemében fantasztikus gondolat összefüggést keresni a két haláleset között.

- Szó sincs róla - mondta Poirot. - Ha az eredeti feltevés helyes, a következtetés is logikus. Voilá, a tökéletes gyilkosság, a Richard Abernethie meggyilkolása. Minden simán lezajlik ... és egyszerre kiderül, hogy van egy személy, aki tudja az igazat! Világos, hogy ezt a személyt el kell hallgattatni, mégpedig sürgősen.

- Tehát mégis azt hiszi, hogy gyilkosság volt?

Poirot komoly arcot öltött:

- Pontosán azt hiszem, mon cher ami, amit ön: hogy meg kell nézni a dolgot közelebbről. Tett már lépéseket? Beszélt a rendőrséggel?

- Nem - Entwhistle úr fejét rázta. - Úgy véltem, hogy az anyag nem elegendő a rendőrség számára. Én egyébként a család képviselőjeként járok el a halálesetet kapcsolatos ügyekben. Ha Richard Abernethie-t megölték, a gyilkosságnak egyetlen módja lehet csupán.

- Méreg?

- Igen, méreg. Márpedig a tetemet elégették. A bizonyíték megsemmisült. Mégis úgy érzem, hogy bizonyosságot kell szerezniem legalábbis a magam számára. Ezért fordultam önhöz, Monsieur Poirot.

- Ki tartózkodott a házban Richard halálakor?

- A vén inas, aki hosszú évek óta van a házban, a szakácsnő és egy szobalány. Talán az a látszat, hogy közülük kellett valakinek ...

- Ó, ne próbáljon port hinteni a szemeimbe. Cora tudta, hogy Richard Abernethie-t megölték, és ő mégis belenyugszik, hogy eltussolják. Azt mondja: “Azt hiszem, közületek egyikkel sincs baj.” Ebből következik, hogy feltétlenül az egyik családtagnak kell benne lennie a dologban, valakinek, akiről maga az áldozat akarta, hogy titokban maradjon a személye. Ha nem így lenne, Cora, aki szerette bátyját, nem engedné, hogy a gyilkos meglapuljon. Helyes ez a gondolatmenet?

- Igen ... én is erre a következtetésre jutottam - vallotta be Entwhistle úr. - De fogalmam sincs, hogyan lett volna képes bármelyik családtag ...

Poirot közbevágott:

- Ha méregről van szó, nagyon sok lehetőség van. Richard Abernethie álmában halt meg; gyanús tünetek nem voltak, tehát feltételezem, hogy valamilyen altatószerrel dolgoztak. Bizonyára rendszeresen szedett valami altatószert.

- A miként, sajnos, már úgysem aktuális. A bizonyítás lehetőségének vége.

- Richard Abernethie esetében talán vége! De Cora Lansquet meggyilkolása már más kérdés. Ha tudjuk, hogy ki ölte meg, a bizonyítékok már készen állnak. - Poirot gyors, fürkésző pillantást vetett az ügyvédre: - Intézkedett már ilyen irányban?

- Alig. Egyelőre arra törekedtem, hogy mindenkit kizárjak a gyilkosság elkövetésének lehetőségéből. Számomra még a gondolat is szörnyű, hogy az Abernethie család egyik tagja a gyilkos. Nem tudom elhinni, nem tudom. Abban reménykedtem, hogy néhány ártatlan kérdés segítségével alibit tudok biztosítani a családtagok részére. Legalább néhányuk, de ... ki tudja ... talán mindnyájuk részére. Ebben az esetben Cora tévedett feltevésében, és halála csupán véletlenül követte a fivéréét. Ebben az esetben talán csakugyan egy éhes csavargó volt a gyilkos, ami leegyszerűsítene a problémát. A nyomozásnak ez a része viszonylag egyszerű. Mindenekelőtt megállapítandó, mit csináltak az Abernethie család tagjai Cora meggyilkolásának délutánján:

- Eh bien - mondta Poirot -, hát mit csináltak?

- George Crossfield a lóversenyen volt. Rosamund Shane bevásárolt Londonban. A férje ... ugyanis a férjeket is számításba kell venni ...

- Feltétlenül.

- A férje egy színdarab opciója után járt. Susan és Gregory Banks egész nap otthon volt. A beteg Timothy Abernethie yorkshire-i otthonában tartózkodott; felesége pedig úton volt autóján hazafelé Enderbyből.

Entwhistle úr elhallgatott.

Hercule Poirot rápillantott, és megértően bólintott.

- Igen, ezt mondják. És mi az igazság?

- Nem tudom, Poirot. Sok mindent könnyű lenne cáfolni vagy alátámasztani, de ily módon könnyen rá is jönnének, hogy miben sántikálok. Az alibik tisztázása egyet jelent a gyanakvással, a váddal. Kénytelen vagyok arra szorítkozni, hogy feltárjam ön előtt bizonyos következtetéseimet. Lehetséges, hogy George lóversenyen volt, de én nem hiszek ebben. Könnyelmű módon eldicsekedett azzal, hogy két nyerő lóra tett. Régi tapasztalatom, hogy sok bűnös azzal árulja el magát, hogy feleslegesen sokat beszél. Megkérdeztem George-tól, melyik két ló nyert, és ő habozás nélkül meg is nevezett kettőt. Utánanéztam a dolognak, és rájöttem, hogy valóban nagy téteteket tettek mindkettőre, és az egyik csakugyan befutott. A másik azonban lemaradt; még csak helyre sem értbe.

- Érdekes. George-nak sürgős pénzre volt szüksége, amikor a nagybácsi meghalt?

- Úgy látszik, hogy nagyon is. Nincs bizonyíték a kezemben, de súlyosan gyanakszom, hogy kliensei betétjeivel spekulált, és kis híján lecsukták. Ez alig több, mint érzés, de van némi tapasztalatom az ilyen ügyekben. George foglalkozásában a sikkasztások nem nagyon ritkák. Csak annyit mondhatok, hogy én magam sosem bíznék pénzt George-ra, és gyanítom, hogy Richard Abernethie, aki kitűnő emberismerő volt, ugyancsak gyanakvást táplált unokaöccsével szemben. Amikor döntenie kellett hagyatéka kérdésében - nem ajándékozta meg bizalmával.

- George anyja - folytatta az ügyvéd - csinos, de könnyelmű lány volt, aki ... hogy úgy mondjam ... zavaros jellemű férfihoz ment feleségül. Az Abernethie lányok általában nem jól választották meg élettársukat - tette hozzá sóhajtva.

Majd rövid szünet után tovább beszélt:

- Ami Rosamundot illeti, bájos kis liba. Nem tudom elképzelni, amint baltával szétveri Cora fejét. Férfjével, Michael Shane-nel szemben bizony ingadozóbb az álláspontom ... sok becsvágyat és még több hiúságot látok benne. De ténybeli adataim nincsenek róla. Nincs rá okom, hogy akár bestiálisan erőszakos, akár álnokul ravasz gyilkosság elkövetőjének tartsam, de amíg nem tudom biztosan, hogy a kérdéses időben valóban azt csinálta, amit állít, kénytelen vagyok őt is a gyanúsítottak közé sorolni.

- S a feleségét már kivette a gyanúsítottak közül, Monsieur Entwhistle?

- Nem ... nem ... Rosamundban van valami különös nyersség és érzéketlenség, amely ... de nem ... mégsem ... nem tudom elképzelni lesújtani kész baltával a kezében. Hiszen oly törekeny külsejű.

- És nagyon szép! - mondta Poirot, és finoman, de cinikusan elmosolyodott. - S a másik lány?

- Susan? Egészen más típus, mint Rosamund. Merem állítani, hogy ebben a lányban rendkívüli képességek lakoznak. Azon a napon férjével együtt otthon volt. Azt mondtam, illetve füllentettem, hogy a kérdéses délután többször hívtam őket telefonon. Greg hirtelen rávágta, hogy rossz volt a telefonjuk. Ő maga is hívott másokat, de nem sikerült vonalat kapnia.

- Tehát ez sem meggyőző ... Nem tudta kizárni őket, ahogy szerette volna, barátom ... Milyen ember ez a férj?

- Nem látok át rajta. Van valami kellemetlen az egyéniségében, bár nem lehet pontosan megmondani, mi kelti a rossz benyomást. Ami pedig Susant illeti ...

- Nos?

- Susan a nagybátyjára emlékeztet engem. Rámenős, megvan benne Richard Abernethie tetteje, élénk szelleme. Lehet, hogy tévedek, de attól tartok, hogy viszont hiányzik belőle öreg barátom kedvessége és szívbeli melegsége.

- A nők általában nem kedvesek - jegyezte meg Poirot. - Bár néha tudnak gyengédek lenni. Susan szereti a férjét?

- Méghozzá teljes odaadással. Legalábbis úgy láttam. De, Poirot, egy pillanatig sem tudom elhinni, és nem akarom elhinni, hogy Susan ...

- Tehát azt hiszi, inkább George? - mondta Poirot. - Ez természetes! Ami engem illet, én nem vagyok ilyen érzelgős szép fiatal nőekkel. De most meséljen valamit az idősebb nemzedéknél tett látogatásáról.

Entwhistle úr részletesen leírta látogatását Timothyéknál. Poirot összefoglalta az eredményt:

- Tehát madame Abernethie ért az autószereléshez. És monsieur Abernethie nem olyan beteg, amilyennek látszani szeretne. Sétálni jár, és erőteljes akciókra is képes ... szegény macskák. Ezenkívül mindent magának szeretne, és irigylő bátyjának sikereit s magasabb rendű jellemét.

- Nagy szeretettel beszélt Coráról.

- Mégis kigúnyolta buta megjegyzését a temetés után. Még nem hallottam a hatodik örököséről.

- Helenről? Leo özvegyéről? Rá a legkevésbé sem gyanakszom. Az ő ártatlanságát egyébként könnyű lesz bizonyítani. Enderbyben tartózkodott, három alkalmazottal a házában.

- Eh bien, barátom - mondta Poirot. - Nézzük gyakorlatilag a dolgot. Mít tehetek az ön érdekében?

- Tudni akarom, mi az igazság, Poirot.

- Igen. Igen, az ön érdekében én is ezt várnám.

- És ön az az ember, aki meg fogja találni az igazságot számomra. Tudom, hogy nem foglalkozik többé bűnügyekkel, mégis arra kérem, tegyen egy utolsó kivételt. Kérem, fogja fel üzleti megbízásaként. A honoráriumot én fogom átnyújtani önnek. Beszéljünk őszintén: egy kis pénz mindig jól jön az embernek.

Poirot szélesen mosolygott.

- Egyetérték! ... De manapság úgymint az adószedő kezébe kerül. Viszont bevallom, hogy a feladat érdekel. Mert nem könnyű ... Kődös, homályos ... Egy tárgyalás azonban még magára vár, mon ami. Ha ezt elintézte, enyém a gond. Azt hiszem, helyesebb, ha ön keresi fel azt az orvost, aki monsieur Richardot kezelte. Ismeri?

- Felületesen.
 - Milyen ember?
 - Általános gyakorlatot folytat, középkorú, érti a mesterségét. Baráti viszonyban volt Richarddal. Szívélyes, jóindulatú ember.
 - Akkor hát felkeresi őt! Önnel őszintébben fog beszélni, mint velem. Kérdezze ki monsieur Abernethie betegségére vonatkozóan. Állapítsa meg, milyen gyógyszereket szedett monsieur Abernethie közvetlenül a halála előtt. Állapítsa meg, mondott-e valamit neki Richard Abernethie az olyan képzelgésekről, hogy megmérgezik. Mondja ... ez a Gilchrist kisasszony biztos abban, hogy Richard megmérgezéséről beszélt a húgának?
 Entwhistle úr gondolkodott.
 - Ezt a szót használta, de Miss Gilchrist az a fajta tanú, aki cserélgeti a szavakat, mert meg van győződve arról, hogy így sem változtat az értelmükön. Ha Richard azt mondta, hogy fél, mert valaki meg akarja ölni, Miss Gilchrist talán mindjárt méregre gondolt, mert nyomban egy nagynénje jutott eszébe, aki állandóan attól félt, hogy valami mérget tesznek az ételébe. Alkalmilag még egyszer kifaggathatom.
 - Igen. Vagy én magam fogom ezt megtenni. - Poirot itt elhallgatott, majd megváltozott hangon ezt mondta: - Gondolt arra, kedves barátom, hogy Gilchrist kisasszony talán szintén veszélyben van?
 Entwhistle úr meglepetten pillantott rá.
 - Őszintén szólva, nem gondoltam.
 - Pedig ez az igazság. Cora a temetés napján nyíltan hangot adott gyanújának. A gyilkos agyában biztosan felmerül a kérdés, vajon elmondta-e Gilchrist kisasszony mindezt valaki másnak is, amikor először hallott Richard haláláról. Márpedig Miss Gilchrist az a személy, akivel Cora leginkább beszélhetett erről a kérdésről. Szerintem, mon cher, a hölgy helyesebben tenné, ha nem maradna egyedül a házban.
 - Azt hiszem, hogy Susan meg fogja látogatni.
 - Ah, szóval madame Banks odautazik?
 - Meg akarja nézni Cora holmiját.
 - Értem ... értem ... Tehát, kedves barátom, tegye azt, amire kértem. Egyúttal előkészíthetné madame Abernethie-t ... Madame Helent arra, hogy talán meglátogatom. De ez még nem biztos. Mától kezdve kezembe veszem az ügyet.
 És Poirot széles mozdulattal megpördörte bajuszát.

8

Entwhistle úr elgondolkozva nézegette Larraby doktort.
 Élete folyamán jó emberismerővé vált. Gyakran került olyan helyzetbe, hogy kényes kérdéseket kellett megoldania. Entwhistle úr kitűnően értett ahhoz, hogyan nyerve meg a bizalmát valakinek. Ebben az esetben azonban nehéz feladattal állt szemben; az orvos könnyen megsértődhetik, ha az az érzése támad, hogy kételkednek szakmai tudásában és tekintélyében.
 "Sokszor az egyenes beszéd a leghelyesebb - gondolta magában az ügyvéd -, de most mégis szükség van egy kis vargabetűre." Nem lenne tanácsos, ha azt mondaná, hogy egy zavaros nő szeszélyes megjegyzése keltette fel a család gyanúját. Larraby doktor nem ismerte Corát.
 Entwhistle úr krákolgott egyet, összeszedte bátorságát és nekifogott:
 - Nagyon kényes kérdésben szeretném kikérni a tanácsát - mondta. - Talán meg is fog bántódni az első pillanatban, doktor úr, de remélem, hogy mégsem. Tudom, hogy okos ember, és nyilván egy véleményen van velem abban, hogy ... hogy ... bármilyen hihetetlenül hangozzék is egy kérdés, leghelyesebb nem egyszerűen elvetni, hanem okosan meggondolni. Kliensemről: a megboldogult Ríchard Abernethie-ről van szó. Engedje meg, hogy kereken megkérdezzem: biztos, tökéletesen biztos ön abban, hogy kliensem ... amint mondani szokták ... természetes halállal halt meg?
 Dr. Larraby jóindulatú, pirospozsgás arcán csodálkozás tükröződött.
 - Mi a csoda! ... Hát persze hogy biztos vagyok. Kiadtam a halotti bizonylatot is. Ha bármiféle kételyem lett volna ...
 Entwhistle úr gyorsan közbevágott, még mielőtt az orvos méregbe jönne:
 - Persze, ez természetes. Biztosítom, doktor úr, hogy pillanatig sem kételkedem önben. Épp ezért nagyon szeretném, ha teljesen meg tudna nyugtatni, tekintettel azokra a ... a ... híresztelésekre, amelyek keringenek.
 - Híresztelések? Miféle híresztelések?
 - Az ember el sem tudja képzelni, hogyan születik az ilyesmi - mondta Entwhistle úr, aki ebben az esetben nem tartotta magát az igazsághoz. - Az ilyesminek, érzésem szerint, minél előbb véget kell vetni, mégpedig a szakember tekintélyének teljes latbavetésével, ha lehetséges.
 - Abernethie beteg ember volt. Betegsége legkésőbb két éven belül vált volna végzetessé számára. De ez nem jelenti azt, hogy a vég nem következhetett be jóval előbb is. Fia halála nagyon meggyengítette életerejét, életkedvét és ellenállóképességét. Elismerem, hogy későbbre vártam a halálát, és nem is ilyen hirtelennek gondoltam, de még csak kivételnek sem tekinthetem, ami történt, olyan sok hasonló példa adódik. Minden orvos, aki pontosan megjósolja, hogy

betege mikor hal meg, vagy helyesebben: meddig él, feltétlenül nevetségessé teszi magát. Az emberi életben kiszámíthatatlan tényezők játszanak döntő szerepet. Gyakran a gyengék váratlan ellenállóképességről tesznek tanúságot, s az erősek letörnek.

- Mindezt értem. Nem kételkedem a diagnózisában, doktor úr. Abernethie úr felett - ha szabad kissé drámaian kifejeznem magamat - halálos ítélet lebegett. Csupán azt szeretném kérdezni, lehetséges-e, hogy egy ember, aki tudja vagy sejtje, hogy sorsa meg van pecsételve, önszántából megrövidítse életét. Vagy hogy másvalaki tegye ezt helyette?

Larraby doktor homlokát ráncolta.

- Öngyilkosságra gondol? Abernethie nem az a fajta, aki öngyilkos lesz.

- Értem. Mint orvos tehát azt állítja, hogy egy ilyen feltevés képtelenség.

Az orvos kényelmetlenül fészkelődött székében.

- Nem használnám ezt a szót, hogy képtelenség. Abernethie úgy érezte a fia halála után, hogy nincs miért élnie már. Mégis határozottan tagadom azt a gondolatot, hogy öngyilkosság történt, de nem mondhatom azt, hogy képtelenség.

- Doktor úr lélektani szempontból nézi a kérdést. Én inkább arra lennék kíváncsi, s ezt értettem azon, hogy "mint orvos", vajon a halál közelebbi körülményeit tekintve, képtelenség-e öngyilkosságról beszélni.

- Nem, ó, nem az. Nem, ezt nem állíthatom. Abernethie alvás közben halt meg, amint gyakran történik. Nem volt ok, hogy öngyilkosságra gyanakodjam; semmiféle olyan mozzanatról sincs tudomásom, amely ezt a gyanút felkelthette volna bennem. Ha minden esetben, amikor egy súlyosan beteg ember alvás közben meghal, boncolás elrendelését kérném, akkor ...

Az orvos arca egyre jobban kipirult. Entwhistle úr sietve megjegyezte:

- Erről valóban szó sem lehet! De kérdem: ha lett volna olyan mozzanat ... amelyről ön nem is tudhatott ... Ha például Abernethie titokban elmondott volna valamit valakinek ...

- Valami olyasmit, hogy öngyilkosságra készül? Hát mondta ezt? Be kell vallanom, hogy meglep, ügyvéd úr.

- Én csak annyit mondok, hogy "ha"! Pusztán akadémikusan beszélek ... ebben az esetben is ki lehet zárni az öngyilkosságot?

Larraby doktor most minden szavát fontolóra vette:

- Nem ... nem ... nem lehet. De ismétlem, nagyon meglep ez az egész.

Entwhistle úr sietett kihasználni helyzetét:

- Ha feltételezzük, hogy Abernethie halála nem volt természetes halál ... mindez pusztán feltevés ... akkor mi okozhatta? Úgy értem, milyen szer?

- Sokféle. Leginkább altatószerre kellene gondolni. Cianózis nem mutatkozott, és a megboldogult természetes, békés pózban feküdt.

- Volt altatószer a beteg birtokában? Vagy más szer?

- Igen. Magam írtam fel számára egy enyhe, de megbízható hatású altatót. Nem minden este vette be. És mindig viszonylag kis mennyiséget rendeltem. Az előírt mennyiség háromszorosa, sőt négyszerese sem ölhetne volna meg. Egyébként emlékszem, hogy a beteg halála után még alig hiányzott néhány tableta az éjjeliszekrényen álló üvegsékből.

- Más gyógyszert is rendelt Richard barátom részére, doktor úr?

- Mást is ... például egy port, amely minimális mennyiségű morfiomot is tartalmazott. Ez a fájdalom esetére szolgált. Aztán vitaminkapszulákat is, és végül hashajtót.

- Vitaminkapszulákat? - kérdezte Entwhistle úr. - Úgy emlékszem, valamikor én is szedtem ilyeneket. Kis, gömbölyű, zselatintokocskák, ugye?

- Így van.

- Van lehetőség arra, hogy ilyen kapszulákba betegyenek valamit?

- Például mérget ... erre gondol? - Az orvos egyre megdöbbenőbb arcot vágott. - De kinek jutna eszébe ... Mondja, ügyvéd úr, hova akar kilyukadni tulajdonképpen? Az istenért, ember! Csak nem azt kerülsz, hogy gyilkosság történt?

- Magam sem tudom pontosan, hogy mire gondoljak ... Egyelőre azt szeretném tudni, hogy mire volt lehetőség.

- De milyen bizonyíték van arra, hogy ilyesmi akár szóba is kerülhessen?

- Nincs bizonyíték - mondta az ügyvéd fáradt hangon. - Richard Abernethie halott, és az is halott, akivel halála előtt beszélt. Csak híresztelésről van szó ... bizonytalan, ki nem elégtő szöbeszédéről, aminek szeretnék véget vetni, ha lehet. Boldog lennék, ha azt hallhatnám öntől, hogy Abernethie-t senki sem mérgezhette meg. Mondhatom, hogy nagy kő esnék le a szívemről.

Larraby doktor felkelt, és fel-alá járkált a szobában.

- Nem mondhatom önnek azt, amit szeretne - szólt végül. - Bár mondhatnám! De végül is, ha így teszi fel a kérdést, nem lehet határozottan elutasítani. Bárki kiszívhatja az olajat egy ilyen tokocskából, és tiszta nikotint vagy tucatnyi más mérget fecskendezhet a helyébe. De ételébe, italába is tehettek mérget. Egyszerűbb lett volna, mint a tokocskákkal manipulálni.

- Az is elképzelhető. Csakhogy, mikor Richard meghalt, csupán három alkalmazott volt a háznál, és egyikről sem tételezem fel, sőt biztos vagyok abban, hogy egyik sem tette. Most tehát az után kutatok, lehetne-e szó valamilyen későbbi méregről. Van olyan szer, amely hetek múlva öl?

- Ötletnek jó ... de nem megvalósítható. Tudom, hogy ön nem beszél a világba, ügyvéd úr, de mondja, ki vetette fel ezt a rémregénybe illő ötletet? Az az érzésem, hogy hajánál fogva előráncigált dologról van szó.

- Richard Abernethie nem mondott önnek soha semmit? Nem célzott például arra, hogy valamelyik hozzátartozójának útjában áll?

Az orvos arca feszült érdeklődést árult el.

- Nem, sohasem mondott ilyesmit. Biztos abban, ügyvéd úr, hogy nem pusztá szenzációt akar-e felkavarni valaki? Vannak hisztériás egyének, akik ugyanakkor teljesen értelmes és normális benyomást tesznek.

- Remélem, doktor úr, hogy igaza van. Lehet, hogy ez a forrása a szóbeszédnek.

- Értsük meg egymást. Valaki ... feltételezem, hogy egy nő ... azt állítja, hogy Abernethie olyanokat mondott neki, amit ön most megismételt előttem, így van?

- Valahogy így. És abban is igaza van, hogy nő!

- De mit mondott Abernethie pontosan? Hogy az életére törnek?

Entwhistle úr, akit sarokba szorítottak, vonakodva előadta Cora kiszólásának történetét. Larraby doktor arca felderül:

- Édes egy barátom, ezt igazán nem venném ilyen komolyan! A magyarázat egyszerű. Ez a nő abban a korban van, amikor lelki egyensúlya kissé felbillenhet, amikor szenzációéhség fogja el, s megbízhatatlanná válik ... ilyenkor mindenféle kitelik tőle. Ez már így van, higgye el nekem, orvosnak.

Entwhistle úrnak nem volt ínyére az orvos egyszerű magyarázata. Neki magának is elég dolga akadt szenzációra éhes és hisztériás nőkkel életében.

- Hát ... igaza lehet, doktor úr - mondta és felállt. - Sajnos, Corát nem lehet már alaposabban kikérdezni, minthogy ... meggyilkolták. Ez viszont biztos.

- Meg ... meggyilkolták? - Larraby doktor arcáról le lehetett olvasni, hogy most már az ügyvéd elmeállapota felől támadtak kétségei.

- Az újság is írta. Mrs. Lansquenet-ről van szó Lytchett St. Maryben, Berkshire-ben.

- Olvastam! Eszembe sem jutott, hogy Richard Abernethie hozzátartozójáról lehet szó - mondta az orvos megrendülten.

Entwhistle úr elbúcsúzott. Némi káröröm élt benne, hogy sikerült csekélyke bosszút állnia az orvos szakmai nagyképűségén, mégis szomorúan állapította meg, hogy az orvosnál tett látogatás nem csillapította gyanúját.

Entwhistle úr visszaérkezett Enderbybe, és elhatározta, hogy Lanscombe-ot fogja sorra venni.

Azzal kezdte, hogy megkérdezte a vén inast, mik a tervei.

- Mrs. Leo megkért, hogy maradjak, amíg el nem adják a házat, sir. Nagyon szívesen megteszem, kérem tisztelettel. Mrs. Leót mindenki szereti - folytatta nagyot sóhajtván. - Nagyon fájdalmas nekem, sir, ha szabad megjegyeznem, hogy a ház idegen kézre kerül. Hosszú évek óta élek itt, és láttam felnőni benne a kisasszonykákat és az úrfikat. Mindig azt hittem, hogy Mortimer úr fog itt lakni apja után, és talán neki is lesznek gyermekei. Úgy határoztak annak idején, hogy ha én befejeztem itt a munkámat, átköltözöm North Lodgeba. Nagyon szép kis hely az a North Lodge, és én olyan rendbe hoztam volna, hogy ragyogna minden, de azt hiszem, ennek vége.

- Én is attól tartok, Lanscombe. Az egész birtokot el kell adni. De az évjáradék, amelyben részesülni fog ...

- Ó, nem panaszkodom én, sir, Abernethie úr nagylelkűsége végtelenül meghatótt. Nem lesz nekem gondom, de manapság nem könnyű egy kis zugot találni, ahol az ember meghúzódhatik. Az unokahúgom férjénél van és hív, hogy osszam meg velük az otthonukat, de az már nem ugyanaz, mint itt, a birtokon.

- Tudom - mondta Entwhistle úr. - Rideg, új világ ez nekünk, öregeknek. Sajnálom én is, hogy olyan ritkán láttam szegény öreg barátomat, mielőtt eltávozott. Milyenek találta őt az utolsó hónapokban, Lanscombe?

- Bizony, nagyon megváltozott, sir. Mortimer úr halálával kezdődött ...

- Igen, az a tragédia teljesen felőrölte Richard urat. Beteg is volt ... a betegek gyakran beképzelnék maguknak egyet és más. Azt hiszem, ilyesmi kínozhatta Abernethie urat is végnapjaiban. Nem szólt magának ellenségekről, akik a vesztére törnek? Vagy nem félt attól, hogy mérget tesznek az ételébe?

A vén Lanscombe meglepett és egyúttal megbántott arcot vágott.

- Semmi ilyesmire nem emlékszem, sir.

Entwhistle az inas tekintetét kereste.

- Maga nagyon hű szolga, Lanscombe, tudom. De ha voltak Abernethie úrnak ilyen ... ilyen ... képzelődései, nem lett volna semmi különös abban ... vannak olyan ... izé ... betegségek, amelyeknek ez a tünete.

- Valóban, sir? Én csak annyit mondhatok, hogy Abernethie úr sosem tett említést előttem ilyen dolgokról.

Entwhistle úr óvatosan más témára tért át:

- A család több tagja megfordult itt Richard úr halála előtt, ugye? Az öcs, a két hűg és a férjek?

- Igen, uram, ez így volt.

- Elégedett volt Richard úr ezekkel a látogatásokkal? Vagy csalódottnak látszott?

Lanscombe pillantása hideggé vált; vén háta mereven kiegyenesedett.

- Nem tudom, sir.

- Én pedig azt hiszem, hogy tudja, Lanscombe - mondta az ügyvéd szelíden. Úgy gondolja, hogy nem illik nyilatkoznia erről, ugye? De vannak pillanatok, amikor erőszakot kell tenni az illendőségen is. Amint tudja, én gazdájának egyik legrégebb barátja vagyok. Richard úr nagyon a szívemhez nőtt, A magáéhoz is. Ezért kérdezem a véleményét, nem mint inastól, hanem mint öreg baráttól.

Lanscombe egy pillanatig hallgatott, majd színtelen hangon mondta:

- Van valami ... baj, sir?

Entwhistle úr őszintén válaszolt:

- Nem tudom - mondta. - Remélem, hogy nincs. De szeretnék biztos lenni ebben. Magának nem volt semmi olyan érzése, hogy ... baj van?

- Csak a temetés óta, sir. De nem tudnám pontosan megmondani, mit érzek. Mrs. Leo és Mrs. Timothy is ... mintha mások lennének, mint azelőtt ...

- Ismeri a végrendelet tartalmát, Lanscombe?

- Igen, sir. Mrs. Leo úgy vélte helyesnek, ha elmondja nekem. Szerintem, ha meg méltóztatik engedni, a végrendelet bölcs, igazságos.

- Igen, nekem is az a véleményem. Egyenlő osztozkodás ... De mintha nem ugyanaz a végrendelet lenne, amelyet Abernethie úr eredetileg a fia halála után készíteni akart. Talán most inkább hajlandó válaszolni az előbbi kérdésemre, Lanscombe!

- Hát, ha szabad elmondanom a személyes véleményemet ...

Persze hogy szabad, éppen arra vagyok kíváncsi.

- Richard úr nagyon csalódottnak látszott, miután George úr itt volt, sir. Azt hiszem, azt remélte, hogy George úr hasonlít Mortimer úrra. De George úr, ha szabad úgy mondanom, nem ütötte meg a mértéket. Laura kisasszony férje ellen mindig voltak kifogások, és attól tartok, hogy George úr az apjára ütött. - Lanscombe szünetet tartott, majd így folytatta: - Aztán a fiatal hölgyek jöttek a férjükkal. Susan kisasszonyt mindjárt megkedvelte Richard úr ... bájos, határozott fiatal hölgy ... de férjét, úgy vettem észre, nem szívelte a gazdám. Manapság furcsa ízlésük van a kisasszonykáknak.

- És a másik pár?

- Nem tudok sokat mondani róluk, sir. Kedves, szép pár. Azt hiszem, Richard úrnak öröme telt bennük ... de nem gondolnám, hogy ... - és a vén inas habozva elhallgatott.

- Mondja csak tovább, Lanscombe.

- Hát igen, Richard úr sosem rajongott a színpadért. Egyszer azt mondta nekem: "Nem értem, hogy sok ember mit eszik a színházon. Színésélet - bolond élet. A színészeknek még az a kis eszük is elmegy, ami másnak van. Az erkölcsöknek sem tesz jót. A színészeknek nincs arányérzékük." Richard úr nem úgy értette ezt, hogy Rosamund kisasszony és a férje ...

- Értem, Lanscombe, értem. És e látogatások után Abernethie úr maga is elutazott ... előbb fivérért, majd hűgát, Mrs. Lansquenet-t kereste fel.

- Ezt nem tudtam, sir. Csak annyit említett, hogy meglátogatja Timothy urat, és aztán még átmegy valami St. Marybe.

- Pontosán így van. Nem emlékszik, hogy mondott-e valamit ezekről a látogatásokról, miután hazaérkezett?

Lanscombe gondolkodott.

- Nem tudom. Rossz érzés fogott el ... Nem azért, van. Utazni, máshol lakni ... mindez nagyon fárasztotta. Emlékszem, hogy ezt meg is mondta.

- Mást nem mondott? Például azokról, akiknél volt.

Lanscombe homlokát ráncolta:

- Richard úrnak szokása volt, hogy néha, hogy is mondjam ... szóval ... mormogjon. Ilyenkor mintha, mormogva hozzám szólt volna, de inkább önmagának beszélt ... alig ügyelt arra, hogy én is ott vagyok ... mert hogy nagyon régen, nagyon jól ismert engem ...

- Ismerte és bízott magában, Lanscombe.

- Csakhogy én alig emlékszem már arra, amit mondott ... valami olyasmiről volt szó, hogy nem tudja elképzelni, hogyan hágott a pénz nyakára ... ez Timothy úrra vonatkozhatott, azt hiszem. Majd ilyesmit is mondott: "A nők kilencvenkilencféle módon tudnak bolondot csinálni magukból, de századszor annál agya fúrtabbak." Ó, még azt is mondta: "Csak a kortársak hiszik el az embernek, ha őszintén elmondja a gondolatait. A fiatalok ellenben azt gondolják, hogy az öregek fantáziálnak és összevissza beszélnek." Később így szólt ... de már nem emlékszem, hogy milyen összefüggésben: "Nem szép dolog csapdákat állítani emberek számára, de nem tehetek mást." Lehetséges, sir, hogy ez a másodkertésznek szólt ... valami baracklopás szerepelt abban az időben.

Entwhistle úr azonban azon a véleményen volt, hogy nem a másodkertész járt Richard Abernethie eszében. Még néhány kérdés után elbocsátotta Lanscombe-ot, és mélyen elgondolkodott a hallottakon. Tulajdonképpen semmit sem tudott meg ... semmi újat. De egy-két figyelemre méltó mozzanat mégis akadt. Nem sógornőjére, Maude-ra, hanem hűgára, Corára gondolt, amikor azt mondta, hogy a nők bolondok is, agyafúrtak is tudnak lenni egyszerre. És Cora volt

az, akit beavatott képzelgéseibe. Csapdákról beszélt. Vajon kiknek állított csapdákat?

Entwhistle úr hosszan latolgatta, mit is mondjon el Helennek. Végül elhatározta, hogy teljesen bizalmába fogadja.

Mindenekelőtt megköszönte, hogy összeírta Richard holmiját, és magára vette a háztartás gondját. Meghirdették, hogy a ház eladó, és jelentkezett is néhány vevőjelölt, aki nemsokára megérkezik, hogy szemlét tartson.

- Magánemberek?

- Attól tartok, hogy nem. A Fiala Nők Keresztény Egyesülete érdeklődött, aztán még egy ifjúsági klub, végül a Jefferson Trust, amely a gyűjtemények szeretné elhelyezni.

- Szomorú, hogy a ház már nem fog otthonul szolgálni senkinek, de a mai körülmények között valóban alig alkalmas már lakás céljára.

- Azt szerettem volna kérdezni, kedves Helen, hogy nem tudna-e itt maradni, amíg el nem kel a ház. Vagy nagyon kényelmetlen lenne ez a maga számára?

- Nem, sőt egyenesen kedvem lenne rá. Május előtt nem akarok Cyprusba utazni, és szívesebben vagyok itt, mint Londonban, ahogyan eredetileg terveztem. Szeretem ezt a házat; talán azért, mert Leo is szerette, és mindig boldogok voltunk, amikor itt laktunk.

- Még egy okom van rá, amiért szeretném, ha maradna. Van egy barátom, a neve: Hercule Poirot ...

Helen felkapta a fejét:

- Hercule Poirot? Szóval maga azt hiszi, hogy ...

- Ismeri Poirot-t?

- Csak hallottam róla. Egyszer egyik barátom hozzáf fordult ... de én azt hittem, hogy Poirot régen meghalt.

- Dehogyan halt meg, sőt nagyon is virgonc. Persze, nem fiatal már.

- Hát fiatal aligha lehet.

Helen gépiesen beszélt. Arca sápadt, vonásai feszültek voltak. Nagy megerőltetéssel tudta kimondani:

- Azt hiszi ... hogy Corának igaza volt? hogy Richardot ... meggyilkolták?

Entwhistle úr mindent elmondott, ami a lelkét nyomta. Öröm volt gyónnia Helen előtt, e tiszta fejű nő előtt.

Miután befejezte, Helen így szólt:

- Az ember azt hinné, hogy lázalom az egész, s mégis gondolkodóba esik. A temetést követő éjszakán Maude és én is ugyanezen töprengtünk. Folyton azt mondogattuk magunknak, hogy Cora hisztériás, de mégis azon vívódtunk, hátha igaz, amit mondott. Aztán ... Corát meggyilkolták ... én igyekeztem meggyőzni magamat, hogy a két tragédia között nincs összefüggés ... lehet, hogy nincs is ... de, ó bárcsak biztos lehetnék ebben. Homályos, bonyolult minden ...

- Igen, bonyolult. De Poirot nagy egyéniség, és zseniálisan ért bonyolult ügyek kibogozásához. Pontosan tudja, hogy mit szeretnénk ... megnyugvást. Azt is tudja, hogy rémképek rabjai vagyunk.

- De ha nem így van?

- Miért mondta ezt, Helen? - kérdezte Entwhistle úr erélyesen.

- Nem tudom ... nem hinném. Örült, hogy itthon ... amit Cora akkor mondott. Valami más. Valami, amiről már akkor éreztem, hogy nincsen rendben.

- Nincsen rendben? Hogy értsem?

- Éppen ez az! Nem tudom megmagyarázni.

- Valakivel kapcsolatos, aki a szobában volt?

- Igen ... igen ... valami ilyesmi. De nem tudom, hogy ki, vagy mi ... Ó, borzasztó érzés ...

- Miért lenne borzasztó? Inkább érdekes ... nagyon érdekes ... Helen, maga okos nő. Ha maga észrevett valamit, annak jelentősége van.

- Igen, de nem emlékszem, hogy mi volt az. Minél jobban szeretnék visszaemlékezni ...

- Ne kínozza magát. Így nem lehet rájönni. Hagyja! Akkor előbb-utóbb hirtelen eszébe jut majd. És ha eszébe jutott, azonnal értesítsen.

- Megteszem!

9

Gilchrist kisasszony erélyes mozdulattal fejébe húzta fekete filckalapját, és visszasimított a helyére egy kikívánczó öszülő hajtincset. Tizenkét órára tüzték ki a nyilvános hatósági vizsgálatot; most tizenegy óra húsz percet mutat az órája. Szürke szoknyájához és kabátjához fekete blúzt vett fel, amelyet most vásárolt. Egy pillantást vet a tükörbe, úgy látja, hogy jó benyomást kelt. Szívesen öltözött volna teljesen feketébe, de ez túlságosan sokba kerül. Körülnéz a tiszta kis hálószobában, amelynek falain tucatnyi tájkép függ - különböző halászfalvak, tengerparti motívumok, s mindegyiken rajta az odafirkantott aláírás: "Cora Lansquenet." Az egyik festményen kedvtelve pihen meg szeme: Polflexan kikötője. Az egyik polcon kifakult fénykép állt: "A fűzfához." Gilchrist kisasszony szeretettel simogatja meg szemével kis teázójának képmását, s felsóhajt.

A kapu csengőjének hangja riasztja fel álmodozásából.

- Jaj nekem - mormolja Gilchrist kisasszony -, hát ez ki lehet?

Kilép a szobájából, és lesiet a kissé korhadt lépcsőkön. A csengő újból megszólalt, és ugyanakkor a látogató türelmetlenül kopogtat is.

Gilchrist kisasszonyt valamilyen okból idegesség fogja el. Ónkéntelenül meglássítja lépteit, majd vonakodva az ajtóhoz megy, közben állandóan nyugtatva magát, hogy semmi ok sincs izgalomra.

Fiatal hölgy állt a kapuban elegáns gyászruhában, kezében kis útításkával. Amikor észrevette Miss Gilchrist ijedt pillantását, gyorsan így szólt:

- Gilchrist kisasszony? Lansquenet-né húga vagyok, Susan Banks.

- Jaj, igen, persze. Nem tudtam, hogy kegyed az. Tessék beljebb sétálni. Vigyázzon a fogásra, kissé útban áll. Igen, erre tessék. Nem tudtam, hogy lejön a hatósági vizsgálatra. Különböző készítettem volna valamit ... kávé, teát.

Susan röviden mondta

- Úgysem kérek semmit. Úgy látom, hogy megijesztettem ... sajnálom.

- Hát igen, valóban megijedtem egy kicsit. Csak idegesség az egész. Pedig különben nem szoktam idegeskedni. Meg is mondtam az ügyvédnek, hogy nem félek, szívesen maradok egyedül a lakásban ... és valóban nem félek. De ez a nyilvános vizsgálat ... és mindenféle jár az eszemben ... minden hangra összerezzenek. Félórával ezelőtt is megszólalt a csengő ... alig bírtam rákényszeríteni magamat, hogy az ajtóhoz menjek ... igazán csacsóság ... hiszen a gyilkos őrizkedik attól, hogy visszajöjjön ide ... miért is tenné? ... Tényleg csupán egy apáca volt, aki az árvák otthona szálpara gyűjtött ... úgy megörültem, hogy két shillinget adtam neki, bár nem vagyok római katolikus; de a Kis Nővérek csakugyan jó munkát végeznek a szegényekért. Foglaljon helyet, kérem, Mrs ... Mrs ...

- Banks.

- Igen, persze, Banks. Vonattal jött?

- Nem, kocsival. Ez az utca olyan keskeny, hogy továbbmentem a főúton. Hamarosan találtam valami elhagyott, bányászati helyet, ahová be tudtam hátrálni.

- Ez tényleg nagyon keskeny utca, kocsik sosem hajtanak be ide. Nagyon csendes része a falunak. Aki itt lakik, magányosan él.

Gilchrist kisasszony megborzongott, mikor az utolsó szavakat kimondta.

Susan Banks körülnézett a szobában.

- Szegény Cora néni - mondta. - Mindenét rám hagyta, ugye tudja?

- Igen, tudom. Entwhistle úr mondta. Remélem, jó hasznát fogja venni a bútoroknak. Úgy hallottam, hogy nemrég ment férjhez, Mrs. Banks, s manapság nagy megterhelés, ha az embernek be kell rendezkednie. Néhány nagyon szép darab maradt Lansquenet-né után.

Susannak kételyei voltak. Nem bízott Cora ízlésében. Eddig vagy sekélyes "modern", vagy olyan "antik" bútorokat látott a házban, amelyekről lerítt, hogy a "műbútorasztalos" kontár volt.

- A bútorok itt maradnak - mondta. - Mi már berendezkedtünk. Árverést fogunk tartani. Ha csak maga nem szeretne valamit, Gilchrist kisasszony. Természetesen nagyon szívesen ...

Kissé zavarba jött, és elhallgatott. De Gilchrist kisasszony egyáltalában nem volt zavarban. Arca felragyogott.

- Ez nagyon kedves magától, Mrs. Banks ... igazán nagyon kedves. Köszönöm, őszintén köszönöm. De lássa, nekem is megvan a magam holmija. Elraktároztam, amíg ... egy szép napon ... újból szükségem nem lesz rá. Képeim is vannak, amelyeket apámtól örököltem. Azelőtt volt egy kis teázóm, de a háború elvitte ... fájdalmas veszteség volt. De nem mindent adtam el, mert reméltem, hogy újból lesz egy kis otthonom, úgyhogy a régi dolgok raktárba kerültek apám képeivel együtt. Egy tárgyat ... egyetlenegy ... mégis szívesen megtartanék, ha már olyan kedves velem, és ha nem bánja ... Lansquenet-né kis teázóasztalját. Nagyon a szívemhez nőtt ... mindig azon teáztunk.

Susan enyhe borzadályal pillantott egy kis zöld asztalra, amelyen nagy, bíborvörös, festett klematiszok díszeltek, és gyorsan kijelentette, hogy örömmel engedi át Gilchrist kisasszonynak.

- Nagyon szépen köszönöm, Mrs. Banks. Attól félek, hogy túlságosan sokat is kaptam. Lansquenet-né rám hagyta a gyönyörű képeit és ametiszt melltűjét is ... azt hiszem, már azt sem szabadna megtartanom.

- Ugyan, dehogyis, persze hogy tartsa meg.

- Ugye, megnézi az összes dolgokat? Vagy talán a hatósági vizsgálat után?

- Úgy gondoltam, hogy itt töltök egy-két napot, és ezalatt mindent elintézek.

- Itt aludna?

- Igen. Van valami akadálya?

- Dehogy, Mrs. Banks, dehogy van. Majd áthúszom az ágyamat; én magam szívesen alszom itt a kereveten.

- És a Cora néni szobája? Miért ne aludjam abban?

- Lansquenet-né szobájában ... ott aludna?

- Mert hogy ott történt a gyilkosság? Ne féltsen attól, Gilchrist kisasszony. Én sem vagyok félős természet. Nyilván már nem ... hogy is mondjam ... nyilván már rendbe hozták a szobát?

Gilchrist kisasszony megértette a kérdést.

- Természetesen, Mrs. Banks. Az ágyneműt elküldtük a mosodába, és Panterné meg én magunk sűröltünk fel mindent.

Bőven van tiszta ágynemű. De jöjjön fel, és nézze meg a saját szemével.

Elindult a lépcsőn, és Susan követte.

A szoba, amelyben Corát megölték, frissen takarítottak, tisztának látszott, és nyoma sem volt benne semmi komorságnak, amit talán várt volna az ember. A bútorzat, a fogadószobához hasonlóan, itt is kevert és stílustalan volt. A kandalló felett olajfestmény függött: testes, pirosposzgás leányzó éppen fürdőbe lép.

Susan megborzongott, mikor a képre pillantott, és Gilchrist kisasszony megjegyezte:

- Lansquenet-né férje festette. Lenn, az ebédlőben sok képe lóg.

- Borzalom!

- Igen, magam sem kedvelem ezt a stílust, de Lansquenet-né nagyon büszke volt a férjére, mint festőre, és úgy találta, hogy nem értékeli kellően a műveit.

- Hol vannak Cora néni saját képei?

- Az én szobámban. Akarja látni őket?

Gilchrist kisasszony büszkén mutogatta meg kincseit Susan megjegyezte, hogy Cora néninek, úgy látszik, a tengerparti falvak voltak a kedvencei.

- Igen. Férjével együtt évekig élt Bretagne-ban, egy kis halászfaluban. A halászbárkák nagyon festőiek, ugye?

- Nyilván - mormolta Susan. Cora Lansquenet festményeiből képes levelezőlap-sorozatot lehetne csinálni, gondolta magában, olyan részletekbe menők és olyan banális színűek. Sőt, az a gyanú ébredt benne, hogy talán Cora néni éppenséggel képes levelezőlapokról mázolta gyönyörűségeit.

De amikor kifejezést adott gyanújának, Gilchrist kisasszony nagyon megbántódott. Lansquenet-né mindig természet után festett! Egyszer csaknem napszúrást kapott, mert nem akarta abbahagyni a munkát, amikor a megvilágítás különösen jó volt.

- Lansquenet-né igazi művész volt - mondta Gilchrist kisasszony szemrehányóan.

Majd órájára pillantott, mire Susan gyorsan így szólt:

- Igen, indulnunk kell. Messzire megyünk? Hozzam elő a kocsimat?

Gilchrist kisasszony azonban megnyugtatta, hogy alig ötpercenyi járásról van szó. Tehát gyalog indultak útnak Közben találkoztak Entwistle úrral, aki vonattal érkezett, és elkísérte őket a községházára.

Sok idegen volt jelen. De a vizsgálat szenzációktól mentesen zajlott le. A halott agnoszkálásával kezdődött. Aztán az orvos nyilatkozott a sérülések természetéről. Semmi nyoma sem volt annak, hogy az áldozat ellenállt volna. Nyilván altatószerek hatása alatt állt, amikor váratlanul megtámadták. A halál minden valószínűség szerint legkésőbb fél négykor következett be. Az orvos kettő és fél négy közé tette a lehetőséget. Miss Gilchrist elmondta, miként bukkant a tetemre. Majd egy rendőr és Morton felügyelő tett vallomást. Az ügyészi megbízott röviden összefoglalta az esetet. A bizottság egykettőre meghozta határozatát: "Ismeretlen személy vagy személyek által elkövetett gyilkosság."

Ennek is vége volt. Ismét kint álltak a napsütötte téren. Fél tucat fényképezőgép kattogott körülöttük. Entwistle úr a fogadó felé vezette Susant és Gilchrist kisasszonyt, ahol már megrendelte a villásreggelit az ivó mögötti kis különszobában.

- Azt hiszem, közepesen főznek - mondta mentegetőzve.

De a fogások ízletesnek bizonyultak. Miss Gilchrist egy-kettőt szipogott, és olyasmit mormolt, hogy "szörnyű tragédia", de később felvidult, s jó étvággal nyelte a pörköltet, miután Entwistle úr megítatott vele egy pohár sherryt.

- Nem is sejtettem, hogy itt találom, Susan - mondta az ügyvéd. - Együtt jöhettünk volna.

- Tudom: azt mondtam, hogy nem jövök le. De aztán úgy éreztem, hogy mégis itt kell lenni valakinek a családból. Felhívtam George-ot, de azt mondta, hogy nagyon el van foglalva, és képtelen elszabadulni. Rosamundnak próbája van, Timothy bácsi pedig mozdulni sem tud, mint rendesen. Így hát magam vállaltam a család képviselését.

- És a férje?

- Greg nem távozzhat abból az undok boltból. - Majd Gilchrist kisasszony megütközését látva, magyarázólag hozzátette: - A férjem egy gyógyszertárban dolgozik.

Miss Gilchrist ugyan nem tudta összeegyeztetni Susan eleganciáját azzal a ténnyel, hogy a férje kiszolgálja a pult mögött, mindamellett összeszedte magát, és kijelentette:

- Ó, igen, miként Keats, a nagy költő.

- Greg nem költő - jelentette ki hűvösen Susan.

Majd hozzátette:

- Nagy terveink vannak a jövőre ... kettős vállalkozásba fogunk ... kozmetikai szalont létesítenünk, és melléje laboratóriumot különleges készítmények gyártására.

- Ez már igen - mondta Gilchrist kisasszony helyeslően. - Úgy, mint Elizabeth Arden, aki azt hallottam, grófnő ... vagy Helene Rubinstein a grófnő? Egy gyógyszertár - tette hozzá kegyesen - nem olyan közönséges bolt, mint a többi ... mint egy rövidáru-kereskedés ... vagy egy fűszerüzlet ...

- Magának teázója volt, Gilchrist kisasszony, ugye?

- Igen - és Gilchrist kisasszony arca felragyogott. Eddig eszébe sem jutott, hogy a "A fűfához" teázót is holtnak lehet tekinteni. Egy teázó, szerinte, az előkelőség teteje. Mindjárt áradozni kezdett "A fűfához"-ról.

Entwhistle úrnak, aki már eleget hallott erről a témáról, máson járt az esze. Észre sem vette, hogy Susan már másodszor kérdez tőle valamit. Majd felriadt, és mentegetőzve mondta:

- Bocsásson meg, kedves Susan, nagybácsija, Timothy járt a fejemben. Kissé aggódom érte.

- Timothy bácsiért? Felesleges. Nem hiszem, hogy komoly baja van. Nagy hipochonder, ennyi az egész.

- Igen ... igen, igaza lehet. Bevallom, hogy nem is érte aggódtam. Hanem a feleségéért: Amint hallom, megcsúszott a lépcsőn, és kificamította a bokáját. Ágyban fekszik, és Timothy szörnyű állapotban van.

- Mert most neki kell törődnie Maude nénivel, nem pedig Maude néninek vele? Higgye el, csak jót fog tenni az öregnek - mondta Susan.

- Igen ... igen, magam is azt hiszem. De fog-e törődni Maude-dal? Ez a kérdés! Egyetlen cseléd sincs a házban.

- Kész pokol ez a helyzet idős emberek számára - mondta Susan. - Valami ócska kastélyban élnek, ugye? Entwhistle úr bólintott.

Kissé harciasan léptek ki a fogadóból, de az újságírók, akiknek a támadására készültek, már eltűntek.

Cora háza kapujában azonban néhány rendőri riporter várakozott Susanra, aki Entwhistle úr védnöksége alatt egy-két semmitmondó szóval lerázta őket. Majd a két nő bement a házba, Entwhistle úr pedig visszatért a fogadóba, ahol rendelt szoba várt rá. Másnapra tüzték ki a temetést.

- A kocsim még mindig a kőbányában van – mondta Susan. - Egészen megfélemeztem róla. Majd később beviszem a községbe.

Gilchrist kisasszony aggódalmasan így szólt:

- De ne nagyon későn. Mire besötétedik, legyen itthon.

Susan nevetett.

- Remélem, nem gondolja, hogy a gyilkos még itt ólálkodik a közelben?

- Nem ... nem hiszem - válaszolta Gilchrist kisasszony kissé zavartan.

“Márpedig ezt hiszi - gondolta magában Susan. - Micsoda ötlet!”

Gilchrist kisasszony eltűnt a konyhában.

- Gondolom, korán szeretne teázni? - kérdezte előbb. - Félóra múlva jó lesz, Mrs. Banks?

Susan úgy gondolta, hogy fél négykor még kissé korai teát inni, de Gilchrist kisasszony iránti könyörületből, aki jelenlegi idegállapotára nyilván a teában kereste a balzsamot, és kedveskedni is akart neki, így válaszolt:

- Teljesen magára bízom, kedves Gilchrist kisasszony.

A konyhából vidám tányérsörgés hallatszott, Susan pedig bement a fogadószobába. Alig töltött ott néhány percet, amikor megszólalt az ajtócsengő, majd ütemes kopogtatás hallatszott. Susan kiment a hallba, Gilchrist kisasszony pedig kötényébe törülgetve lisztes kezét, megjelent a konyha ajtajában.

- Jaj, Istenem, ki lehet ez?

- Újabb újságírók? - mondta Susan.

- Szegény Mrs. Banks, folyton zavarják ezek a tolakodó emberek.

- Ó, sose törődjék vele, majd én elintézem őket.

- Éppen egy kis brióst akartam csinálni uzsonnára.

Susan az ajtó felé indult, Miss Gilchrist pedig bizonytalanul álldogált a konyha küszöbén. “Alighanem attól fél - gondolta magában Susan -, hogy a baltás gyilkos áll kint.”

De kiderült, hogy egy idősebb úriember a látogató. Megemelte a kalapját, amikor Susan ajtót nyitott, barátságosan mosolygott, és bácsikás stílusban így szólt:

- Mrs. Banks, ha nem csalódom?

- Igen.

- Nevem Guthrie ... Alexander Guthrie. Lansquet-né barátja ... régi jó barátja, Kegyed az unokahúga, ha nem tévedek, Susan Abernethie?

- Úgy van.

- Miután tehát megállapítottuk egymásról, ki kicsoda, megengedi, hogy beljebb kerüljek?

- Természetesen.

Guthrie úr gondosan letisztogatta cipője talpát a lábtörlőn, belépett a hallba, körülményesen levette a kabátját, kalapjával együtt egy kis diófa állványra helyezte, majd követte Susant a fogadószobába.

- Szomorú ügy - mondta Guthrie úr, bár nem jól állt neki a szomorúság, mert nyilvánvalóan jobban szeretett vidám arcot vágni, mint bánatosat -, nagyon szomorú ügy. Éppen erre jártam, az országnak ezen a táján, és úgy gondoltam, hogy a legkevesebb, amit tehetek, ha megjelenek a vizsgálaton és természetesen a temetésen. Szegény Cora ... szegény, csacsika Cora. Házassága első napjai óta jól ismertem. Élénk eszű lány volt, és nagyon komolyan vette a művészetet. Pierre Lansquet-t is nagyon komolyan vette ... mint művészt, úgy értem. Mindent összevéve, Pierre nem volt rossz férj Cora számára. Néha-néha félretáncolt ökelme ... talán tetszik érteni, kedves nagyságos asszonyom, hogyan gondolom ... de Cora szerencsére úgy fogta fel, hogy ez vele jár egy művész egyéniségével. Pierre művész, tehát immorális! Sőt, nem vagyok benne biztos, hogy Cora nem ment-e ezen is túl: Pierre immorális, tehát művész! Szegény Cora minden józanságát elvesztette, ha művészi dolgokról volt szó ... bár egyebekben, kijelentem kegyednek, Cora nagyon értelmes,

agyafúrta értelmes is tudott lenni.

- Mindenki ezt mondja. Én magam nem ismertem őt.

- Persze, persze, Cora teljesen elszigetelte magát a családjától, mert az nem értékelte az ő drágalátos Pierrejét. Nem lehetett szép lánynak mondani ... de volt benne valami! Társaságában kellemesen érezte magát az ember. Sosem lehetett tudni, mit fog mondani a következő pillanatban, és azt sem, hogy naivitása valódi-e, vagy csak megjátssza. Sokszor megneveztette az embert. Az örök gyerek ... ez volt Cora. És valóban, amikor utoljára láttam - szabályos időközökben meglátogattam a férje halála után -, ismét úgy viselkedett, mintha gyerekkorát élné.

Susan cigarettával kínálta Guthrie urat, de az öreg gavallér elhárította.

- Köszönöm szépen, de nem kérek, kedves. Nem dohányzom. Biztosan kíváncsi már, miért vagyok itt. Hogy őszinte legyek, lelkiismereti kényszer hozott ide. Néhány héttel ezelőtt megígértem Corának, hogy meglátogatom. Ez rendszerint évenként egyszer történt, de újabban az volt a bogara, hogy a helyi árveréseken képeket vásárol, s szeretne volna hallani a véleményemet azokról. Én ugyanis műkritikus vagyok. Persze Cora vásárlásai többnyire szörnyű balfogások voltak, de mindent összevetve, nem volt rossz spekuláció, amit csinált. Ezekon a vidéki árveréseken potom pénzért lehet képhez jutni, és néha a keret többet ér annál, amit a képért kérnek. Természetesen a fontosabb alkalmakkor hozzáértő vásárlók is megjelennek, nem valószínű tehát, hogy az ember elcsípjén egy mesterművet. De éppen a napokban néhány fontért cserélt gazdát egy kis Cuyp, amelynek egy derék kisgazda volt a tulajdonosa. A képnek megvan a maga furcsa története. Azelőtt egy öreg ápolónőé volt. Attól a családtól kapta ajándékba amelynek egyik tagját éveken át ápolta. A családnak fogalma sem volt a kép értékéről. Az új tulajdonos később unokaöccsének ajándékozta a képet, aki kis birtokán gazdálkodott, és akinek megtetszett a ló a képen, bár egyébként piszoktól ragadós, öreg vacaknak tartotta. Igen, igen, ilyesmi előfordul néha, és Cora nagyon magabiztos volt abban, hogy ért a képekhez. Persze, nem értett. Tavaly megkért, hogy nézzek meg egy Rembrandtot, amelyet felfedezett. Egy Rembrandtot! Kijelentem, hogy még másolatnak is csapnivaló volt. Ellenben szert tett egy csinos Bartolozzira, amelynek viszont az a baja, hogy foltos lett a nedvességtől. Ennek ellenére sikerült eladnom harminc fontért, amitől Cora mindjárt vérszemet kapott. Mint említettem, nemrég írt nekem, hogy valamelyik árverésen egy primitív olasz mester műve került a birtokába, amelyet nagyra tart, és amelyet meg kell tekintenem. Megígértem, hogy megteszem, és most itt vagyok.

- Alighanem ez az - mondta Susan, és a háta mögötti falra mutatott.

Guthrie úr felállt, feltette a szemüvegét, a kép elé lépett, és néhány percig tanulmányozta.

- Szegény drága Cora - mondta.

- Van itt még egy csomó más kép is - szólt Susan.

Guthrie úr szenttelenül végignézegette a megboldogult reményteljes műgyűjtő kincseit. Néha-néha sóhajtott egyet, vagy sziszegő hangokat hallatott.

Végül levette a szemüvegét.

- A piszok! - Majd Susan meglepett mozdulatára magyarázóan hozzátette: - A piszok, amely belepi a régi képeket, néha csodákat tud művelni. Regényes patinával vonja be a legszánalmasabb "műalkotásokat" is. A Bartolozzi amolyan "vak tyúk is talál szemet" dolog volt. Szegény Cora. De a képvasadás színfoltokat varázsolt az életébe, ezt meg kell hagyni. Igazán hálás vagyok a sorsnak, hogy nem kell lerombolnom az illúzióit.

- Az ebédlőben is vannak képek - mondta Susan -, de azt hiszem, mind a férjétől származnak.

Guthrie úr megborzongott, és védekező kézmozdulatot tett.

- Ugyebár nem kényszerít, hogy újra megnézzem őket? Sajnos, azok a bizonyos akt-stúdiók annak idején de sok mindentől tehetek! Ilyen irányban persze sohasem sértettem meg Cora érzelmeit, aki odaadó ... nagyon odaadó élettársa volt férjének. Nos, kedves nagyságos asszonyom, túlságosan sokat elraboltam az idejéből ...

- Maradjon még, Guthrie úr. Igyon egy csésze teát, azt hiszem, mindjárt hozzák.

- Nagyon lekötelez - és Guthrie úr azonnal visszaült a helyére.

- Bocsásson meg egy pillanatra, megnézem, mi a helyzet a konyhában.

Gilchrist kisasszony éppen az utolsó briósokat szedte ki a sütőből. A teástálca már megterítve állt a konyhaasztalon. A teáskanna fedele éppen halkán zörögni kezdett.

- Egy bizonyos Guthrie úr van itt. Meghívtam teára.

- Guthrie úr? Ó, igen, Lansquenet-né jó barátja! Ismert műkritikus. Milyen szerencse, hogy sok brióst csináltam, és van egy üveg házi eperlekvárunk is. Mindjárt elkészítem a teát. Kérem, Mrs. Banks, ne fáradjon azzal a nehéz tálcával! Mindent elintézek.

De Susan már vitte is a tálcát, úgyhogy Miss Gilchristre csak a kanna maradt. Miután Gilchrist kisasszony és a vendég köszöntötték egymást, mindhárman asztalhoz ültek.

- Fejedelmi briós - mondta Guthrie úr -, és remek lekvár. Amit ma a boltokban kap az ember ...

Gilchrist kisasszony kipirult az örömtől. A dicséret nem csupán udvariaskodás volt, hiszen úgy ment minden, mint a karikacsapás. "A fűzfához" szelleme lebegett a teásasztal felett. Nyilvánvaló volt, hogy ez Miss Gilchrist igazi eleme. A kínálásban is kitett magáért.

- Köszönöm szépen, nem tudok ellenállni - mondta Guthrie úr, miközben enyhe erőszaknak engedve, kivette a tálból az utolsó brióst. - Bevallom, hogy egy kis büntudatot érzek ... én itt vidáman lakomázom, pedig kis ideje csak, hogy

szegény barátnőmet meggyilkolták.

- Ó, Mrs. Lansquet azt mondaná, hogy a teának jónak kell lennie, mert akkor ad erőt az embernek.

- Igen, igen, talán igaza van; Gilchrist kisasszony. Nem tagadom, hogy az ember alig tudja magára kényszeríteni azt a gondolatot, hogy valakit, akit jól ismert, meggyilkoltak.

- Egyetértek! - mondta Susan. - Fantasztikus elképzelni is.

- Még hozzá nem hiszem, hogy valami csavargó a tettes, aki betört a házba és rátámadt, miután megtalálta. El tudok képzelni olyan okokat, amelyek miatt valaki végezni akart Corával.

- Valóban? Milyen okokat? - kérdezte Susan gyorsan.

- Igaz, ami igaz, Cora nem volt diszkrét nő. Sosem tudott vigyázni a nyelvére. És élvezte, ha valakit ... hogyan is mondjam ... a hatalmában érzett. Mint egy gyerek, aki megkaparintja valakinek a titkát. Ha Cora megtudott egy titkot, akkor beszélni kellett róla. Akkor is megtette, ha diszkréciót ígértettek vele. Nem tudta fékezni magát.

Susan hallgatott. Gilchrist kisasszony, aki gondterhelt arcot vágott, szintén. Guthrie úr folytatta:

- Igen, kevéske arzén a teában ... ezen nem is csodálkoztam volna ... vagy egy doboz csokoládé, amely postán érkezik. De rablás és balta ... ez valahogy túlmegy a határon. Lehet, hogy tévedek, de azt hiszem, a betörő nem számíthatott gazdag zsákmányra. Nem sok készpénz lehetett a házban, ugye?

- Alig valami - mondta Gilchrist kisasszony.

Guthrie úr sóhajtott és felállt:

- Bizony, a háború tönkretette az erkölcsöket. Az idők megváltoztak.

Még egyszer megköszönte a teát, és udvarias búcsút vett a két nőtől. Gilchrist kisasszony kikísérte és felsegítette a kabátját. Susan a fogadószoba ablakából figyelte, amint vidáman siet a kertajtó felé.

Miss Gilchrist kis csomaggal a kezében tért vissza a szobába.

- Úgy látszik, mialatt mi a vizsgálaton voltunk, itt járt a postás. Az ajtó levélnyílásán keresztül csúsztathatta be ezt a csomagot, és a sarokba esett. Mi lehel ez? ... Olyan formája van, mint a lakodalmi tortáknak.

Gilchrist kisasszony boldogan bontogatta a papírburkolatot. Lapos, fehér dobozka került napvilágra, ezüstszalaggal átkötve.

- Az! - Miss Gilchrist leoldotta a szalagot. A dobozban pompás tortaszelet díszelgett, mandulakrémmel és cukorhab-cirádákkal. - Milyen szép! De ki lehet, aki? ... - Megnézte a névjegykártyát, amely a sütemény mellett feküdt, s hangosan olvasta szövegét John és Mary ... kik ők? Sajnos, a családnevüket nem írták rá ...

Susan kiragadta magát gondolataiból. Bizonytalanul megjegyezte:

- Néha nehéz kitalálni, ha csak a keresztnév szerepel. A napokban kaptam egy képeslapot egy Joantól. Kiderült, hogy nyolc Joant ismerek. A kézírásukat viszont még sosem láttam, hiszen ma úgyszólván mindenkinek van telefonja.

Gilchrist kisasszony boldogan keresgélt Johnjai és Maryjei között.

- Lehetne Dorothy lánya ... őt Marynek hívják, de nem hallottam, hogy eljegyezte volna magát. Vagy a kis John Banfield ... már abban a korban lehet ... vagy az Ensfield kislány ... nem, az ő neve Margaret. Feladót sem írtak. Hát mindegy ... fő, hogy megjött.

Felvette a tálcát, és elindult a konyha felé.

Susan felállt, és így szólt

- Azt hiszem, itt az ideje, hogy kihozzam a kocsimat.

10

Susan kivezette a kocsiját a kőbányából, ahol addig állt, és visszahajtott vele a községbe. Benzinkutat talált, de garázst nem, úgyhogy begurult a fogadó udvarára. Hely volt elegendő, annál is inkább, mert egy nagy Daimler éppen indult kifelé. Az autót hivatásos sofőr vezette, míg a kocsi belsejében nagy bajuszú idegen úr ült, nyakig prémekbe burkolózva.

A szállodai inas, akihez Susan szavait intézte a kocsi ügyében, olyan tátott szájú révületben meredt az elegáns hölgyvendégre, hogy nyilvánvaló volt, felét sem érti, amit mondanak neki.

Végre óriási izgalommal kibökte:

- Ugye, maga a húga?

- Micsoda?

- A hulla húga? - ismételte a fiú.

- Miket összefecseg ... igen ... én vagyok ...

- Nahát! Nem tudtam, hol láttam már ...

"Fajankó" - gondolta magában Susan, miközben Cora háza felé lépegetett.

- Végre épségben megjött! - üdvözölte Gilchrist kisasszony olyan megkönnyebbült hangon, hogy Susan még idegesebb lett. Majd aggodalmasan hozzátette: - Ugye, megeszi a spagettit? Úgy gondoltam, hogy estére ...

- Mindent megeszek. Keveset kérek.

- Szerénytelenség nélkül kijelentem, hogy nagyon finom spagettit tudok készíteni.

A dicsekvés jogos volt. Gilchrist kisasszony, okoskodott magában Susan, valóban elsőrangúan főz. Susan - felajánlotta, hogy segít elmosogatni, de Gilchrist kisasszony, akinek láthatóan jólesett a vendég készsége, kijelentette, hogy csekélység az egész.

Majd behozta a kávé. Ezen már inkább akadt bíráltnivaló ... nagyon gyenge volt. Miss Gilchrist felajánlott egy darab lakodalmi tortát, de Susan nem fogadta el.

- Pedig finom - erősködött Gilchrist kisasszony, miközben megkóstolta az édességet. Végre megállapodott magában, hogy ki küldte: "A drága Ellen kislánya, akiről tudtam, hogy eljegyezte magát, de nem emlékeztem a nevére."

Susan hagyta, hogy Gilchrist kisasszony kicsicseregje magát, mielőtt saját témájára tért volna. A tűzhely előtt ültek vacsora után, és a meglepedettség e pillanata alkalmasnak tetszett Susan szemében.

Megszólalt:

- Richard nagybátyám itt járt a halála előtt, ugye?

- Igen, itt járt.

- Pontosan mikor?

- Mikor is ... egy, két ... helyesebben három héttel azelőtt, hogy halálhíre érkezett.

- Betegnek látszott?

- Nem, nem mondhatnám, hogy annak látszott. Élénken, szívélyesen lépett fel. Lansquenet-né nagyon meglepődött a láttán. "Nahát, Richárd, ennyi év után!" - mondta. Richard úr pedig: "Eljöttem, hogy saját szememmel lássam, mi van veled." Majd Lansquenet-né "Én jól vagyok." Azt hiszem, egy icipicit meg volt bántva, hogy Richard úr ilyen váratlanul ott termett a hosszú szakítás után. De Abernethie úr gyorsan elintézte a problémát, és kereken kijelentette: "Ássuk el a csatabárdot, Cora. Már csak hárman vagyunk: te, én és Timothy. Timothyval pedig másról nem lehet beszélni, mint az egészségi állapotáról." Majd így folytatta: "Pierre boldoggá tett téged, tehát leszögezem, hogy tévedtem. Elfogadod ezt?" Nagyon megnyerően beszélt, igazán. Szép ember volt Richard úr, ha nem is fiatal, persze.

- Meddig tartózkodott itt?

- Csak éppen megreggelizett. Egy kis húst rántottam. Szerencsére reggel itt járt a hentes.

Gilchrist kisasszony agyában elsősorban konyhai emlékképek raktározódtak fel.

- Szóval szép csendben elbeszélgettek egymással?

- Ó, igen.

Susan rövid szünetet tartott, majd megkérdezte:

- Meglepte Cora nénit, hogy Richard bácsi meghalt?

- Igen ... hiszen nagyon hirtelenül halt meg.

- Igen, hirtelenül ... Úgy értettem, hogy ... hogy meglepetésszerűen jött a halálhír? Richard bácsi nem beszélt arról, hogy nagyon betegnek érzi magát?

- Most értem, mire gondol, Mrs. Banks. Gilchrist kisasszony rövid szünetet tartott. - Lehet, hogy igaza van. Lansquenet-né valóban mondott olyasmit, hogy Richard úr nagyon megöregedett ... azt hiszem, ezt a szót használta: szenilis ...

- És maga, Gilchrist kisasszony ... maga is úgy vette észre, hogy szenilis?

- Külséjéről ítélve semmiképpen. Beszélni meg nem sokat beszéltem vele. Inkább magukra hagytam őket.

Susan tanakodva vizsgálta Gilchrist kisasszonyt. Vajon szokott-e leskelődni, hallgatózni? Becsületes nőnek látszik, biztosan nem kerekíti felfelé a bevásárlási számlát, nem bont fel idegen levelet. De a kíváncsiság megfér a becsületességgel. El lehet képzelni, hogy éppen a virágágyakkal foglalatostkodott a kertben egy nyitott ablak alatt, vagy a hallban porolt, amikor ... Ezzel még nem szegte volna meg a játékszabályokat. Elvégre arról nem tehet, hogy közben megüti a fülét egy és más...

- És nem hallotta, hogy mit beszélgetnek egymással, Gilchrist kisasszony?

Ez túlságosan otromba kérdés volt. Gilchrist kisasszony haragosan elvörösödött.

- Nem szoktam ajtó mögött hallgatózni, Mrs. Banks.

"Ez azt jelenti, hogy szokott - gondolta magában Susan -, különben egyszerűen azt mondta volna, hogy nem."

Hangosan pedig ezt mondta:

- Bocsásson meg, Gilchrist kisasszony. Nem úgy értettem. Ezekben a vékony falú házacsákban néha előfordul, hogy az ember akarva-akaratlanul mindent hall, ami történik. Most pedig, hogy mindketten meghaltak, nagyon fontos lenne a család számára, hogy tudja, mi hangzott el a találkozáson.

A házacska ugyan éppenséggel nem volt vékony falú ... olyan korban épült, amikor nem takarékoskodtak az anyaggal ... de Miss Gilchrist nem háritotta el a csalétket, sőt belement a játékba.

- Természetesen igaza van, Mrs. Banks, abban, amit mond ... szűk helyecske ez, és azt is megértem, hogy szeretné tudni, mi zajlott le kettőjük között, de sajnos, nem lehetek a segítségére. Mr. Abernethie egészsége ... tagadhatatlan ... hogy is mondjam ... voltak bizonyos ... rémképei ... Biztosan betegebb volt, mint ahogyan a külseje elárulta, és miként az sokszor történik ilyen esetben, külső tényezőkre vezette vissza betegségét. Azt hiszem, ez gyakori tünet. Egyik nagynéném például ...

Gilchrist kisasszony elmondta a tudnivalókat nagynénjéről.

De Susan, Entwistle úrhoz hasonlóan, hamarosan véget vetett a nagynéniről szóló történeteknek.

- Igen - mondotta. - Éppen erről van szó. Nagybátyám cselédsége szeretettel csüggött a gazdáján, és érthető módon most nem tudják, mit szóljanak Richard képzeletének beteges csapongásához - Susan elhallgatott.

- Értem. A cselédség nagyon érzékeny ilyesmire; mindjárt gyanúsításnak veszi. Emlékszem, hogy a nagynéném ...

De Susan ismét közbevágott:

- Úgy gondolja, hogy valóban a cselédekre, gyanakodott? Azt képzelte, hogy megmérgezik?

- Nem tudom ... Én ... igazán ...

Susannak feltűnt, hogy Gilchrist kisasszony mennyire zavarba jön.

- Szóval nem a cselédek. Hát ki?

- Nem tudom, Mrs. Banks. Igazán nem tudom ...

De kerülte Susan pillantását. Susan úgy érezte, hogy Gilchrist kisasszony többet tud, mint amennyit el akar árulni.

Talán nagyon sokat tud ...

De Susan azt gondolta, hogy egyelőre elég messzire ment, és nem szabad erőltetnie a dolgot. Ezért így szólt:

- Milyen tervei vannak a jövőre, Gilchrist kisasszony?

- Igaz, úgymeg akartam kérni, asszonyom, hogy ezzel kapcsolatban szenteljen nekem néhány percet. Megmondtam az ügyvéd úrnak, hogy szívesen itt maradok mindaddig, amíg el nem adnak mindent.

- Hallottam, és nagyon hálás vagyok ajánlatáért.

- És most azt szeretném megkérdezni, hogy előreláthatóan meddig fog az tartani, mert természetesen új állás után is kellene néznie.

Susan gondolkozott.

- Nem sok elintéznivaló lesz itt. A leltárral, azt hiszem, egy-két nap alatt készen leszünk, és akkor már értesíteni is lehet az árverezőket.

- Tehát elhatározta, hogy mindent elad?

- Igen, de a házat bérbe adnám. Azt hiszem, ennek nincs akadálya.

- Ó, dehogyan! Sorba fognak állni érte. Hiszed alig lehet bérlethez jutni. Mindenki csak eladni akar.

- Hát akkor egyszerű a dolog. - Majd Susan némi habozás után így folytatta: - Azt szeretném még mondani ... ugye, szabad felajánlanom háromhavi bért önnek, kedves Gilchrist kisasszony?

- Nagyon köszönöm, Mrs. Banks, igazán nagylelkű. Nagyra értékelem a jó szívet. És megtenné azt, hogy ... szabad megkérnem arra, hogy ... ha szükséges ... adjon referenciát rólam? Csak annyit, tudja, hogy egyik hozzátartozójánál dolgoztam, és hogy ... munkámmal meg voltak elégedve.

- Ó, ez természetes.

- Nem tudom, szabad-e még valamit kérnem, Mrs. Banks? - Gilchrist kisasszony megkísérelt erőt venni kezének és hangjának remegésén. - Ha lehetséges lenne, hogy ne említse a körülményeket ... még a neveket se említse ...

Susan csodálkozva bámult rá:

- Nem értem.

- Mert nem gondolkodott a dolgon, Mrs. Banks. Gyilkosságról van szó. Olyan gyilkosságról, amely szerepelt az újságokban is, és amelyről mindenki olvasott. Nem érti? Az emberek kezdik a fejüket törni. "Két nő él együtt egy házban ... az egyiket megölik ... hátha a másik a tettes ..." Még most sem érti? Kijelentem, hogy ha én keresnék alkalmazottat, kétszer is meggondolnám, mielőtt magamat felvenném. Mert ... nem lehessen tudni. Nem most jutott az eszembe, Mrs. Banks. Már napok óta alig alszom éjszaka, mert rémképeim vannak, hogy talán sohasem kapok állást többé ... legalábbis nem ilyen bizalmi állásfélét. És mi mást tudnék elkezdni az életben?

Ez a kérdés, amely önkéntelen pátosszal szakadt ki Gilchrist kisasszonyból, megrázta Susant, Hirtelen rádöbönt ennek az átlagnőnek a kétségbeejtő helyzetére, akit a sors teljesen kiszolgáltatott a munkaadók aggodalmainak, kényének-kedvének. Gilchrist kisasszony szavaiban sok igazság van. Senki sem fogad önszántából a lakásába egy olyan asszonyt, aki, ha mégoly ártatlanul is, gyilkossági ügy szereplője.

- De ha elfogják a tettest ... - mondta Susan.

- Ó, akkor persze minden rendben van. De elfogják-e? Úgy veszem észre, hogy a rendőrségnek halvány fogalma sincs a tettesről. Ha pedig nem fogják el, akkor itt állok ... ha nem is a legsúlyosabb gyanúban, de mindenképpen ... gyanúban.

Susan elgondolkodva bölintott. Igaz, hogy Cora Lansquet halála semmiféle előnyt sem jelentett Gilchrist kisasszony számára, de az emberek nem tudják ezt. Egyébként pedig annyi pletyka ... csúnya pletyka van forgalomban arról, milyen ellentétek keletkezhetnek két nő között, akik együtt laknak ... milyen beteges indulatok törhetnek elő és vezethetnek erőszakhoz. Aki nem ismerte Corát és Gilchrist kisasszonyt, könnyen gondolhatná, hogy efféle viszony eredménye a gyilkosság.

Susan szokott határozottságával mondta:

- Ne aggódjék, kedves Gilchrist kisasszony. - Szavai vidáman és bátorítóan hangzottak. - Biztos vagyok abban, hogy a saját baráti körömben is el tudom önt helyezni. Semmi akadálya sem lesz.

- Meg kell mondanom - szólt Gilchrist kisasszony, és rendes hangja, modora kezdett már visszatérni - hogy semmiféle

durva munkára sem mernék vállalkozni. Egyszerű főzésre és takarításra azonban igen.

Megszólalt a telefon. Gilchrist kisasszony idegesen felugrott.

- Hát ez meg ki?

- Valószínűleg a férjem - mondta Susan, aki ugyancsak talpon termett. - Azt ígérte, hogy ma este felhív.

Ezzel már fel is vette a hallgatót.

- Halló ... Igen, én vagyok személyesen ... - Rövid szünet következett, amely után Susan hangja megváltozott, lágyan és melegen csengett. - Halló, szívem ... igen, én vagyok ... Jól vagyok ... Ismeretlen tettes vagy tettesek ... a szokásos formula ... Csak Entwhistle úr ... Hogyan? ... Ezt nem könnyű eldönteni, de azt hiszem ... Igen, úgy, ahogy terveztük ... Pontosan úgy ... Túladoz az egészen. Mi semmit sem tudunk használni ... Még egy-két napig ... Szörnyű ... Ne idegeskedj. Tudom, hogy mit csinálok ... Remélem, hogy nem tetted, Greg ... Ugye, vigyázol!?! ... Nem, semmi... Semmi, ha mondom ... Jó éjszakát, drágám.

Letette a hallgatót. Gilchrist kisasszony közelsége feszélyezte. Gilchrist kisasszony tapintatosan elvonult a konyhába, de onnan nyilván mindent hall. Szeretett volna egyet-mást kérdezni Gregtől, de nem volt kedve hozzá.

Néhány pillanatig a telefon mellett maradt, és elgondolkodva a homlokát ráncolta. Majd hirtelen ötlete támadt.

- Persze - mormolta -, ezt kell tenni.

Újból felvette a hallgatót, és az interurbánt tárcsázta. Mintegy negyedóra múlva megszólalt a telefon csengője. Álmos hang hallatszott a központból.

- Nem válaszol a szám.

- Hívja tovább, kérem! - mondta Susan erélyesen.

Figyelte, amint kimegy a csengetés. Majd hirtelen félbeszakadt a távoli bűgás, és bosszús, kissé méltatlankodó férfihang váltotta fel.

- Halló, halló, ki az?

- Timothy bácsi?

- Mi az? Nem hallom!

- Timothy bácsi? Itt Susan Banks.

- Susan ki?

- Banks. Azelőtt Susan Abernethie. Susan, a húgod.

- Ó, Susan, te vagy az? Mi baj vart? Miért hívsz fel ilyen későn?

- Még korán van.

- Dehogyan van. Már lefeküdtem.

- Úgy látszik, korán szoktál lefeküdni. Hogy van Maude néni?

- Azért keltettél fel, hogy Maude állapotáról érdeklődjél? Nagy fájdalmi vannak, és mozogni sem tud. Teljesen tehetetlen. Nem tud csinálni semmit. Szép kis helyzetbe kerültünk, mondhatom. Ez a buta doktor képtelen ápolónőt szerezni a számára. Kórházba akarja vitetni Maude-ot. De ezt már nem engedem. Most mégis megpróbál küldeni valakit. Én nem tudok intézkedni ... meg sem merem kísérlni. Ma az egyik falubolondja van nálunk, de folyton morog, hogy hazamegy a férjéhez. Teljesen tanácstalan vagyok, hogy mihez fogjunk.

- Ezért telefonálok. Küldjem le Gilchrist kisasszonyt?

- Ki az? Sohasem hallottam róla.

- Cora néni házvezetőnője. Kedves, ügyes nő.

- Tud főzni?

- Igen. Kitűnően főz. És ápolná is Maude nénit.

- Mindez nagyon szép, de mikor jönne? Itt állok teljesen egyedül, néha benéz ugyan egy idióta a faluból, de mindjárt el is megy, és különben is teljesen kiszámíthatatlan, hogy mikor jön-megy. Ez nagyon árt nekem. Folyton érzem a szívemet.

- Majd én elintézem, hogy minél előbb menjen. Talán holnapután ...

- Köszönöm szépen. - Timothy hangján érezhető volt, hogy nagyon meg van elégedve, de nem akarja mutatni. Kedves tőled, Susan ... hm ... köszönöm ...

Susan letette a hallgatót, és a konyhába ment.

- Lenne kedve lemenni Yorkshire-be és ellátni a nagynénémet? Elesett és kifecamította a bokáját. A nagybácsim, Timothy nem használható semmire. Nagyon az idegeire megy az embernek, de Maude néni rokonszenves teremtés. A faluból jönnek bejárónók, Maude néninek mégis nagy szüksége lenne magára ... a bácsinak meg a főztjére.

Gilchrist kisasszony olyan izgalomba jött, hogy leejtette a kávéskannát.

- Ó, köszönöm, nagyon köszönöm, erre nem is számítottam, Mrs. Banks. Merem állítani, hogy megállom a helyemet a betegágy mellett, nagybácsija pedig élvezni fogja, amit elébe tálok. Nagyon, nagyon kedves magától, Mrs. Banks ... sose fogom elfelejteni.

Susan ágyban feküdt, és várta, hogy elaludjon. Mozgalmas napja volt, elfáradt. Biztosra vette, hogy hamarosan elalszik. Mindig könnyen elaludt. De most egyik óra múlt a másik után, és nem jött álom a szemére ... gondolatai vadul kavargtak.

Délután azt mondta, hogy nem bánja, ha ebben a szobában, ebben az ágyban alszik. Amelyben Corát ...

Nem, nem, ezt ki kell dobnia az agyából! Mindig büszke volt rá, hogy nincsenek idegei. Nem szabad folyvást arra gondolnia, ami alig egy hete itt történt. A jövő fontosabb! Kettőjük jövője. A Cardigan Street-i ház ... pontosan az, amire szükségük van. A földszinti üzlethelyiség és az édes lakás az emeleten. A hátsó szoba ... mintha egyenesen laboratóriumnak építették volna Greg számára. Kitűnő elrendezés a kereseti adó szempontjából. Greg ismét jól fogja magát érezni, és megnyugszik. Nem lesz többé olyan indulatos, felhevült. Nem fog többé maga elé meredni, mintha fel sem ismerné őt, Susant. Egyszer-kétszer komolyan megrémült Gregtől ... És a vén Cole úr még jobban ráijesztett célozgatásaival ... "Ha még egyszer megtörténik ..." Márpedig megtörténhetik ... meg is történt volna. Ha Richard bácsi meg nem hal ... a legjobb pillanatban ...

Richard bácsi ... De miért emésztődni ezen? Nem kötötte semmi az élethez. Fáradt vénember volt. Méghozzá beteg. Fia meghalt. A halál megváltás volt a számára ... ahogy mondani szokták. Kínlódás nélkül hall meg, álmában. Fel sem ébredt ... alszik tovább örökre ... Bárcsak ő is el tudna most aludni! Órák óta nem jön a szemére álom ... ostoba dolog ... bútor reccsen ... fa és bokor susog az ablak alatt ... és ez a mélabús hang, amely időnként megismétlődik ... alighanem bagoly huhog. Az éjszaka falun sokkal komorabb, mint az ismerős zajokkal teli, közönyös városban, ahol biztonságban érzi magát az ismerős, megszokott tömegben. Nincs magányosság ... de itt ...

Egyszerű lelkek szerint kísértetek járnak abban a házban, ahol gyilkosság történt. Talán erre a házra is azt fogják mondani, hogy kísértetek háza. Cora Lansquenet kísértete ... Furcsa, hogy amióta itt van, úgy érzi, mintha Cora néni egészen közel lenne hozzá ... néha mintha érinthetné. Képzeldés, idegesség. Cora Lansquenet halott, holnap temetik. Most ketten vannak a házban, csak ő meg Gilchrist kisasszony. De miért érzi akkor, hogy van valaki a szobában ... hogy mellette áll ...

Cora néni is ágyban feküdt, mikor a balta rázuhant ... Nyugodtan feküdt és aludt ... nem volt benne balsejtelem, bizalmatlanság, aggodalom ... Nem sejtette, hogy a bárd zuhan ... De Susan most mégsem tud elaludni ettől.

Újból reccsen a bútor ... nem lopakodó léptek zaja ez? Susan hirtelen felgyújtja a lámpát. Semmi. Idegesség, nem más, mint idegesség. Szemet behunyni! ... Nem arra gondolni! ... Aludni!

Nyögés hangja ... ez nem lehet más, mint ember nyögése ... valaki bajban van, szenved ... haldoklik ...

- Nem szabad képzeldés, nem szabad ... - suttogja magában Susan.

A halálnak nincsen folytatása ... a halál után vége szakad mindennek. Senki, semmi körülmények között sem térhet vissza halottaiból. Vagy a múltbeli jelenet ismétlődik meg? ... Haldokló nő nyögése?

Újra ... hangosabban ... valaki nyög fájdalomában...

Ez nem képzeldés ... ez valóság. Susan ismét felcsavarja a villanyt, felül az ágyban, és hallgatózik. Ezek igazi nyögések, a falon túlról jönnek.

Susan kiugrott az ágyból, magára kapta hálóköntösét és kilépett a szobából. A folyosón egy pillanatra megállt, majd halkán kopogtatott Gilchrist kisasszony ajtaján és belépett. A szobában égett a lámpa. Gilchrist kisasszony egyenesen ült az ágyában. Arca ijesztő volt ... mintha szörnyű fájdalom kínozná.

- Gilchrist kisasszony, mi van magával? Beteg?

- Igen. Nem tudom, mi van ... én ... - megpróbált felkelni, de borzasztó görcsökben visszahanyatlott párnájára.

- Hívja fel az orvost ... kérem ... - mormogta. - Úgy látszik, valami rosszat ettem ...

- Hozok szódát. Ha reggelre nincs jobban, hívom az orvost.

Míss Gilchrist a fejét rázta:

- Nem, most mindjárt ... Nem bírom tovább ...

- Tudja a számot? Vagy nézzem meg a könyvben?

Gilchrist kisasszony megmondta a számot. Majd vonaglott, hányt, verejték verte ki.

Álmos férfihang a telefonból:

- Kicsoda? Miss Gilchrist? A mead's Lane-ből? Igen, tudom. Jövök.

A doktor szavának állt. Kocsija tíz perc múlva már bejárat előtt fékezett. Susan lesietett, hogy ajtót nyisson.

Miközben felvezette az orvost, gyorsan elmondta, hogy mi történt.

- Azt hiszem, valamit ehetett, amitől rosszul van doktor úr.

Az orvos fegyelmezett ember volt; némi gyakorlattal rendelkezett abban, hogy éjszaka indokolatlanul szokták kiráncigálni az ágyából. De amint Gilchrist kisasszonyra pillantott, modora megváltozott. Néhány rövid utasítást adott Susannak, majd lesietett, hogy telefonáljon. A fogadószobában találkozott ismét Susannal.

- Felhívtam a mentőket. Azonnal kórházba kell szállítani.

- Komoly baj van?

- Igen. Adtam egy morfiuminjekciót, Fájdalomcsillapítónak. De ... - gyorsan változtatott a témán. - Mit evett?

- Makaróni és krémpuding volt vacsorára. Utána kávé.

- Maga is ugyanezt ette, nagyságos asszonyom?
- Igen.
- És jól érzi magát? Nincs fájdalma vagy más panasza?
- Nincs.
- Nem evett valami mást is Miss Gilchrist? Halkonzervet? Kolbászt?
- Nem. Együtt ebédeltünk a fogadóban ... a hatósági vizsgálat után.
- Persze, persze, maga Cora Lansquenet unokahúga?
- Igen.
- Csúnya ügy. Remélem, hamarosan elcsípi a gazembert.
- Reméljük.

A mentők megérkeztek. Gilchrist kisasszonyt elvitték. Az orvos velük ment. Megígérte Susannak, hogy reggel felhívja. Távozása után Susan felment az emeletre, és lefeküdt.

Alighogy letette a fejét a párnára, már aludt is.

Sokan jelentek meg a temetésen. A község jó része kivonult. A családot csak Susan és Entwhistle úr képviselte személyesen, de a rokonság elküldte koszorúit. Az ügyvéd megkérdezte, hol van Gilchrist kisasszony, és Susan gyorsan elstutogta a történeteket. Entwhistle úr felhúzta a szemöldökét:

- Furcsa történet!

- Ó, reggelre jobban lett. Telefonáltak a kórházból. Talán eperohama volt, ami nem ritka. Van, aki jobban bírja, van, aki kevésbé.

Entwhistle úr hallgatott. A temetés után hazautazott Londonba.

Susan visszament a házba. Az éléskamrában talált tojást; rántottát készített magának Majd felment Cora szobájába, és listába szedte az elhunyt holmiját.

Az orvos érkezése zavarta meg, aki gondterhelten látszott, de kedvező képet festett Gilchrist kisasszony állapotáról.

- Néhány nap múlva itthon lesz - mondta. - Szerencse, hogy azonnal hívtak. Hajszál híja, hogy ...

- Olyan nagy baj volt? - kérdezte Susan megdöbbenve.

- Kérem, Mrs. Banks, mondja el még egyszer, hogy Gilchrist kisasszony mit vett magához a tegnapi napon. Mindent mondjon el.

Susan gondolkodott, és igyekezett a legpontosabban válaszolni. Az orvos elégedetlenül csóválta a fejét.

- Valaminek kellett lennie, amit ő evett és maga nem!

- Nem hiszem ... Briós, lekvár, tea ... vacsora ... Nem, nem emlékszem egyébre.

Az orvos az állát simogatta. Fel-alá járkált a szobában.

- Biztos, hogy evéstől volt? Biztos, hogy ételmérgezés?

Az orvos éles pillantást vetett Susanra. Majd elhatározta magát és kimondta:

- Arzénmérgezés

- Arzén? - képedt el Susan. - Úgy érti, hogy valaki arzént adott be neki?

- Úgy valahogy.

- Vagy talán maga vette be? Szándékosan?

- Öngyilkossági kísérlet? Tagadja. Elvégre ezt neki kell tudnia. Egyébként ha öngyilkosságot akart elkövetni, nem arzenhez nyúlt volna. Altató van a háznál. Elegendő lett volna abból bevenni egy nagy adagot.

- Elképzelhető, hogy véletlenül került arzén valamibe?

- Éppen ezt szeretném tudni. Nem valószínű, de előfordult már ilyesmi. Viszont, ha mindketten ugyanezt ették ...

Susan bólintott.

- Az egész olyan lehetetlennek látszik ... - mondta. Majd hirtelen felkapta a fejét: - Jaj, az esküvői torta!

- Mit jelent ez? Esküvői torta?

Susan elmagyarázta, miről van szó. Az orvos feszülten figyelt.

- Különös. Szóval nem tudták, ki küldte? Maradt valami a tortából? A doboz megvan?

- Nem tudom. Megnézem.

Együtt kezdték keresni. Végül a konyhaszekrény polcán megtalálták a fehér cukrászdobozt, amelyben maradt néhány morzsa. Az orvos gondosan becsomagolta a leletet.

- Magammal viszem. Nem tudja véletlenül, hol lehet az a papiros, amelybe a dobozt csomagolták?

Ez azonban nem került elő. Susan úgy vélte, hogy eltűzelték.

- Nagyságos asszony nem utazik még el, ugye?

Az orvos hangja barátságos volt, de Susant kényelmetlen érzés fogta el.

- Nem. Még nem fejeztem be a leltárt a nagynéném holmijáról. Néhány napig itt maradok.

- Helyes. A rendőrség valószínűleg szeretne egy-két kérdést feltenni. Nem tud senkiről, aki ... szóval ... aki el akarná tenni láb alól Gilchrist kisasszonyt?

Susan nemet intett:

- Őszintén szólva alig ismerem őt. Mindössze annyit tudok, hogy néhány éven át együtt élt a nagynénémmel.
- Értem. Kedves, szerény nő, semmi rendkívüli. Nem az a fajta, akit ellenség üldöz; semmi regényességet sem tapasztaltam körülötte. Esküvői torta postán érkezik ... Női féltékenységre lehetne gondolni, de ki féltékeny Gilchrist kisasszonyra? Nem illik bele a képbe.

- Nem.

- Nos, mennem kell. Fura dolgok történnek a csendes kis Lytchett St. Maryben. Előbb baltás gyilkosság, most pedig mérgezési kísérlet a posta közvetítésével. Egyik nyomon követi a másikat ... ez is különös.

Az orvos beült a kocsijába. Susan úgy érezte, hogy rossz a levegő a házban. Nyitva hagyta a bejárati ajtót, és lassú léptekkel felment az emeletre, hogy folytassa munkáját.

A rendszeret nem tartozott Cora Lansquet erényei közé. Fiókjaiban a legtarkább holmik halmozódtak. Az egyikben toalettzerek, levelek, régi zsebkendők és ecsetek keveredtek. A fehérneműs fiókban ugyancsak hevert egy sereg régi levél és számla. Egy másikban a gyapjúpulóverek kartondobozt takartak, amely hamis hajfűrtöket tartalmazott. Végül egy újabb fiókban fényképek és vázlatkönyvek zsúfolódtak. Susan sokáig elnézegetett egy felvételt, amely sok évvel ezelőtt készülhetett valahol Franciaországban. Cora fiatalabb és csaknem karcsú volt rajta: karját magas, bozontos bajszú férfi karjába fűzte, aki bársonykabátot viselt ... nyilván ez volt Pierre Lansquet.

A képek érdekelték Susant, de felhagyott vizsgálgatásukkal. Egy halomba rakta, és módszeresen átnézte az írományokat. Hamarosan egy levél került a kezébe, amelyet kétszer is átolvasott, majd ijedten összerendezte, és felkiáltott, mert egy közvetlenül mögötte megszólaló hang kiszakította gondolatai közül.

- Mít találtál, Susan? Nono, mi bajod van?

Susan bosszúsan elpirult. Felkiáltása teljesen önkéntelen volt, s most zavarba jött, és elszégyellte magát.

- George! De megijesztettél!

A fiú gúnyosan mosolygott:

- Veszem észre!

- Hogy kerülsz ide?

- Az ajtó tárva-nyitva áll odalenn, hát bejöttem. A földszinten senki, hát feljöttem. De ha azt akarod megtudni, mi szél hozott errefelé, közlöm, hogy reggel kocsiba ültem, és lejöttem a temetésre.

- Ott voltál? Nem láttalak.

- Nem voltam, mert ez a vén tragacs cserbenhagyott. Dugulást kapott. Hosszú időt elvacakoltam vele, de aztán mintha magától meggyógyult volna. A temetésről már lekéstem, de gondoltam, ha már elindultam, továbbgurulok. Tudtam, hogy itt vagy.

Szünetet tartott, majd folytatta:

- Londonban felhívtalak, és Greg mondta, hogy leutaztál leltárt készíteni. Szívesen segíték, ha akarod.

- Elengedtek a hivatalból? - kérdezte Susan. - Vagy akkor jöhetsz-mehetsz, amikor tetszik?

- Temetés címén mindig kap az ember szabadnapot. És ez a temetés méghozzá nem is kifogás, hanem valóság. Egyébként gyilkosságok iránt mindenki fokozott megértést tanúsít. Különbben sem fogok én sokat irodába járni ezentúl! Pénzem van ... tehát okosabb elfoglaltságom is lesz.

Szünetet tartott, majd vigyorogva hozzátette:

- Akárcsak Gregnek.

Susan elgondolkozva nézett George-ra. Nem sokszor találkoztak az életben, és sosem tudta, hova tegye a fiút.

- Mondd meg őszintén, miért jöttél, George? - kérdezte.

- Megmondom: kedvem támadt detektívet játszani. A legutóbbi temetés, amelyen együtt vettünk részt, nem ment ki a fejemből. Cora néni alaposan megkevert mindnyájunkat. Szeretném tudni, hogy pusztá felelőtlenségből mondta, amit mondott, vagy valóban tudott bizonyos tényekről. Mi áll abban a levélben, amelyet olyan elmerülten olvastál, amikor megérkeztem?

- Richard bácsi írta, miután meglátogatta Cora nénit - mondta Susan vontatottan.

George szeme koromfekete ... Úgy emlékezett, hogy barna szeme van, pedig fekete! A sötétfekete szemek áthatolhatatlanok. Eltakarják a mögöttük cikázó gondolatokat.

- Érdekes? - George hangja közömbösen csengett. Vagy ez csak tettetés?

- Nem éppen.

- Láthatnám?

Susan egy pillanatig habozott, majd a fiú kinyújtott kezébe adta a levelet.

George félhangosan futott végig a sorokon:

Örülök, hogy annyi esztendő után újra láthattalak ... nagyon jó egészségben találtalak ... nyugodt utazásom volt, és szinte kipihenten érkeztem haza ...

A fiú hangja hirtelen megváltozott, élessé vált:

Kérlek, ne szólj senkinek arról, amit mondtam; lehet, hogy tévedés. Szerető bátyád, Richard.

George a lányra pillantott:

- Mit jelent ez?

- Sok mindenfélét jelenthet. Vonatkozhatik az egészségére. Vagy valami pletykára közös barátokról.

- Valóban, lehet ez is, az is. Nem meggyőző, de gondolatokat ébresztő szavak ... Mit mondhatott Corának? Tudja ezt valaki?

- Talán Gilchrist kisasszony - mondta Susan elgondolkozva. - Az a gyanúm, hogy hallgatózott.

- A társalkodónő vagy házvezetőnő, vagy micsoda? Egyébként hol van ez a Gilchrist?

- Arzénmérgezéssel fekszik a kórházban.

George Susanra bámult.

- Csak nem?

- De igen. Valaki mérgezett esküvői tortát küldött neki.

George leült az egyik székre, és füttyentett.

- A kutyafáját - mondta. - Úgy látszik, Richard bácsinak igaza volt.

Másnap reggel Morton felügyelő állított be.

Nyugodt modorú, középkorú férfi volt, enyhe tájszólással beszélt. Mintha kissé lustán mozgott volna, de a szeme élénk volt.

- Azt hiszem, tetszik tudni, mi járatban vagyok, Mrs. Banks? Dr. Prector elmondott nekem mindent a Gilchrist kisasszonnyal történekről. Az esküvői torta morzsáit már vegyelemeztek, és arzénnyomokat találtak bennük.

- Tehát megfontolt szándékkal meg akarták mérgezni?

- Az a látszata a dolognak. Maga Gilchrist kisasszony nem tud a segítségünkre lenni. Folyton azt ismételteti, hogy lehetetlen ... hogy senki sem vetemedhetik ilyesmire. Márpedig valaki igenis megtette. Maga, Mrs. Banks, nem tud nyomra vezetni?

Susan nemet intett:

- Teljes rejtély előtt állok - mondotta. - A levélbélyegzőből nem következtethet semmire? Vagy a kézírásból?

- Úgy látszik, elfelejtette, Mrs. Banks, hogy a csomagolópapírt eltüzelték. Sőt, az a gyanú is támadt, hogy a csomag nem is postán jött. Andrews, a postakocsis nem emlékszik arra, hogy csomagot hozott volna ide. Hosszú útja volt, úgyhogy nem egészen biztos abban, amit mond, de ily módon a posta szerepe legalábbis kétessé vált.

- De ... milyen lehetőség van még?

- Az a lehetőség, Mrs. Banks, hogy a tettes egy régi csomagolópapírost használt fel, amelyen már rajta volt a Gilchrist kisasszony neve és címe. Természetesen lepecsételt postabélyeg is volt rajta. Az illető vagy bedobta a csomagot a levélrezen keresztül, vagy saját kezűleg tette az ajtó mögé, hogy úgy lássék, mintha postán érkezett volna.

Szenvtelen hangon hozzátette:

- Az esküvői torka nem rossz ötlet. Magános, középkorú nők nagyon érzélgősek, ha esküvői tortát kapnak ... megörülnek, hogy valaki gondolt rájuk. Másféle édesség, cukorka vagy efféle talán gyanút keltett volna.

- Gilchrist kisasszony sokáig törte a fejét, ki lehet a feladó - mondta Susan lassan ... de gyanakvás nem támadt benne. Örömet szerzett és hízelgett neki a torta, úgy, ahogy ön mondja. - Majd hozzátette: - Elegendő arzént tartalmazott ahhoz, hogy megölje?

- Ezt mindaddig nehéz megmondani, amíg meg nem kapjuk a kvantitatív vegyelemzés eredményét. Sok függ attól, hogy megette-e Gilchrist kisasszony az egész cukorhabot. Ő úgy emlékszik, hogy nem. Tud erről valamit, Mrs. Banks?

- Nem ... nem, nem vagyok biztos. Megkínált, de én visszautasítottam, majd evett belőle, és azt mondta, hogy a torta nagyon jó, de nem emlékszem, hogy megette-e az egészet.

- Ha megengedi, most felmennék az emeletre.

- Természetesen.

Susan felkísérte a felügyelőt Gilchrist kisasszony szobájába, és mentegetőzve így szólt:

- Sajnos, nagy rendetlenség van itt. De a néném temetése meg egyebek miatt nem jutottam hozzá a takarításhoz ... majd, miután a doktor eltávozott, úgy gondoltam, hogy talán jobb, ha nem nyúlok semmihez.

- Ez nagyon, nagyon helyes volt öntől, Mrs. Banks. Nem mindenki jár el ilyen okosan:

A felügyelő az ágyhoz lépett, és óvatosan a párna alá csúsztatta a kezét. Majd felemelte a párnát. Arcán meglepődött mosoly virult ki.

- Íme - mondta.

A párna alatt, a lepedőn egy darabka torta feküdt, természetesen felettébb megtört állapotban.

- Ejnye de furcsa - mondta Susan.

- Ó, nem, nem furcsa. Úgy látszik, a maga nemzedéke már letett erről, Mrs. Banks. Talán a mai fiatal hölgyeknek nem

olyan fontos már, hogy férjhez menjenek. Régi szokás ez. Tégy egy darab esküvői tortát a párnád alá, és a jövődöbelidről fogsz álmodni.

- Csak nem gondolja, hogy Gilchrist kisasszony ...

- Miért ne? Persze, nem vallotta be senkinek, úgy gondolta, hogy az ő korában ez szégyen. De én valahogy megsejtettem. - Morton felügyelő elkomolyodott. - És ha nem járná ez a vénlányos babona, Gilchrist kisasszony alighanem már nem élne.

- De ki lehet a tettes?

A rendőrfelügyelő és Susan összenézett. A férfi találgató pillantásában volt valami, amitől a lány hirtelen kellemetlenül érezte magát.

- Nem tudja, Mrs. Banks?

- Nem ... persze hogy nem tudom.

- Akkor hát ki kell találnunk - fejezte be a beszélgetést Morton felügyelő.

12

Az ultramodernül berendezett szobában két idősebb úr ült egymással szemben. Görbe vonalnak nyoma sem akadt a szobában. Minden egyenes, szögletes volt. Az egyetlen kivételt maga Hercule Poirot képviselte, akit viszont csupa görbe, kerekded, ovális vonalkák határoltak. Hasacskája kedvesen gömbölyded, koponyája, mint egy tojás, bajusza pedig harciasan kunkorodott felfelé.

Poirot színes folyadékot szűröcsölt, és elgondolkodva nézte Goby urat.

Goby úr kicsi, sovány, hogy ne mondjuk: aszott volt. Külseje mindig szürkének és bizonytalannak tetszett, de most olyan mértékben, mintha jelen sem lenne. Goby úr nem nézett Poirot-ra, mert Goby úr soha senkire sem nézett egyenesen.

Mondanivalóját most is a krómozott rácsozatú kandalló bal sarkához intézte.

Goby úr neves hírszerző volt. Kevés ember tudott a létezéséről, és kevesen vették igénybe szolgáltatalt. Ezt egyébként csak a gazdagok engedhették meg maguknak. Goby úr szolgálatai ugyanis nagyon költségesek. Specialitásán belül különleges specialitása, hogy információit nagyon gyorsan szerzi be. Goby úrnak csak intenie kell egyet ráncos bőrű hüvelykujjával, mire türelmesen kérdezősködő és szimatolgotó férfiak s nők száza indulnak útjukra, hogy kérdéseket tegyenek fel, ellenőrizzék a kapott válaszokat, és eredményeket szállítsanak Goby úrnak, aki a társadalom minden rétegéből származó eme sereg vitatlan vezére.

Goby úr már nyugalomba vonult ugyan, de néha hajlandó "lekötelezni" egy-egy régi megbízóját. Hercule Poirot is e kivételezettek közé tartozott.

- Mindent elkövettem az ön érdekében - suttogta Goby úr a kandalló sarkának. - Mozgósítottam a fiúkat. Derék gyerekek ... ahányan vannak ... mindent megtesznek, ami telik tőlük ... de mégsem ugyanazok, mint régen. Valahogy megváltoztak. Az a fő bökkenő, hogy nincs kedvük tanulni. Néhány év után azt hiszik, hogy mindent tudnak. És időre dolgoznak, mint a taxik. Minden percüknek szabott ára van. Botrány!

Bánatosan megcsóválta a fejét, és a villanykapcsolóhoz intézte szavait.

- A kormány az oka - jelentette ki. - És az, hogy folyton mindenkit nevelnek vagy továbbképeznek. Így születnek az önálló ötletek és gondolatok az agyakban. Hazajönnek és azt mondják el, amit gondolnak. Csakhogy az a baj, hogy gondolkodni nem tanították őket. Legalábbis a legtöbbször nem. Amit tudnak, papírostudomány! Márpedig ez nálunk semmit sem ér. Nekem határozott válaszokra van szükségem ... egyedül erre és semmi másra ... semmiképpen sem gondolatokra.

Goby úr hátravetette magát a székre, és jelentősen intett kezével a lámpaernyőnek.

- A kormányt egyébként nem bántom! Nem is tudom, mihez kezdenék nélküle. Kijelentem önnek, hogy az ember, ha megfelelően öltözködik, és a hivatalos stílust használja, akárhova bejuthat notesszel és ceruzával a kezében, és akármit kérdezhet emberektől, még a mindennapi élet legintimebb részleteit is, például, hogy mit ebédeltek február elsején ... vagy akármit, ami az eszébe jut; tíz eset közül kilenc ellenkezés nélkül és barátságosan fog válaszolni, és ha a tizedik goromba is, nem kételkedik egy percig sem abban, hogy a kormány megbízásából használja a noteszt és a ceruzát, s hogy a kormány kíváncsi a válaszokra ... oly mélységesen mély és ugyanakkor magasságosan magas szempontokból, amelyeket az egyszerű halandó felfogni képtelen. Mondhatom önnek, monsieur Poirot - folytatta Goby úr a lámpaernyő okítását -, hogy ma a hivatalos adatfelvétel a legjobb vonalunk; jobb, mint a villanyóra-leolvasás vagy a telefonszerelés ... igen, jobb, mint apácaként jelentkezni kórházi gyűjtés céljából ... jobb, mint cserkészfiú- vagy leányruhában kopogtatni jótékony cél érdekében ... bár mindezeket a recepteket időnként ma is alkalmazzuk. Igen, a kormány nevében szimatolni ... isteni ujjmutatás számunkra, magánnyomozók számára. Éljen a kormány!

Poirot nem szólt. Goby úr az évek haladtával kissé fecsegő lett, de ha itt az ideje, kirukkol a lényeggel.

- Hrrr - krákolta Goby úr, és gyűrött noteszt vett elő a zsebéből. Megnyálazta az ujját, és végigfutott a lapokon.

- Tehát itt lennénk. Mr. George Crossfield. Vegyük először őt. És maradjunk a tényeknél. Hogyan férköztem hozzá,

azt most hagyjuk. George hosszú időn át csavában ült. Főként a lovak és a kártya juttatták oda ... a nők kevésbé érdeklik. Szeret kirándulni Franciaországba és Monte-Carlóba. Kedvenc helye a játékkaszinó. Nem lehet állítani, hogy szerencsés játékos, de több pénzt költ, mint amennyit a költségjegyzéken el lehet számolni. Pontos részletekkel nem szolgálhatok, hiszen ön nem ezekre kíváncsi, monsieur Poirot. De annyit mondhatok, hogy a fiú könnyen veszi a törvényeket, ami annál kevésbé okoz nehézséget számára, mert jogászember. Némi okom van feltételezni, hogy olyan pénzzel is mesterkedik, amelyet ügyfeleitől kapott befektetés céljára. Az utóbbi időben nagyon nekivadult ... mind a tőzsdén, mind a gyepen. Csakhogy fejetlenül játszik, tehát veszít. Három hónapon át üldözte a balsors. Hivatalában ideges, rosszkedvű, ingerlékeny. De a nagybácsi halála óta kicserélték. Valóságos angyalka.

- Most lássuk az önt érdeklő részleteket. Majdnem biztos, hogy hazudott, amikor azt mondta, hogy a kérdéses napon a futtatáson volt. Csaknem kivétel nélkül két bizonyos bookmakerrel szokta intézni fogadásait. Egyik sem látta George-ot azon a napon a versenyen. Lehetséges, hogy elutazott ... és pedig a paddingtoni állomásról ... ismeretlen helyre. Egy taxisofőr, akinek paddingtoni fuvarja volt, bizonytalanul felismerte fényképről. Megjegyzem, hogy erre nem vennék mérget. Igaz, nem könnyű felismerni a fiút ... semmi feltűnő nincs rajta. A paddingtoni jegyszedők stb. csődöt is mondtak. Annyi bizonyos, hogy nem érkezett meg Cholseyba, ami legközelebb esik Lytchett St. Maryhez. Kis állomás, amelyen az idegenek feltűnnek. De az is igaz, hogy kiszállhatott Readingben, és innen autóbusszal mehetett volna tovább. A buszok zsúfoltak, gyakran járnak és sok vonalon. Egyesek bemennek a községbe, mások csak érintik. Egyszóval George egyenletét még nem oldottuk meg. Nem látták Lytchett St. Maryben, de ez nem jelent semmit. Nem kellett átmennie a községen ahhoz, hogy Lansquenet-né házához jusson. Egyébként a kérdéses napon Oxfordban járt. Ha ugyanaznap Lytchett S. Maryben is volt, akkor olyan teljesítményt tulajdonítunk neki, amely nem vall rá. De azt hiszem, nem lenne helyes, ha törölném a listámról. Szeretném tovább szemmel tartani, bizonyos feketepiaci gyanúim vannak vele kapcsolatban.

- Ó, szemmel tartani ... tovább szemmel tartani ... persze ... - mondta Poirot.

Goby úr ismét megnyalta az ujját, és tovább lapozott.

- Mr. Michael Shane. Neve van a szakmájában. Többet tart magáról, mint mások órála. Szeretné, ha sztár lenne belőle, mégpedig gyorsan. Szereti a pénzt, szeret jól élni. Tetszik a nőknek. Buknak rá. Ő sem veti meg a nőket, de - hogy úgy mondjam - "az üzlet mindenképp előtt"! Egy idő óta Sorrel Daintonnal fut, aki a főszerepet játssza abban a darabban, amelyben Shane is fellép. Shane szerepe kicsi, de sokat ki tud hozni belőle. Sorrel férje nem kedveli Shane-t. Shane felesége viszont nem tud a Sorrel-ügyről. Úgy veszem észre, hogy általában nem sokat tud. Rosamund nem nagy csillag, de csinos. Bolondul a férjéért. Azt beszélnek, hogy a házaspár nemrégiben teljesen a tönk szélére került, de már minden rendbe jött. Richard Abernethie halála óta mindketten nagyon elégedettek a világgal.

Goby úr azzal adott nyomatékot utolsó szavainak, hogy jelentőségteljesen bólintott az egyik díványpárna felé.

- Mr. Shane azt állítja, hogy a kérdéses napon bizonyos Rosenheim és Oscar Lewis urakkal találkozott valamilyen színházi ügy megbeszélése céljából. Csakhogy nem találkozott velük! Sürgönyözött, hogy legnagyobb sajnálatára nem jöhet. Megmondom, hogy mit csinált. Elment az Emeraldó Bérautó Vállalathoz. Bérelt egy kocsit, és tizenkét óra körül elhajtott. Délután hat körül vitte vissza. A kilométeróra szerint körülbelül akkora utat tehetett meg, amely éppen megfelel azoknak a lehetőségeknek, amelyek után kutatunk. Lytchett St. Maryben azonban nem látták. Semmiféle idegen kocsit nem láttak azon a napon. Persze, egy-két kilométeres körzetben sok helyen hagyhatta. Például alig néhány száz méternyire a háztól van egy elhagyott kőbánya. Továbbá három falu is van rövid gyalogjárásnyira, amelyben nyugodtan állhat autó anélkül, hogy a rendőr észrevenné. Shane urat tehát nem törölhetjük a listáról?

- Dehogy törölhetjük.

- Következik Mrs. Shane. - Goby úr megvakarta az orrát, és megkezdte előadását Mrs. Shane-ről a bal kezelője számára. - Állítása szerint bevásárolt. Bevásárolt... - Goby úr a mennyezetre emelte a szemét. - Elismerem, hogy a bevásárlás teljesen be tudja tölteni egy nő fejét és idejét. Ráadásul Mrs. Shane tudta, hogy pénzhez jut. Tehát teljes energiával vethette bele magát a bevásárlásba. Annál is inkább, mert utóbbi időben fékeznie kellett magát ... több helyen már huzamosabb ideje nem törlesztette a számláját, és a hitelezők egyre erélyesebben jelentkeztek. Nagyon kézenfekvő, hogy most boltról boltra járt, és, ha nem is állt még módjában vásárolni, de ruhát próbált, ékszerek között válogatott, és gusztálta, taksálta a dolgokat. Szerencsére Rosamund könnyen barátkozik és nyílt szívű. Egyik fiatal munkatársnőm, aki ismeri a dörgést a színházi világban, horogra vette. Vendéglői vacsora közben megállt az asztalánál, és - mint szokták - felkiáltott: "Drágám, nem láttalak a Hazafelé bemutatója óta! Nagyszerű voltál! Mikor találkoztál utoljára Huberttel?" Hubert hozta színre a Hazafelé-t, amelyben Mrs. Shane teljes balsikert aratott ... de ez egy okkal több, hogy lépre menjen. Már nyakig benne is vannak a színházi pletykákban, az én kis munkatársam csak úgy dobálózik a megfelelő nevekkkel, majd azt mondja: "Láttalak ekkor és ekkor, itt és itt" - amire a legtöbb nő azonnal azt mondaná: "Nem, drágám, akkor nem ott voltam, hanem ..." De mit tesz Rosamund? Álmodozva néz, és csupán ennyit mond: "Ne mondd!" Mit kezdjen az ember egy ilyennel? - Goby úr rosszálló pillantást vetett a radiátorra, és fejét csóválta.

- Semmit - mondta Poirot teljes együttérzéssel. - Tökéletesen értem önt, kedves barátom. Sosem felejttem el, amikor Lord Edgware-t meggyilkolták. Csaknem kudarcot vallottam - igen, én, Hercule Poirot! - egy szimpla agyvelő lehető legszimplább ravaszkodása következtében. Éppen zöldfülű kezdőkben van néha annyi zsenialitás, hogy egészen egyszerű bünt követnek el, aztán többet nem is törődnek vele. Reméljük, hogy a mi gyilkosunk ... ha ugyan van ilyen ... nagyon

értelmes, felsőbbes és magabiztos ... akkor biztosan elárulja magát. Enfin ... de folytassa!

Goby úr ismét kis könyvébe mélyedt.

- Mr. és Mrs. Banks ... állításuk szerint egész nap otthon voltak. Hát az asszony nem volt otthon, az biztos. Bement a garázsba, kihozta a kocsiját, és délután egy óra körül elhajtott, ismeretlen céllal. Körülbelül ötkor tért vissza. A kilométerórából nem lehet megtudni semmit, mert mindennap használta a kocsit, és senki sem ellenőrizte, melyik napon mennyit járt vele. Ami Banks urat illeti, különös dolgokra bukkantunk. Mindenekelőtt leszögezem, hogy nem tudjuk, mit csinált a kérdéses napon. A patikában nem volt. Úgy tudjuk, hogy néhány napi szabadságot vett ki a temetésre való hivatkozással. De azóta sem jelentkezett a cégnél. Ezt egyébként nem nagyon veszik a szívükre a csinos kis üzemben. Nem túlságosan fontos nekik Banks úr. Azt az információt kaptam, hogy időnként különös izgalmi állapotba jut ... mint mondtam, nem tudjuk, hogy Gregory Banks mit csinált Lansquenet-né meggyilkolásának napján. Nem ment el a feleségével. Lehetséges, hogy egész nap kis lakásukban kuksolt. Házmester nincs a házban, és senki sem tudja, hogy melyik lakó van otthon, melyik nincs. Hanem Banks úr régebbi viselt dolgai az igazán érdekesekek.

Goby úr komoly pillantást vetett a cipője hegyére, majd folytatta:

- Banks úr négy hónappal ezelőttig, tehát addig, míg feleségével nem találkozott, elmeorvosintézetben volt. Nem nyilvánították örültnek ... a diagnózis tudtommal megmaradt az "idegösszeomlásnál". Abban az időben Mayfairben dolgozott, és úgy látszik, valami hibát követett el a gyógyszerelésben. A beteg kilábolt a bajból és a cég mindent elkövetett, hogy jóvátegye a történeteket; sikerült is kiengesztelni a beteget, aki nem tett feljelentést. Végül is ilyesmi előfordul, és akiben van jó érzés, ilyenkor sajnálni szokta azt a szerencsétlen fiatalembert, akivel megesett ... hacsak jóvátehetetlen dolog nem történt. Nem is adták ki az útját, ő maga mondtott fel. Arra hivatkozott, hogy nem képes kiheverni, amit tett. Valóban egyre súlyosabb lelkiállapotba került, azt mondta az orvosnak, hogy büntudat kínozza, hogy a dolog szándékos volt, hogy a nő - mert nőbetegről van szó - gorombáskodott vele az üzletben, panaszt tett, hogy utolsó alkalommal Gregory rosszul szolgálta ki, amire olyan dühbe jött, hogy tudatosan csaknem halálos adagot rakott a készítménybe. "Meg kellett büntetnem, amiért olyan hangon mert beszélni velem" - mondta. Az orvosok azt állítják, hogy ilyesmi létezik, és nagyon hosszú neve van ... büntudati komplexum ... de ez csak az elnevezés egy része ... egyébként nem hiszik el, hogy szándékosság volt ... hanem egyszerű gondatlanság, de a fiú érdekessé akarja tenni önmagát és szenzációssá az ügyet.

- Ca ce peut - mondta Hercule Poirot.

- Hogy tetszik mondani? Elég az hozzá, hogy Gregory barátunk bevonult az elmeorvosintézetbe, ahol kezelésbe vették, és egy idő múlva gyógyultan elbocsátották. Ekkor találkozott Susan kisasszonnyal. Majd állást kapott abban a jó hírű, de kicsiny gyógyszertárban, ahol mind ez ideig dolgozott. Amikor pályázott az állásra, azt mondta, hogy másfél éven át külföldön volt, és egy eastbourne-i céget nevezett meg referenciaként. Ott csak jót tudnak róla, kivéve, hogy az egyik kollégája szerint időnként hevesen és különösen viselkedik. Mesélik, hogy egy vevő egyszer tréfából azt mondta neki: "Adjon valamit, amivel elhallgattathatom a feleségemet, hahaha!" Mire Banks nagyon halkán és nagyon nyugodtan így válaszolt: "Adok, ha óhajtja, de ... kétszáz fontjába kerül." A vevő kellemetlenül érezte magát, de tréfának fogta fel és lenyelte. Lehet, hogy a fiú tréfának is szánta, de nem az az érzésem, hogy nagyon tréfás természet.

- Mon ami - mondta Poirot -, bámulatos, ahogyan az értesüléseit szerzi! Méghozzá orvosi információkat és bizalmas természetűeket!

Goby úr, miközben pillantása körülrepdesett a szobában, és végül megpihent az ajtófélfán, azt mormogta, hogy vannak utak és módok.

- De térjünk rá vidéki szakosztályunkra, Mr. és Mrs. Timothy Abernethie-re. Szép birtokuk van, de égető szükségük lenne pénzre, hogy helyrefojazzák. Nagyon nagyok a terheik, nagyon össze kell húzózkodniuk. Adók, szerencsétlen befektetések ... Mr. Abernethie állandóan betegeskedik, amit, úgy látom, nagyon élvez. Rengeteget panaszodik, és mindenkit állandóan mozgásban tart a saját személye körül. Nagyokat eszik, és ha szeszélye úgy kívánja, kitűnő testi erőről tesz tanúságot. A bejárónő távozta után nincs idegen személy a házban. Abernethie úr szobájába csak az ő csöngetésére szabad belépni. A temetést követő nap reggelén nagyon rosszkedvű volt. Szörnyen lekapta Mrs. Jonest, és káromkodott. Alig reggelizett valamit, és kijelentette, hogy nem fog ebédelni, mert nagyon rossz éjszakája volt. Másnap még jobban háborgott, és azt mondta, hogy a tegnapi vacsora, amelyet Mrs. Jones hagyott a számára, ehetetlen volt, s hasonló. Reggel fél tíztől másnap reggelig egyedül volt a házban, de nem látta senki.

- És Mrs. Abernethie?

- Autón indult el Enderbyből abban az időben, amely önt érdekli. Gyalog érkezett meg egy Cathstone nevű községbe, ahol a helyi garázsban közölte, hogy kocsija néhány kilométernyire bedöglött. A szerelő kocsiba ült, és Mrs. Abernethie-vel együtt odaszaladt; kijelentette, hogy a kocsit be kell vontatni, és komplikált dologról lévén szó, nem ígéri, hogy aznap kész lesz vele. A hölgy előbb magánkívül volt, de aztán belátta, hogy nincs mit tenni, kivett egy szobát a kis fogadóban, evett valamit, majd azt mondta, hogy ha már itt van, szeretné megnézni a környéket ... a falu regényes lápos vidék szélén áll. Elment sétálni, és későn este tért vissza a fogadóba. Informátorom nem csodálkozik ezen ... a fogadó mocskos, sivár hely.

- És ami az időt illeti?

- Abernethie-né tizenegykor evett valamit. Ha kiment az országútra, ami körülbelül egy kilométer, foghatott magának

egy autót, bevitte magát Wallcasterbe, ott viszont elcsíphette a gyorsvonatot, amely megáll Readingben. Az autóbusz-menetrendet most nem részletezem. Elég az hozzá, hogy a dolog elképzelhető ... amennyiben késő délutánra lehet tenni a ... a ... gyilkosságot.

- Úgy tudom, hogy az orvos fél ötig toltta ki a lehetőséget.

- Ezek szerint tehát nem tartozik a valószínűségek közé - mondta Goby úr. - Egyébként Abernethie-né rokonszenves hölgy, akit mindenki kedvel. Szereti a férjét, és olyan odaadóan ápolja, mint egy gyermeket.

- Igen, igen, hallottam már az anyakomplexusáról.

- Jól megtermett, erőteljes asszony, gyakran maga aprítja a fát, és egyedül cipeli a fahasábokkal teli kosarat! Szereléshez is elég jól ért.

- Éppen ezt akartam kérdezni. Tulajdonképpen mi baja volt a kocsijának?

- Pontosan akarja tudni, monsieur Poirot?

- Isten őrizz! Nem értek a mechanikához!

- Nehezen jöttek rá a hibára. A kijavítása is nehezen ment. És az is tény, hogy valaki szándékosan előidézhetette a hibát, mégpedig csekély fáradsággal. Már amennyiben az illető ismeri az autó szerkezetét.

- C'est magnifique! - kiáltott fel Poirot keserűen. - Minden egybevág, minden lehetséges! Bon dieu, hát senkit sem tudunk kiiktatni az ügyből? És Mrs. Leo Abernethie?

- Szintén nagyon megnyerő, kedves hölgy. A megboldogult Abernethie úr nagyon szerette. Helen asszony két héttel Richard úr halála előtt költözött Enderbybe.

- Miután monsieur Richard Lytchett St. Maryben járt, hogy meglátogassa a hűgát?

- Nem, közvetlenül azelőtt. Helen asszony jövedelme nagyon megcsappant a háború óta. Vidéki házáat eladta, és kis lakást bérel Londonban. Van egy villája Cyprusban, ahol az év egy részét tölti. Van egy fiatal unokaöccse, akinek nevelését vállalja, és időnként pénzzel kiségit egy-két ifjú művészt.

- Az erényes Helen ... - mondta Poirot, és behunyta a szemét. - Lehetetlenség, hogy a kérdéses napon elhagyta Enderbyt a cselédség tudta nélkül? Mondja, hogy lehetetlenség, könyörgöm!

Goby úr Hercule Poirot ragyogóra fényesített cipőjére függesztette a szemét. Ez volt a legszorosabb kontaktus, amely elérhetőnek látszott számára, ha valakivel társalgott.

- Sajnos, nem mondhatom, monsieur Poirot. Helen asszony megbeszélte Entwistle úrral, hogy Enderbyben marad, amíg a formások el nem intéződnék, majd elutazott Londonba ruhákért s egyebekért, minthogy nem számított ilyen hosszú távollétre.

- Il ne manquait que ça! - kiáltott fel Poirot. - Még csak ez hiányzott!

13

Amikor Georges bevitte Hercule Poirot-nak Morton rendőrfelügyelő névjegyét, belga barátunk meglepetten húzta fel a szemöldökét.

- Vezesse be, Georges, vezesse be. És hozzon ... mit is szeret a rendőrség?

- Sört ajánlanék, monsieur.

- Borzalmas! De angol! Hát hozzon sört.

Morton felügyelő egyenesen a tárgyra tért:

- Fel kellett jönnöm Londonba - mondta. - Megtudtam a címét, monsieur Poirot. Felkeltette az érdeklődésemet, hogy csütörtökön jelen volt a hatósági vizsgálaton.

- Tehát látott, monsieur?

- Igen. Meglepett, hogy jelen van, és mint mondtam, felkeltette érdeklődésemet. Ön bizonyára nem emlékszik rám, de én annál jobban emlékszem önre. A Pangbourne-ügy...

- Ah, ön is dolgozott az ügyben?

- Fiatal rendőrtisztviselő voltam, és csupán csekélyke szerepem volt. Régi ügy ... De sosem fogom önt elfelejteni.

- És csütörtökön azonnal felismert?

- Ezen nem lehet csodálkozni - és Morton felügyelő mosolyt fojtott el. - Az ön külseje ... nem mindennapi, monsieur.

A felügyelő a Poirot-t beburkoló szabászati remekművön és a kopasz mester kunkori bajszán jártatta a szemét.

- Vidéken ön nagyon feltűnő jelenség, monsieur - tette hozzá.

- Lehetséges, lehetséges - mondta Poirot némi önteltséggel hangjában.

- Érdekelt, miért van jelen. Az efféle büntettek ... rablás ... baltás támadás ... nem vágnak az ön érdeklődési körébe.

- Tisztelt barátom, úgy gondolja, hogy közönséges, brutális rablógyilkosságról van szó?

- Éppen ezt szeretném tudni.

- Kételyei vannak? És voltak az első pillanattól fogva?

- Igen. Vannak bizonyos furcsa mozzanatok az ügyben. Eleinte a szokásos módon kezdtük a nyomozást. Kihallgattunk egy-két embert, de mindenki kielégítő magyarázatot ad, hogy hol töltötte azt a bizonyos délutánt. Most

már bizonyos vagyok abban, hogy nem "közönséges" bűntettéről van szó, monsieur Poirot. Ebben a főkapitány úr is egyetért velem. A tettes félre akarja vezetni a rendőrséget. Gyanakodni lehetne arra a Gilchristre, de nem értem, hogy miért követte volna el a rémtettet ... érzelmi motívumot sem tudok felfedezni. Lansquenet-né talán nem volt egészen normális ... amolyan "kelekótya", amint mondani szokták, de kettejük viszonyában, amennyire megítélhetem, nem volt semmi szenvedélyesség vagy érzelmi hullámvész. Efféle Miss Gilchristet tucatjával találni, de gyilkos nem akad köztük.

A felügyelő szünetet tartott, majd így folytatta:

- Úgy látszik tehát, hogy mélyebbre kell mennünk. Azért jöttem, hogy megkérdezzem: nem segítene-e nekem. Valami oka csak volt, hogy megjelent a vizsgálaton.

- Igen, igen, valami okom volt. Először is van egy pompás Daimlerem, amellyel hipp-hopp ott vagyok, ahol akarok. De más okom is volt.

- Bizonyos ... információk talán?

- Talán ... de nem olyan információk, ahogyan a rendőr urak szokták gondolni. Bizonyíték semmi.

- De talán valami ... amin el lehetne indulni?

- Igen.

- Azóta egyébként újabb dolgok történtek, monsieur Poirot.

A rendőrfelügyelő részletesen elmondta a mérgezett esküvői torta történetét.

Poirot felszisszent.

- Ötletes ... nagyon ötletes ... Figyelmeztettem Entwhistle urat, hogy vigyázzon Gilchrist kisasszonyra. Merénylet Gilchrist kisasszony ellen ... ez lehetséges ... nagyon lehetséges volt. De bevallom, hogy méregre nem gondoltam. Inkább azt vártam, hogy a baltás dolog fog megisméltódni. Egyszerűen helyteleníttem volna, ha Gilchrist kisasszonynak sétálni szottyan kedve este, egyedül, sötétben ...

- De miért gondolta, hogy megtámadná? Szeretném, Poirot úr, ha elárulná nekem. Poirot lassan bólintott:

- Igen, elárulom, Entwhistle úr nem mondaná meg, mert ő jogász, és jogászok nem szeretnek feltevéseket vagy következtetéseket, amelyeket egy halott jelleméből vagy néhány felelőtlenül kiejtett szóból vonnak le. Entwhistle úrnak, gondolom, mégsem lesz kifogása, ha én elmondom ... sőt, Entwhistle úr szívesen fogja venni. Ő nem óhajt bolondosnak vagy képzelődőnek látszani, de szeretné, ha tiszteletre méltó barátom mindent tudna: ami tény, vagy ami ... tény lehet.

Georges lépett be egy korsó sörrel. Poirot szünetet tartott, majd így szólt:

- Egy kis frissítő, kedves felügyelő úr. Nem, nem muszáj ... ebből nem engedek.

- Köszönöm szépen. Ön nem tart velem?

- Én nem iszom sört. De egy pohár sirop de cassis-t ... az angolok, úgy vettem észre, nem szeretik. Morton felügyelő hálás pillantással simogatta sörét. Poirot pedig, miközben élvezettel szopogatta a bíborvörös folyadékot, így szólt:

- Ez az egész ügy temetésén kezdődik. Vagy helyesebben, hogy pontosak legyünk, egy temetés után. Széles gesztusok kíséretében, plasztikusan megismételte mindazt, amit Entwhistle úrtól hallott, és színpadias temperamentuma kiszínezett, dramatizált mindent, amit csak lehetett. Az ember azt hihette volna, hogy Hercule Poirot szem- és fültanúja volt a történeteknek. Morton felügyelő agya pontosan és világosan működött. Azonnal kiszűrte mindent, ami a saját szempontjából fontos volt.

- Lehetséges tehát, hogy Richard Abernethie-t megmérgezték?

- Lehetséges.

- A tetemet pedig elégették, bizonyíték nem maradt.

- Úgy van.

Morton felügyelő okoskodni kezdett:

- Érdekes. De számunkra mégsem érdekes. Nincs sok remény arra, hogy kinyomozhassuk Richard Abernethie halálának körülményeit. Csak az időnköt pocsékolnók.

- Igaz.

- De azok, akik akkor jelen voltak ... akik hallották Cora Lansquenet szavait ... azok között lehetett valaki, aki azt gondolta ... aki attól tartott, hogy Lansquenet-né megismételheti, sőt talán még részletesebben megismételheti, amit mondott.

- Meg is tette volna, kedves barátom. Cora Lansquenet sok ember előtt tette kijelentéseit ... és most látja, kedves felügyelő uram, miért jelentem meg a vizsgálaton, és miért érdekel az ügy. Mert sok ember szerepel ... sok ember gyanús ... és engem az emberek érdekelnek.

- S mit szóljunk a Gilchrist kisasszony elleni merényletkez?

- Erre számítani lehetett. Richard Abernethie lenn járt Lytchett St. Maryben, Beszél Corával. Monsieur Richard talán említett ... egy nevet. Az egyetlen személy, aki kihallgathatta a beszélgetés, és hallhatta a nevet, Gilchrist kisasszony! Cora Lansquenet-t elhallgattatták, de a gyilkos tovább retteg. Hiszen a másik nő is tudhat valamit ... mindent. Persze ha a gyilkos okos lenne, hagyna mindent békében, de a gyilkos, mon ami, ritkán okos. Ez a szerencsénk. A gyilkos töpreng, bizonytalanul érzi magát, biztos akar lenni a dolgában ... egészen biztos. A gyilkosnak tetszik, hogy ő milyen okos. És így végül beledugja a nyakát a hurokba.

Morton felügyelő halványan elmosolyodott.

Poirot folytatta:

- A kísérlet, hogy Gilchrist kisasszonyt elhallgattassa, már hiba volt. Mert most két nyomon is haladhat a rendőrség. Jó lenne, ha a kézírást megszerezhetnénk az esküvői torta csomagolópapírján ... de sajnos, elégették.

- Igen, akkor legalább tudnók, hogy postás hozta-e a csomagot vagy sem.

- Mon ami, oka van azt hinni, hogy sem?

- Csak amit maga a postás mond ... nem tud visszaemlékezni. Ha a csomag a községi postahivatalon keresztül érkezett volna, akkor a postáskisasszony észreveszi, de jelenleg Keynesben osztják szét a postaküldeményeket, amelyeket postakocsi visz szét a környező falvakba. A fiatal kihordónak hosszú körutat kell tennie és sok ház előtt kell megállnia. Úgy rémlik neki, hogy Lansquenet-né házában csak leveleket adott le, nem pedig csomagot ... de nem biztos a dolgában. Egyébként szerelmes egy hölgyikébe, aki minden egyebet kiszorít a becses fejéből. Kipróbáltam az emlékezőképességét, s mondhatom, nem ér sokat. Ha a csomagot mégis ő kézbesítette ki, akkor nem értem, miért nem vették észre mindaddig, amíg ez a ... hogy is hívják ... Guthrie úr ...

- Ah, ez a Guthrie úr ...

Morton felügyelő mosolygott.

- Igen, Poirot uram. Nyomoznak utána. Az persze, könnyű lenne ... beállítani valami valószínűnek tetsző mesével ... például, hogy Lansquenet-né barátja ... Mrs. Banks nem tudhatta, hogy igaz-e vagy sem. Könnyen módjában állt, hogy elhelyezze a kis csomagot. Senki sem gondolná, hogy nem a posta hozta. Egy kevéske korommal a bélyegen jól utánózható a postai pecsét.

Szünetet tartott, majd hozzátette:

- De más lehetőség is van.

Poirot bólintott:

- Arra gondol, hogy ... ?

- George Crossfield is járt arra ... de csak másnap. Részt akart venni a temetésen, de leállt a motorja útközben. Tud valamit erről a fiúról, monsieur Poirot?

- Valami keveset. De nem annyit, amennyit szeretnék.

- Ő is a gyanúsítottak listáján van, ugye? Úgy tudom, hogy egész szép számban akadnak, akik hasznot húznak a megboldogult Abernethie úr végrendeletéből. Remélem, nem kell minden egyes személynek utánnyomozni.

- Ezt a kevés információt én is összeszedtem. Állok rendelkezésére, mon ami. Nekem, persze, nincs jogom, hogy mindenkit kikérdezzek. Nem is lenne okos dolog.

- Magam sem sietek ezzel. Nem helyes mindjárt elriasztani a madarat. Ha el akarja csípni az ember, biztosra kell menni.

- Ez a helyes. Ön tehát, kedves barátom, halad a kitaposott úton ... rendelkezésére áll az egész rendőri gépezet. Lassú ... de biztos. Én magam ...

- Igen, monsieur Poirot?

- Magam részéről Északra utazom. Mondtam, hogy az emberek érdekelnek. Igen, egy kis álcázás ... és utazom Északra ... Enderbybe ...

- Feltett szándékom - tette hozzá Poirot -, hogy vidéki kastélyt vásárolok külföldi menekültek számára. Az ENSZEMOB-ot képviselem.

- ENSZEMOB-ot? Hát az mi?

- Egyesült Nemzetek Szövetsége Elaggott Menekülteket Oltalmazó Bizottsága. Jól hangzik, ugye?

Morton felügyelő elvigyorogta magát.

14

Janet komor képet vágott, Hercule Poirot pedig így szólt:

- Nagyon köszönöm. Segítségemre volt nagy. Köszönöm.

Janet, aki összeszorított ajkával szörnyen savanyúnak látszott, elhagyta a szobát. Ezek a külföldiek! Miket nem tudnak kérdezni. Szemtelenség! Azt állítja, hogy annak a szívbetegségnek a specialistája, amelyben Abernethie úr szenvedett. Valószínűleg igaz, hiszen szegény Richard úr olyan hirtelen távozott, hogy a kezelőorvosa is megdöbbsent. De mi köze ehhez egy külföldi doktornak ... minek üti bele az orrát?

Persze, Mrs. Leónak könnyű azt mondani: "Legyen szíves, Janet, válaszoljon monsieur Poirot kérdéseire. Megvan az oka, hogy kérdezzen."

Kérdések. Örökös kérdések. Néha hosszú kérdőíveket kap az ember, amelyeket ki kell tölteni ... de mi köze a kormánynak az állampolgárok privát ügyeihez? Örökös kérdések az ember életkorát is. Szemtelenség! De ha kérdezik, ő úgy válaszol, ahogy akar. Öt évet mindenestre letagad. Miért ne? Ha valaki ötvennégynek érzi magát, miért ne mondja is, hogy ötvennégy?

Igaz, monsieur Pontarlier-t nem érdekelte az életkora. Ennyi diszkréció még van benne. Főleg arra kíváncsi, hogy

Richard úr milyen gyógyszereket szedett, hol tartották az orvosságokat, és nem vett-e be többet a kelletténél, amikor nem jól érezte magát, vagy azért, mert talán feledékeny volt. Ő bizony nem emlékszik arra a sok vacakra ... Richard úr tudta, mit csinál! És még azt is szeretné tudni ez a derék doktor úr, maradt-e a házban a gyógyszerekből. Persze hogy nem maradt ... mindent kidobtak. És milyen tudományos szavakat használ. Ezek az orvosok mindig kitalálnak valami újat. A vén Rogersnek is azt mondták, hogy diszkosz vagy mi van a gerincében. Pedig minden gyerek tudja, hogy csúz kínozza. Janet apja kertész volt, és ugyanebben szenvedett. Ezek a doktorok!

A "doktor" eközben lement a földszintre, hogy megkeresse Lanscombe-ot.

Janettől nem sokat tudott meg, igaz, hogy nem is voltak vérmes reményei ebben a tekintetben. Csupán ellenőrizni szeretne volna azt, amit Helen Abernethie-től hal lott, amit Janet hallott Helentől, végül, amit Helen mondott, hogy hallott Janettől. Mindent ellenőrizni kell! Az ember nem tudhatja, hol bukkan ellentmondásra. Persze, Helennek könnyebb dolga van Janettel, mint neki. A vénlány elismeri Helen jogát, hogy faggassa őt. Sőt egyenesen élvezzi, hogy gazdája utolsó heteiről beszélhet. Betegség és halál ... ezek a kedvenc témái.

"Igen - gondolta Poirot -, Helen információiban meg lehet bízni." Meg is bízott. De természete és tapasztalatai alapján véglegesen mégiscsak azt fogadta el, amiről saját maga is meggyőződött.

Akárhogy is van, a kapott tájékoztatás csekély, nem kielégítő. Végül is csak annyit tudott meg, hogy az orvos olajos vitaminkapszulákat rendelt Richard Abernethie-nek, és hogy a kapszulák egy nagy üvegben voltak, amely Richard halálakor már csaknem teljesen kiürült. Bárkinek módja nyílt arra, hogy injekciós fecskendő segítségével manipuláljon a tokocskákkal. Majd úgy rendezhette el a gyógyszert az üvegben, hogy a halálos adagra csak akkor került sor, miután ő már néhány hete elhagyta a házat. De az is elképzelhető, hogy valaki a Richard halálát megelőző napon lopózott a házba, és altkor tette a mérget a tokocskába. Még valószínűbb, hogy az altatókat tartalmazó doboz egyik tablettáját cserélte ki méregre. És végül az is lehet, hogy egyszerűen Richard Abernethie ételét vagy italát mérgezte meg.

Hercule Poirot alaposan körülnézett a házban. A bejárati ajtót zárva tartották ugyan, de volt egy oldalkijárat a kertbe, amelyet csak este zártak be kulccsal. Negyed kettőkor, amikor a kertészek ebédeltek, s a háziak is az ebédlőszobában tartózkodtak, Poirot belépett a kertbe s az oldalajtón át bejutva a házba, felment a lépcsőn, és benyitott Richard Abernethie hálószobájába anélkül, hogy bárkivel is találkozott volna. Majd azt is kipróbálta, hogy a konyhaajtón át lépett be. Ez az ajtó keskeny folyosóra nyílt, s miközben barátunk végighaladt rajta, hallotta, hogy a konyhában beszélnek, de őt nem látta senki.

Igen, a tettesnek könnyű dolga lehetett. De vajon így történt-e valóban? Nincs semmiféle bizonyíték. Igaz, Poirot egyelőre nem bizonyítékok után töri magát ... csupán arról akar meggyőződni, mi lehetséges és mi lehetetlen. Richard Abernethie halálának körülményei pusztán feltevések, Bizonyítékokra Cora Lansquenet meggyilkolásához van szükség. Poirot most elsősorban azokra a személyekre volt kíváncsi, akik azon a napon összegyűltek a házban, hogy utolsó útjára kísérjék a halottat. Őket szeretné tanulmány tárgyává tenni, hogy levonhassa következtetéseit. A terve már megvan erre, de előbb a vén Lanscombe-bal szeretne még néhány szót váltani.

Lanscombe illően udvarias, de tartózkodó volt. Nem viselkedett olyan visszautasítóan, mint Janet, de úgy tekintette ezt a külföldi mitugrást, mint a halál hírnökét, s kissé ennek megfelelően bánt is vele,

Letette a szarvasbőrt, amellyel az ódon teáskannát fényesítgette nagy szeretettel, és kiegyenesedett.

- Parancsol, sir? - mondta az inasok mintaképéhez méltóan.

Poirot kissé szertartásosan leült egy székre.

- Mrs. Abernethie-től hallottam, hogy az északi kapu melletti házikóban szeretne nyugalomba vonulni.

- Úgy van, sir. Illetve csak szerettem volna. De minden megváltozott. Ha eladják a birtokot ...

Poirot diplomatikusan közbevágott:

- A lehetőség még fennáll. A kertészeket máshol is el lehet helyezni. Arra a házikóra sem a vendégeknek, sem kísérőiknek nincs szükségük. Meg lehet oldani a dolgot!

- Köszönöm, sir, hogy említi. De alig hiszem ... Ugyebár a vendégek többsége külföldi?

- Igen, külföldi. Azok között, akik idemenekültek Európából, vannak öregek, betegek. Hiába térnének haza, nem várná őket senki; hozzátartozóik elpusztultak. A szerencsétlenek nem képesek munkával eltartani magukat, mert nem tudnak dolgozni. Az általam képviselt szervezet pénz gyűjtött számukra, és vidéki házakat vásárol, hogy elhelyezze őket. Ez a birtok például kitűnően alkalmas a céljaiknak. Lényegileg már mindent elintéztünk.

Lanscombe felsóhajtott:

- Bizonyára megérti, sir, hogy számomra szomorú gondolat, hogy a ház nem magánkézben lesz a jövőben. De tudom, hogy manapság minden megváltozik. A családban már senki sem tudná fenntartani a birtokot, és a fiatal hölgyeknek és uraknak talán kedvük sincs hozzá. Alig lehet alkalmazottat kapni, de még ha kerülne is, sokat kérnek, és keveset dolgoznak. Bizony, kiszolgált ez a szép ház és ami hozzá tartozik. - Lanscombe ismét nagyot sóhajtott. - Ha valamilyen intézmény lesz belőle, akkor örülök, hogy legalább olyasmivé alakítják, amit mondani tetszik. Ez az ország biztonságban van, sir, hála a flottának, a légierőnek, bátor fiatal fiainknak és annak a körülménynek, hogy sziget vagyunk. Ha Hitlernek sikerült volna partra szállnia, mindnyájan felkeltünk volna ellene, és elláttuk volna a baját. Én már rosszul látok ahhoz, hogy puskával lőjek, de szükség esetén kezembe kaptam volna egy vasvillát, és azzal harcoltam volna. Mindig szívesen fogadtunk be szerencsétleneket ebbe az országba, és erre büszkék vagyunk. A jövőben is megteesszük.

- Köszönöm, Lanscombe - mondta Poirot kissé elzárkózva. - Gazdája halála nagyon lesújtotta magát.

- Úgy is van, sir. Fiatal kora óta szolgáltam Richard urat. Szerencsésnek mondhatom magamat. Senkinek nem lehet jobb gazdája.

- Baráttal és ... és kollégámmal, Larraby doktorral beszélgettem a minap. Szóba került, hogy nem volt-e valami baja ... kellemetlen találkozása, jelenete Richard úrnak a halála előtti napon. Nem emlékszik, hogy járt-e valaki itt látogatásban ebben az időben?

- Nem hiszem, sir. Senkire sem emlékszem.

- Senkire?

- A tisztelendő úr itt teázott előző napon. Aztán apácák jártak itt ... gyűjtöttek valamire. Meg egy fiatalember... a hátsó bejáratnál ... Marjorie-nak szeretett volna eladni egy fésűt és tisztítószer. Alig lehetett elküldeni. De más nem volt.

Lanscombe kissé gondterhelten arcot vágott. Poirot nem faggatta tovább. Lanscombe már mindent elmondott Entwhistle-nek ... nem valószínű, hogy egy idegennel közlékenyebb lesz.

Marjorie-val ellenben gyors sikert aratott belga barátunk. A lány semmibe vette azokat a szerinte régimódi íratlan törvényeket, amelyek egy szolgáltót teljes diszkrécióra köteleznek. Marjorie elsőrangú szakácsnő volt, és szívéhez a főztjén keresztül vezetett az út. Poirot a konyhában kereste fel, szakszerűen értékelt és dicsért néhány fogást, és Marjorie, miután látta, hogy látogatója nem beszél a vakvilágba, azonnal rokonléleként üdvözölte. Poirot hamarosan megtudta, hogy Richard Abernethie halála előtt mit szolgáltak fel vacsorára. Marjorie kizárólag konyhai szempontból nézte az egész szomorú eseményt: "Abernethie úr a csokoládépudding estéjét követően halt meg. Hat tojást tettem a puddingba. Erre tartogattam a tojásokat, amelyeket a tejes hozott, a barátom. Egy kis tejszint is sikerült szerezni. Ne kérdezze, hogyan. Abernethie úrnak nagyon ízlett." A többi fogást is részletesen megtárgyalták. Beszédtemák dolgában is, úgy látszott, hogy amit az ebédlőben meghagytak, azt a konyhában elfogyasztják. De Marjorie hiába hallatta a hangját szívesen, Poirot semmi fontosat nem tudott meg tőle.

Kabátot öltött, nyaka köré tekerte meleg gyapjúsálját, és ily módon felkészülve az Észak hidege ellen, kilépett a teraszra, ahol Helen Abernethie késői rózsákat nyesett.

- Van valami újság? - kérdezte Helen.

- Semmi. De nem is nagyon vártam, hogy legyen, madame.

- Tudom. Amióta Entwhistle úr mondta, hogy ön jön, magam is örökösen kutatok, puhatolózom, de semmi ... Szünetet tartott, majd reménykedve hozzátette:

- Talán mégiscsak rémképeket látunk.

- A baltás gyilkosság nem rémkép, madame.

- Nem Corára gondoltam.

- De én igen! Miért kellett végezni velem? Monsieur Entwhistle-től hallottam, hogy aznap, amikor Cora kikottyantotta a dolgot, madame maga is úgy érezte, hogy valami ... nincs rendben. Ez így van?

- Igen ... de nem tudnám megmondani, hogy ...

Poirot lendületbe jött:

- Hogyan ... nincs rendben? Mit jelent ez? Váratlan? Meglepő? Vagy ... mondjuk ... kellemetlen? Baljóslatú?

- Ó, nem baljóslatú! Valami, ami nem olyan, mint ... hogy is mondjam. Nem emlékszem, és azt hiszem, nem is fontos.

- De miért nem emlékszik, madame? Mert valami elfeledtette ... valami fontosabb ...

- Igen ... igen ... ebben igaza lehet. A "gyilkosság" szó kiszorította az agyamból. Azután már nem tudtam másra gondolni.

- Talán valaki különleges módon reagált a "gyilkosság" szóra?

- Lehetséges ... de nem emlékszem, hogy valakire felfigyeltem volna. Mindnyájan Corára bámultunk.

- Talán megütötte a fülét valami ... leesett valami ... vagy eltört ...

Helen homlokát ráncolva erőltette emlékezetét:

- Nem ... nem hinném ...

- Eh bien, valamikor majd csak eszébe jut. És lehetséges, hogy valóban nem fontos. De most azt szeretném kérdezni: ki ismerte itt legjobban Corát?

Helen gondolkodott

- Azt hiszem, Lanscombe. Gyerekkora óta emlékszik rá. Janet, a szobalány, csak akkor jött a házba, miután Cora férjhez ment és elköltözött.

- És Lanscombe-on kívül?

- Gondolom ... én - mondta Helen pillanatnyi szünet után. - Maude alig ismerte.

- Akkor hát ön, asszonyom, aki legjobban ismerte, mit gondol, Cora miért kérdezte, amit kérdezett?

Helen mosolygott:

- Nagyon jellemző ez Corára.

- Amit tudni szeretnék: egyszerűen butaság volt ez Cora részéről? Gondolkodás nélkül kikottyantott valamit, ami éppen a nyelvén volt? Vagy amolyan pajtáskodás? Élvezte, hogy kínos helyzetbe hoz mindenkit?

Helen tépelődött:

- Ilyesmit sosem lehet biztosan tudni. Különösen olyan embernél, mint a sógornóm. Maga sem tudja, hogy Cora gátlástalanul őszinte volt-e vagy gyerekes, agyafúrt, hatásvadászó. Ugye, erre gondolt?

- Igen. Mert tegyük fel, hogy Cora így spekulál: "Mégkérdezem, hogy Richardot meggyilkolták-e. Nagyon vicces lesz, milyen képet fognak vágni." Ez lett volna Cora-szerű, nemde?

Helen ingadozott:

- Lehetséges ... Cora szeretett rosszkalkodni gyerekkorában. De mi következik ebből?

- Hogy a halállal nem illik tréfálni - mondta Poirot szárazon.

Helen megborzongott

- Szegény Cora.

Poirot más témára tért át:

- A temetés után Mrs. Timothy Abernethie itt aludt?

- Igen.

- Beszélt önnel, asszonyom, arról, amit Cora mondott?

- Igen. Azt mondta: botrányos volt, és jellemző Gorára.

- Maude asszony, ugyebár, nem vette komolyan a dolgot?

- Ó, nem. Biztos vagyok abban, hogy nem vette komolyan.

A második "nem" már kevésbé határozottan hangzott, gondolta magában Poirot. De ez így szokott lenni, ha az ember visszagondol valamire, és alaposabban fontolóra veszi.

- És ön, madame, komolyan vette?

Helen Abernethie mélykék szeme furcsán fiatalosan pillantott a kérdezőre, s elgondolkozva válaszolta:

- Igen, monsieur Poirot. Azt hiszem, igen.

- A miatt az érzése miatt, hogy ... valami nincsen rendben?

- Talán.

Poirot várt, de minthogy Helen nem folytatta, újabb kérdést tett fel:

- Lansquenet-né és családja elhidegült egymástól, ugye? Régen ... évek óta?

- Igen. Senki sem kedvelte a férjét. Cora ezt rossz néven vette, és a szakadék mélyült.

- És aztán a kegyed sógora ... monsieur Richard ... hirtelen elhatározta, hogy meglátogatja. Miért?

- Nem tudom ... talán érezte, hogy napjai meg vannak számlálva, és szeretett volna kibékülni ... de nem tudom biztosan.

- Nem közölte önnel az okot, madame?

- Velem?

- Igen. Kegyed itt volt, mielőtt Richard útra kelt. Említést sem tett a szándékáról?

Poirot úgy vette észre, hogy Helen kissé tartózkodóbbá válik.

- Richard azt mondta, hogy fivérét, Timothyt akarja felkeresni ... amit meg is tett. Coráról szót sem ejtett. Menjünk be a házba. Mindjárt tálalnak.

Az oldalbejáraton át léptek be. Helen virágokat tartott a karjában. Poirot így szólt:

- Biztos abban, madame, hogy mialatt itt tartózkodott, monsieur Abernethie nem mondott semmi olyasmit valamelyik ... bármelyik ... családtagról, aminek jelentősége lehetne?

Mintha Helennek kezdett volna nem tetszeni a faggatás.

- Úgy beszél, mint egy rendőrnyomozó.

- Az voltam ... valaha. Igaz, most magánember vagyok ... akinek nem áll jogában, hogy így viselkedjek. De madame tudni akarja az igazságot ... legalábbis én azt hiszem ...

Beléptek a zöld szalonba. Helen felsóhajtott.

- Richard csalódott az új nemzedékben. De ez a dolgok rendje. Nem sokra tartotta a fiatalokat, de semmi ... értsen meg jól, semmi olyasmi nem történt, ami ... ami gyilkosságra vezethet.

- Ah! - Poirot csak ennyit mondott.

Helen rózsáit rendezgette a kínai virágtartótálban. Miután elkészült munkájával, körülnézett, hová tegye a tálat.

- Nagyszerűen ért a virágokhoz, madame - szólt Poirot. - És nekem meggyőződése, hogy mindent nagyszerűen csinál, amihez fog.

- Köszönöm. Szeretem a virágot. Azt hiszem, hogy a zöld malachitasztalkán jól hatnának.

A malachitasztalkán üvegvázában viaszból készült művirágok álltak. Helen felemelte a vázát. Poirot közömbösen mondta:

- Megmondta valaki Abernethie úrnak, hogy Susan húgának a férje majdnem megmérgezett egy vevőt, amikor elkészítette a receptet? Ah, pardon!

Odaugrott, de elkésett.

A csiszolt üvegváza kicsúszott Helen kezéből, leesett és darabokra tört. Helen bosszúsán felkiáltott:

- Milyen ügyetlen vagyok! De a virágoknak nem történt bajuk. Majd keríték másik vázát. Egyelőre odateszem a lépcső alatti nagy szekrénybe.

A nagy szekrény teljesen homályban állt. Poirot segített Helennek. Csak miután elhelyezték az egyik polcon a cserepeket, szólalt meg:

- Én voltam az oka. Megijesztettem.

- Mit is kérdezett? Elfelejtettem.

- Ó, nem érdemes megismételni. Igazán, én is elfelejtettem.

Helen a férfi mellé lépett, és karjára tette kezét.

- Monsieur Poirot, van olyan ember, akinek az élete kibírná, hogy nagyon alaposan szemügyre vegyék? Mindenkit be kell vonni ebbe a szörnyűségbe, akkor is, ha semmi köze ...?

- Cora Lansquenet halálához? - fejezte be a kérdést Poirot. - Igen. Mert valakinek meg kell vizsgálnia mindent. Mégis abban igaza van, madame ... mindenkinek van titkolnivalója. Ez mindnyájunkra nézve igaz, talán magára nézve is, madame. De azt mondom, semmit sem szabad elmellőzni. Barátja, Entwhistle úr, éppen ezért keresett fel. Én nem vagyok rendőr. Nagyon diszkrét vagyok, és amit megtudok, az egyénileg nem érdekel. De tudnom kell. És ebben az ügyben nem sok bizonyíték van ... de annál több ember ... tehát az emberekkel kell foglalkoznom. Mindenkiel beszélnem kell, madame, aki a temetés napján itt volt. És nagyon előnyös volna ... stratégiai szempontból ... ha itt láthatnám őket.

- Attól tartok - mondta Helen lassan -, hogy ezt nem könnyű megoldani.

- De nem is olyan nehéz, amint gondolja. Már ki is okoskodtam valamit. Entwhistle úr ki fogja jelenteni, hogy eladták a házat. Persze, vigyázni kell, mert rosszul sülnhet el a dolog! Entwhistle úr tehát összehívja a családot, hogy mindenki válasszon ki egy berendezési tárgyat, mielőtt elárverezik. Valamelyik hét vége alkalmas lenne erre a célra.

Szünetet tartott, majd folytatta:

- Egyszerű megoldás, ugye?

Helen rápillantott. A kék szemek hidegek, csaknem jegesek voltak.

- Csapdát állít valakinek, monsieur?

- Bár tudnám, kinek. Nem csapda ... Egyelőre még teljesen elfogulatlan vagyok.

- Bizonyos próbákra, persze - tette hozzá elgondolkozva Poirot -, szükség lesz.

- Próbákra? Milyenek lesznek a próbák?

- Még nem állítottam össze őket véglegesen. Egyébként, madame, helyesebb, ha madame nem tud róluk.

- Hogy engem is alá lehessen vetni a próbáknak, anélkül, hogy észrevenném?

- Madame-nak szabad bejárása van a színpalak mögé ... Egyben azonban kételkedem. A fiatalok, azt hiszem, szívesen jönnek. De Timothy Abernethie úr jelenlétét biztosítani nehéz lesz. Hallom, hogy sosem hagyja el otthonát.

Helen hirtelen elmosolyodott:

- Azt hiszem, hogy ebben szerencséje van, monsieur Poirot. Éppen tegnap kaptam hírt Maude-tól. A kastélyban festenek és mázolnak. Timothy borzasztóan szenved a festékszagtól. Azt állítja, hogy azóta komolyan rosszabbodott az állapota. Mindketten alighanem szívesen idejárnének egy-két hétre. Maude egyelőre nehezen mozog. Tudja, hogy kifícamította a bokáját?

- Nem tudtam. Kellemetlen!

- Szerencsére megkapták Cora házvezetőnőjét, Gilchrist kisasszonyt. Kiderült, hogy valóságos kincsre tettek szert benne.

- Hogyhogy? - kérdezte Poirot, és hirtelen elkomorodott. - Ők kérték Gilchrist kisasszonyt, hogy költözzék oda? Kinek volt az ötlete?

- Azt hiszem, Susané. Susan Banksé.

- Ah - mondta Poirot különös hangon. - Tehát a kis Susan ötlete. Vannak néha ötletei a kis Susannak. Bon!

- Azt tapasztaltam, hogy Susan nagyon ügyes, gyakorlatias lány.

- Igen. Ügyes. Hallotta, madame, hogy Gilchrist kisasszony kis híján meghalt az esküvői tortától?

- Nem! - kiáltott fel Helen megdöbbenve. - Most jut eszembe, hogy Maude azt mondta telefonon, hogy Gilchrist kisasszony éppen a kórházból jött ki, de nekem fogalmam sem volt, hogy miért vitték be. Meg akarták mérgezni? De, monsieur Poirot ... miért?

- Nem gondolja Nem tudja?

Helen heves, erélyes hangon mondta:

- Ó! Hívjon össze mindenkit! Derítse ki az igazságot! Elég volt ebből! Elég!

- Tehát számíthatok madame segítségére?

- Igen ... számíthat.

15

- Nagyon szép a linóleum, Mrs. Jones. Maga egészen újjávarázsolta. A teáskanna a konyhaasztalon van, töltsön magának egy csészével. Felviszem Timothy úrnak a tizóraját, aztán máris jövök vissza.

Gilchrist kisasszony felsietett a lépcsőn. Csinosan megterített tálca volt a kezében. Kopogtatott Timothy ajtaján, és a bentről kihallatszó morgást "szabad!"-nak fogva fel, határozott mozdulattal kinyitotta az ajtót, és belépett a szobába.

- Kávé meg egy kis sütemény, Abernethie úr. Remélem, jobban érzi magát ma reggel. Az idő gyönyörű.

Timothy morgott, és gyanakodva kérdezte:

- Nincs bőr a kávéban?

- Ó, nincs, Abernethie úr. Magam fölöttem le nagyon gondosan, és még a szűrőt is felhoztam, ha újra képződne egy kis bőr. Vannak emberek, akik szeretik, azt mondják: tejszín!

- Hülyeség! - jelentette ki Timothy. - Miféle sütemény ez?

- Finom! Jót tesz az emésztésnek.

- Emésztésnek? Micsoda hülyeség! Gyömbér nélkül nem ér az egész semmit.

- Sajnos, a fűszeres ezen a héten nem kapott gyömbért. De kezeskedem arról, hogy így is ízleni fog. Kóstolja meg.

- Köszönöm, tudom, milyen! Hagyja békén azokat a függönyöket!

- Azt hittem, jólesnék egy kis napsütés. Csak úgy ragyog minden odakinn.

- Azt akarom, hogy a szoba maradjon homályban. Szörnyű a fejem. Ez a festékszag! Mindig érzékeny voltam rá.

Valóságos méreg a számomra.

Gilchrist kisasszony kicsit szimatolt, majd vidáman csicseregte:

- Itt igazán alig lehet érezni. A mázolóok most a másik szárnyon dolgoznak.

- Maga nem olyan érzékeny, mint én. Muszáj minden könyvet elvennie a kezem ügyéből, amit olvasok?

- Sajnálom, Abernethie úr ... nem tudtam, hogy mindegyiket olvassa.

- Hol a feleségem? Több mint egy órája nem láttam.

- Mrs. Abernethie a kereveten pihen.

- Mondja meg neki, hogy jöjjön fel, és pihenjen itt.

- Megmondom, Abernethie úr. De lehetséges, hogy elszunnyadt. Talán egy negyedóra múlva ...

- Nem, most! Ne vacakoljon azzal a szőnyeggel. Maradjon úgy, ahogy van.

- Bocsánat. Azt hittem, hogy elcsúszott.

- Úgy szeretem, elcsúszva. Menjen Maude-ért. Szükségem van rá.

Gilchrist kisasszony lement, és lábujjhegyen benyitott Maude szobájába. Abernethie-né olvasott. Lábát felpolcolta.

- Bocsánatot kérek, Mrs. Abernethie - mondta Miss Gilchrist mentegetőzve. - Abernethie úrnak szüksége van önre.

Maude büntudatos arccal ledobta a könyvet.

- Jaj, Istenem - kiáltott fel -, máris megyek.

Alighogy belépett férje szobájába, Timothy felhorkant:

- Végre itt vagy!

- Ne haragudj, drágám, nem tudtam, hogy szükséged van rám.

- Ez a nő, akit a házba hoztál, megőrjít. Annyit szaladgál és kotkodácsol itt, mint egy megkerült tyúk. Tipikus aggszűz.

- Sajnálom, hogy idegesít. Nagyon a kedvedbe akar járni, ennyi az egész.

- Nekem ne járjon senki a kedvemben. Különösen nem egy ilyen csipogó vénlány. Azt sem lehet kibírni, hogy folyton jótündérkedik.

- Kicsit túlzásba viszi ...

- Úgy bánik velem, mint egy hülye gyerekekkel. Meg lehet bolondulni!

- Biztosan igazad van. De kérlek, nagyon kérlek, Timothy, próbálj meg barátságos lenni hozzá. Én magam még nagyon tehetetlen vagyok és ... Te is azt mondod, hogy jól főz.

- A főztjével nincs semmi baj - ismerte el Timothy morogva. - Szakácsnőnek jó. Ne engedd ki a konyhából, akkor el lehet bírni. Csak körülöttem ne ugráljon!

- Nem fog, drágám, nem fog. Hogy érzed magad?

- Nem jól. Azt hiszem, helyes lenne, ha elküldenél Bartonért. Vizsgáljon meg. Ez a házfestés a szívemre megy. Fogd meg a pulzusomat ... milyen szabálytalanul ver ...

Maude megfogta férje pulzusát, de nem fűzött megjegyzést hozzá. Majd így szólt:

- Timothy, ne menjünk szállodába, amíg vége ennek a festésnek?

- Óriási pénzpocsékolás lenne.

- Ma már ez nem számít nekünk annyira ...

- Olyan vagy, mint minden nő ... semmi mértéked sincs! Azért, mert megkaptuk a fivérem birtokának egy nevenségesen csekélyke részét, mindjárt azt hiszed, hogy most már lakhatunk a Ritzben, amíg kedvünk tartja.

- Nem ezt mondtam, drágám.

- Kijelentem neked, hogy alig fogjuk észrevenni azt a különbséget, amelyet Richard pénze jelent. A vérszopó kormány gondoskodni fog erről. Jegyezd meg, amit mondom ... minden elmegy adóra.

Mrs. Abernethie bánatosan csóválta a fejét.

- A kávé hideg - mondta undorodva a beteg, aki még nem érintette a csészét. - Miért nem lehet egyszer egy igazán

forró kávét kapni?

- Add ide, felmelegítem.

A konyhában Gilchrist kisasszony teázott, és barátságosan, bár kissé leereszkedően társalgott Mrs. Jonesszal.

- Amennyire csak tudom, meg szeretném takarítani Mrs. Abernethie-nek az örökös szaladgálást fel-le. Még fáj a lába szegénynek.

- Úgy viselkedik az urával, mint egy cseléd - jelentette ki rosszállóan Mrs. Jones, miközben a csészéjét kavargatta.

- Szomorú, hogy Timothy úr ilyen beteges.

- Nem olyan veszélyes - mondta Mrs. Jones sötéten. - Szereti az ágyat, és szeret csengetni, hogy rohángáljanak körülötte a tálcával. Pedig vígan felkel és járkál. Még lenn is láttam a faluban, amikor a felesége el volt. Úgy mozgott, hogy csak! Ha valóban szüksége van valamire ... például bélyegre vagy dohányra ... akkor nem nyafog, hanem felkel, és beszerzi magának. Ezért volt, hogy amikor az asszony elment a temetésre, és elakadt az úton hazafelé, Timothy úr pedig azt mondta, hogy jöjjen be éjszakára a kastélyba, szóval ezért volt, hogy én meg nem voltan hajlandó. "Sajnálom, nagyságos úr - mondom -, de a férjemre is tekintettel kell lennem. Délelőtt nagyon szívesen jövök, ha szolgálatára lehetek, de este, az más ... akkor ott kell lennem, amikor az uram hazaér a munkából ..." Nem is tárgyaltam. Gondoltam, hogy nem árt neki, ha egy kicsit mozog a házban, és maga szerzi meg magának, amire szüksége van. Így legalább látja egyszer, hogy mennyit dolgoztat folyton másokat. Tőlem beszélhetett. Nem engedtem.

Mrs. Jones mélyet sóhajtott, és nagyot kortyintott az édes, tintasötétségű teából.

Mrs. Jones nem volt a legnagyobb bizalommal Gilchrist kisasszony iránt, akit hol "affektáló vén tyúknak", hol "örökösen nyavalygó aggszűznek" nevezett, de teljes elismerést tanúsított Gilchrist kisasszony liberalizmusa iránt, amellyel gazdája tea- és cukorkészletét kezelte.

Letette a csészét az asztalra, és jóindulatúan kijelentette:

- Felsúrolom a konyhát, aztán megyek. A krumplit meghámoztam. Odatettem mindent a lefolyó mellé, kedves.

Bár miss Gilchristnek nem nagyon tetszett a "kedves", mégis nagyra értékelte Mrs. Jones jóindulatát, főként, hogy oly hatalmas halom burgonyát fosztott meg külső burkolatától.

De mielőtt válaszolhatott volna, kinn megszólalt a telefon, és Gilchrist kisasszony kisetett, hogy felvegye a hallgatót.

A telefont, amint ötven-egynéhány esztendővel ezelőtt szokás volt, kis huzatos folyosón helyezték el.

Miss Gilchrist még beszélt, amikor Maude Abernethie megjelent a lépcső tetején: Gilchrist kisasszony felnézett:

- Mrs. Lee ... jól mondom? ... Abernethie beszél ...

- Mondja, hogy jövök.

Maude lassan lebecsegett a lépcsőn. Látszott, hogy fájdalmába kerül az efféle megerőltetés.

- Nagyon sajnálom, hogy megint le kellett jönnie, Mrs. Abernethie - mormolta Gilchrist kisasszony. - Befejezte Abernethie úr tizóraiját? Akkor felmegyek és lehozom a tálcát.

Felügetett a lépcsőn. Mrs. Abernethie pedig így szólt a telefonba

- Helen? Itt Maude beszél.

Timothy olyan pillantással fogadta Gilchrist kisasszonyt, amint egy beteghez illik. Idegesen kérdezte a házvezetőnőt, miközben az összerakta és felemelte a tálcát:

- Ki telefonál?

- Mrs. Leo Abernethie.

- Ó? Most egy órát fognak traccsolni a telefonba. A nőknek nincsen időérzékük. Arra sem gondolnak, hogy a telefon pénzbe kerül.

Miss Gilchrist derűsen kijelentette, hogy ebben az esetben Helen asszonynak kell fizetnie a beszélgetésért. Timothy bosszúsan dörögte

- Húzza félre a függönyt, kérem. Nem, nem azt, a másikat. Nem akarom, hogy a szemembe csapjon a fény. Így már jobb. Azért, mert rokkant vagyok, még nem muszáj egész nap sötétben ülnöm.

Majd folytatta:

- Vegye le, kérem, a könyvespolcra azt a zöld kötésű ... Mi az? Hova rohan?

- A főkapu ... csengettek ...

- Én nem hallottam semmit. Különben is, lenn van az asszony. Hagyja, hogy ő nyisson ajtót.

- Kérem, Abernethie úr. Melyik könyvet óhajtott?

A beteg behunyta szemét.

- Már nem emlékszem. Ez az örökös hercehurca kiverte a fejemből. Menjen most.

Gilchrist kisasszony felkapta a tálcát, és sietve távozott. Majd letette a tálcát a tálalófolyosón, és lesietett a hallba, miközben elment Maude asszony mellett, aki még mindig telefonált.

Néhány pillanat múlva visszatért a bejárati ajtóhoz Maude-hoz, és halkán mondta:

- Ne haragudjék, hogy megzavarom. Egy apáca van kint. Gyűjt. Úgy értettem, a Mária Szent Szíve-alapra. Gyűjtőív van nála. Úgy láttam, hogy általában öt shillinget adtak eddig.

Maude megszakította a beszélgetést.

- Egy pillanatra, Helen - mondta a telefonba, majd Gilchrist kisasszony felé fordult: - Az előljáráságon adjuk le a

könyöradományokat.

Gilchrist kisasszony újból elsietett.

Maude egy-két perc múlva ezzel fejezte be a telefonbeszélgetést:

- Majd megbeszélem Timothyval.

Letette a kagylót, és a hallba ment. Gilchrist kisasszony mozdulatlanul állt a szalon ajtajában. Teljesen elveszett a gondolataiban, és Maude hangjára szokatlanul erősen összerezett.

- Remélem, nincs valami haj, miss Gilchrist?

- Ó, nem, Mrs. Abernethie, csak egy kicsit elábrándoztam. Pedig annyi dolgom van ilyenkor!

Gilchrist kisasszony újból elkezdte játszani a szorgalmas hangyaszerépét, Maude pedig lassan és sziszegve felkapaszkodott az emeletre, férje szobájába.

- Helen hívott telefonon. Úgy látszik, a birtokot végérvényesen eladták. Külföldi menekültek kerülnek oda.

Türelmesen hallgatott, miközben Timothy erőteljes kifejezésekben ecsetelte érzéseit a külföldi menekültekről, különös tekintettel arra a házra, amelyben született és felnőtt.

- Itt mindenki aljas lett és buta?! Ez lesz a régi otthonomból! Alig tudom elhinni.

Maude folytatta:

- Helen teljesen megérti érzéseidet ... érzéseinket. Azt mondja, hogy jöjjünk le látogatóba, mielőtt a birtok gazdát cserél. Nagyon sajnálja, hogy nem vagy jól, és hogy a festékszag kínoz. Azt hiszi, hogy talán jobban éreznéd magadat Enderbyben, mint egy szállodában. A cselédség még együtt van, úgyhogy meglenne a kényelmed.

Timothy az első pillanatban felháborodott tiltakozásokra nyitotta, de aztán ismét becsukta a száját. Szeme hirtelen agyafűrt pillantást vetett a feleségére. Majd elismerően bólintott:

- Nagyon kedves Helentől - mondta -, kedves és körültekintő. Majd gondolkozom a dolgon. Annyi tény, hogy ez a mázolás megmérgez ... azt hiszem, arzén van a festékben. Mintha már hallottam volna erről. Viszont az utazás izgalma talán túlságosan sok számomra. Nehéz megmondani, mi a helyes.

- Talán mégis inkább a hotel - mondta Maude. - Egy jó hotel nagyon drága, de ha az egészségedről van szó ...

Timothy félbeszakította:

- Szeretném, ha megértenéd, Maude, hogy nem vagyunk milliomosok. Miért menjünk szállodába, ha Helen ilyen kedvesen meghív bennünket Enderbybe? Igaz, nem háziasszony, aki vendégeket hívhat, mert a ház nem az övé. Nem értek a jogi részletekhez, de azt hiszem, hogy amíg el nem adták a birtokot, és fel nem osztották az örökösök között a vételárat, addig a kastély és a birtok egyformán mindnyájunké. De ez most mindegy ... Külföldi menekültek! Cornelius apánk megfordul a sírjában! Igen - fejezte be sóhajtva -, szívesen látnám még egyszer az ősi fészket, mielőtt meghalok.

Maude ügyesen kijátszotta utolsó kártyáját is:

- Amint hallom, Entwistle úr azt ajánlotta, hogy minden családtag válasszon ki magának egy-egy bútordarabot, porcelánt vagy ilyesmit, mielőtt mindent elárvereznek.

Timothy azon nyomban tűzbe jött:

- Eggyel több ok arra, hogy ott legyünk. Pontosan fel kell becsülni mindent, ki-ki, amit magával akar vinni. Azok az alakok, akikhez a lányok férjhez mentek ... egyikért sem tenném tűzbe a kezem azok után, amit róluk hallok. Ébernek kell lenni, nehogy inkorrektiségek történjenek. Helent túlságosan könnyű levenni a lábáról. Mint családfőnek kötelességem, hogy jelen legyek!

Felállt a karosszékéből, és energikus léptekkel járt fel-alá a szobában.

- Igen, a terv kitűnő. Írj Helennek, és fogadd el a meghívást. Megjegyzem, hogy elsősorban terád gondolok, amikor így határozok. Maga a környezetváltozás is pihenés lesz számodra, drágám. Az utóbbi időben túlságosan sokat vállaltál magadra. Az iparosok folytathatják a festést, mialatt mi távol vagyunk, és ez a Gillespie majd vigyáz a házra.

- Gilchrist - javította ki Maude.

Timothy intett a kezével, és azt mondta, hogy Gillespie vagy Gilchrist ... teljesen mindegy.

- Nem tudom megtenni - mondta Gilchrist kisasszony.

Maude meglepetten tekintett rá.

Gilchrist kisasszony remegett. Szeme rimánkodva kereste Maude pillantását.

- Tudom, hogy butaság tőlem ... De egyszerűen nem tudom! Nem maradok egyedül a házban. Ha lenne valaki, aki beköltöznék, és itt aludna velem együtt ...

Reménykedve nézett Maude-ra, aki azonban tagadóan csóválta a fejét. Maude Abernethie nagyon is jól tudta, hogy a környéken legfeljebb bejárónót lehet kapni, de bennlakót nem.

Gilchrist kisasszony hangja szinte kétségbeesetten csengett, amikor folytatta:

- Tudom, hogy azt hiszi rólam, Mrs. Abernethie, hogy ideges bolond vagyok, és bevallom, sosem álmodtam volna, hogy ilyesmi történhetik velem. Sosem voltam ideges vagy ... szeszélyes. De most minden másként van. Állandó rémületben ... igen: rémületben ... élnék, ha egyedül kellene itt laknom.

- Értem - mondta Maude. - Ostobaság volt részemről arra kérni, hogy maradjon azok után, ami Lytchett St. Maryben

történt.

- Nyilván az az oka ... Tudom, hogy butaság. És eleinte nem is ... Nem bántam, ha egyedül aludtam Lansquenet-né házában, miután ... az történt. Fokozatosan vett rajtam erőt ez a lelkiállapot. Talán le fog nézni, Mrs. Abernethie, de még itt is időnként azt érzem, hogy ... félek. Nem tudom megmondani, hogy mitől, de ... félek. Buta dolog, és szégyellem is magam. Mintha állandóan azt várnám, hogy valami borzasztó fog történni. Attól az apácától is megijedtem, aki az imént becsengetett. Jaj, Istenem, nagyon keservesen érzem magam ...

- Azt hiszem, erre mondják: "Késleltetett sokkhatás" - mondta Maude bizonytalanul.

- Igen? Nem tudom. Drága Mrs. Abernethie, nagyon restelném, ha a sok-sok kedvessége után hálátlannak tartana. Ha azt hinné, hogy ...

- Majd kitalálunk valami más megoldást - mondta Maude csillapítóan.

16

George Crossfield egy pillanatra határozatlanul megállt, és figyelte, amint az ismerős női alak eltűnik az ajtóban. Majd bólintott és követte.

Az ajtó egy bolt belsejébe vezetett. Az ajtótól jobbra-balra egy-egy hatalmas kirakatüveg csillogott. Az üvegtáblák mögött azonban nem volt semmi ... a bolt üresen állt. George kopogtatott az ajtón. Közönyös arcú, szemüveges fiatalember nyitotta ki.

- Bocsánat - mondta George. - Azt hiszem, éppen az imént lépett be ide az unokanővérem.

A fiatalember utat engedett, és George belépett a helyiségbe.

- Halló, Susan - mondta.

Susan, aki egy csomagolóládán állt, és az egyik polcon matatott, kissé meglepve fordult hátra.

- Halló, George. Hát te hogy kerülsz ide?

- Megláttalak, amikor bejöttél. Jobban mondva, csak a hátadat láttam, de azonnal rájöttem, hogy te vagy.

- Milyen okos vagy. Igaz, hogy a hátáról könnyű felismerni az embert.

- Sokkal könnyebb, mint az arcáról. Növessz szakállt, fűjd fel az arcodat, fésüld át a hajadat, és senki sem fog rád ismerni, ha találkoztok ... De jaj neked, ha továbbmész, és utánad néznek.

- Ezt megjegyzem magamnak. De most, légy szíves, te jegyezd meg, amit mondok: 3 méter 20. Később majd leírom.

- Megjegyeztem. Mik ezek, könyvespolcok?

- Nem. Gyógyszerpolcok. 5 méter 19 ... 3,20 ... ezt is jegyezd meg.

A szemüveges fiatalember, aki közben hol az egyik, hol a másik lábára állt, észre akarta vétetni magát, és köhintett.

- Engedelmet kérek, Mrs. Banks, de ha még tovább itt tetszik maradni ...

- Még maradok - mondta Susan. - Hagyja itt a kulcsot, majd bezárom az ajtót, és leadom az irodában. Jó lesz így?

- Igen, köszönöm szépen. Tudniillik, nagyon kevesen vagyunk, és még más dolgom is van.

Susan elbocsátóan bólintott, és a fiatalember már kint is volt.

- Örülök, hogy megszabadultunk tőle - szolt Susan. - A lakásügynökök az idegeimre tudnak menni. Azonnal belefecsegnek, ha az ember számolni akar.

- Ah - mondta George. - "Gyilkosság egy elhagyott üzlethelyiségben." Nagy szenzáció lenne a járókelők számára: egy gyönyörű fiatal nő hullája a kirakatüveg mögött! Kidülné a szemük. Mint az aranyhalaké.

- Tudsz valami okot arra, hogy meggyilkoljál, George?

- Persze! Megkapnám a negyedrészt annak az összegnek, melyet tisztelt nagybátyád rád hagyományozott. Aki szereti a pénzt, annak ez elegendő ok.

Susan abbahagyta a méricskélést, megfordult, és a fiúra pillantott. Kissé összehúzta a szemét.

- Mintha más ember lennél, George. Furcsa, hogy mennyire megváltoztál.

- Megváltoztam? Milyen értelemben?

- Reklámokon látni ilyen kicsattanóan egészséges, elegáns fiatal urat. Ugyanaz a fiatalember, aki az előző oldalon látható - Uppington-féle gyógykeverék használata után.

Leült egy másik csomagolóládára, és cigarettára gyújtott.

- Ugye, nagy szükség volt az öreg Richard bácsi pénzére, George?

- Senki sem állítható, hogy a pénz nem jön jól manapság.

George hangja könnyed volt.

- Kutyaszorítóba kerültél, ugye? - mondta Susan.

- Rád tartozik ez, Susankám?

- Érdekel.

- Kibérelted ezt a boltot?

- Kibérelem az egész házat.

- Berendezéssel együtt?

- Igen. Az első és második emeleten lakás volt. Az egyik üres ... a bolttal együtt költöztek ki. De a másikat szőröstül-bőröstül átveszem.

- Jó érzés, ha az embernek pénze van, ugye, Susan?

George szavai gúnyosan hangzottak. De Susan csupán mélyen fellélegzett, és így szólt:

- Ami engem illet, nagyszerű érzés. Mintha egyszer mégis meghallgatták volna az imádságomat a mennyekben.

- Szóval imádság segítségével másvilágra lehet küldeni öreg rokonokat?

Susan meg se hallotta a kihívó szavakat.

- Mintha egyenesen számunkra tervezték volna ezt a helyet. Először is a ház stílusa finom. Az emeleti lakásokat úgy rendezem be, hogy minden meglesz, amit csak kívánunk. Két szobában boltozatos mennyezet van, és a szobák elrendezése tökéletes. A földszintet pedig, amelyet már félig agyonstrapáltak, teljesen korszerűsítjük.

- És mi lesz itt? Ruhaszalon?

- Nem. Szépségápolás. Növényi készítmények. Arckrémek!

- Szóval minden, ami a szakmához tartozik?

- Úgy, ahogy mondd. Kifizetődik. Mindig kifizetődik. De némi egyéniséget kell belevinni. Majd én viszek.

George-nak tetszett a lány magabiztossága. De harmonikus s ugyanakkor eredeti arcvonásait, nemes metszésű száját, ragyogó színeit is csodálta. Különös, életteli arc! Felismerte Susanban azt a bizonyos nem mindennapi, meghatározhatatlan képességet ... a siker képességét.

- Igen - mondta -, benned, azt hiszem, megvan, ami egy ilyen házhoz kell. Befektetésed bőven meg fogja hozni kamatait.

- A hely is kitűnő. Egy élénk forgalmú üzletutca szomszédságában. És várakozó autóknak is van hely a ház előtt.

George újból bólintott:

- Igen, Susan, sikered lesz. Már régen kitervezted mindezt?

- Több mint egy éve.

- Miért nem tártad Richard bácsi elé? Bizonyára támogatott volna.

- Elmondtam neki.

- És nem sietett a segítségére? Csodálom. Azt hittem volna, hogy megérezte benned azt a szellemet, amely őt magát is fűti.

Susan nem válaszolt. George lelki szeme előtt pedig hirtelen megjelent egy sóvár, ideges, gyanakvó szemű fiatalember képe.

- És mi lesz mindebben ... hogy is hívják? ... Greg szerepe? Vége a pirulagyártásnak és oldatkotyvasztásnak?

- Vége! A hátsó fronton külön laboratórium lesz a számára. Ott készülnek majd az arckrémek és más kozmetikai készítmények a saját receptjeink szerint.

George nevetni készült, de meggondolta magát. "Tehát a kicsike új játékot talált magának" - akarta mondani, de nem mondta ki. Azon a címen, hogy unokatestvérek, megengedett magának némi szabadszájúságot a lánnyal szemben, de most az a kényelmetlen érzése támadt, hogy Susan házastársi érzelmeihez csak kesztyűs kézzel szabad nyúlni. Ezek az érzelmek veszélyes robbanóanyagokra emlékeztetnek. George-ot ugyanaz az érzés járta át, mint a temetés napján: furcsa, kiszámíthatatlan szerzet ez a Gregory. Külső megjelenése jelentéktelen ... de aztán valahogy ... mégsem jelentéktelen ... Sőt, távolról sem az!

Újból Susanra pillantott, akit diadalmas nyugalom és ragyogás töltött el.

- Hamisítatlan Abernethie-vér pezseg benned - mondta. - Egyedül benned, az összes családtagok közül Richard bácsi szemszögéből nézve kár, hogy nő vagy. Fogadni merek, hogy ha fiú lennél, rád hagyta volna az egész micsodát.

- Igen, azt hiszem, rám hagyta volna - mondta Susan lassan.

Szünetet tartott, majd folytatta:

- Nem szerette Greget az öreg ...

- Ah - és George felhúzta a szemöldökét. - Az öreg emberismerete sem volt tökéletes.

- Úgy van.

- Mindamellet most már egyenesben van minden ... a tervnek megfelelően történik minden ...

Alighogy kimondta ezeket a szavakat, eszébe jutott, hogy pontosan illenek Susanra és férjére.

És ez a gondolat pillanatnyi rossz érzést keltett benne.

A hideg tervszerűség gyanút, ellenérzést támasztott George-ban.

Témát változtatva így szólt:

- Mondd csak, Susan, te is kapsz levelet Helentől? Enderbyvel kapcsolatban?

- Igen, kaptam. Ma reggel hozta a postás. Szóval ... téged is meghívott?

- Igen. Lemész?

- Greggrel együtt úgy gondoltuk, hogy a most következő víkendhez egy hétre mennénk le. Már amennyiben ez megfelel a többieknek is. Úgy vettem ki a levélből, hogy Helen szeretné, ha mindnyájan együtt lennénk.

George kajánul mosolygott:

- Mert még előfordulhatna, hogy az egyik rokon értékesebb holmit visz haza, mint a másik!

Susan nevetett:

- Nyugodt lehetsz, pontosan felbecsülnek mindent. Igaz, sokkal nagyobb értékek fognak kijönni, mint a szabadpiacon. Én egyébként szívesen vennék néhány emléket a családi vagyon megalapítójának holmijából. A múlt századbeli ízlés egy-két abszurd, de elragadó példánya mulatságosan hatna ebben a házban. Amolyan specialitás lenne ebben a környezetben. Ma ismét divatba jött a régi stílus. Persze, csak módjával. Emlékszem egy zöld malachitasztalkára a szalonban, Kitűnő színhatásokat lehetne elérni a segítségével. Például kitömött énekesmadarakat tennék rá, vagy színes viaszvirágokat. Ez adná meg a szoba alaphangulatát.

- Teljesen megbízom az ízlésedben, Susan.

- Szóval, te is ott leszel, George?

- Ó, ott leszek ... majd vigyázok, hogy megtartsák a játékszabályokat.

Susan nevetett:

- Gondolod, hogy nagyszabású családi viszály előtt állunk?

- Meglásd, hogy Rosamund is igényt tart majd a zöld malachitasztalkára, mint kiváló színpadi díszletre.

Susan most nem nevetett, hanem homlokát ráncolta.

- Találkoztál mostanában Rosamunddal?

- Azóta sem láttam szépséges Rosamundunkat, amióta együtt jöttünk haza harmadik osztályon a temetésről.

- Én találkoztam vele egyszer-kétszer ... Kissé ... kissé furcsán viselkedett.

- Ne mondd! Talán megpróbálta használni az agyacsakáját?

- Nem. Hogy is mondjam ... felindultnak ... izgatottnak látszott.

- Nyilván a váratlanul nyert pénzecske izgatta, melynek segítségével valami szörnyű színpadi művel fogja kétségbeejteni a nézőket. Persze, ezen alkalommal Michaelnek bőven módja lesz majd arra, hogy pojácát csináljon magából.

- Ó, ez valóban így van. Eléggé borzalmasan hangzik, mindamellettnincsen kizárva, hogy sikerük lesz. Michael nem rossz színész. Meg tudja fogni a közönséget. Nem úgy, mint Rosamund, aki szép, de tehetségtelen.

- Szegény szép, de tehetségtelen Rosamund!

- De nehogy azt hidd, mint sokan, hogy Rosamund buta. Néha nagyon ravasz dolgokat mond. Az ember nem is sejtené, miket észre nem vesz. Szinte ijesztő.

- Akárcsak Cora néni ...

- Igen, akárcsak Cora néni ...

Pillanatnyi rossz érzés telepedett mindkettőjükre, aminek alighanem Cora Lansquenet említése volt az oka.

Majd George túlzott közömbösséggel így szólt:

- Apropó, Cora ... mi történt a házvezetőnőjével? Azt hiszem, illenék tenni valamit az érdekében.

- Tenni valamit? Mire gondolsz?

- Úgy gondolom, hogy családi kötelességről van szó, Elvégre Cora a nagynénénk volt ... és ez a nő bizonyára nem tud majd egykönnyen elhelyezkedni.

- Ez mind neked jutott eszedbe?

- Nekem hát. Az emberek általában féltik a bőrüket. Nem azt mondom, hogy mindenki attól tart, hogy ez a Gilchrist kisasszony baltával támad rájuk, de lelkük mélyén mégis parázsluk a gyanú. Ha más nem ... sokan babonásak ...

- Furcsa, hogy milyen gondjaid vannak, George. Úgy látom, sokat foglalkoztat Gilchrist kisasszony.

George komolyan válaszolta:

- Elfelejtetted, hogy jogász vagyok. Sok alkalmam van tapasztalni, hogy az emberek milyen logikátlanok. Elég az hozzá, tennünk kell valamit ezért a nőért. Talán kapjon egy havi összeget, hogy fenn tudja magát tartani, és keressünk számára irodai állást ... ha ugyan ért ilyesmihez. Mindenesetre nem szabad teljesen magára hagyni.

- Hát csak ne aggódj - mondta Susan szárazon. Hangja gúnyosan csengett. - Én már intézkedtem. Gilchrist Timothyhoz és Maude-hoz kerül.

George arca hirtelen elsötétült:

- Ejha, Susan ... okos dolog ez?

- Okosabb nem jutott eszembe ... pillanatnyilag.

George fürkészőn nézett a lányra:

- Nagyon biztos vagy magadban, Susan! Úgy látom, nagyon tudod, hogy mit csinálj. De ... nem fogod megbánni?

- Megbánás ... időpocsékolás! - mondta Susan könnyedén.

17

Michael Rosamundhoz csúsztatta a levelet az asztalon. - Mit szólna hozzá?

- Ó, lemegyünk. Neked nem ez a véleményed?

Michael lassan válaszolt:

- Nem bánom ...

- Akadhat valami ékszer is ... igaz, csupa szörnyűséggel van tele a kastély ... kitömött madarak ... művirágok ... juj!

- Igen. Mintha a bolondokházában rendeztek volna be múzeumot. Mindamellet szeretnék egy-két vázlatot csinálni ... különösen a szalonról. Például a kandalló és a heverő nem is rossz. Jól hatna A bárónő és a férjé-ben ... ha felújítjuk.

Felállt, és az órájára nézett.

- Erről jut eszembe, át kell mennem Rosenheimhez. Későn jövök haza. Oscarral vacsorázom. Meg akarom vele beszélni az opció kérdését és az amerikai ajánlatot is.

- Drágalátos Oscarom! Nagyon örülni fog neked ... hiszen olyan régen nem látott. Ne felejtse el, csókolgatom. Michael gyors pillantást vetett a feleségére. Arca elkomolyodott.

- Mi az, hogy olyan régen nem látott? Aki téged hall, azt hihetné, hogy hónapok óta nem találkoztam vele.

- Talán nem úgy van? - mormolta Rosamund.

- Persze hogy nem. A múlt héten ebédeltünk együtt.

- Ne mondd! Úgy látszik, elfelejtette. Tegnap beszéltem vele telefonon, és azt mondta, hogy a Nyugatra távoztak premierje óta nem látott.

- Úgy látszik, már teljesen szenilis a vén hülye.

Michael erőltetetten nevetett. Rosamund nagy kék szeme rezzenés nélkül tapadt férje arcára.

A férfi tiltakozott:

- De én nem vagyok hülye, Michael.

- Persze hogy nem vagy, drága.

- Mégis annak tartasz. Pedig megvan a magamhoz való eszem. Közeliében sem jártál Oscarnak azon a napon. Tudom, hol voltál.

- Mi jut eszedbe, szívem?

- Amit mondtam: tudom, hol voltál!

A szép Michael bizonytalanul nézett feleségére, aki továbbra is kínos nyugalommal tekintett vissza rá. A férfi hirtelen azt gondolta, hogy ez a nyugodt, üres pillantás a legharagosabb szemeknél is rosszabb. Reménytelenül kinyögte:

- Fogalmam sincs, mire gondolsz ...

- Pusztán arra, hogy felesleges hazugságokkal traktálni engem.

- Figyelj ide, Rosamund ...

A férfi megpróbált erélyeskedni, de Rosamund nyugodt, lány hangja hirtelen elhallgattatta:

- Az opció kérdését, ugyebár, eldöntöttük? A darabot előadjuk.

- Persze hogy előadjuk, drágám. Egész életemben ilyen szerepről álmodtam.

- Akkor rendben van.

- Még egyszer kérdem: mi jár a fejedben, Rosamund?

- Hát ... a darab sokat ígér. De túlságosan sok kockázatot nem ér meg.

A férfi hosszan nézett Rosamundra, és elgondolkozott. Majd így szólt:

- A te pénzedről van szó ... tudom. Ha nem akarod kockáztatni ...

- A mi pénzünkéről van szó - javította ki Rosamund hangsúlyozottan. - Úgy gondolom, hogy ez a fontos.

- Ide hallgass, drágám. Az Eileen szerepét kissé át kellene írni ...

Rosamund mosolygott:

- Nem fogom eljátszani ... nincs kedvem hozzá ...

- De drágám! - Michael alig jutott szóhoz az elképedéstől. - Mi jut eszedbe?

- Semmi.

- Dehogyan! Mintha más lennél az utóbbi időben ... ideges ... szeszélyes ... mi baj van?

- Semmi. De szeretném, ha óvatosabb lennél, Mick.

- Óvatosabb? Mindig az vagyok.

- Nem, nem mindig. Te azt hiszed, hogy sohasem történhetik bajod ... hogy mindenki mindent elhisz neked. Ez a találkozás Oscarral azon a napon ... nagy csacsiság volt.

Michael bosszúsan elvörösödött:

- És te? Azt mondtad, hogy bevásárolni voltál Janenel. Pedig nem voltál. Jane hetek óta Amerikában van.

- Igaz - mondta Rosamund -, ez is csacsiság volt. A valóság az, hogy sétáltam ... a Regent's Parkban.

Michael fürkésző pillantást vetett a feleségére.

- A Regent's Parkban? Megegyezem a fejemet, ha sétálni voltál a Regent's Parkban. Mire jó az ilyesmi? Talán udvarlód van? Akármit mondasz, Rosamund, az utóbbi időben megváltoztál. Miért?

- Sokat tűnődtem ... egyen és más. Például, hogy mit kellene tenni ...

Michael gyorsan megkerülte az asztalt, és a feleségéhez lépett. Mozdulatai nem voltak erőltetettek. Hangja tüzesen és őszintén csengett:

- Édes ... tudod, hogy imádlak!

Átölelte az asszonyt, aki nem ellenkezett. Forrón egymáshoz simultak. De amikor szétváltak, a férfit újból megütötte a gyönyörű kék szempár különös, hideg, számító pillantása.

- Ugye, megbocsátasz nekem, bármit is tettem? - kérdezte a férfi.

- Talán ... - mondta Rosamund halkán. - De nem erről van szó. Most minden megváltozik majd. Tervet kell csinálnunk.

- Tervet ... miről?

Rosamund a homlokát ráncolta:

- Ha az ember tett valamit, azzal még nem fejeződött be minden. Inkább elkezdődik ... és az embernek el kell határoznia, mi lesz a következő lépés ... hogy mi a fontos és mi nem.

- Rosamund ...

Az asszony ... mintha valahol távol lenne ... nagy szemé mintha valahova messze nézne ... mintha keresztülnézne Michaelen ... A férfi már harmadszor szólította. Rosamund összerezgett, és kiragadta magát álmodozásából.

- Mit mondtál?

- Kérdeztelek, hogy mire gondolsz ...

- Ó, igen, azon gondolkoztam, hogy lemenjek-e ... hogy is hívják? ... Lytchett St. Marybe, és meglátogassam-e azt a nőt, aki Cora néni házáat vezette.

- De miért?

- Mert hamarosan el fog kerülni onnan. Rokonokhoz vagy máshová. Nem szabadna elengedni addig, amíg meg nem kérdezzük ...

- Mit akarsz kérdezni tőle?

- Hogy ki ölte meg Cora nénit.

A férfi összerázkódott:

- Azt hiszed, hogy tudja?

Mintha Rosamund válasza valahonnan távolról jönne:

- Igen, azt hiszem ... hiszen egy házában laktak.

- De akkor megmondta volna a rendőrségnek.

- Nem, azt hiszem, hogy így tudja ... hogy bizonyítani tudja ... De azt hiszem, hogy magában biztos abban, hogy ki a gyilkos. Mert tudja, hogy mit mondott Richard bácsi, amikor lent járt látogatóban.

- De talán nem hallotta, amit mondott.

- Dehogynem hallotta, drágám. - Mintha tudatlan gyerekeknek magyarázna valamit.

- Ugyan, Rosamund! Nem tudom elképzelni az öreg Richardot, amint családi gyanúit taglalja egy kívülálló előtt.

- Ebben igazad van. De a kulcslyukon át is meg lehet hallani valamit.

- Szóval hallgatódzás ... kémkedés?

- Azt hiszem ... sőt biztos vagyok benne. Két asszony összezárva egy kis házában, halálos unalom körös-körül, a fő események: nagymosás ... eldugult a lefolyó ... ki kell kergetni a macskát ... és hasonlók. Persze hogy hallgatódzott, persze hogy felbontogatott leveleket ... mindenki ezt tenné.

Mintha kétely csillant volna fel Michael szemében:

- Te is megtennéd? - s a hangja tompa volt.

- Én nem kerülnék ebbe a helyzetbe. Inkább a halál, mint társalkodónőnek lenni egy falusi házában.

- Ne kerüld meg a kérdést. Te is felbontanál leveleket?

Rosamund hangja nyugodt volt:

- Ha valamit meg akarnék tudni, akkor igen. Mindenki így tenne.

Rosamund a férfira emelte tiszta szemét.

- Az emberek kíváncsiak - mondta. - Ezen nem lehet segíteni. Nyilván Gilchrist kisasszony sem kivétel. Ezért vagyok biztos abban, hogy ismeri a titkot.

- Rosamund, te mit gondolsz, ki ölte meg Corát? És Richardot?

A férfi ismét magán érezte a tiszta kék pillantást.

- Mire jó ez, édes? ... Te ugyanolyan jól tudod, mint én. És azt is tudod, hogy erről hallgatni kell. Miért beszélsz hát róla?

18

Hercule Poirot a kandalló melletti karosszékekben trónolt a könyvtárban. Végigjáratta szemét az egybegyűlteken.

Pillantása először Susant súrolta, aki egyenes testtartással, csaknem vidáman ült a helyén. Majd átsiklott Susan férjére, aki felesége szomszédságában helyezkedett el; szórakozottan maga elé meredt, és egy madzaggal játszadozott. Majd George Crossfield következett. A fiatalember gondtalannak látszott, mint aki nagyon elégedett önmagával. Az óceánjárókon működő hamiskártyás bandákról fecsegett szomszédjának, Rosamundnak, aki gépiesen ismételte, hogy

“Ne mondd, drágám!”, de nyilvánvalóan alig figyelt oda. Ezután Michael került sorra, ez az eredeti külsejű, szikár szépfű, a nők kedvence. Majd Helen, aki kissé túlhangsúlyozza, hogy egyedül van a világban és senkihez sincs sok köze. Majd Timothy, aki párnákkal körülágyazva kényelmeskedik karosszékében, és Maude, az izmos, erőteljes Maude, aki odaadón lesi urát. Végül ama női alak, aki mintegy bocsánatkérően ül a szék sarkán, mintegy elkülönülten a családi körtől - Gilchrist kisasszony, kissé szemet szűrő blúzában. “Mindjárt fel fog ugrani - gondolta magában Poirot -, kifogásokat és mentségeket fog morogni, elhagyja a családi együtttest, és felsiet a szobájába. Gilchrist kisasszony - folytatta gondolatait Poirot - tudja, hol a helye. Megtanulta az élet kemény iskolájában.”

Hercule Poirot ebéd utáni feketéjét szürcsölgetve, félig hunyt szemmel felmérte a helyzetet.

Azt kívánta, hogy mind együtt legyenek. Hát itt vannak. És most mihez kezdjen velük? Hirtelen undor fogta el az egész ügytől. De miért? Talán Helen Abernethie befolyása alá került? A nő ellenállása passzív volt ugyan, de meglepően szívós. Talán sikerült Helennek a maga finom és halk ellenállását beléje is átplántálnia?

Poirot jól tudta, hogy Helen nem szeretné felbolygattatni Richard halálának részleteit. Helennek az lenne kedvére való, ha békében hagynák s átadnák a feledésnek az egészet. Ez nem lepte meg Poirot-t. Inkább az lepte meg, hogy ő maga is hajlik erre.

Megállapította, hogy Entwhistle úr csodálatra méltó hűséggel festette le a családot. Jellemzése okos, helytálló. Poirot eleve elfogadta a vén jogász bírálatát és értékeléseit, de szeretett volna személyesen is meggyőződni mindenről. Úgy képzelte, hogy ha egy társaságba kerül ezekkel az emberekkel, akkor életre kel majd benne a nagy ötlet ... nem arról, hogy miként és mikor ... (ezek olyan kérdések, amelyek pillanatnyilag nem érdekelték. Az alkalom megvolt a gyilkolásra ... ez elegendő!) ... hanem, hogy ki! Mert Hercule Poirot mögött egy egész élet tapasztalata állt, és amiként a műértő a képről felismeri a mestert, Poirot is bizton hitte, hogy a bűntettről felismeri a feltehetőleg legvalószínűbb, nem hivatásos bűnözőt, aki el van szánva arra, hogy gyilkoljon, ha úgy véli, hogy gyilkolnia kell.

De a felismerés ebben az esetben nem lesz könnyű!

Hiszen a jelenlevők mindegyike gyilkolhatott, ha nem is biztos, hogy gyilkolt. George azért ... amiért a sarokba szorított patkány. Susan ... hidegen, megfontoltan, hogy tervét előre vigye. Gregory ... mert betege komplexus taszítja, csábítja, üzi, kényszeríti a rosszra csak azért, hogy utána bűnhődhessek. Michael ... akit becsvágy hajt, és öntelt hiúságában biztonságban érzi magát. Rosamund ... mert ijesztően szimplának látja a dolgokat. Timothy ... mert fivére ellen lázadt, gyűlölte, és a vagyona után sóvárgott, hogy hatalom legyen a kezében élők és holtak felett. Maude ... mert gyerekének érzi Timothyt, s ha a gyerekéről van szó, nem ismer kíméletet. De még Gilchrist kisasszony agyában is megfordulhatott a gyilkolás gondolata ... mert így talán helyreállíthatná “A fűzfához” úri dicsőségét.

És Helen? Helent nem tudta elképzelni a gyilkos szerepében, Helen túlságosan kulturált ehhez ... túlságosan messze áll az erőszaktól. És férjével együtt nagyon szerette Richard Abernethie-t.

Poirot felsóhajtott magában. Itt nem lehet rövid úton eljutni az igazsághoz. Hosszabb, de biztosabb módra van szükség. Beszélgetnie kell. Sokat. Aki sokat beszél, előbb-utóbb kimondja az igazságot, vagy kimond egy hazugságot, amellyel elárulja magát.

Helen bemutatta a gyülekezetnek az idegen urat, aki most összeszedte minden erejét és ügyességét, hogy leküzdje azt a csaknem általános ellenszenvet, amelyet keltett. Természetes is! Egy külföldi a családi együttesben! Poirot nézett, figyelt, fülelt. Szemtől szemben és csukott ajtók mögött. Szimpátiákat és ellentéteket fedezett fel, s agyába véste azokat az óvatlan szavakat, amelyek mindig felreppennek, ha az embereknek értéktárgyakon kell osztozkodniuk. Ravasz praktikákkal kis négy szemközti együttléteket rendezett, és apró sétákat hozott létre a teraszon, következtetéseket vont le, megfigyeléseket tett. Megértően hallgatta Gilchrist kisasszony ecsetelését “A fűzfához” letűnt dicsőségéről, megtárgyalta vele a briósok és csokoládéfánkók készítésének módozatait, s elkísérte a konyhakertbe, hogy együtt vegyék szemügyre a szakácművészet legszentebb alapanyagait. Hosszú félórát töltött Timothy társaságában, aki részletesen elemezte előtte egészségi állapotát és a mázolófestékek gyilkos hatását.

Mázolófesték? Festék? Poirot homlokát ráncolta. Másvalaki is tett már említést festékekről. Entwhistle úr?

Festék ... festés ... festőművészet. Pierre Lansquenet mint festő ... Cora Lansquenet festményei ... amelyek elragadják miss Gilchristet, de lenézést és elutasítást keltenek Susanban, “Mint a levelezőlapok - mondta Susan -, nyilván azokról másolta remekműveit.”

Ez valósággal felháborította Gilchrist kisasszonyt, aki kijelentette, hogy szegény Lansquenet-né mindig természet után festett.

- Fogadni mernék, hogy a derék asszony füllentett - mondta Susan, miután a vénlány elhagyta a szobát. - Sőt nem is fogadnék, mert biztosan tudom, hogy a levelezőlapokat másolgatta, de nem akarom megbántani az érzékeny aggszüzet.

- Honnan tudja, hogy így van?

Poirot Susan állának magabiztos, erélyes vonalát figyelte.

“Ez a lány mindig biztos lesz abban, amit tesz - gondolta magában. - Néha talán túlságosan is biztos!”

Susan válaszolt:

- Megmondom, de ne adja tovább Gilchristnek. Az egyik kép Polflexant ábrázolja a fedett sétánnyal, a világítótoronnyal és a rakparttal. Ez az, amit minden amatőr lefest. Csakhogy a rakpartot felrobbantották a háborúban, és minthogy Cora néni egy-két évvel ezelőtt festette a képet, nem festhette természet után. A levelezőlapokon azonban,

melyek most is forgalomban vannak, a sértetlen rakpart látható. Találtam is egy ilyen lapot az éjjeliszekrény-fiókban. Lehet, hogy Cora néni csakugyan a helyszínen készített "nyers vázlatot" magának, de később otthon, titokban, a levelezőlapról fejezte be a képet. Furcsa, hogyan sikerül néha leleplezni valakit ...

- Igen ... néha furcsa ... - Poirot hallgatott. Majd úgy találván, hogy jobb bevezetést el sem lehet képzelni, folytatta:

- Madame, nem emlékszik már rám, de én emlékszem madame-ra. Én már láttam.

Susan Poirot-ra pillantott, az pedig derűsen biccentett.

- Igen, igen, így van. Én benne ültem az autóban, bundákba burkolva, és az ablakon át láttam magát. Az egyik szerelővel beszélt a garázsban. Madame nem vett észre ... persze hogy nem ... én benn a kocsiban ... egy bundába bújt vén idegen ... De én észre vettem magát, mert maga fiatal, szép, és kinn állt a napsütésben. Amikor tehát megérkeztem ide, így szóltam magamban: "Tiens! Micsoda véletlen!"

- Garázsban? Mikor? Hol?

- Nemrég ... egy hete ... nem, több. Ebben a pillanatban - mondta Poirot jámbor arccal, miközben felmerült emlékezetében King's Arms garázs képe minden részletével egyetemben - nem tudnám megmondani, hogy hol. Sokat utazom az országban.

- Hogy megfelelő lakóhelyeket találjon a menekültjei részére?

- Igen. Sok mindent számításba kell venni ezzel kapcsolatban ... szomszédság ... át lehet-e alakítani a házat ...

- Úgy képelem, hogy itt is fel fogja forgatni a kastélyt. A termekből kis szobák lesznek ... mint a cellák ...

- Bizony szükség lesz válaszfalakra. De a földszinti termekhez nem nyúlok ... - szólt Poirot, és szünetel tartott, mielőtt folytatta. - Madame-nak bánatot okoz, hogy a vén családi fészek ... idegenek kezére kerül?

- Szó sincs róla - mondta Susan nevetve. - Sőt, pompás ötletnek tartom. Lehetetlen, hogy itt egyedül lakják valaki. Semmiféle érzélgésre nincs okom. Nem az én régi otthonom. Az én szüleim Londonban laktak. Legfeljebb karácsonykor látogattunk ide. Én mindig szörnyűnek találtam a kastélyt ... a vagyon szörnyűséges templomának.

- A pénz oltárainak stílusa is alkalmazkodik a divathoz. Kevesebb vagy semmi cikornya ... rejtett világítás ... költséges egyszerűség ... De Mammonnak ma is megvannak a maga templomai, madame. Úgy hallottam ... remélem, nem vagyok indiszkrét ... hogy madame is efféle tervez. Minden de luxe ... pénz nem számít ...

Susan nevetett.

- Nem éppen templom ... inkább üzlet.

- A név nem fontos ... De sok pénzt fog elnyelni, amíg elkészül, igaz?

- Ma minden nagyon sokba kerül. De azt hiszem, a befektetés bőven megtérül majd.

- Meséljen valamit a terveiről, madame. Csodálatos ilyen szép fiatal nőt látni, aki praktikus, ügyes, mindenhez ért. Mikor én fiatal voltam ... régen volt, elismerem ... a szép nők nem gondoltak másra, mint az élvezetekre, kozmetikára, la toilette.

- A nők ma is törődnek az arcukkal ... hiszen éppen erről van szó!

- Erről? Hogyhogy?

És Susan elmondott mindent. Feltárt minden részletet, és ezzel kissé feltárta önmagát is. Poirot őszintén bámulta üzleti érzékét, merész tervezőképességét, következtetései megbízhatóságát. Egyenesen a célra tör; mellékszempontok nem térítik le útjáról. Talán van benne egy kis kíméletlenség, de ez hozzátartozik a merész tervezéshez.

Miután Poirot mindezt tisztázta önmagában, megszólalt:

- Igen, sikert jósolok magának, madame. Élre tör. Milyen szerencse, hogy sok más emberrel ellentétben, nem gátolja a szegénység. Tőkebefektetés nélkül nem lehet messzire jutni. Alkotó tervek és eszközök hiánya ... ez elviselhetetlen volna, n'est-ce pas?

- Nem, nem bírtam volna elviselni. De mindenképpen szereztem volna pénzt ... vagy valakit, aki támogat.

- Ah! Természetesen. Madame nagybácsija gazdag volt. Ha nem is hal meg, akkor, ahogyan madame mondja, támogatta volna.

- Nem, ezt nem tette volna. Richard bácsi nagyon konzervatív volt, ami a nőket illeti. Persze ha férfi lennék ... - Susan arcán harag villámlott végig. - Nagyon felbosszantott ...

- Értem ... igen ...

- Az öregek ne álljanak a fiatalok útjába! Én ... Ó, bocsásson meg nekem, monsieur!

Poirot könnyedén felnevetett, és megsodorta bajuszát:

- Öreg vagyok csakugyan, de nem állok útjába a fiataloknak. Az én haláloamat nem kell várnia ... sürgetnie senkinek.

- Micsoda gondolat!

- Maga azonban realisan nézi az életet, madame. Valljuk be, kertelés nélkül, hogy a világ tele van fiatalokkal ... sőt középkorúakkal is, akik várják ... türelmesen vagy türelmetlenül várják, hogy meghaljon valaki, akinek a halála megadja nekik a bőséget, vagy legalábbis ... a jó lehetőséget ...

- Lehetőség! - mondta Susan, és mély lélegzetet vett. - Igen, erre van szüksége mindenkinek.

Poirot túlnézett a lányon, és vidáman mondta:

- Itt jön a férje, hogy ő is részt vegyen a mi kis vitánkban ... A lehetőségekről beszélünk, Mr. Banks. Az arany lehetőségről, amelyet két kézzel kell megragadni. Meddig mehetünk ebben a tekintetben, hogy ne szenvedjen a

lelkiismeret? ... Mi a véleménye, monsieur?

De Poirot-nak nem adatott meg, hogy meghallgassa Gregory Banks véleményét a lehetőség kérdéséről vagy bármiről. Semmiféle beszélgetésbe sem tudott elegyedni vele. Gregory néha teljesen szétfolyt. Ő maga volt-e az oka, vagy a felesége, de annyi bizonyos, hogy Gregory Banks nem volt alkalmas arra, hogy négy- vagy - hatszemközt elvitatkozzon vele az ember. Nem, a "beszélgetés", Poirot detektív módszere, Gregory esetében csődöt mondott.

E beszélgetések soron következő alanya Maude Abernethie volt. A témák: falfestés, a falfestés szaga, Timothy szerencséje, hogy meghívták Enderbybe, és Helen kedvessége, hogy Gilchrist kisasszonyra is kiterjesztette a meghívást.

- Gilchrist kisasszony nagyon nagy hasznára van az embernek. Például Timothynak gyakran szüksége van egy falatra... az idegen cselédséget nehéz örökösen igénybe venni ... de az éléskamra melletti fülkében van egy kis gázrezsó, amin Gilchrist kisasszony bármikor felmelegít egy csésze teát vagy kávét anélkül, hogy zavarna valakit. Amellett nagyon, nagyon szolgálatkész. Akár napjában tízszer is fel-leszalad, ha szükséges. Ő, igen, a jó sors tette, hogy amolyan kis idegösszeomlást kapott, amikor meghallotta, hogy egyedül kellene maradnia a házban, úgyhogy magunkkal hoztuk. Bár bevallom, abban a percben egyáltalában nem tetszet, nekem a dolog.

- Idegösszeomlás? - kérdezte érdeklődve Poirot. Feszülten figyelt, miközben Maude elmondta drámai jelenetüket az utazás előtt.

- Azt mondja, hogy Gilchrist kisasszony megrémült, madame? De nem tudta határozottan okát adni, miért? Érdekes. Igazán nagyon érdekes.

- Én késleltetett sokkhatással magyaráztam. - Peut être ...

- Egyszer, a háború alatt, amikor a közelünkben esett le egy bomba, Timothy ...

Poirot igyekezett elvonatkozni Timothytól:

- Történt valami különös azon a napon?

- Melyik napon?

- Amikor Gilchrist kisasszony annyira izgalomba jött.

- Ő, akkor ... nem, nem hinném. Már Lytchett St. Maryből történt távozása óta gyűlt benne az izgalom, amely aztán kitört ... ő maga mondta így. Mialatt ott volt, nyugodtabban nézte a dolgokat.

Aminek az eredménye egy darab mérgezett esküvői torta lett, gondolta magában Poirot. Nem csoda, hogy Gilchrist kisasszony könnyen megrémül ezek után. S a félelem még azután is él benne, hogy addigi lakóhelyét Stansfield Grange békésebb környékével cserélte fel. Sőt, növekedett a félelme. De miért növekedett? Bizonyára nagyon kimerítő egy Timothy-szerű hipochonder ápolása, de ilyenkor inkább a bosszúság nyeli el az ideges félelmeket, semminthogy rettegéssé növekednének.

De Gilchrist kisasszony valamitől rettegésbe esett abban a házban. De mitől? Vajon ő maga meg tudná-e mondani, hogy mitől?

Ebéd előtt Poirot rövid időre kettesben maradt Gilchrist kisasszonnyal. Mindjárt bele is kapott a témába, miközben megjátszotta a külföldi idegen tapintatlan kíváncsiságát.

- Sehogy sem visz rá a lélek, hogy szóba hozzam a gyilkosságot a család tagjai előtt. De izgatni mégis izgat a dolog. Kit nem izgatna?! Brutális gaztett ... egy érzékeny művészlélek baltás merénylet áldozata vidéki kis házában ... Borzasztó lehet a családra. De borzasztó lehet magára is, madame. Madame Abernethie-től úgy értesültem, hogy akkor ott tetszett tartózkodni a gyilkosság színhelyén.

Igen. De ha megengedi, monsieur Pontarlier, nem szeretnék beszélni erről a témáról.

- Értem, ó ... teljesen értem.

Poirot várt. És miként előre látta, Gilchrist kisasszony nyomban elkezdett beszélni a témáról.

A detektív ugyan nem hallott semmi olyat, amit már nem tudott volna, de kitűnően tovább játszotta a szerepét, időnként fel-felkiáltott, és olyan végsőkig feszült érdeklődéssel hallgatta Gilchrist kisasszonyt, ami csak élvezetet ébreszthetett az élemedett leányzóban.

Csupán akkor lépett egyet tovább Poirot, amikor Gilchrist kisasszony már teljesen kimerítette azt a témát, hogy mit tett ő, mit mondott a doktor, és milyen megértően viselkedett Entwistle úr.

- Nagyon helyes volt, azt hiszem, hogy nem maradt tovább egyedül a házban.

- Nem lettem volna képes rá. Igazán, monsieur Pontarlier, ez lehetetlen lett volna számomra.

- Értem. Amint hallom, monsieur Timothy Abernethie házában sem tudott volna egyedül megmaradni, miután ők elutaznak.

Gilchrist kisasszony olyan arcot vágott, mint aki vétkesnek érzi magát.

- Ezt nagyon restellem. Bután viselkedtem, bevallom. Valóságos pánik jött rám. Nem is tudom, miért.

- De nagyon is lehet tudni, miért. Hiszen csak éppen hogy magához tért az alávaló mérgezési merényletből.

Gilchrist kisasszony itt sóhajtott egyet, és kijelentette, hogy egyszerűen nem érti a merényletet. Miért akarná valaki őt megmérgezni!

- De drága asszonyom, ez világos. Nyilvánvaló, hogy ez a gyilkos, ez a gazember, ő azt hiszi, hogy madame tud valamit, ami odavezetne, hogy a rendőrség ők elfogja.

- De mit tudhatnék én?! Egy szörnyű csavargó vagy megháborodott agyú teremtmény ...

- Nyilván csavargó. Én el sem tudom képzelni, hogy ...
 - Ó, kérem, monsieur Pontarlier ... - Gilchrist kisasszony izgalomba jött. - Ne is jusson ilyesmi az eszébe. Nem is akarom hallani ...
 - Mi ne jusson az eszembe? Mit nem akar hallani?
 - Hallani sem akarom, hogy nem egy csavargó ... illetve, hogy valaki, aki ...
 Egészen összezavarodott.
 - Márpedig - mondta Poirot halkán - mégis azt hiszi, amit nem akar hallani, madame.
 - Ó, nem, nem hiszem!
 - Pedig úgy van. Ezért rettegett, madame. És retteg most is, n'est-ce pas?
 - Ó, nem, amióta itt vagyok, nem rettegek! Itt sok ember van. A hangulat kedves, családias. Ó, itt minden rendben van ...
 - Nekem úgy tetszik ... meg kell bocsátania, hogy beleártom magamat a dologba ... öregember vagyok, aki már nem nagyon mozgékony, és idejének nagy részét hiú töprengéssel tölti olyan kérdésekről, amelyek még érdeklik ... de hát nekem úgy tetszik, valami történt Stansfield Grange-ben, ami konkrét tápot adott a félelmeinek, madame. Valami hirtelen felszínre hozott valamit, ami addig a tudata alatt rejtőzött. Ma az orvosok szerint sok lelki történésnek ez az oka.
 - Igen, igen ... erről már hallottam.
 - Tehát azt hiszem, hogy tudat alatti félelmei valamilyen konkrét esemény révén váltak tudatossá ... valami történt ... bárha külsőleges dolog is ... ami ... mondjuk így: gyújtópontjává vált a lelkiállapotának, madame.
 Miss Gilchrist valósággal itta Poirot szavait.
 - Igaza van, biztosan így van - mondta.
 - Nos, kedves asszonyom, mi lehetett hát az a ... ez a külső körülmény?
 Gilchrist kisasszony egy kissé fontolgatott, majd váratlanul így válaszolt:
 - Azt hiszem, tudja, monsieur Poirot ... az apáca.
 Poirot hirtelenében fel sem fogta még a válasz értelmét, amikor Susan és férje, nyomukban pedig Helen, lépett a szobába.
 "Apáca - gondolta magában Poirot. - Mikor is hallottam már apácákról ezzel az ügyel kapcsolatban?"
 Elhatározta, hogy az est folyamán az apácákra tereli a szót.

19

A családtagok általában udvariasan fogadták monsieur Pontarlier-t, az ENSZEMOB képviselőjét. Nagyon helyes volt a címet kezdőbetűkből összeállítani. Az ENSZEMOB-ot mindenki elfogadta, sőt voltak, akik úgy tettek, mintha már ismernék a szervezetet. Az emberek többsége ilyen ... nehezen vallja be tudatlanságát. Rosamund volt az egyetlen kivétel, aki kíváncsian kérdezte: "Mi a csuda ez? Még sohasem hallottam felőle." Más, szerencsére, nem volt jelen. Poirot részletesen kifejtette a Szervezet keletkezését és működését, és Rosamundon kívül nyilván mindenki szégyellte volna magát, hogy nem tudott erről a nevezetes világszervezetről. Rosamund azonban csak ennyit mondott: "Ó, megint menekültek! Már nagyon unom szegényeket." Ő nyíltan kimondta, amit a többiek lenyeltek, mert túlságosan nyárspolgárok ahhoz, hogy színt valljanak.

Pontarlier úr tehát terhes idegen volt ugyan, de nem sok vizet zavart Gyorsan megszokták, és valahogy úgy tekintették, mint egy külföldi eredetű dísz tárgyat, amely már régen a kastélyhoz tartozik. Az általános vélemény szerint Helen helyesebben tette volna, ha nem éppen erre a hét végére hívja meg, de ha már itt van, jó képet kell vágni a nem nagyon jó tréfához. Szerencsére a fura kis öreg nem jól ért angolul. Sokszor teljesen képtelen felfogni, amit mondanak neki, és ha sokan beszélnek egyszerre (ami valljuk be, előfordul), teljesen összezavarodik. Alig érdekli más, mint a menekültek és a háború utáni állapotok Európában. Szókincse főként ezekre a témákra terjed ki. A szokásos társadalmi csevegésben nem tud részt venni. Most is szótlanul hátradől székében, feketekávéját szürcsöli, és félig behunyja szemét. Vagy talán macskára emlékeztet a kis idegen, amely egyelőre békésen figyel a madárcsalád csivitelését, repkedését? Egyelőre ... amíg le nem csap hirtelen ...

Richard Abernethie örökösei, miután huszonnégy órán át gusztálták a ház berendezését, készen álltak, hogy bejelentsek igényeiket egy-egy emléktárgyra, és szükség esetén harcoljanak is érte.

Először egy desszertkészlet került napirendre, amelyet éppen az imént használtak a terített asztalon.

- Nem hiszem, hogy még sokáig élek - mondta Timothy elhaló, mélabús hangon. - Gyermekeink nincsenek. Nem érdemes tehát, hogy felesleges tárgyakkal terheljük magunkat. De érzelmi okokból kifolyólag szeretném hazavinni ezt a készletet. Még a régi szép napokból emlékszem rá. Ma már persze nem divatos, és úgy tudom, hogy a desszertkészleteknek nincsen értékük, de mégis szeretném. Más igényem nincs is ... legfeljebb a fiókos szekrényke a fehér budoárból.

- Elkéstél, bácsikám - mondta George gondtalan könnyedséggel. - Ma reggel már megkértem Helen nénit, hogy a desszertkészletet jegyezze elő számomra.

Timothy arca bíborvörös színt öltött.

- Jegyezze elő ... jegyezze elő? Mit képzelsz? Semmit sem lehet előjegyezni, még semmi felől sem állapotunk meg. Egyébként mit kezdenél te egy desszertkészlettel? Hiszen nem is vagy nő.

- Megmondom: porcelángyűjtő vagyok. Mégpedig éppen ezt a stílust gyűjtöm. S ez gyönyörű példány. A fiókos szekrény azonban rendben van, Timothy bácsi. Ajándéknak sem fogadnám el.

Timothy egy kézmozdulattal félretolta a fiókos szekrény képét.

- Ide hallgass, George. Nem tűröm ezt a modort. Valamivel öregebb vagyok, mint te, és én vagyok Richard egyetlen élő fitestvére. A desszertkészlet az enyém.

- Vedd el inkább a drezdai készletet, Timothy bácsi. Az is szép példány, és meg vagyok győződve, hogy szintén sok érzelmi emlék fűződik hozzá. A desszertkészlet az enyém. Ki korán kel, aranyat lel, nemde?

- Hallatlan ... Erről szó sem lehet! - Timothy olyan dühös volt, hogy alig tudott érthetően beszélni.

Maude éles hangon beleszólt a vitába:

- Ne izgasd fel a nagybátyádat, George. Nagyon rosszat tesz neki. Természetes, hogy a készlet az övé, ha kedve van rá. Az első választás az övé, ti, fiatalok, csak utána kerültek sorra. Már megmondta, hogy ő Richard fivére, ti pedig csak unokaöccsök vagytok.

- És még valamit mondok, fiatalember - dült-fült Timothy. - Ha Richard helyes végrendeletet készített volna, akkor én döntenék az egész kastély sorsa felett. Ez lett volna a hagyatéék egyetlen helyes formája, és ha nem így történt, nem tudok másra gyanakodni, mint illetéktelen befolyásra. Igenis ... megismétlem, illetéktelen befolyásra.

Timothy csaknem felnyársalta szemével unokaöccsét.

- Botrányos végrendelet - mondta. - Botrányos.

Hátradőlt, jobban mondva hanyatlott, szívére tette kezét, és ezt nyögte:

- Ez nagyon rossz nekem ... kérek egy kis brandyt.

Miss Gilchrist felpattant, kisietett, és hamarosan visszatért egy pohárával.

- Tessék, Abernethie úr. Kérem ... kérem, ne izgassa fel magát. Nem kellene ágyba feküdnie?

- Ugyan, miket fecseg! - Timothy egy hajtásra kiitta a brandyt. - Ágyba feküdni! Amikor az érdekeimet kell védenem.

- Mondhatom, George, meglep a viselkedésed - mondta Maude. - Nagybátyádnak teljesen igaza van. Az ő igénye az első. Ha szeretné a desszertkészletet, meg fogja kapni.

- Csúnyább készlet nincs is a világon, akárki kapja - jelentette ki Susan.

- Tartsd a szád, Susan - mondta Timothy.

A sovány fiatalember, aki Susan mellett ült, felemelte a fejét. Hangja élesebben csengett, mint máskor:

- Ne beszéljen ilyen hangon a feleségemmel! - Félig felemelkedett székéről.

- Hallgass, Greg - mondta Susan gyorsan. - Nekem mindegy.

- De nekem nem!

- Azt hiszem, helyes lenne, George, ha átengedné a készletet a nagybátyádnak - mondta Helen.

- Szó sincs "átengedésről" - dühöngött Timothy.

- Kívánságod parancs - mondta George, és kissé meghajolt Helen felé.

- Hiszen nem is akartad igazán, ugye? - szólt Helen.

George éles pillantást vetett Helenre, majd elnevette magát:

- Az a baj, Helen néni, hogy a te szemed túlságosan éles. Többet látsz meg, mint kellene. Ne mérgeleddj, Timothy bácsi, a készlet a tiéd. Csak tréfáltam ... én már így szoktam.

- Jó tréfa - mondta Maude bosszúsan. - Nagybátyád szívrohamot kaphatott volna.

- Nehogy azt hidd! - válaszolta George vidáman. Timothy bácsi túlél mindnyájunkat. Nyikorog, mint egy öreg kapu, de elszolgál még jó ideig.

Timothy előrehajolt székében, és drámai hangon jelentette ki:

- Nem csodálom, hogy Richard nem bízott benned.

- Mi legyen ez, kérem? - George jókedve úgy eltűnt, mintha elfújták volna.

- Mortimer halála után itt jártál ... azt remélted, hogy az örökébe léphetsz ... hogy Richard rád fogja hagyni a vagyonát. De szegény fivérem hamarosan átlátott rajtad. Tudta, hogy a te kezedből hova kerülne a pénze. Még az is meglep, hogy vagyonának csak egy részét is rád hagyta. Mert hiszen nem marad meg nálad. Lóverseny, kártya, Monte-Carlo, játékkaszinók ... Talán még rosszabb helyek is. Richard gyanította, hogy görbe utakon jársz.

George elsápadt a dűhtől, s gyanúsán nyugodt hangon mondta:

- Vigyázzon a szavaira, annyit mondok.

- Nem éreztem eléggé jól magam ahhoz, hogy eljőjsek a temetésre - folytatta Timothy lassan. - De Maude-től hallottam, hogy Cora mit mondott. Cora mindig bolond volt, de hátha most az igazat mondta. S ebben az esetben én tudnám, kit fogjak gyanúba.

- Timothy! - hangzott Maude nyugodt, tekintélyt parancsoló hangja. - Fárasztó este ez a számodra. Az egészségedre kell gondolnod. Nem engedhetem, hogy újból ágynak dőlj. Menjünk fel a szobába. Beveszel egy nyugtatót és lefekszel. Timothy és én a desszertkészletet és a fiókos szekrénykét választjuk, Helenkém, hogy mindig Richardra emlékeztessenek

bennünket. Remélem, nincsen ellenvetésed? És másnak sincs.

Pillantása körbe járt a jelenlevőkön. Mindenki hallgatott, s Maude férje hóna alá öltötte karját, hogy támogassa, egy parancsoló kézmozdulattal elhárította Gilchrist kisasszony segítségét, aki határozatlanul eléjük sietett, és kivonult a teremből.

Távoztuk után George törte meg a csendet.

- Femme formidable - mondta. - Ez pontosan illik Maude nénire. Nem szeretnék diadalmenetének útjába kerülni.

Gilchrist kisasszony ismét leült, feszengett, és ezt mormogta:

- Mrs. Abernethie mindig nagyon kedves.

A megjegyzésnek nem volt nagy sikere.

Michael Shane hirtelen felnevetett, és így szólt:

- Nagyon élvezem az egészet. Mintha a Családi örökség próbáján lennénk. Mellesleg mondva, Rosamund meg én a szalonban álló malachitasztalt kérjük.

- Azt nem - kiáltott fel Susan. - Azt én kérem.

- Na tessék - mondta George, és a mennyezetre emelte szemét.

- Össeveszni nem fogunk. Az új kozmetikai szalonom számára kellene az asztalka. Mint színfolt jól hatna ... nagy csokor viaszvirágot állítanék rá. - Susan lelkesen folytatta: - Gyönyörű lenne. Viaszvirágot könnyű találni, de malachitasztalkát nem mindennap lát az ember.

- De drágám - mondta Rosamund -, pontosan ez az oka, amiért mi is igényt tartunk rá. Az új darab számára van rá szükségünk. Színfolt ... amint nagyon helyesen mondtad ... és eredeti stílus! Rajta viaszvirágok vagy kitömött énekesmadarak. Jól fognak hatni a színpadon.

- De az én érveim súlyosabbak, mint a tied. A színpadon elegendő egy festett malachitasztal is. Ugyanúgy hatna. De az én szalonomban csak valódi holmi állhat.

- Hölgyeim - hallatszott George hangja. - Ezt sportszerűen kell elintézni. Húzzanak sorsot. Vagy rakják ki kártyán. Ez egyébként kiválóan illene az asztalka stílusához is.

Susan kedvesen mosolygott:

- Majd holnap megbeszélésem Rosamunddal.

Mint mindig, most is teljesen magabiztosnak tűnt. George kíváncsi érdeklődéssel pillantott hol Susan, hol Rosamund arcára. Rosamund vonásain távoli, bizonytalan érzés tükröződött.

- Te kire teszel, Helen néni? - kérdezte a fiú. - A kilátások egyelőre egyformák szerintem. Susan a céltudatosabb, de ha Rosamund a fejébe vesz valamit, nincs mese.

- De kitömött madarakat talán mégsem - mondta Rosamund. - Inkább egy nagy kínai vázát, amely lámpa egyúttal... nagy, aranyozott lámpaernyővel.

Gilchrist kisasszony békéltető beszédbe kezdett:

- Ez a ház tele van szebbnél szebb holmival. Nem kétséges, Mrs. Banks, hogy a zöld asztal remekül hatna új üzletében. Még sosem láttam ilyen sikerült darabot. Halom pénzt érhet.

- Természetesen le lehet vonni az értékét a rám eső örökségrészből - mondta Susan.

- Végtelenül sajnálom ... nem így gondoltam ... - mondta Gilchrist kisasszony zavartan.

- A ránk eső részből is le lehet vonni - szólt Michael. - A viaszvirágok értékével együtt.

- Nagyon szépen hatnak az asztalon - mondta Gilchrist kisasszony. - Artisztikusak. Édesek.

De senki sem figyelt Gilchrist kisasszony jó szándékú laposságaira.

Greg szólalt meg újból ideges és idegesítő hangján:

- Susannak szüksége van az asztalra.

Hirtelen kellemetlen, aggasztó érzés szállt meg mindenkit. Mintha George szavai új helyzetet teremtenének.

Helen gyorsan így szólt:

- George, te is mondd meg, hogy mit szeretnél. De őszintén. Nem úgy, mint a desszertkészlettel.

George elvigyorodott, s a feszültség alábbhagyott.

- Kissé restellem, hogy úgy rámentem az öreg Timothy bácsira - mondta. - De néha hihetetlenül viselkedik. Úgy megszokta, hogy mindig neki legyen igaza, hogy az már beteges.

- Tekintetbe kell vennie, hogy Abernethie úr rokkant, Mr. Crossfield - mondta Gilchrist kisasszony.

- Hiszen a vén hipochonder majd kicsattan az egészségtől! - válaszolta George.

- George-nak igaza van - jelentette ki Susan. -- Nem hiszem, hogy Timothy bácsinak bármi baja is van. Mi a te véleményed, Rosamund?

- Miről?

- Hogy van-e valami baja Timothy bácsinak?

- Nem ... nem ... nem hinném. - Rosamund szavai bizonytalanul hangzottak. Mentegetőzően hozzá is lette: - Ne haragudjatok. Az járt a fejemben, milyen világítás lenne a legjobb az asztal számára.

- Ugye, mondtam - mondta George. - Más nincs a fejében. A feleséged veszélyes nő, Michael. Remélem, tudod.

- Tudom - felelte Michael zordan.

George élvezettel folytatta:

- Harc az asztalért! Holnap jön a java ... Tökéletes udvariasság, de bőséges elhatározottság. Azt ajánlom, hogy fogadjunk. Szerintem a bájos Rosamund győz, aki látszólag engedékeny, de a valóságban ennek ellenkezője. A férjek előreláthatóan a feleségükre tesznek, És Gilchrist kisasszony? Nyilván Susanna?

- Igazán, Crossfield úr, eszembe sem jutna ...

- Helen néni? - George oda sem figyelt Gilchrist kisasszony dadogására. - A te szavazatod a döntő. Ó ... ezer bocsánat, monsieur Pontarlier ... egészen megfeledkeztem ...

- Pardon? - Poirot olyan arcot vágott, mint akit álmaiból ébresztettek fel.

George habozott, hogy elmagyarázza-e, miről van szó, de gyorsan ellene döntött. A szegény öreg fiú egy szót sem ért abból, ami itt folyik. Így szólt tehát:

- Családi tréfákozás az egész.

- Igen, igen, értem! ... - mosolygott Poirot jámborul.

- Tehát a te szavazatod a döntő, Helen néni. Kinek ítéled a vita tárgyát?

Helen mosolygott:

- Talán magamnak, kedves George.

Az idegen vendéghez fordult. Elhatározta, hogy változtat a témán.

- Attól tartok, hogy nagyon unatkozik, monsieur Pontarlier.

- De nem, egyáltalában nem, madame. Nagyon megtisztelő, hogy részt vehetek a családi életben. - Poirot meghajolt. - Tudniillik ... nem tudom magam jól kifejezni ... szeretném sajnálatomat kijelenteni, hogy ez a ház gazdát cserél, és idegeneké lesz. Ez kétségtelenül ... nagyon szomorú.

- Nem, nem bánkódunk mi nagyon - biztosította Susan.

- Nagyon kedves, madame. Szabadjon hozzátennem, hogy tökéletes hely lesz szegény elaggott menekültjeim számára. Milyen menedék! Milyen béke! Erre tessék gondolni, könyörgöm, ha haragos érzések támadnak, amelyek bizonyára fognak támadni. Hallom, hogy arról is szó volt, hogy iskola jöjjön ide ... valami felekezeti iskola apácákkal. Talán ez rokonszenvesebb megoldás lett volna, hölgyeim és uraim?

- Szó sincs róla - mondta George.

- A Mária Szent Szíve - folytatta Poirot. - Szerencsére van nekünk egy ismeretlen bőkezű támogatónk, aki lehetővé tette, hogy valamivel többet ígérjünk.

Majd egyenesen Gilchrist kisasszonyhoz fordult:

- Azt hiszem, nem tetszik szeretni az apácákat?

Gilchrist kisasszony elpirult, és zavarba jött:

- Igazán, monsieur Pontarlier, nem szabadna ... Úgy gondolom ... semmi személyes kifogásom ... Igaz, nem látom be, hogy mi értelme van elzárkózni a világtól, még hozzá ilyen furcsa körülmények között ... úgy értem, miért van erre szükség ... szinte önzésnek hat ... persze, ez nem vonatkozik azokra, akik oktatnak és támogatják a szegényeket. Az ilyen apácák igazán önzetlen nők, és sok jót tesznek.

- Egyszerűen képtelen vagyok elgondolni, hogy valaha is apácának mennék - mondta Susan.

- Pedig sokaknak nem áll rosszul - mondta Rosamund. - Emlékszel, amikor tavaly a Mirákulum-ot adták? A főszereplő egyszerűen cuki volt.

- Amit nem értek - mondta George -, hogy mi öröme telnék a Mindenhatónak abban, ha egy csomó nő, középkori öltözékben járkal. Hiszen végül is erről van szó az apácáknál. Az a legfontosabb, hogy minél kényelmetlenebb, egészségtelenebb és komikusabb öltözék legyen rajtuk.

- És ezáltal mind egyforma - mondta Gilchrist kisasszony. - Bolondság, de úgy volt, hogy egyszer Mrs. Abernethie-nél, majd szörnyethaltam, amikor a kapuban megjelent egy apáca gyűjtőívvel a kezében. Mindjárt az a rémképem támadt, hogy ugyanaz az apáca, aki Lytchett St. Maryben keresett fel szegény Lansquenét-né halála után. Beképzelttem magamnak, hogy ez az apáca az üldözőm.

- Azt hittem, hogy az apácák párosan járnak, ha gyűjtenek - mondta George. - Emlékszem egy detektívregényre, amelyben ez vezette nyomra a mesterdetektívet.

- Most csak egy volt - szegezte le Gilchrist kisasszony. - Talán takarékoskodniuk kell - tette hozzá bizonytalanul. - De különben sem lehetett ugyanaz az apáca! Az egyik valami templomi orgonára gyűjtött ... emez pedig egészen másra ... úgy rémlik, gyerekek számára.

- De hasonlítottak egymáshoz? - kérdezte Hercule Poirot. Hangja elárulta, hogy a kérdés érdekli. Gilchrist kisasszony feléje fordult:

- Igen, azt hiszem, ez rémített meg. A felső ajka ... mintha csak bajsza lenne ... Igen, ezért futott végig a hideg a hátamon ... úgyis eléggé ideges voltam ... eszembe jutottak a háborús történetek ... apácák, akik nem is nők, hanem ejtőernyős nácik, vagy az ötödik hadoszlop tagjai ... Nagy bolondság volt a részemről. Később magam is rájöttem erre.

- Az apácaruha kitűnő álöltözék - mondta Susan elgondolkozva. - Eltakarja a lábat.

- Úgy áll a dolog - mondta George -, hogy az ember rendszerint nem veszi alaposan szemügyre azt, akivel beszél. Ezért mondanak a tanúk olyan hajmeresztően különböző dolgokat a bíróságon. El sem hinnétek. Az egyik magasnak ír le

valakit, a másik alacsonynak, soványnak ... kövérnek; szókének ... feketének; ruhája sötét ... ruhája világos; és így tovább. Rendszerint mindig akad egy megfigyelő, akiben meg lehet bízni, de az ember nem tudja, hogy melyik.

- Másik furcsa dolog - kapcsolódott be Susan -, hogy az ember néha váratlanul belenéz a tükörbe, és nem tudja, hogy ő maga az. Éppen csak ismerősnek tetszik. Az ember azt mondja magának: "Ezt jól ismerem ..." - és aztán hirtelen rájön, hogy ő az!

- Még furcsább lenne, ha az ember valóban önmagát láthatná, nem pedig a tükörképét - mondta George.

- Miért? - kérdezte Rosamund, akit láthatóan kíváncsivá tett a beszélgetés.

- Nem érted? Senki sohasem látja magát úgy, ahogyan mások látják őt. Mindenki csak a tükörben láthatja önmagát ... vagyis fordítva!

- És ez különbség?

- Persze - mondta Susan gyorsan. - Kell hogy különbség legyen. Hiszen az arc két fele nem egyforma. Különböző a szemöldök, különböző a száj, amely az egyik oldalon felfelé, a másikon talán kissé lefelé görbül ... hát még az orr, amely sosincs pontosan a középvonalban. Mindjárt bebizonyítom ... ha kapok valakitől egy ceruzát.

A ceruza előkerült, és Susan kinek-kinek az orra mellé tartotta ... először az egyik, majd a másik oldalon. Mindenki nagyokat nevetett, hogy milyen eltérő szöveget zár be a ceruza az orrszárnnyal az arc két oldalán.

A légkör jelentősen megenyhült. A rosszkedv mindenkiről eltűnt. Itt nem Richard Abernethie örökösei ültek együtt, hogy felosszák egymás között az elhunyt holmiját. Normális, vidám hétfégi társaság a vén kastélyban ...

Csak Helen hallgatott. Lélekben máshol járt.

Hercule Poirot sóhajtott egyet, felállt, és udvarias jó éjszakát mondott a háziasszonynak.

- Helyesebben végképp elbúcsúzom, madame! Vonatom holnap reggel kilenckor indul. Tehát szabadjon most megköszönni minden kedvességét és vendégbarátságát. A kastély átvételét majd elintézzük monsieur Entwhistle-lel. Persze úgy, hogy önöknek mindnyájuknak megfeleljen.

- Az időpont mindnyájunk számára közömbös - mondta Helen -, az én számomra is, monsieur Pontarlier. Mindennel ... elkészültem, ami miatt lejöttem a kastélyba.

- Utazik Cyprusba?

- Igen. - Helen Abernethie arcán gyenge mosoly játszadozott.

Poirot így szólt:

- Madame örül, ugye? Nem sajnál elutazni?

- Amiért elhagyom Angliát? Vagy a birtokot?

- Igen, elhagyja a kastélyt ... Nem sajnálja?

- Nem ... nem. Nem jó a múlton csüggedni. Az emben ne tekintsen folyton hátra.

- Ha nem muszáj. - Poirot ártatlanul pislogott, majd mentegetőzve futtatta végig pillantását az udvarias arcokon, amelyek körülvették.

- Néha a múlt nem múlik el, nem hajlandó feledésbe süllyedni. Mellettünk marad, mintha azt mondaná: "Még nem végeztél velem."

Susan kétkedően felnevetett. Poirot így szólt:

- Eh bien, én komolyan gondolom ... igen.

- Úgy gondolja - mondta Michael -, hogy a menekültjei, miután megérkeznek ide, nem tudják majd teljesen elfelejteni szenvedéseiket?

- Nem gondoltam a menekültekre.

- Ránk gondolt, drágám - mondta Rosamund. - Richard bácsira, Cora nénire, a baltára és hasonlókra.

Hirtelen Poirot felé fordult:

- Igaz?

Poirot kifürkészhetetlen arccal tekintett vissza rá.

Majd így szólt:

- Miből gondolja, madame?

- Mert tudom, hogy maga detektív. Ezért van itt. Az ENSZEMOB, vagy minek nevezte, tiszta kitalálás, ugye, detektív úr?

20

A hangulat hirtelen rendkívül feszültté vált. Poirot azonban egy pillanatra sem vette le szemét Rosamund bájos és nyugodt arcáról. Majd elismerően meghajolt:

- Éleslátása bámulatra méltó, asszonyom.

- Ne higgye - mondta Rosamund. - Londonban egy vendéglőben valaki megmutatta önt, hogy kicsoda. És én nem felejtettem el.

- És mindeddig említést sem tett erről!

- Úgy gondoltam, hogy így viccesebb lesz - mondta Rosamund.

Michael hangján hallani lehetett, hogy alig tudja türtöztetni magát:

- De ... drágám!

Poirot most először mozdította meg a fejét, s a férfira pillantott.

Michael haragudott. De mintha ezenkívül ... gyanakvás is ült volna vonásain.

Poirot szeme lassan mindenkin végigvándorolt. Susan bosszankodott, és éberén figyelt. Gregory mintegy magába roskadva ült. Gilchrist kisasszony bambán nézett; szája kinyílt. George mintha ugrásra készen várná a fejleményeket. Helen ideges és letört ...

Az adott helyzetben a sok különböző arckifejezés normálisnak volt tekinthető. Poirot szerette volna, ha egy szempillantással előbb látja ezeket az arcokat, amikor a "detektív" szó elhagyta Rosamund ajkát. Mert most az arcok már elkerülhetetlenül mások lettek ... Az öreg detektív meghajolt. Mintha nyelvtudása megjavult volna.

- Igen - mondta -, detektív vagyok.

George Crossfield arcán újra megmutatkozott a dühös indulat jele. Elsápadt; orra valósággal papírfehér lett:

- Ki küldte ide?

- Azt a megbízást kaptam, hogy folytassak nyomozást Richard Abernethie halálának körülményeivel kapcsolatban.

- Kitől?

- Ehhez önöknek ebben a pillanatban nem sok köze van, uram. De, ugyebár, előnyös volna, ha mindenki minden kétséget kizáróan biztos lehetne, hogy Richard Abernethie természetes halállal halt meg.

- Persze hogy így halt meg. Ki mondja, hogy nem?

- Cora Lansquenet mondta. És Cora Lansquenet maga is halott.

Mintha baljóslatú szellő sepert volna végig és borzongatta volna meg a jelenlevőket.

- Valóban mondta ... mégpedig ugyanebben a szobában - szólt Susan. - De én nem hittem ...

- Nem hitted, Susan? - George Crossfield metszően gyanakvó pillantást vetett a lányra. - Kár alakoskodni. Monsieur Pontarlier eszén nem fogsz túljárni.

- Szerintem mindenki hitt Cora néni szavának - mondta Rosamund. - Egyébként nem Pontarlier, hanem valamilyen ... de milyen? ... Herkules.

- Hercule Poirot ... szolgálatára, madame.

És Poirot meghajolt.

Senki sem kiáltott fel meglepetésében: senkinek vonásaira nem ült ki a csodálattal vegyes döbbenet. Mintha senkinek semmit sem jelentene a neve.

A "detektív" szó jobban megriasztotta őket, mint e nagy híró név.

- Szabad kérdeznem, milyen eredményre jutott? - kérdezte George.

- Kérdezheted, drágám, úgyse mondja meg - szólt Rosamund. - De ha mond is valamit ... én el se hinném.

Rosamund az egyetlen az egész társaságban, akit a helyzet szórakoztat.

Hercule Poirot pedig fürkészőn és elgondolkozva tekint Rosamundra.

Hercule Poirot nem aludt jól az éjszaka. Valami izgatta, de nem tudta, mi. Beszélgetések foszlányai, elkapott pillantások, önfeledt mozdulatok ... az éjszaka magányában minden kínzó jelennőséget nyert. Poirot az álom küszöbén állt, de nem jutott tovább. Alighogy elaludna, valami az agyába villan és felébreszti. Festék ... Timothy és a festék. Olajfesték ... az olajfesték szaga ... ez a szag és Entwhistle úr. A festék és Cora. Cora festményei ... képes levelezőlapok ... Cora csalt ... nem természet után festett. Elég! Vissza Entwhistle úrhoz ... valamit mondott ... vagy Lanscombe mondta? Egy apáca, aki Richard Abernethie halála napján jött a házhoz. Bajuszos apáca. Apáca Timothy birtokán ... és Lytchett St. Maryben. Mindent összevéve ... túlságosan sok az apáca! Rosamund ragyogó apáca a színpadon! Rosamund, amint azt mondja, hogy "detektív", és mindenki rábámul. Ugyanígy bámulhattak Corára azon a napon, amikor kikottyantotta: "Hiszen meggyilkolták, nem?" Miért érezte ekkor Helen Abernethie, hogy valami "nincs rendben"? Helen Abernethie ... maga mögött hagyja a múltat ... Cyprusba indul ... Helen, amint csörömpölve elejti a virágtartót, amikor Poirot azt mondja, hogy ... de mit mondott? Mit is mondott? ... Nem tud visszaemlékezni rá ...

Poirot elalszik és álmodik ...

A zöld malachitasztról álmodik. Rajta a viaszvirágok. De a virágokat vastagon bemázolták vörös olajfestékekkel. Vörössel, mint a vér. Poirot érzi az olajfesték szagát, és Timothy felnyög: "Meghalok ... meghalok ... ez a vég." S mellette Maude, az erőteljes, öntudatos Maude. Kezében nagy kés. Megismétli férje szavait: "Igen, ez a vég ..." A vég ... halottas ágy ... gyertyák ... imádkozó apáca. Ha láthatná az apáca arcát ... ha láthatná az arcát ... akkor tudná ... akkor biztosan tudná ...

Poirot felébredt és - biztosan tudta!

Igen, ez valóban a vég ...

De még hosszú utat kell megtenni addig.

Poirot a mozaik kis kockáit rendezgette.

Entwhistle úr, az olajfesték szaga, Timothy háza és abban valami ... vagy aminek lennie kellene ... a viaszvirágok ... Helen ... üvegcserepek ...

Helen Abernethie visszavonult a szobájába. De nehezen jut az ágyába. Gondolataiba merül.

Öltözőasztala előtt ül, és a tükörbe mered, de nem látja magát.

Rákényszerítették, hogy fogadja Hercule Poirot-t. Semmi kedve sem volt hozzá. De az ügyvéd szinte lehetlenné tette számára a visszautasítást. És most minden kiderült. Richard Abernethie tehát nem pihenhet nyugodtan a sírjában. S mindezt Cora néhány szava indította el ...

A temetést követő nap ... igyekezett visszaidézni emlékezetébe a jelenlevők arcát. Milyennek láthatta őket Cora? És milyennek látták Corát a többiek?

Mit is mondott George? Hogy az ember sosem láthatja önmagát?

Valami idézet is szerepelt ... "Senki sohasem látja magát úgy, ahogyan mások látják őt" ... Ahogyan mások látják őt

...

A vakon néző szemek hirtelen látni kezdtek. Helen meglátta magát a tükörben ... de valóban önmagát látta-e? ... Nem ... nem úgy látja magát, ahogyan mások látják ... nem úgy, ahogyan Cora látta azon a napon.

Bal szemöldöke kissé magasabbra ível, mint a jobb. És a szája? Nem, szájának körvonalai szimmetrikusak. Ha mégis találkozni tudna önmagával, akkor nem lenne sok eltérés önmaga s tükörképe között. Nem úgy mint Cora esetében.

Cora ... Hirtelen éles világosságban merült fel előtte a jelenet képe ... Cora a temetés napján ... féloldalra hajtja a fejét ... kikottyantja a kérdését ... és Helenre pillant ...

Helen összeborzong. Kezébe temeti arcát. "Nem értem ... nincs értelme ... nem lehet értelme ..." mondja önmagának.

Entwhistle kisasszony éppen gyönyörűt álmodik: Mary királynővel bridzsezik ... De ekkor telefonesengetés ragadja vissza a sivár valóságba.

Megpróbál nem odafigyelni, de az ilyesmi, tudvalevőleg, nem sikerül. Álmosan felemeli fejét a párnáról, és az ágy melletti órára pillant. Öt perc múlva hét ... ki telefonálhat ilyenkor? Biztosan téves ...

Az idegesítő csingilingi folytatódik. Entwhistle kisasszony sóhajt, felkapja a hálókabátját, és belépked a szalonba.

Itt Kensington 675 498 - mondta bosszúsan, miután felkapta a kagylót:

- Itt Abernethie-né beszél. Leo Abernethie-né. Beszélhetnék Entwhistle úrral?

- Ó, jó reggelt, Mrs. Abernethie. - A jó reggelt nem nagyon barátságosan hangzott. - Itt Entwhistle húga. A bátyám még alszik. Én is aludtam.

- Nagyon sajnálom - mondta Helen kényszeredetten. - De nagyon fontos, hogy azonnal beszéljek a fivérével.

- Nem lehetne később?

- Sajnos, nem.

Entwhistle kisasszony lenyelt egy megjegyzést. Kopogtatott bátyja ajtaján, és belépett a szobába.

- Kicsoda? Abernethie?

- Mrs. Leo Abernethie. Reggel hét előtt. Mondhatom ...

- Mrs. Leo? Furcsa. Hol a hálókabátom? Ó, köszönöm.

Majd ezt mondta:

- Itt Entwhistle. Maga az, Helen? Kezét csókolom.

- Én vagyok. Borzasztóan bánt, hogy kiráncigálom az ágyából. De egyszer azt mondta, hogy azonnal hívjam fel, ha eszembe jut, hogy mi az, amit úgy láttam, hogy "nincs rendben" a temetés napján, amikor Cora mindnyájunkat fejbe vágott azzal a kijelentéssel, hogy Richardot meggyilkolták.

- Ah! Tehát eszébe jutott?

Helen habozva válaszolta:

- Igen, de ... valahogy nem látom az értelmét ...

- Azt bízza csak rám. Valamit észrevett a jelenlevők egyikével kapcsolatban?

- Igen.

- Mondja el.

- Tisztára abszurdum - mondta Helen szinte szégyenkezve. - De biztos, hogy ez volt. Tegnap este döböntem rá, amikor a tükör előtt ültem. Ó ...

Ez az "Ó ..." ijedten hangzott ... majd tompa, súlyos hang követte, amiről Entwhistle úr hamarjában nem tudta, hogy mire vélje.

- Halló ... halló ... ott van, Helen? - mondta sürgetően. - Helen! Hol van?

21

Egy óráig tartott, amíg Entwhistle úr tudakozók, hibabejelentők és más hasonló fórumok után végre összeköttetést kapott Poirot-val.

- Csakhogy megvan - kiáltott fel az ügyvéd megbocsátható izgalommal és bosszúsággal a hangjában.

- A központ sehogy sem tudta kapcsolni a számot.
- Ez nem meglepő. A hallgató nem volt a helyén. Poirot hangja sötéten, keményen jött át a dróton. Entwhistle úr hangja is élesen csengett:
- Történt valami?
- Igen. Mintegy húsz perccel ezelőtt a szobalány a telefon mellett, a földön fekve találta Mrs. Abernethie-t. Eszméletlen volt. Súlyos ütés érte a fejét.
- Úgy érte, hogy esés közben, vagy ... leütötték?
- Azt hiszem, az utóbbi. Esetleg azt is el lehet képzelni, hogy zuhantában verte be a fejét az egyik márvány ajtófékbe, de nem hiszem, és a doktor sem hiszi.
- Helen éppen velem beszélt telefonon. Nem értettem, hogy miért szakad meg olyan hirtelen a beszélgetés.
- Szóval önnek telefonált?! Mit mondott?
- Már régebben említette, hogy amikor Cora Lansquenet felvetette, hogy fivérét megölték, az az érzése támadt, hogy valami nincs rendben, valami furcsaság van, de maga sem tudja, mi. Nem is tudta jól szavakba foglalni, és sajnálatos módon nem emlékezett, hogy mi keltette benne ezt az érzést.
- S most hirtelen eszébe jutott?
- Igen.
- És felhívta önt, hogy elmondja?
- Igen.
- Eh bien?
- Semmi eh bien - mondta Entwhistle úr siránkozva. - Kezdte elmondani, de a beszélgetés megszakadt.
- Mégis mennyire jutott?
- Semmi lényegeset sem tudott mondani.
- Bocsásson meg, mon ami, de ezt én szeretném megítélni. Ismételje meg pontosan, hogy madame Abernethie mit mondott.
- Először emlékeztetett, hogy én arra kértem, azonnal közölje velem, ha rájön, hogy mit talált különösnek azon a napon. Azt mondta, hogy most rájött, de nem érti ... nem talál semmi értelmet az egészben.
Az ügyvéd folytatta:
- Azt kérdeztem, hogy valakivel a jelen voltak közül van-e összefüggésben? Azt felelte, hogy igen. Majd elmondta, hogy akkor jött rá, amikor tegnap este a tükörben nézte magát.
- Igen?
- Többet nem tudok.
- Nem célzott arra ... nem említette, hogy valakivel kapcsolatosan jutott eszébe?
- Nyilván nem titkolnám el ezt ön előtt, monsieur Poirot - mondta az ügyvéd fagyosan.
- Bocsásson meg, mon ami. Tudja, hogy nem így gondoltam.
- Meg kell várnunk, míg Helen visszanyeri az eszméletét, hogy megtudjuk - folytatta Entwhistle.
- Az sokára lesz ... talán soha ... - hangzott Poirot komor hangja.
- Olyan súlyos a sebesülés? - Entwhistle úr összeborzongott.
- Igen, olyan súlyos.
- Ez ... ez borzasztó, monsieur Poirot.
- Igen, borzasztó. És éppen ezért nem várhatunk egy percig sem. Mert nyilvánvaló, hogy olyanvalakivel állunk szemben, aki vagy a végsőkig elszánt, vagy végtelenül megrémült, ami végül is ugyanaz.
- De mondja, Poirot, mi történjék Helennel? Nagyon aggódom. Mit gondol, biztonságban van ezek között a körülmények között Enderbyben?
- Nem, nincs biztonságban. Nincs is Enderbyben. Most voltak itt érte a mentők, és jelenleg útban van egy szanatórium felé, ahol szakszerű ápolást kap, és ahol senkinek sem szabad meglátogatnia, sem családtagnak, sem másnak.
Entwhistle megkönnyebbülten sóhajtott fel.
- Ez megnyugtat. Újból veszélybe kerülhetett volna.
- Nem kétséges, kedves barátom.
Entwhistle úr mély érzéssel mondta:
- Végtelenül tisztulem Mrs. Abernethie-t. Mindig is nagy híve voltam. Rendkívüli jellem. Talán voltak kis ... hogy is mondjam ... kis titkok az életében ... Poirot felfigyelt:
- Kis titkok?
- Mindig ez volt az érzésem.
- Ezzel függne össze a cyprusi villa? Persze, így sok minden világossá válik ...
- Pillanatig sem szeretném, ha azt hinné ...
- Most már késő, mon ami. De most egy kis türelmet kérek. Megbízásom lenne az ön számára.
Kis szünet következett, majd újból Poirot hangja hallatszott

- Előbb meggyőződtem, hogy nem hallgatózik-e senki. Minden rendben. Nos, a következőt kérem öntől. Vonatra kell ülnie, Entwhistle barátom!

- Azt kívánja, hogy utazzam? Értem már, hogy jöjjen le Enderbybe?

- Szó sincs róla. Itt én öröködöm. Nem, nem kell ilyen messzi utat tennie. London közelében marad. Bury St. Edmundsbe kell elmennie ... micsoda neveket adnak maguknál egyes helységeknél! ... Ott autót bérel, és tovább megy Forsdyke Houseig. Ez egy elmeszanatórium. Keresse dr. Penrithet, és tudjon meg tőle mindent egy betegről, aki nemrégén távozott onnan.

- Ki az? Megteszem, de ...

Poirot közbevágott:

- A beteg neve Gregory Banks. Tudja meg, hogy milyen diagnózissal kezelték.

- Azt akarja mondani, hogy Gregory Banks örült?

- Nyugalom! Vigyázzon a szavaira. Most pedig ... én még nem reggeliztem, és az a gyanúm, hogy még ön sem reggelizett ...

- Még nem. Túlságosan izgatott voltam ...

- Érthető. Reggelizzen, könyörgöm, és pihenje ki magát. Ajánlok egy jó vonatot Bury St. Edmundsbe: a déli tizenkettőt. Ha megtudok valami újat, azonnal felhívom.

- Vigyázzon magára, Poirot - mondta Entwhistle úr aggódalmasan.

- Köszönöm, legyen nyugodt. Én nem akarom, hogy márványba vágjam a fejem. Nagyon óvatos leszek. Most pedig ... egyelőre Isten önnel.

Poirot hallotta, amint a túlsó oldalon leteszik a hallgatót. Majd egy második kattanást hallott. Elmosolyodott. A hallban levő telefonkészüléken keresztül egy harmadik személy némán részt vett a beszélgetésben.

Belépett a hallba. Már senki sem volt ott. Most a lépcsők alatti nagy szekrényhez ment. Kinyitotta az ajtaját és betekintett. Ebben a pillanatban Lanscombe jelent meg a konyha felől. Kezében tálca, azon pirított kenyér és ezüst kávéskanna. Meglepve látta Poirot-t a nyitott szekrény előtt.

- A reggeli tálalva van az ebédlőben, sir.

Poirot elgondolkodva nézte az inast.

Lanscombe sápadt és zilált volt.

- Bátorság, vén fiú - mondta Poirot, és a vállára veregetett. - Még minden jóra fordulhat. Megkérhetném, hogy küldjön egy kávét a szobámba?

- Parancsára, uram. Mindjárt felküldöm Janettel.

Lanscombe rosszálló pillantást vetett Poirot hátára, miközben belga barátunk lassan felment a lépcsőn. Egzotikus selyem hálóköntöse mértani díszítéseivel különösen kihívta Lanscombe bírálatát.

"Idegenek! - mondta magában. - Idegenek a házban! És Mrs. Leo életveszélyben! Mi lesz ennek a vége? Richard úr halála óta minden a feje tetején áll.

Mire Janet megérkezett a kávéval, Poirot már felöltözött. Megköszönte a szobalány fáradságát, és megdicsérte bátorságáért. Ezzel meg is nyerte Jane bizalmát.

- Bizony, sir, sosem fogom azt az érzést elfelejteni, amikor benyitottam a szobába, és a nagyságos asszony ott feküdt a földön eszméletlenül. De legalább él, állapítottam meg. Talán elájult a telefon mellett ... de miért volt fenn ilyen korán reggel? Eddig sose csinált ilyet.

- Érthetetlen! - mondta Poirot, majd közönyös hangon hozzátette: - Más nem volt ébren?

- Maude nagyságos asszonyt láttam fenn. Nagyon korán szokott kelni, gyakran még reggeli előtt sétál egyet.

- Ő még ahhoz a nemzedékhez tartozik, amelyik korán kel - bólintott Poirot. - A fiatalok ... ők nem bújnak ki egyhamar az ágyból.

- Valóban nem, sir. Még mindenki aludt, amikor bevittem a teát ... pedig már késő lett, hiszen a doktort kellett hívni, és magamnak is fel kellett hajtanom egy csészével az ijedtségemre.

Janet távozott, és Poirot elgondolkodott a hallottakon. Maude Abernethie már fenn volt, a fiatal nemzedék pedig még ágyban. Ez azonban nem jelent semmit, vitatkozott Poirot önmagával. Bárki meghallhatta, amint Helen ajtaja nyílik, követhette a nőt, majd visszatérhetett a szobájába, és gondja volt rá, hogy úgy "aludjon" ágyában, mint a bunda.

"De ha igazam van - gondolta Poirot -, és végül is az a természetes, hogy igazam legyen ... hiszen az a rendje, hogy igazam legyen! ... akkor egyelőre nem érdemes azzal foglalkozni, hogy ki hol volt. Mindenekelőtt bizonyítékot kell szereznem arról, amit logikusan kiszámítottam. Aztán ... aztán elmondom kis beszédemet ... hátradőlök a karosszékekben, és várom, mi történik."

Janet távozása után Poirot megitta a kávéját, felvette kabátját és kalapját, elhagyta a szobát, fűgén lesietett a hátsó lépcsőn, és az oldalajtón át elhagyta a házat. Határozott léptekkel a posta felé tartott, majd megérkezvén oda, távolsági beszélgetést jelentett be. Rövid idő múltán újból telefonösszeköttetésbe jutott Entwhistle úrral.

- Igen, újból én vagyok, Ne törődjön többé azzal a megbízással, amit adtam. C'était une blague! Valaki kihallgatta a beszélgetésünket. Most adom önnek az igazi megbízást, mon vieux! Vonatra kell ülnie ... tehát ugyanúgy kezdődik, mint az előző megbízás. De ne Bury St. Edmundsba menjen, hanem Timothy úr birtokára.

- De Timothy és Maude Enderbyben vannak.

- Igaz. A kastélyban nincs más, mint egy Jonesné nevű asszony, aki tetemes összegért hajlandó volt ottmaradni és vigyázni a házra, amíg az uraság haza nem tér. Arra kérem, ügyvéd úr, hogy hozzon ki valamit a házból.

- De kedves Poirot! Rablásra mégsem vállalkozom!

- Nem lesz semmiféle rablás. Mondja azt a derék Jonesnének, aki ismeri önt, hogy Mr. és Mrs. Abernethie kérésére van ott. Egy bizonyos tárgyat kell el vinni számukra Londonba. Jonesnének eszébe sem fog futni, hogy gyanakodjék.

- Nem, nem, valószínűleg nem. De mégsem szeretem az ilyesmit. - Entwhistle úr hangjából kihallott, hogy a megbízatás egyáltalában nincs ingyére. - Miért nem megy saját maga a kastélyba?

- Azért, mon ami, mert nekem nagyon külföldies a külsőm, ami már magában véve gyanús lenne Mrs. Jones előtt. Biztosan nehézségeket támasztana. Önnel azonban semmi baj sem lesz.

- Nem, nem ... ebben igaza van. De mit fog majd Timothy és Maude gondolni, ha megtudják? Több mint negyven éve ismernek.

- Ön pedig ugyanannyi ideje ismerte Richard Abernethie-t. Cora Lansquenet-t pedig kislánykora óta.

Entwhistle úr mártírhangon kérdezte:

- Biztos abban, hogy erre szükség van, Poirot?

Nyugodjon meg, kedves barátom, én biztos vagyok ebben. Utazása elengedhetetlen. Életbevágó!

- És milyen tárgyat hozzák ki a kastélyból?

Poirot megmondta.

- De Poirot, nem értem ...

- Önnek nem is kell értenie. Elég, ha én értem.

- És mit csináljak azzal az átkozott holmival?

- Magával viszi Londonba egy címre az Elm Park Gardensbe. Vegyen elő egy ceruzát, és írja, amit mondok. Miután ez is megtörtént, Entwhistle úr vértanúhangon folytatta:

- Remélem, tudja, mit csinál, Poirot.

A kérdés és a hang nagyon is kételkedő volt ... nem úgy Poirot válasza:

- Persze hogy tudom. Benne vagyunk a finisben.

Entwhistle úr sóhajtott:

- Ha legalább tudnók, hogy Helen mit akar közölni velem.

- Semmi "ha". Tudjuk. Legalábbis én tudom.

- Tudja? De kedves Poirot ...

- Még nem tartunk a magyarázatoknál. De egyről biztosítom. Tudom, hogy Helen Abernethie mit látott, amikor a tükörbe nézett.

A reggeli kedélytelen volt, Rosamund és Timothy nem jelent meg, de a többiek ott voltak. Fojtott hangon társalogtak, és az ételekből kevesebb fogyott, mint máskor.

George nyerte vissza elsőnek lelki egyensúlyát. Derűlátása mindig felülkerekedett.

- Helen néni rendbe fog jönni - mondta. - A doktorok huhogására nem kell hallgatni. Egy kis agyrázkódás nem nagy dolog. Két-három nap alatt többnyire elmúlik.

- Ismertem egy hölgyet, aki agyrázkódást kapott a háborúban - csicsergett Gilchrist kisasszony. - Egy téglá esett a fejére a belvárosban ... amikor az egyik romház mellett ment el ... de semmit sem érzett. Nyugodtan folytatta útját, de tizenkét óra múltán, a vonatban Liverpool felé, összeesett. És akár hiszik, akár nem, fogalma sem volt, miként került a pályaudvarra, a vasúti kocsiba ... semmire sem emlékezett. Nem értette, miért ébred fel kórházi ágyban. Pedig még három hétig a kórházban kellett maradnia.

- Én azt nem értem - mondta Susan -, hogy Helen mit és kinek telefonált abban a hajnali órában.

- Biztosan nem jól érezte magát - szólt Maude határozott hangon. - Valószínűleg arra ébredt, hogy rosszul van, és fel akarta hívni az orvost. Majd elszédült és elesett. Nem tudok mást elképzelni, aminek értelme lenne.

- Különleges balszerencse, hogy beverte a fejét a márvány ajtófélekbe - mondta Michael. - A másik oldalon vastag szőnyegre esik, és baj nélkül megússza a dolgot.

Kinyílt az ajtó, és Rosamund jött be, homlokát ráncolva:

- Nem találom a viaszvirágokat. Azokat, amelyek Richard bácsi temetése napján a malachitasztalkán álltak. - Vádoló pillantást vetett Susanra. - Te nem vetted el őket, ugye?

- Természetesen nem! Csodállak, Rosamund, hogy még mindig malachitasztalkákkal van tele a fejed, amikor szegény Helen néni a kórházban fekszik agyrázkódással.

- Nem tudom, hogy mi köze ennek a malachitasztalkához. Ha az embernek agyrázkódása van, nem tudja és nem érdekli, mi történik körülötte. Akárhogyan sajnáljuk Helen nénit, nem tudunk segíteni rajta, Michaelnek és nekem pedig holnap délre Londonban kell lennünk, mert különböző emberekkel meg kell beszélünk A bárónő és a férje premierjét. Szeretném tehát elintézve látni a malachitasztalkát. De még egy pillantást kellene vetnem azokra a viaszvirágokra is. Egy kínai váza áll most az asztalon ... csinos ... de távolról sem olyan stílusos. Hol lehetnek a virágok ... talán Lanscombe tudja?

Lanscombe éppen benyitott, hogy vége van-e már a reggelinek.

- Készen vagyunk, Lanscombe - mondta George és felállt. - Mi történt külföldi vendégünkkel?
- A szobájában reggelizett.
- ENSZEMOB és az ő kis reggelije ...
- Lanscombe, nem tudja, hol vannak azok a viaszvirágok, amelyek a zöld asztalkán szoktak állni a szalonban? - kérdezte Rosamund.
- Úgy tudom, hogy Mrs. Leo elejtette a virágtartót. Új üvegernyőt akart csináltatni, de azt hiszem, még nem jutott hozzá.
- De hát hová tették az egészet?
- Valószínűleg a lépcső alatti szekrényben van, nagyságos asszony. Ide szoktunk tenni mindent, amit meg kell javíttatni. Megnézzem?
- Majd megnézem magam. Gyere velem, Michael. Ott sötét van, és az után, ami Helen néniel történt, nem vagyok hajlandó egyedül sötét helyekre menni.

A hang tréfás volt, mégis mindenki elkomolyodott. Maude jellegzetes mély hangján megszólalt:

- Mit akarsz ezzel mondani, Rosamund?
- Helen néni kupán vágta, nemde?

Mindenki megbotránkozva nézett. Gregory Banks élesen mondta:

- Hirtelen elájult és elesett.

Rosamund felkacagott.

- Ezt ki mondta neked? Ő? Ne nevettesd ki magad, Greg, Helen néni ellen merényletet követtek el.

George felcsattant:

- Ne beszélj ilyeneket, Rosamund.
- Ugyan mit ízéltek? - mondta Rosamund. - Szerintem nem vitás. Minden egybevág. Detektív a házban, aki bizonyítékok után szimatol ... Richard bácsit megmérgezték ... Cora néni baltával agyonverték ... Gilchrist kisasszonynak mérgezett tortát adtak be ... most pedig Helen néni tompa tárgyjal leütötték. Meglátjátok, hogy ez így megy tovább. Egyikünket a másik után meg fogják gyilkolni, és aki utolsónak marad, az ő, a gyilkos. De egyet mondhatok, hogy én nem leszek az ... tudniillik, akit megölnek.
- És miért akarna téged megölni valaki, gyönyörű Rosamund? - kérdezte George könnyedén.

Rosamund nagyra nyitotta ki a szemét.

- Ó - válaszolta -, természetesen azért, mert túlságosan sokat tudok.
- Mit tudsz? - kérdezte csaknem egyszerre Maude Abernethie és Gregory Banks.

Rosamund arcán megjelent üres, angyali mosolya:

- Ezt nagyon szeretnék tudni mindnyájan, ugye? - mondta kedvesen. - Menjünk, Michael.

22

Hercule Poirot tizenegy órára összehívta a társaságot a könyvtárszobába. Mindenki megjelent, és Poirot elgondolkozva járatta végig pillantását az arcok félkörén.

- Tegnap este - mondta - Mrs. Shane leleplezett önök előtt, hölgyeim és uraim, hogy magándetektív vagyok. Én magam szívesen fenntartottam volna még egy ideig inkognitómat. De nem baj! Ma ... vagy legkésőbb holnap ... amúgy is feltártam volna önök előtt az igazságot. Kérem, méltóztassanak jól figyelni arra, amit mondandó vagyok. Meg kell jegyeznem, hogy a magam vonalán ismert ... mondhatnám, híres személyiség vagyok. Képességeimnek, szabad mondanom, nincsen párjuk.

George Crossfield vigyorgott, és így szólt:

- Ne mondja, monsieur Pontra ... akarom mondani monsieur Poirot! Vicces, hogy én még sosem hallottam önről.
- Egyáltalában nem vicces - mondta Poirot szigorúan. - Inkább sajnálatos. Ó, a mai nevelés nem a régi. A legtöbb fiatalember csak közgazdaságtant tanul és intelligenciapróbákkal szórakozik. De hagyjuk ezt. Hosszú évek óta jó barátja vagyok monsieur Entwhistle-nek ...

- Ahá, szóval ő áll a dolgok hátterében!

- Higgyen, amit akar, Crossfield úr. Monsieur Entwhistle-t nagyon megrázta öreg barátjának, monsieur Richard Abernethie-nek hirtelen halála. Különösen felizgatták Abernethie úr húgának, madame Lansquet-nek szavai, amelyeket a temetés napján mondott. Mégpedig ugyanabban a szobában.

- Nagy csacsiság volt Corától ... de ugyanakkor nagyon jellemző is Corára - mondta Maude. - Azt hittem, hogy Entwhistle úrnak több belátása van, semmint, hogy ilyen üres fecsegéssel foglalkozzék ...

Poirot folytatta:

- Monsieur Entwhistle-t még jobban felkavarta madame Lansquet halálának véletlen - véletlen? - bekövetkezése. Jobban mondva, Entwhistle barátom elsősorban éppen azt akarja kideríteni ... hogy valóban véletlen volt-e a madame

Cora elleni merénylet. Ha ez eldőlt, akkor az is eldőlt, hogy Richard Abernethie természetes halállal halt-e meg vagy sem. Monsieur Entwhistle megbízott, hogy végezzek bizonyos nyomozásokat.

Poirot szünetet tartott. Mindenki hallgatott. Majd így folytatta:

- A nyomozásokat elvégeztem.

Újabb szünet. Egyetlen hang sem hallatszott.

Poirot hátravetette a fejét:

- Eh bien, azt hiszem, mindnyájan örömmel fogják tudomásul venni, hogy nyomozásom eredményeként megállapítom: semmiféle ok sincsen feltételezni, hogy monsieur Abernethie erőszakos halállal halt meg. Semmi néven nevezendő ok sincs azt hinni, hogy monsieur Richardot megölték! - Poirot mosolygott, és színpadias mozdulattal széttárta karját:

- Ez jó hír, n'est-ce pas?

Abból a reakcióból, amelyet e szavak keltettek, éppenséggel nem lehetett megállapítani, hogy csakugyan jó hír-e. Mindenki Poirot-ra szegezte szemét, s a szemekben, egyetlen szempárt kivéve, továbbra is kétely és gyanakvás tükröződött.

A kivétel Timothy volt, aki tüntető fejbólogatással jelezte, hogy egyetért az idegennel.

- Persze hogy nem ölték meg Richardot - mondta bosszúsan: - Sosem tudtam megérteni, hogyan lehetett ilyesmi bárki, akár egy pillanatig is! Tipikus Gora-féle bolondéria! Szenzációt akart kelteni, ennyi az egész. Ez volt Cora elképzelése arról, hogy az ember miképpen legyen szellemes a társalgásban. Kimondom az igazat, még ha a saját húgomról van is szó: a szegény lány mindig ütődött volt. Nos, Mr. Hogyishívják, örülök, hogy van annyi esze, és levonta a következtetést, bár kijelentem, hogy Entwhistle részéről közönséges szemtelenség megbízást adni magának arra, hogy itt füleljen és szimatoljon. Egyúttal leszögezem: szó sem lehet arról, hogy a maga honoráriuma a birtokot terhelje. Entwhistle nagyon téved, ha azt hiszi, hogy mi fogjuk kifizetni az ő kopóját. Egyáltalában micsoda ötlet volt ez Entwhistle-től. Ha a család megnyugodott abban, hogy ...

- Csakhogy a család nem nyugodott meg, Timothy bácsi - szakította félbe Rosamund.

- Hé ... hát ez mi?

Timothy mennyköveket szóró pillantással fordult Rosamund felé.

- Igenis, senki sem nyugodott meg. Mindenki tudni akarja, miként halt meg Richard bácsi. És ami ma reggel Helen néniel történt?

Maude élesen mondta:

- Helen abban a korban van, amikor az ember könnyen kaphat szélütést. Ezzel a kérdés el van intézve.

- Úgy? - mondta Rosamund. - Tehát a véletlenek újabb összejátszása!

Poirot-ra pillantott, és így folytatta:

- Túlságosan sok a véletlen ebben a sötét történetben.

- Véletlenek ... előfordulnak - mondotta Hercule Poirot.

- Micsoda dolog erről vitatkozni? - mondta Maude. - Helen rosszul érezte magát, lejtött, hogy telefonáljon a doktornak, és ...

- De Helen néni nem a doktornak telefonált - mondta Rosamund. - Én megkérdeztem az orvost!

Susan hangja csattant fel:

- Kinek telefonált?

- Nem tudom - mondta Rosamund, és a tépelődés árnya suhant végig szép arcán. Majd reményteljesen hozzátette: - De könnyen megtudhatom.

Hercule Poirot a régimódi kertlakban ült. Előhúzta óriási zsebóráját, és maga elé tette az asztalra.

Bejelentette, hogy a tizenkét órás vonattal utazik. Még egy félórája van hátra. Fél óra állt rendelkezésére mindenkinek, aki fél akarja keresni ... hogy elmondjon neki valamit. Félóra ... egy ... vagy talán több ember számára ...

A kastély csaknem valamennyi ablakából jó kilátás nyílik a kertlakra. Hamarosan jönnie kell valakinek ...

Beszóhatja emberismeretét és bölcs következtetéseit, ha senki sem jön.

És Poirot vár ... feje fölött pókháló feszül, amelynek középpontjában potrohos pók várja a legyet.

Elsőként Gilchrist kisasszony jött. Kipirult arcán izgalom és zavar tükröződött.

- Ó, Pontarlier úr ... vagy hogy is mondják az igazi nevé? ... Beszélnem kell önnel ... bár semmi kedvem sincs ehhez ... de úgy érzem, hogy kötelességem. Szóval: miután ma reggel Mrs. Leóval ez történt ... és az én véleményem szerint Mrs. Shane-nek teljesen igaza van ... és ez nem véletlen, s biztosan nem szélütés ... amiként Mrs. Timothy mondja, mert az én apámat szélütés érte, de az egészen másként nézett ki ... és különben is az orvos egész világosan megmondta, hogy agyrázkódás ...

Gilchrist kisasszony nyilvánvalóan elvesztette a fonalat. Szünetet tartott, és segítségkérően pillantott Pirotra.

- Igen - mondta Poirot gyengéden és bátorítóan. - Közölni akart velem valamit?

- Persze ... csakhogy alig tudom rávenni magamat ... Hiszen olyan kedves volt hozzám. Ő szerezte számomra az állást

Timothyéknál s a többi. Igazán nagyon kedves volt. Úgyhogy hálátlannak érzem magamat. Még Mrs. Lansquetet prémes kiskabátját is nekem ajándékozta. Nagyon szép darab, és kitűnően áll. Amikor pedig vissza akartam adni az ametiszt melltűt, hallani sem akart róla ...

- Mrs. Banksről beszél? - kérdezte Poirot halkán.

- Igen, bevallom ... - Gilchrist kisasszony lesütötte a szemét, és kétségbeesetten tördelte ujjait. Majd felnézett, nyelt egyet, és hirtelen kibökte: - Bevallom, hogy hallgatóztam.

- Azt akarja mondani, hogy véletlenül végighallgatott egy beszélgetést?

- Nem - és Gilchrist kisasszony hősi elhatározással megrázta a fejét. - Tudatosan hallgatóztam. Megmondom úgy, ahogy van. És most nem is esik olyan nehezemre, mert ön nem angol, hanem idegen.

Poirot nem sértődött meg, hanem teljes megértéssel mondta:

- Úgy gondolja, hogy az idegeneknél, a külföldieknél természetes, hogy hallgatózzanak az ajtónál, leveleket bontsanak fel vagy olvassanak el akkor is, ha nem nekik címezték?

- Ó, sosem olvashnám el másnak a levelét - mondta Gilchrist kisasszony felháborodott hangon. - Ilyet nem tettem. De bevallom, hogy hallgatóztam azon a napon ... amikor Richard Abernethie úr meglátogatta a hűgát. Furdalt a kíváncsiság, miért jelent meg váratlanul sok év után. Miért? ... Miért? Látja, monsieur, ha az ember egyedül van ... nincsenek barátai ... de ugyanabban a házban él valakivel, akkor felébred az érdeklődése, a kíváncsisága.

- Ez természetes - mondta Poirot.

- Igen, én is azt hiszem ... ha nem is helyes. Szóval megtettem! És hallottam, amit Richard úr mondott.

- Hallotta, hogy mit közölt Abernethie úr Lansquet-nével?

- Igen. Valami ilyesmit: "Timothyval felesleges beszélnem. Mindent lekicsinyel. Vagy oda sem figyel. De neked elmondom, Gora. Mi hárman maradtunk meg egyedül. Tudom, hogy néha szereted az együgyűt játszani, de azt is tudom, hogy megvan a magadhoz való józan eszed. Ezért kérdem tőled, hogy mit tennél te az én helyemben?"

Gilchrist kisasszony végigsimította a haját, majd folytatta:

- Nem jól hallottam, hogy Mrs. Lansquet mit válaszol, és megütötte a fületem a rendőrség szó ... majd Mr. Abernethie hangosan kitört, és ezt mondta: "Erre képtelen vagyok. Hiszen az unokahúgomról van szó." Ekkor ki kellett futnom a konyhába, mert valami forrt, és mikor visszajöttem, Abernethie úr éppen így szólt: "Még ha eltennének is láb alól, akkor sem akarom, hogy értesítsd a rendőrséget. Ugye, megérted ezt, húgocskám? De ne aggódj. Most, hogy tudom, megteszem a szükséges óvintézkedéseket." Azt is mondta, hogy új végrendeletet írt, és Cora legyen nyugodt, mert megfelelően gondoskodik róla. Majd kijelentette, hogy a múltban tévedett Lansquet úrral kapcsolatban, most látja csak, hogy boldoggá tette a hűgát.

Gilchrist kisasszony elhallgatott.

- Szóval így történt ... - mondta Poirot.

- Nem akartam elmondani ... nem akartam beszélni erről. Azt hiszem, Lansquet-né megtiltotta volna ... De most ... miután reggel merénylet történt Mrs. Leo ellen ... és mintán ön nyugodtan azt mondta, hogy előfordulnak véletlenek ... Ó, monsieur Pontarlier, ez nem véletlen!

Poirot mosolygott. Majd így szólt:

- Nem, nem véletlen ... Köszönöm, Gilchrist kisasszony, hogy hozzám jött. Erre feltétlenül szükség volt.

Poirot-nak végre sikerült Gilchrist kisasszonytól megszabadulnia. Itt volt a legfőbb ideje, mert a detektív mások bizalmas vallomásaira is számított.

Ösztöne helyesnek bizonyult. Alig volt kinn Gilchrist kisasszony, amikor Gregory Banks tört át a gyepen, s lendületesen benyitott a kertilakba. Arca sápadt volt, homlokán verejték gyöngyözött. Szeme furcsán, izgatottan tekingetett.

- Végre - mondta. - Már azt hittem, hogy sosem megy el ez a liba. Ön teljes tévedésben van abban, amit reggel mondott. Mindenben téved. Richard Abernethie-t megölték. Én öltem meg.

Hercule Poirot lassan tetőtől talpig végigjáratta szemét a fiatalemberen. A vallomás legkevésbé sem lepte meg.

- Szóval ön ölte meg Richard urat? És hogyan?

Gregory Banks mosolygott:

- Számomra ez nem volt nehéz. Gondolhatja, monsieur. Tizenöt-húszféle olyan gyógyszer is van a kezem ügyében, amely megfelel a célnak. A beadás módja már nem olyan egyszerű, de erre is kitűnő ötletem támadt. Az a szép benne, hogy én magam távol lehettem a kritikus időpontban.

- Ügyes! - mondta Poirot.

- Igen - Gregory szerényen lesütötte szemét. Láthatóan jól érezte magát. - Én is azt hiszem, hogy ügyes megoldás volt.

Poirot kíváncsian kérdezte:

- És miért ölte meg? Hogy a felesége pénzhez jusson?

- Nem. Természetesen nem azért. - Gregory hirtelen izgatott hangon méltatlankodott. - Nem vagyok pénzsóvár. Nem a pénzéért vettem feleségül Susant.

- Nem, Mr. Banks?

- Ő azt hitte, hogy igen - mondta Gregory tömény méreggel a hangjában. - Ő, Richard Abernethie. Kedvelte, csodálta Susant ... büszke volt rá, mint hamísítatlan Abernethie-re. De azt hitte, hogy Susan rangján alul megy férjhez, amikor hozzám jön ... azt hitte, hogy én egy senki vagyok, akit megvethet. Mert hogy nem finnyáskodó a beszédem ... a ruhám szabása nem tökéletes. A vén sznob ... a rohadt vén sznob!

- Nem vagyok egy véleményen - mondta Poirot szelíden. - Minden, amit hallottam, amellel szál, hogy Richard Abernethie nem volt sznob.

- De az volt. Igenis, az volt! - a fiatalember hangja erősen emlékeztetett egy hisztériás beteg kitörésére. - Semmire sem becsült. Acsarkodott rám. Külsőleg olyan volt, mint a méz, de valójában gyűlölt ... én ezt éreztem!

- Lehetséges.

- Velem nem lehet büntetlenül így bánni. A múltban is megpróbálták, és pórul jártak. Volt egy asszony, aki mindig velem csináltatta a receptjeit. Egyszer gorombán rám támadt. Tudja, hogy mit tettem vele?

- Tudom - felelte Poirot.

Gregory meglepetten nézegette:

- Szóval tudja?

- Igen.

- Kis híja, hogy meg nem halt. - Gregory hangja megelégedetten csengett. - Ebből láthatja, hogy velem nem lehet kibabrálni. Richard Abernethie megvetett ... és mi történt vele? Meghalt.

- Rendkívül sikeres gyilkosság - mondta Poirot mintegy gratulálva. - De miért vallja be ezt ... nekem, Gregory úr? - tette hozzá.

- Mert úgy beszélt, mintha mindent értene. Azt mondta, hogy nem történt gyilkosság. Be kellett bizonyítanom önnek, hogy nem olyan okos, amint képzelem, azonkívül ... azonkívül ...

- Nos - kérdezte Poirot -, azonkívül?

Gregory hirtelen lerogyott a padra. Arca elváltozott. Önkívületi állapotba került.

- Helytelen volt ... gonoszságot műveltem ... bűnhődnöm kell. Vissza kell térnem oda ... a bűnhődés házába ... hogy vezekeljek. Igen, vezekeljek. Ó, megtorlás! Ó, feloldozást!

Örületben izzott az arca. Poirot érdeklődéssel tanulmányozta néhány pillanatig.

Majd megkérdezte:

- Nagyon szeretne megszabadulni a feleségétől?

Gregory arca ismét elváltozott:

- Susantól? Susan csodálatos ... csodálatos ...

- Igen, Susan csodálatos. És ez súlyos teher. Susan odaadóan szereti magát. Ami szintén teher.

Gregory maga elé meredt ültében. Majd szinte olyan hangon szólalt meg, mint egy akaratos gyerek:

- Miért nem hagy békiben Susan?

Felugrott:

- Itt jön ... a gyepen át. Én megyek most. De mondja el neki, amit tőlem hallott. Mondja meg, hogy a rendőrségre mentem. Hogy vallomást tegyek.

Susan a sietségtől lihegve lépett be.

- Hol van Greg? Itt volt! Láttam!

- Igen - és Poirot egy pillanatig hallgatott, mielőtt folytatta: - Azért jött, hogy megmondja: ő ölte meg: Richard Abernethie-t ...

- Micsoda abszurdum! Remélem, nem hitte el neki!

- Miért ne hittem volna el, ha mondja?

- Közelében sem volt Enderbynek, amikor Richard bácsi meghalt.

- Lehet. És hol volt, amikor Cora Larsquet meghalt?

- Londonban. Mindketten ott voltunk.

Hercule Poirot a fejét csóválta:

- Nem, nem, ez így nem megy. Madame például azon a délután kihozta a kocsiját, és estig távol volt. A hatósági vizsgálatot követően kocsija a King's Arms fogadó garázsában állt. Madame egy szerelővel beszélgetett, és néhány lépésnyire állt egy másik kocsi, amelyben egy öreg külföldi foglalt helyet. Madame nem vette észre, de ő észrevette madame-ot.

- Nem értem, mit akar. Ez a hatósági vizsgálat napja volt.

- Igen. De emlékezzék vissza, hogy mit mondott magának a szerelő, madame. Azt kérdezte, hogy nem rokona-e az áldozatnak, mire azt tetszett mondani, hogy az unokahúga.

- Érdekelte a gyilkosság ... az áldozat. Egy hiéna a sok közül.

- Majd így folytatta a szerelő: "Ah, csak tudnám, hol láttam előzően?" Hol látta előzően, madame? Lytchett St. Maryben kellett hogy lássa, hiszen agyában az kapcsolódott a maga személyéhez, hogy Lansquet-né rokona. Talán Lansquet-né háza közelében látta önt, madame? És mikor? Mindezt ki kellene deríteni. Ki is derítettem. Az eredmény az, hogy madame Lytchett St. Maryben volt azon a délután, amikor Cora Lansquet meghalt. Ugyanabban a

kőbányában hagyta a kocsiját, amelyben a hatósági vizsgálat délelőttjén. Látták a kocsit, sőt fel is jegyezték a rendszámát. Morton felügyelő tudja, kié a kocsi.

Susan Poirot-ra bámult. Kissé sebesebben lélegzett, de nem hatott feldúltnak.

- Nevetséges, amiket beszél, monsieur. És teljesen elfeledtettem velem, amiért idejöttem. Egyedül óhajtottam beszélni önnel.

- Talán vallomást akart tenni, hogy maga ölte meg Richard Abernethie-t, nem pedig a férje?

- Dehogy! Bolondnak tart? Egyébként már megmondtam, hogy Gregory azon a napon nem hagyta el Londont.

- Ezt azonban nem tudhatja biztosan, madame, minthogy maga nem volt Londonban. Miért ment le Lytchett St. Marybe?

Susan mélyet sóhajtott.

- Hát ha mindenáron tudni akarja ... tessék! Gorának a temetésén mondott szavai nem hagytak nyugodni. Állandóan a fejemben jártak. Végül is elhatároztam, hogy leszaladok a kocsimon, és meglátogatom. Meg akartam kérdezni, miként jött arra a gondolatra, hogy Richard bácsit megölték. Greg szerint ugyan ez buta ötlet tőlem, meg sem mondtam neki, hogy elmegyek. Három óra körül érkeztem le. Kopogtattam, csengettem, de senki sem válaszolt, tehát azt hittem, hogy nincsenek otthon, vagy éppen elköltöztek. Ennyi az egész. Nem jártam körül a házat. Ha ezt teszem, talán megláttam volna az üvegcserepeket. Hazajöttem Londonba anélkül, hogy gyanítottam volna, hogy valami nincs rendben.

Poirot arcáról nem lehetett leolvasni, mit gondol. Így szólt:

- Miért vádolja a férje önmagát a tettel?

- Mert ... - Susan elharapta a szót. De Poirot folytatta helyette:

- Azt akarta mondani: mert elmebeteg, ugye? Tréfának szánta, de a tréfa közel jár az igazsághoz!

- Gregnek nincsen semmi baja. Semmi! Semmi!

- Ismerem a történetet, madame. Tudom, hogy a férje néhány hónapon át elmeógyógyintézetben volt, mielőtt találkoztak.

- Sosem nyilvánították örültnek. Saját jószántából kezelte magát.

- Ez igaz. Szívesen elismerem, hogy Greg nem zárt intézetbe való. De az is tény, hogy lelki egyensúlya felborult. Bűnhődési komplexusban szenved. Gondolom, gyerekkora óta ...

Susan sebesen, felhevülten mondta.

- Ezt nem értheti meg, Monsieur Poirot. Gregnek sosem állt módjában bebizonyítania, ki ő. Ezért vágyakoztam ennyire Richard bácsi pénzére. Richard bácsi túlságosan is józan ember volt. Bizonyos dolgok iránt nem volt érzéke. Én tudtam, hogy Gregnek önállósítania kell magát. Éreznie kell, hogy valaki, nem egyszerű alkalmazott egy gyógyszertárban, akit ide-oda dobálnak. Most minden megváltozik. Saját laboratóriumában dolgozik majd. A saját receptjeit fogja készíteni, nem másokét.

- Igen, igen ... Madame mindent nyújtani fog neki, ami elérhető. Mert szereti. Jobban szereti a kelleténél. Így Gregory sosem lesz nyugodt és boldog. Nem szabadna olyasmit rákényszeríteni valakire, amit az illető nem képes elviselni. Greg végeredményben megint olyanvalaki lesz, amilyen nem akar lenni ...

- Éspedig?

- Susan férje!

- Maga kegyetlen, monsieur Poirot! És örültségeket beszél.

- Ha Gregory Banksről van szó, magának nincsenek gátlásai, asszonyom. Nagybátyja pénzére vágyakozott ... nem a saját, hanem a férje részére. S milyen mértékben vágyakozott erre a pénzre?

Susan haragosan sarkon fordult és elrohant.

- Úgy gondoltam - mondta Michael Shane könnyedén -, hogy benézek önhöz. El szeretnék búcsúzni.

Mosolygott. Michael mosolyában volt valami lebilincselő.

Poirot megérezte a színész lenyűgöző egyéniségét.

Néhány pillanatig némán tanulmányozta Michael Shane-t. Mintha Michaelt ismerné a legkevésbé a társaságból, mert a színész mindig csupán azt az oldalát mutatta, amelyet mutatni kedve volt.

- Az ön felesége, Mr. Shane - mondta Poirot könnyed társalgási hangon -, rendkívüli nő.

Michael felhúzta a szemöldökét:

- Azt hiszi? Nagyon bájos asszony, ez nem vitás. De, elismerem, nem nagy koponya.

- Mrs. Shane sosem akar túlságosan okosnak látszani - szögezte le Poirot. - De mindig tudja, hogy mit akar. - Itt Poirot felsóhajtott. Kevés ember mondhatja el ezt magáról.

- Ah! - és Michael újból elmosolyodott. - A malachitasztalkára gondol?

- Talán. - Poirot szünetet tartott, majd hozzátette - És arra, ami az asztalkán volt.

- A viaszvirágokra?

- Igen, a viaszvirágokra.

Michael homlokát ráncolta:

- Nem mindig értem önt, Monsieur Poirot. Mindamellet - és a mosoly újra felragyogott, mint amikor egy cégtábla neonfényei kigyúlnak - mindennél hálásabb vagyok, hogy végre szabadon lélegezhetünk. Enyhén szólva, nagyon kellemetlen az alatt a gyanú alatt élni, hogy valaki közülünk gyilkolta meg a szegény vén Richard bácsit.

- "Szegény"-nek látszott, amikor találkoztak? - kérdezte Poirot.

- Elismerem, viszonylag jól tartotta magát ...

- És képességeinek birtokában volt?

- Ó, igen.

- És agya jól működött?

- Kitűnően.

- És biztos emberismeretről tett tanúságot?

A színész tovább mosolygott:

- Sajnálom, monsieur Poirot, de ezzel nem érthetek egyet. Engem ugyanis nem sokra becsült.

- Talán úgy vélte, hogy ön, Mr. Shane, nem tartozik a hűséges természetű férfiak közé - jegyezte meg Poirot.

Michael nevetett:

- Ezt nevezem régimódi szempontnak!

- De igaz, ugye?

- Hamarjában nem tudom, mit akar mindezzel mondani, Poirot úr.

Poirot egymáshoz ütögette két kezének ujja hegyeit.

- Nyomozás folyt ... megfigyeléseket tettek ... - mormolta.

- Ön nyomozott?

- Nemcsak én.

A színész gyors, fűrkésző pillantást vetett a detektívre. "Michael hirtelen eszű - gondolta magában Poirot, - Nem buta fiú!"

- A rendőrséget is érdekli az ügy?

- A rendőrség - felelte Poirot - sosem nyugodott bele abba, hogy Cora Lansquenet meggyilkolását véletlenül tekintsék.

- És ... utánam is nyomoztak?

Poirot készen állt a válasszal:

- Jelenleg is érdekli a rendőrséget, hogy hol jártak és mit csináltak Cora Lansquenet rokonai azon a napon, amikor meggyilkolták.

- Kellemetlen! - mosolygott Michael. Ebben a mosolyban egyformán volt cinkos bizalom, lebilincselő báj és bűnbánás.

- Kellemetlen, Mr. Shane?

- El sem tudja képzelni, mennyire. Rosamundnak azt mondtam azon a napon, hogy egy bizonyos Oscar Lewisszal ebédelek.

- Pedig nem ezt tette?

- Nem. A valóságban vidéken voltam motorommal, hogy meglátogassam Sorrel Daintont ... a közismert színésznőt. Együtt játszottunk az utolsó revüjében. Tehát valóban kellemetlen, amint látja, mert a rendőrséget mindez nem érdekelheti ugyan, de annál inkább Rosamundot.

- Ah! - Poirot rendkívül diszkrét képet vágott. - Talán volt már egy kis differencia Rosamunddal a miatt a ... hogy is mondjam ... barátkozás miatt?

- Igen ... hogy őszinte legyek, meg kellett ígérnem Rosamundnak, hogy nem találkozom többé Sorellel.

- Igen, értem ... ez valóban kellemetlenné válhat. Entre nous, a művésznő és ön között ... volt valami?

- Ó, csak futó ízé ... Nekem egyáltalában nem fontos az a nő.

- De ön ... fontos neki?

- Féltékeny, mint a legtöbb elkényeztetett nő. Színésznőktől néha nehéz szabadulni. De legalább a rendőrség meg lesz velem elégedve.

- Azt hiszi?

- Aligha verhettem baltával agyba-föbe Corát, ha ugyanakkor sok-sok kilométernyi távolságban Sorellel cicáztam. Kentben látogattam meg.

- Értem ... értem ... és Miss Dainton, ő persze tanúskodnék maga mellett?

- Nem nagyon fog tetszeni neki, de tekintettel arra, hogy gyilkosságról van szó, megteszi.

- Talán akkor is megtenné, ha nem cicázott volna vele.

- Mit akar ezzel mondani? - Michael arca hirtelen úgy elsötétült, mint a zivatar.

- Ez a szép hölgy szerelmes önbe. Ha egy szép hölgy szerelmes, akkor megesküszik arra, ami az igazság ... és arra is, ami nem az igazság.

- Szóval nem hisz nekem?!

- Nem az a fontos, hogy én hiszek-e önnek, vagy sem. Nem engem kell meggyőznie.

- Hanem kit?
- Morton felügyelőt ... éppen most lépett ki a teraszra, az oldalajtón keresztül. Michael Shane hirtelen mozdulattal sarkon fordult.

23

- Tudtam, hogy itt találom, Poirot úr - mondta Morton felügyelő.
A két férfi fel-alá sétált a teraszon.
- Parwell kollégával jöttem át Matchfieldből. Larraby doktor telefonált neki Mrs. Leo Abernethie ügyében, és Parwell elkísért ide, mert szeretne egy-két kérdésről bizonyosságot szerezni. A doktornak ugyanis kételyei vannak.
- És maga, mon ami - kérdezősködött Poirot -, maga milyen címen kapcsolódik bele az ügybe? Kissé messzire vetette a sors Berkshire-től.
- Nekem is vannak feltenni való kérdéseim, és mindazok, akikhez a kérdések szólnak, előnyös módon itt gyűltek össze Enderbyben. - A felügyelő egy kis szünetet tartott, majd hozzátette: - Ez az ön műve?
- Igen, az enyém.
- S az eredmény ... merénylet Mrs. Leo Abernethie ellen.
- Ezt nem szabad az én rovásomra írnia. Ha Helen asszony hozzám jött volna ... De nem ezt tette. Ehelyett felhívta telefonon londoni ügyvédjét.
- És éppen a nagy leleplezéssel akarta meglepni utóbbi, amikor ... puff ... bumm!
- Helyesen mondja ... puff ... bumm!
- S mennyit tudott közölni az ügyvéddel?
- Vajmi keveset. Csak odáig jutott, hogy elmondja a tükörben bámulta önmagát.
- Ah! Úgy - mondta Morton felügyelő filozofikusan -, ez nőknél előfordul. - Majd éles pillantást vetett Poirot-ra. - Vagy talán mélyebb jelentősége van a tükörnek?
- Igen. Azt hiszem, hogy tudom, mit akart Helen asszony mondani az ügyvédjének.
- Poirot úr, ön gondolatolvasó! Mindig is az volt. Halljuk tehát!
- Bocsásson meg, kedves felügyelő uram, ön Richard Abernethie halálának ügyében nyomoz?
- Hivatalosan nem. A valóságban azonban ez a haláleset összefügg Cora Lansquet meggyilkolásával.
- Össze hát! De engedjen még néhány órányi időt nekem, barátom. Addigra tudni fogom, helyes-e, amit kifestettem ... egyelőre csak kifestettem magamnak. Ha pedig helyes ...
- Nos? Akkor?
- Akkor talán módomban áll majd, hogy kézzelfogható bizonyítékot adjak az ön kezébe, mon ami.
- Ami a legkevésbé sem ártana nekünk - mondta Morton felügyelő. - Vajon mit hallgat el előttem?
- Semmit. Igazán semmit. Hiszen lehetséges, hogy a bizonyíték nem létezik, hanem én valóban csak kifestettem magamnak. Elárulom, hogy beszélgetések foszlányaiból rakosgattam össze ezt a bizonyítékot. Lehetséges tehát, hogy tévedek - mondta Poirot, de hangja nem hangzott meggyőzően.
- Morton mosolygott:
- Ön nem szokott tévedni, ugye, monsieur Poirot?
- Nem. Bár elismerem ... igen, el kell ismernem ... hogy már megtörtént velem is.
- Igazán örülök. Attól tartok, hogy unalmassá válik, ha az embernek folyton igaza van.
- Nem mondhatnám - jegyezte meg Poirot, immár teljesen meggyőzően.
- Morton felügyelő nevetett:
- Szóval azt kívánja tőlem, hogy egyelőre ne folytassam a nyomozást?
- Nem, nem, egyáltalában nem. Tegye nyugodtan, amit tervbe vett. Vagy talán azzal a szándékkal jött, hogy letartóztasson valakit?
- Morton tagadólag intett.
- Eddig még nem jutottam. Ehhez különben is ügyészi felhatalmazásra lenne szükségem, amitől messze vagyok. Nem, egyelőre arra vonatkozóan szeretnék néhány jegyzőkönyvet felvenni, hol tartózkodtak egyesek a kérdéses napon. Persze, lesz olyan eset, amikor fenntartással vezetem a jegyzőkönyvet.
- Például Mrs. Banks esetében?
- Miket nem tud! Igen. Mrs. Banks lenn járt azon a napon. Kocsija a kőbányában állt.
- Azt nem látták, amint vezeti is a kocsit?
- Nem.
- Baj - tette hozzá a felügyelő -, hogy Mrs. Banks sosem árulta el, hogy lenn járt. Ezt most feltétlenül ki kell magyaráznia.
- Susan nagy a magyarázkodásban - jegyezte meg Poirot szárazon.
- Igen. Éles eszű fiatal hölgy. Talán kissé éleseszübb a kellenél.

- Nem okos dolog nagyon okosnak lenni. A gyilkosok így szoktak horogra akadni. Kiderült valami újabb George Crossfieldről?

- Semmi döntő. Tucatember. Rengeteg hozzá hasonló mázskál az országban vonaton, buszon vagy kerékpáron. Az emberek amúgy is nehezen tudnak visszaemlékezni, hogy szerdán vagy csütörtökön, emitt vagy amott láttak-e egy bizonyos személyt.

A felügyelő néhány pillanatra elhallgatott, majd így folytatta:

- Be kell számolnom egy különös információról, amely az egyik rendház főnökasszonyától származik. Két apácája házról házra járva gyűjtöget jótékony célra. Lansquenet-nét is felkeresték, mégpedig a meggyilkolását megelőző napon, de hiába kopogtak és csengettek, senki sem nyitott ajtót. Ez természetes ... ugyanis Lansquenet-né Északon járt az Abernethie-temetésen, Gilchrist kisasszony pedig szabadnapot kapott és kirándult Bournemouthba. Csakhogy az apácák szerint volt valaki a házban. Azt állítják, hogy sóhajtozást és nyögést hallottak. Kérdeztem, nem lehetett-e ez egy nappal később, de a főnökasszony azt mondja, nem. Naplószerű bizonyítéka van erre. Talán valaki felhasználta a két nő távollétét; és kutatott a házban? Talán nem találta meg, amit keresett, és másnap visszament? A sóhajokra, de különösen a nyögésekre nem sokat adok. Még az apácák képzelete is befolyásolható, és egy olyan házban, amelyben gyilkosság történt, valósággal szükségszerű, hogy nyögjenek benne. Az a kérdés, volt-e idegen a házban? S ha igen, ki? Az egész Abernethie család a temetésen tartózkodott.

Úgy tetszett, hogy Poirot következő kérdése elmegy a lényeg mellett:

- Az apácák visszatértek később a rendházba?

- Visszatértek, de csak egy hét múlva. Úgy emlékszem, a hatósági vizsgálat napján.

- Ez összevág - mondta Hercule Poirot. - Pontosan összevág.

A felügyelő kíváncsian felpillantott:

- Úgy látom, hogy az apácák felkeltik az érdeklődését.

- Fel; akár akarom, akár nem. Nyilván nem kerülte el a figyelmét, felügyelő úr, hogy az apácák látogatása ugyanarra a napra esik, amelyen mérgezett esküvői torta került a házba.

- Csak nem gondolja ... Nevetséges ötlet ...

- Az én ötleteim sosem nevetségesek - mondta Poirot szigorúan. - Most pedig, mon cher, engedem önt békében továbbnyomozni az Abernethie-né elleni merénylet ügyében. Én pedig a megboldogult Richard Abernethie unokahúgával foglalkozom.

- Legyen óvatos, mit mond Mrs. Banksnek.

- Mrs. Banksnek? Én Abernethie úr másik unokahúgáról beszélek.

Rosamund a parkban ült egy padon. Kedves kilátás nyílt onnan a csobogó patakra, amely helyenként apró vízeséseket alkotott. A lány az örökzöld bokrok tövében elfolyó vízbe bámult.

- Remélem, nem zavarom, ó, Ofélia - szólt Poirot, miközben melléje ült. - Talán a szerepét próbálja magában?

- A Velencei kalmár Jessicáján kívül semmiféle Shakespeare-szerepet sem játszottam még. Azt is utáltam.

- Pedig szerintem szép és szenvedélyes szerep. "Édes zene engem fel nem vidít" ... Szegény Jessica, a gyűlölt és megvetett zsidó lánya súlyos terhet hordott gyenge vállain. Szörnyű kétségek mardosták, amikor szerelmeséhez sietett apja tallérjaival tarsolyában. Jessica az aranypénzzel és Jessica az aranypénz nélkül ... két különböző személy!

Rosamund Poirot felé fordította fejét, hogy szemügyre vegye a férfit:

- Azt hittem, hogy elutazott, monsieur - mondta szemrehányó hangon. Majd karójára pillantott. - Tizenkét óra elmúlt.

- Lekéstem a vonatot - mondta Poirot.

- Miért?

- Azt gondolja, szándékosan késtem le?

- Azt. Hiszen önnek természete a pontosság, nemde? Ha el akar érni egy vonatot, akkor eléri.

- Bámulom az éleslátását, madame. Tudja-e, hogy sokáig üldögéltem a kertilakban abban a reményben, hogy meglátogat?

Rosamund Poirot szemébe nézett:

- Miért tettem volna? Ön többé-kevésbé véglegesen búcsút vett tőlünk a könyvtárszobában.

- Igaz. De nincsen semmi, amit közölni szeretne velem?

- Nincsen - s Rosamund nemet intett a fejével. - Inkább gondolkodni volt kedvem. Van elég gondolkodnivalóm.

- Értem.

- Pedig általában nem szoktam sokat gondolkodni - mondta a szép Rosamund. - Időpocsékolás! De most mégis fontos. Terveket szövögetek a jövőre ... az egész életre.

- Szóval ebben mélyedt el?

- Igen. Elhatározásra akartam jutni.

- A férjével kapcsolatban?

- Lehet.

Poirot várt egy kis ideig, majd így szólt:

- Most érkezett meg Morton felügyelő. - És mint aki előre tudja, hogy Rosamund mit kérdezne, így folytatta: - Ő az, a rendőrtiszt, aki Cora Lansquet halála ügyében nyomoz. Azért jött, hogy megállapítsa, ki hol volt, és mit csinált a gyilkosság napján.

- Tehát elő az alibikkel! - mondta Rosamund vidáman.

Pajkos jókedv csillogott szép arcán.

- Michael alaposan beleizzad majd - folytatta Rosamund. - Azt hiszi, nem tudom, hogy azon a napon egy nővel randevúzott.

- Hogyan jött rá erre?

- Amikor és ahogyan elmondta, hogy Oscarral fog ebédelni, már rájöttem. Olyan mellékesen vetette oda, hogy ez már magában véve gyanús volt, ráadásul kissé felhúzta az orrát, ami biztos jele annak, hogy hazudik.

- Hálát adok az égnek, madame, hogy nem vagyunk férj és feleség!

- De természetesen biztos akartam lenni a dolgomban. Felhívtam Oscart - folytatta Rosamund -, akitől pillanatok alatt megtudtam a valóságot. A férfiak mindig nagyon ügyetlenül hazudoznak.

- Michael nem a leghűségesebb férj? - vetette ki a horgot Poirot.

- Nem - volt a válasz.

- De úgy látom, maga nem veszi a szívére ezt, madame?

- Bizonyos szempontból a helyzet egészen mulatságos. Olyan férjem van, akit minden nő le szeretne csapni a kezemről. Semmi kedvem sem lenne egy olyan hitvestárshoz, aki senki másnak sem kell, amilyen például a szegény Susané. Az ő Gregje igazán szánalmas figura.

Poirot figyelmesen hallgatta Rosamundot, majd így szólt:

- És ha valakinek sikerülne elűtnie a kezéről Michaelt?

- Nem fog sikerülni - felelte Rosamund. - Most nem fog!

- Most?

- Most, amikor itt van Richard bácsi pénze. Michaelnek megvannak a maga gyengéi ... ez a Sorellke például majdnem bedöntötte ... de Michael számára a színpad mindennél fontosabb. Most páratlan lehetőség nyílt meg előtte ... színész, rendező, vállalkozó lehet egy személyben. Michaelben sok becsvágy van, de egyúttal sok tehetség is. Nem úgy, mint bennem. Imádok játszani, de akármilyen csinos vagyok is, a színpadon úgy hatok, mint egy darab fa. Nem, Michaellel nincsenek többé gondjaim. A pénz ugyanis ... az enyém.

A nő s a férfi pillantása összetalálkozott. "Milyen furcsa - gondolta magában Poirot -, hogy Richard Abernethie húgai olyan férfiakba szerettek bele, akik nem méltónak arra a mély és odaadó érzelemre, amellyel a nők, megajándékozták őket. Pedig mindketten szépek, vonzóak, Susan csügg azon az ábrádon, hogy Greg szereti. Enélkül boldogtalan lenne. Rosamund hideg kék szeme előtt pedig nem lebegnek ugyan ábrándok, de a lány pontosan tudja, mit akar."

- Döntő elhatározásra kell jutnom - mondta Rosamund. - Michael még nem tudja. - Mosolyogva folytatta: - Rájött, hogy nem boltról boltra jártam azon a napon, és most vadul féltékeny a Regent's Park miatt.

- Mi van a Regent's Parkkal? - kérdezte kíváncsian Poirot.

- Előbb orvosnál voltam, aztán a Regent's Parkba mentem ... sétálni és gondolkodni. Persze most, hogy Michael rájött, merre jártam, biztosra veszi, hogy férfi van a dologban.

Rosamund kéjesen mosolygott:

- És ez egyáltalában nem tetszik neki.

- Nem értem, hogy miért ne mehetne a Regent's Parkba, madame? - kérdezte Poirot.

- Úgy gondolja, hogy miért ne mehetnék oda sétálni?

- Úgy. Még sosem járt ott?

- Sosem. Mi dolga lehet az embernek a Regent's Parkban?

Poirot a nőre szegezte a szemét, és így szólt:

- Magának ... semmi, asszonyom.

Majd hozzátette:

- Véleményem szerint a zöld malachitasztalkát át kell engednie Susannak.

Rosamund tágra nyitotta a szemét:

- Miért? Szükségem van rá!

- Tudom. Tudom. De maga ... maga biztos a férjében. Szegény Susan pedig ... el fogja veszíteni az övét.

- El fogja veszíteni? Csak nem gondolja, hogy Greg elhagyja Susant valakinek a kedvéért? Ezt el sem lehet képzelni.

Az a szánalmas figura?

- A hűtlenség nem az egyetlen módja egy férj elvesztésének, madame.

- Szóval azt hiszi, hogy ... - Rosamund egy pillanatra elhallgatott, és döbönt pillantást vetett Poirot-ra. - Azt hiszi, hogy Greg megmérgezte Richard bácsit. agyonverte Cora nénit, és fejbe vágta Helent? Nevetséges! Ennél még én is jobban tudom, hogy ki lehet a tettes.

- Ki?

- Természetesen George. George sötét alak. Valami valutasvindliben is benne van ... barátaimtól hallottam, akik

együtt voltak vele Monteben. Azt hiszem, Richard bácsi is megtudta, és éppen azon volt, hogy kitagadja az örökségből.

Rosamund elégtlenül leszegezte:

- Mindig is tudtam, hogy George a tettes.

24

A sürgöny hat óraker érkezett.

A postai jelzésnek megfelelően nem telefonon adták le, hanem kézbesítő hozta. Poirot huzamosabb idő óta a ház bejárati ajtaja körül ténfergett, éppen kéznél volt tehát, hogy átvegye a sürgönyt Lanscombe-tól, aki ajtót nyitott a biciklis fiúnak.

A detektív nem megszokott nyugodalmas precizitásával, hanem ideges sietséggel bontotta fel az összehajtogatott papírlapot. A szöveg három szóból és aláírásból állt.

Poirot óriási megkönnyebbüléssel sóhajtott fel.

Elővette pénztárcáját, és egy fontot nyomott az ámuló fiú kezébe.

- Vannak pillanatok - közölte Lanscombe-bal -, amikor nem szabad takarékoskodni.

- Bizonyára, sir - és Lanscombe meghajolt.

- Hol van Morton felügyelő úr? - kérdezte Poirot.

- Az egyik rendőrségi úr elment - felelte Lanscombe finnyáskodva, amivel jelezni óhajtotta, hogy egy urasági inas nem jegyzi meg magának akármiféle rendőrtisztek nevét. - A másik úr valószínűleg a dolgozószobában van.

- Pompás - mondta Poirot. - Nyomban felkeresem.

Megveregette Lanscombe vállát, és hozzátette:

- Utunk végére érkezünk, Lanscombe! A vén inas megrökönyödve nézett rá ... nem érkezés, hanem távozás járt már az ő eszében.

Így szólt:

- Ezek szerint nem tetszik elutazni a kilencharmencassal, sir?

- Még ne veszítse el a reményt, mon ami - mondta Poirot.

Majd elindult, de hirtelen megfordult, és így szólt:

- Vissza tudna emlékezni, hogy mik voltak Lansquenet-né első szavai, amikor Richard úr temetésének napján ideérkezett?

- Igenis, sir. - És Lanscombe arca felderült. - Cora kisasszony ... akarom mondani, Lansquenet-né nagyságos asszony ... bocsásson meg, sir, de mindig úgy gondolok rá, mint Cora kisasszonyra ...

- Természetes ...

- Szóval ezt mondta: "Halló, Lanscombe, emlékszik arra a sok cukorhabos süteményre, amit magától kaptunk? Régen volt! Mindig lehozta nekünk a sátrakba." Minden gyereknek volt egy kis sátra a park déli szélén. Nyáron, amikor vendégek voltak, cukorhabos sütemény volt a konyha kedveltje; abból le szoktam vinni a kisasszonykáknak és a fiataluraknak. Cora kisasszony mindig nagyon szerette a gyomrát.

Poirot bólintott:

- Igen, ez tehát teljesen úgy van, amiként képzeltem. Igen, ez tipikus ...

Besietett a dolgozószobába, ahol megtalálta Mortont. Szó nélkül kezébe nyomta a táviratot. Mortonnak arcizma sem rándult.

- Egy betűt sem értek - jelentette ki.

- Eljött az ideje, hogy elmondjak mindent - szólt Poirot.

Morton felügyelő vigyorgásra húzta a száját:

- Úgy kezdődik, mint a szűz vallomása a múlt századbeli drámában. De valóban itt az ideje, hogy kirukkoljon valamivel! Kezd elegend lenni ebből a színházból. Banks barátunk ragaszkodik hozzá, hogy ő mérgezte meg Abernethie urat, és roppant büszke, amiért nem tudunk rájönni, miként tette. Maga érti azt, Poirot, miért jelentkezik minden gyilkossági ügyben valaki, és miért vet súlyt arra, hogy azt higgyék, ő a tettes? Mire jó ez neki? Sosem tudtam a nyitjára jönni.

- Ebben az esetben, azt hiszem, a fiatalember szeretne megszabadulni a felelősségtől önmagával szemben. Menekülés az elmeegógyintézetbe ...

- Talán inkább a fegyházba!

- Őt az is kielégítené.

- Higgyünk neki, Poirot? Vagy inkább a Gilchrist kisasszony meséjéhez tartunk magunkat, amit magának is leadott, hogy mit mondott Richard Abernethie az unokahúgáról? Ha Gregory Banks a tettes, akkor Susan asszony is benne van a dologban. De nem tudom elképzelni ezt a nőt, amint sorra gyilkolja az embereket. Igaz, hogy a férje érdekében mindenre képesnek tartom.

- Mindent elmondok ...

- Igen, igen, mondjon el mindent. De legyen szíves, siessen.

Poirot ezen alkalommal a nagy szalonban gyűjtötte egybe hallgatóit.

Mintha a körbenülők inkább kedélyesen, semmint komolyan fognák fel a helyzetet. Az ügynek azt a részét, amely aggodalmat kelthetett, a két rendőrtiszt, Morton és Parwell, képviselte. A nyomozó, szimatoló, kihallgatásokat eszközölő rendőrség oldalán Hercule Poirot, a magánnyomozó, kissé komolytalanul hatott.

Timothy közel járt ahhoz, hogy az általános hangulatnak adjon hangot, amikor jól érthető félhangon így szólt feleségéhez:

- Undok kis mitugrász! Nem tudom mással magyarázni a szerepét, mint hogy Entwhistle-nek elment az esze.

Nyilvánvaló, hogy Hercule Poirot-nak nehéz lesz a helyzet magaslatán maradnia.

És már kezdi is:

- Másodszor jelentem be, hölgyeim és uraim, hogy távozom. Reggel azt mondtam, hogy a tizenkét órással utazom. Most bejelentem, hogy a kilenc-harmincassal; vagyis vacsora után azonnal. Távozom, mert immár nincs számomra semmi tennivaló.

- Nincs és nem is volt - folytatta Timothy dörmögve. - Ismétlem: szemtelenség!

- Eredetileg azért jöttem, hogy megfejtsek egy rejtélyt. Megfejtettem. Vegyük most sorra mindazt, amit a kitűnő Entwhistle úr tudomásomra hozott. Először Richard Abernethie úr hirtelen meghal. Másodszor: húga, Cora Lansquenet, a temetés után a következőket mondja: "Hiszen meggyilkolták, nem?" Harmadszor: Mrs. Lansquenet-t megölik. Kérdés: összefügg ez a három dolog egymással? Mi történik tovább? Miss Gilchrist, Lansquenet-né házvezetőnője rosszul lesz, miután egy szelet arzénrel mérgezett tortát eszik. Ez tehát a negyedik fejezet a mi kis rémregényünkben.

Poirot szünetet tartott, majd így folytatta:

- Délelőtt már közöltem önökkel, hogy nyomozásom során egyetlen olyan mozzanatra sem bukkantam, amely megerősítené, hogy Abernethie urat megmérgezték. Igaz, azt sem lehet bizonyítani, hogy nem mérgezték meg. Egyelőre tehát homályban tapogatózunk, de hamarosan ki fog világosodni! Nem vitás, hogy Cora Lansquenet szenzációs kijelentése elhangzott. Nem vitás továbbá, hogy másnap Cora Lansquenet fejszés gyilkosság áldozata lett. Most pedig vegyük szemügyre a negyedik fejezetet. A postás szilárdan vallja, ha nem is merne esküdni erre, hogy semmiféle olyan csomagot sem kézbesített aznap, amely tortát tartalmazott. Ha a postásnak igaza van, akkor más hagyta a csomagot a házban. Ez a "más" lehet ugyan ismeretlen személy is, de mégiscsak azokra a személyekre kell elsősorban gondolnunk, akik akkor a házban tartózkodtak, és abban a helyzetben voltak, hogy letehetik a csomagot az ajtó mögé. Ezek a következők: maga Gilchrist kisasszony, természetesen. Susan Banks, aki a hatósági vizsgálatra jött. Entwhistle úr, sajnálom, de őt is fel kell említenem, hiszen amint emlékeznek, ő is jelen volt, amikor Lansquenet-né megtette szenzációs bejelentését. Végül még két személy. Egy idősebb úr, aki Mr. Guthrie-ként mutatkozott be, és állítólag műkritikus: valamint egy vagy több apáca, aki korán reggel jótékony gyűjtés céljából kereste fel a házat.

A hallgatóság arcán komoly figyelem tükröződött.

- Elhatároztam - haladt tovább Poirot fejtegetésében -, hogy abból indulok ki: a postás jól emlékszik. De ebben az esetben nagyon alaposan szemügyre kell venni a gyanús személyek kis csoportját. Gilchrist kisasszonyra Abernethie úr halála semmi előnnyel nem járt, a Lansquenet-néé pedig minimálissal ... sőt elveszítvén gazdáját, állás nélkül maradt olyan helyzetben, amelyben nem látszik könnyűnek, hogy hasonló elfoglaltságot találjon. Azt is tekintetbe kell venni, hogy Gilchrist kisasszonyt arzénmérgezéssel kórházba szállították. Susan Banks hasznát húzta Richard Abernethie halálából, és kisebb mértékben a Cora Lansquenet-éből is, bár első pillantásra Cora halála inkább biztonságot jelent Abernethie úr gyilkosa számára, semmint anyagi előnyt. A tettes ugyanis teljes joggal felteheti, hogy Gilchrist kisasszony kihallgatott egy beszélgetést Cora Lansquenet és bátyja között, amely beszélgetésben említés történt róla is. A tettes tehát úgy vélhette, hogy Gilchrist kisasszonytól mindenáron meg kell szabadulni. Ne feledjük továbbá, hogy Susan asszony meg sem kóstolta a tortát, és éjszaka, amikor Gilchrist kisasszony rosszul lett, azt mondta, hogy ráérnek reggel hívni a doktort.

Mozgás futott végig a hallgatóság során.

- Menjünk tovább. Entwhistle úr nem húz hasznát egyik halálesetből sem, de ő tartja kezében Abernethie úr üzleti ügyeit, ő a végrendelet végrehajtója, valljuk be tehát, elképzelhető, hogy Abernethie úr minél korábbi halála jól jön neki. Azt azonban el kell ismerni, ha Entwhistle úr benne van az ügyben, akkor érthetetlen, miért fordult hozzám. De erre mindjárt válaszolok is: nem az első eset lenne, amikor a gyilkos túlságosan biztonságban érzi magát, és túlló a célon.

Poirot megsodorta bajuszát, majd folytatta:

- Eljutottunk a ... mondhatnám ... "outsiderekhez": Guthrie úrhoz és az apácához. Ha Guthrie úr valóban Guthrie úr, a műkritikus, akkor nem gyanúsítható. Ugyanígy az apáca sem, ha csakugyan apáca. Kérdés tehát az, hogy ez a két személy valóban az-e, akinek mondta magát. És itt meg kell mondanom, hogy ebben az ügyben állandóan felcsendül, ha szabad így mondanom, egy apácamotívum. Apáca csenget be Timothy úréknál, és Gilchrist kisasszony úgy véli, hogy ugyanaz az apáca, akit Lytchett St. Maryben látott. De Abernethie úr halálát megelőzően is járt vagy jártak itt apácák.

- Zuhannak az apácarészvények - mormolta George Crossfield.

Poirot folytatta:

- Íme, négy mozaikkövecske: Abernethie úr halála, Cora Lansquenet meggyilkolása, a mérgezett esküvői torta és az "apácamotívum". Hadd mutassak rá még néhány vonásra, amely felkeltette érdeklődésemet: egy műbíráló látogatása; olajfestékszag; Polflexan kikötője képes levelezőlapon; végül viaszvirágcsokor azon a malachitasztalkán, amelyen most kínai váza áll. Ezek a dolgok, amelyek felfedték előttem az igazságot, és most önök elé tárom.

Az igazság első részét már reggel elmondtam. Richard Abernethie hirtelen halt meg, de senki sem gondolt volna gyilkosságra, ha húga, Cora, nem teszi azt az emlékezetes kijelentést a temetés napján. Az egész "Abernethie-ügy" alapja ez a kijelentés. Ennek következtében önök mindnyájan azt hitték, hogy gyilkosság történt, de nem is annyira a szavak tartalma miatt, hanem mert ismerték Cora jellemét. Cora Lansquenet ugyanis híres volt arról, hogy a legkínosabb pillanatokban kimondja az igazságot. Az "Abernethie-ügy" tehát nemcsak Cora szavain, hanem Cora egyéniségén nyugodott. Most pedig ahhoz a kérdéshez jutok, amelyet hamarosan fel kellett tennem magamnak: mennyire ismerték öntik Cora Lansquenet-t?

Rövid szünet következett, amelybe belehasított Susan hangja:

- Hogy érti ezt?!

Poirot folytatta:

- Egyáltalában nem jól ismerték! A fiatal nemzedék sosem látta, vagy ha igen, egész kisgyermek korában. Csupán három olyan személy volt jelen azon a napon, aki valóban ismerte Corát. Lanscombe, az inas, aki öreg, és nagyon rosszul lát; Mrs. Timothy, aki csupán egyszer-kétszer találkozott vele saját esküvője idején, és Mrs. Leo, aki meglehetősen jól ismerte, de húsz éve nem látta. Azt mondtam tehát magamnak: "Tegyük fel, hogy nem Cora Lansquenet volt. De ki járt itt akkor a temetésen?"

- Azt akarja mondani, hogy Cora néni nem Cora néni volt? - kérdezte Susan hitetlenül. - Hogy nem Cora néni ölték meg, hanem más?

- Nem, nem! Cora Lansquenet-t tették el láb alól, ez biztos. De nem Cora Lansquenet járt itt a bátyja temetésén. Annak a nőnek, aki itt járt, egyetlen célja volt: kihasználni Richard Abernethie hirtelen halálát. És azt a hitet kelteni hozzátartozóiban, hogy Abernethie urat megölték. El is érte a célját!

- Abszurdum! - hangzott fel Maude hangja. - Miért? Mi ennek az értelme?

- Az értelme? Elterelni a figyelmet a másik gyilkosságról! Cora Lansquenet meggyilkolásáról. Ha ugyanis Cora azt állítja, hogy Richardot megölték, és másnap őt is megölik, akkor legalábbis gyanú támad, hogy a két halál okozati összefüggésben áll egymással. De ha Corát megölik, és betörnek a házába, kirabolják, és a rendőrség mégis kételkedik abban, hogy közönséges rablógyilkosság történt, akkor hol fogják keresni a tettest? A ház közelében vagy... magában a házban! A gyanú elsősorban arra a nőre fog esni, aki együtt lakott az áldozattal.

Gilchrist kisasszony tiltakozott, de olyan hangon, mintára nem tudná komolyan venni a hallottakat.

- De monsieur Pontarlier ... mit is mondjak ... csak nem akarja azt a látszatot kelteni, hogy valaki ... hogy én ... megöltem Corát egy ametszt melltűért és néhány értéktelen vázlatért?

- Nem - felelt Poirot. - Nem ezért. Többért! Van egy vázlat a házban, amely Polflexan kikötőjét ábrázolja. Mrs. Banks éles szeme észrevette, hogy levelezőlapról készült, mert a régi lapon még látszik a kőpart, amely azóta felrobbant. Lansquenet-né azonban mindig élet után festett. Emlékszem, hogy Entwistle úr említette, hogy olajfestékszagot érzett a házban, amikor először járt ott. Maga tud festeni, Gilchrist kisasszony, ugye? Apja festőművész volt, tehát ért a képekhez! Tegyük fel, hogy azok között a képek között, amelyeket Cora olcsón összevásárolt árveréseken, volt egy értékes példány is. Tegyük fel, hogy Cora nem jött rá erre, de maga igen. Maga azt is tudta, hogy Cora egy régi műkritikus barátjának látogatását várja. Ekkor hirtelen meghal Cora bátyja. És magának, Gilchrist kisasszony, megszületik a nagy ötlet az agyában. Egy-két tablettát altató Cora asszony reggeli teájába elegendő ahhoz, hogy Lansquenet-nét egész napra álomba merítse, miközben maga játssza el az ő szerepét Enderbyben. Cora annyit mesélt Enderbyről, hogy jól ismeri az ottani körülményeket, Gilchrist kisasszony. Minden idősebb ember szívesen idézi fel gyermekkorát, ha egyedül marad az életben. Ha a vén Lanscombe-ban kételyek támadtak volna, maga már el is oszlatta, amikor legelső megjegyzésében szóba hozta a cukorhabos süteményeket és sátrakat a parkban. Igen. Maga kitűnően felhasználta mindazt, amit Enderbyről tudott. Hol egy megjegyzést ejtett el, hol egy régi emlékére hivatkozott, és ezzel megnyerte a csatát. Senki sem gyanította, hogy nem Cora van jelen. Maga felvette Cora ruháját ... kissé kitömte magát ... s minthogy Cora mű-frufruit hordott, ezt is könnyű volt utánozni. Senki sem látta Corát húsz év óta, és húsz év alatt az emberek annyira megváltoznak, hogy gyakran lehet ezt a kijelentést hallani: "Meg sem ismertem volna!" De bizonyos egyéni szokásokkal egész életre megmaradnak, és Cora tele volt ilyen egyéni szokásokkal, affektációkkal, pózokkal, amelyeket maga tükör előtt gondosan begyakorolt, miss Gilchrist.

De, furcsa módon, itt követte el az első hibát - folytatta Poirot. - Megfeledkezett arról, hogy az ember tükörképe fordított kép. Miközben a tükör előtt gyakorolhatta Cora jellegzetes madárszerű fejmozdulatát, nem gondolt arra, hogy ez a mozdulat éppen a fordítottja annak, ahogyan Cora a valóságban csinálta. Például: helyesen észlelte, hogy Cora jobbra szokta hajtani a fejét, de elfelejtette, hogy maga a valóságban balra hajtja a fejét, amikor Cora fejmozdulatának hatását akarja elérni a tükörben!

Ez ébresztett kétségeket és zavart Helen Abernethieben, amikor az ál-Cora kimondta ama tudatosan zavart keltő

mondatát. Helen asszony megérezte, hogy "valami nincsen rendben", de tovább nem jutott. Bennem is csak tegnap este vált tudatossá ... mégpedig Rosamund asszony egyik váratlan megjegyzése következtében ... hogy ilyenkor mi szokott bekövetkezni. Kivétel nélkül mindenki ránéz arra, aki beszél. Ha tehát Mrs. Leóban az az érzés támadt, hogy valami nincsen rendben, akkor csakis Cora Lansquet-n nem lehetett valami rendben. Egyik este történetesen a tükörképről folyt a beszélgetés, és arról, hogy "milyennek látjuk önmagunkat". Helen asszony a beszélgetés hatása alatt a szobájában azzal szórakozott; hogy saját arcát vizsgálta az öltözőtükrében. Arca meglehetősen szimmetrikus. Valószínűleg Corára gondolt közben, visszaemlékezett Cora mozdulatára, ahogyan jobbra szokta tartani a fejét, utánozta ezt a mozdulatot, belenézett a tükörbe, de a tükörkép természetesen nem úgy tartotta a fejét, amiként Cora szokta; a tükörkép nem volt rendben, és ekkor hirtelen rádöbbsent, hogy mi "nem volt rendben" a temetés napján. Rádöbbsent, hogy vagy Cora vette fel azt a szokást az évek folyamán, hogy balra biccentse a fejét a jobbra helyett ... ami felettébb valószínűtlen ... vagy Cora nem volt Cora. Úgy érezte azonban, hogy egyik megfejtésének sincs értelme. Mégis elhatározta, hogy azonnal közli felfedezését Entwhistle úrral. Lesietett a telefonhoz. De valaki, aki korán szokott kelni, már fenn volt, meglátta, utánament, és attól való féltében, hogy Helen asszony leleplezéseket akar közölni, leütötte a súlyos ajtófékkal.

Poirot újból szünetet tartott, majd hozzátette:

- Megragadom az alkalmat, Gilchrist kisasszony, hogy közöljem kegyeddel: Mrs. Abernethie agyrázkódása nem súlyos. Hamarosan a saját szájából hallhatjuk majd a történeteket.

- Sosem tettem semmi ilyet! - kiáltott fel Gilchrist kisasszony. - Aljas hazugság az egész!

- Igen, maga volt az, a temetés napján - szólalt meg hirtelen Michael Shane, aki már hosszabb idő óta fürkészte kíváncsian miss Gilchrist arcát. - Régen észre kellett volna vennem ... megvolt bennem az a bizonytalan érzés, hogy már láttam magát valahol ... de hát az ember nem nézi meg alaposan a ...

- ... a házvezetőnőt, ugye? Hiszen az amolyan félcelés - mondta Gilchrist kisasszony, és hangja remegett. - Tisztában vagyok én a helyzetemmel, nyugodt lehet, Mr. Shane. De folytassa, Poirot úr. Folytassa ezt a képtelenséget.

- Természetesen a gyilkosság gyanújának felébresztése a temetésen csupán az első lépés volt - mondta Poirot. - Gilchrist kisasszony más ötleteket is tartogatott a tarsolyában, amikkel tervét alátámaszthatta. Például el volt szánva arra, hogy bármely percben "bevallja": kihallgatta a beszélgetést Richard Abernethie és Cora között. Richard úr nyilván nem mondott egyebet mint hogy tudja, élete nem lesz hosszú, ami megmagyarázza azt a homályos célzást is, amellyel levelében élt. Egy másik ilyen ötlet "az apáca". Az apáca ... helyesebben apácák ... akik a nyilvános vizsgálat napján becsengettek a Lansquet házba, egy apácát találtak ki miss Gilchristtel, aki "üldözi" őt. "Az apáca" ürügyével igyekezett kihallgatni azt a telefonbeszélgetést is, amelyet Mrs. Timothy folytatott sógornőjével Enderbyben. De arra is ürügyül szolgált az apáca "üldözése", hogy idehozassa magát, mert kíváncsi volt, hogyan ítélik meg a családtagok a vélt és valószínű gyilkosságokat. Ami pedig az arzenes lakodalmi tortát illeti ... az önméregzés, amely persze sosem halálos, nagyon régi trükk, és ebben az esetben fel is keltette Morton felügyelő gyanúját a trükk alkalmazójával szemben.

- És a festmény? - kérdezte Rosamund. - Miféle festményről beszélt az imént?

Poirot táviratot húzott elő a zsebéből, és lassan kibontogatta.

- Ma reggel felhívtam Entwhistle urat, aki komoly és felelős ember. Megkértem, menjen Stansfield Grange-be, és Timothy Abernethie úrra való hivatkozással (Poirot itt szigorú pillantást vetett Timothyra) nézzen körül miss Gilchrist szobájában a képek között. Válassza ki a Polflexan kikötőjét ábrázoló festményt, és azzal az ürüggyel, hogy meglepetésül be akarja kereteztetni Gilchrist kisasszony számára, vigye magával Londonba, és mutassa meg Guthrie úrnak, akit sürgönyileg előre értesítettem. A polflexani kikötő hevenyészett olajvázlatát, amely elfedte az eredeti festményt, természetesen kivettük a keretből.

Most felmutatta a táviratot, és felolvasta a szövegét: "Valódi Vermeer. Guthrie."

Ekkor Gilchrist kisasszony szóáradatban tört ki:

- Tudtam, hogy Vermeer. Tudtam! Lansquet-né nem tudta! Összevissza beszélt Rembrandtokról és olasz primitívekről, de képtelen volt felismerni egy Vermeert, pedig valósággal az orra alá dugták. A nagy szakértő! Fabatkát sem értett a művészethez! Buta volt, mint az éjszaka. Állandóan erről a kastélyról áradozott ... Enderbyről ... és hogy mit csináltak itt gyerekkorukban ... Richardról, Timothyról, Lauráról és az egész pereputtyról. Pénzben úszott mindenki! Mindennel elhalmozták őket, ami egy gyereknek kell. Maguknak fogalmuk sincs arról, milyen sivár és unalmas, ha valaki folyvást ugyanazt ismételteti óráról órára, napról napra. Az én szerepem csak ebből állt: "Igazán, Mrs. Lansquet?", vagy "Ne mondja, Mrs. Lansquet!" Úgy kellett tennem, mintha érdekelné a fecsegése. Pedig untam ... untam ... untam! S közben tudtam, hogy örökké így lesz ... örökké ebben a sivár unalomban kínlódhatom ... Aztán ... aztán jött a Vermeer! Olvastam az újságban, hogy néhány nappal ezelőtt egy másik Vermeer-kép több mint kétezer fontért kelt el!

- Tehát kétezer fontért gyilkolta meg ... mézárolta le ... Cora nénit? - kérdezte Susan, mint aki nem hisz a fülének.

- Kétezer fontból - mondta Poirot - bérelni lehet és berendezni egy teázót ...

Gilchrist kisasszony a detektív felé fordult:

- Maga leleplezett ugyan, de legalább megért engem. Ez volt az utolsó lehetőség számomra. A föld alól is elő kellett teremtenem egy kis tőkét. - Gilchrist kisasszony remegő hangja most úgy szállt a hallgatók felé, mint egy megszállotté. - Elhatároztam, hogy így fogom elnevezni: "A pálmafához". Kis tevék lettek volna az étlaptartó figurák. Néha még ma is

hozzá lehet jutni csinos porcelánkészletekhez ... át nem vett exportáruhoz ... ami nem olyan szörnyű, mint az a kommersz áru, amelyet rásóznak a vásárlókra. Jó helyen béreltem volna a teázót, ahol úri közönségre lehetett volna számítani ... Tudom, hogy jól ment volna. - Gilchrist kisasszony egy pillanatra elhallgatott, majd révetegen hozzátette: - Tölgyfa asztalok ... kis fonott székek ... fehér párnákkal ... piros csíkos fehér párnákkal ...

Ama teázó, amelyből sosem lesz valóság, néhány percre nagyobb realitással tükröződött a hallgatóság képzeletében, mint a kastély szalonja a maga múlt századbeli szoliditásával ...

Morton felügyelő törte meg a varázst néhány olyan szóval, amilyent a rendőrtisztek ilyen alkalmakkor el szoktak mondani.

Gilchrist kisasszony engedelmes nyugalommal fordult Morton felé:

- Ó, természetesen. Máris megyek. Nem okozok semmiféle nehézséget önnek. Ha nem teremthetem meg "A pálmafához"-t, úgyis minden mindegy ...

Miss Gilchrist a rendőrfelügyelő kíséretében elhagyta a szobát.

- Íme egy "úrino", aki gyilkolt! Nem hittem volna! Iszonyatos! - mondta Susan. Hangja még remegett.

25

- De a viaszvirágokat még mindig nem értem - mondta Rosamund.

Szemrehányóan szegezte Poirot-ra nagy, kék szemét.

Helen lakásában voltak Londonban. Maga Helen a kereveten pihent, Rosamund és Poirot pedig teázott.

- Mi közük a viaszvirágoknak az egészhez? - kérdezte Rosamund. - És a malachitasztalkának?

- A malachitasztalkának semmi. A viaszvirág-csokor azonban Gilchrist kisasszony második tévedése volt. Egy alkalommal azt mondta, hogy a viaszvirágok kitűnően hatnak a malachitasztalkán. Márpedig Gilchrist kisasszony nem tudhatta ezt! A virágok ugyanis vázájukkal együtt eltörtek, mielőtt Gilchrist kisasszony Timothyék társaságában Enderbybe érkezett volna. Tehát csak akkor láthatta a virágokat, amikor mint Cora Lansquet volt Enderbyben.

- Ez nagy ostobaság volt a gyilkostól - mondta Rosamund.

Poirot óvatosságra intett az ujjával:

- Lásd, madame, ezért szeretek én beszélgetni az emberekkel. Beszélgetni veszélyes! Mélységes meggyőződésen, hogy ha rá lehet venni valakit, hogy kellő ideig beszélgesen valamiről... akármiről ... előbb-utóbb elárulja magát. Ez történt Gilchrist kisasszonnal is.

- Levonom a tanulságot - mondta Rosamund.

- A jövőben a legnagyobb óvatossággal fogok beszélgetni.

Majd boldog derű öntötte el az arcvonásait:

- Tudja-e, monsieur Poirot, hogy kisbabát várok?

- Úgy! Szóval ezért volt orvosnál, s ezért sétált a Regent's Parkban?

- Igen. Úgy meglepett, és úgy felizgatott, amit az orvos mondott, hogy mindenáron egyedül akartam maradni, hogy gondolkozhassam.

- Úgy emlékszem, azt mondta, madame, hogy ez ritkán fordul elő kegyeddel.

- Nos, az élet egyszerűbb, ha nem gondolkodunk sokat. Most azonban döntenem kellett a jövőről. És elhatároztam, hogy otthagynom a színpadot, és anya leszek.

- Ez a szerep nagyszerűen illik magához, asszonyom. Már látom a bájos képeket az előkelő képes újságokban.

Rosamund boldogan mosolygott:

- Igen, gyönyörű lesz. Tudja, hogy Michael alig fér a bőrébe? Pedig kissé aggódtam, hogy miként fogadja a hírt.

Szünetet tartott, majd hozzátette:

- Susan megtarthatja a malachitasztalkát. Ha nekem kisbabám lesz, akkor ...

Nem fejezte be a mondatot.

- Susan kozmetikai szalonjában van fantázia! - mondta Helen. - Azt hiszem, Susan sikerre született.

- Igen. Susannak sikerül - mondta Poirot. - Madame Susan a nagybátyjára ütött.

- Richardra, ugyebár? - szólt Rosamund. - Nem pedig Timothyra.

- Nem, nem Timothyra! - felelte Poirot.

Mindhárman nevettek.

- Hová lett Greg? - mondta Rosamund. - Susan azt mondja, hogy pihenőkúrárt tart.

Kérdően nézett Poirot-ra, aki azonban nem válaszolt.

- Nem értem, Greg miért erősködött, hogy ő gyilkolta meg Richard bácsit - folytatta Rosamund. - Nem ezt nevezik exhibicionizmusnak?

Poirot ismét válasz nélkül hagyta a kérdést, és visszatért az előző témára:

- Nagyon kedves levelet kaptam Timothy úrtól. Roppantul meg van elégedve azzal a szolgálattal, amelyet a családnak tettem.

Szerintem Timothy bácsi ... szörnyeteg - mondta Rosamund.

- Jövő héten meglátogatom őket - szólt Helen. - Úgy látszik, sikerül rendbe hozniuk a parkot, de minden segítség jól jön a számukra. Nehéz munkaerőt kapni ...

- Gilchrist kisasszony alighanem hiányzik majd nekik - mondta Rosamund. - Végül még Timothy bácsit is megölte volna. Vicces!

- Már hallottam egyszer gyönyörű szájából, hogy a gyilkosság "vicces", madame.

- Ó, a "viccest" sem kell komolyan venni. Bevallom, végig azt hittem, hogy George a tettes. De talán - tette hozzá Rosamund vidáman - ami késik, nem múlik.

- És az lesz aztán igazán vicces, ugye? - mondta Poirot gúnyosan.

- Bizony! - jelentette ki Rosamund.

Majd egy újabb csokoládés mignonnt vett a tálcáról, és óriási lelki nyugalommal elfogyasztotta.

Poirot Helenhez fordult:

- És kegyed, madame, indul Cyprusba?

- Igen, de csak két hét múlva ...

- Akkor hát engedje meg, hogy kellemes utazást kívánjak.

A férfi Helen keze fölé hajolt. Helen kikísérte az előszobába. Rosamund egyedül maradt, és önfeledt derével tömögette magába a mignonokat.

Helen hirtelen így szólt:

- Szeretném, ha ön tudná, monsieur Poirot, hogy Richard hagyatéka számomra többet jelent, mint bárki más számára.

- Tehát nagyon, nagyon sokat, ugye, madame?

- Igen. Tudnia kell, hogy Cyprusban ... egy gyermek ... a gyermekem vár rám. Férjem és én nagyon szerettük egymást ... de nagy bánatunk volt, hogy nincs gyermekünk. Leo halála végtelenül kietlenné tette életemet. A háború alatt Londonban dolgoztam mint önkéntes ápolónő. A háború vége felé találkoztam egy férfival ... fiatalabb volt, mint én, és nő. De házassága nem volt nagyon boldog. A sors rövid időre egymáshoz sodort kettőnket. Ennyi volt az egész. Ő hazament Kanadába, feleségéhez és gyermekeihez. Sosem tudta meg, hogy még egy gyermeke van ... tőlem. Gondolom, nem is örült volna. De én örültem. Olyan volt, mint egy égi csoda ... hiszen már nem voltam fiatal ... azt hittem, már mögöttem az élet. Most Richard pénzén szépen fel tudom nevelni a gyereket, akiről mindenki azt hiszi, hogy az unokaöcsém. Nem lesz hiánya semmiben. - Helen szünetet tartott, majd így folytatta: - Richardnak sem árultam el titkomat. Richard kedvelt engem, miként én is őt, de sosem értette volna meg a történeteket. Ön olyan sokat tud rólunk, monsieur Poirot, hogy ezt is tudomására akartam hozni. Hadd legyen birtokában az én titkomnak is.

Poirot újból az asszony keze fölé hajolt.

Majd hazament. Ki más ült a kandalló előtti egyik karosszékből, mint Entwhistle ...

- Halló, Poirot - mondta az ügyvéd. - Most jövök a törvényszékről. Természetesen kimondták a bűnösséget. De azt már nem tudom, hogy fegyház vagy elmeógyógyintézet lesz-e a vége. Az a nőszemély teljesen kész, amióta leültették. Mintha a fellegek közt járna ... időnként valóságos boldogság sugárzik az arcáról. Legapróbb részletekbe menő tervekkel dolgoz ki teázók és eszpresszók országos láncolatáról, amelyet ő fog igazgatni. Mindennap új nyílik meg új városban vagy kerületben.

- Az ember nem tudja biztosan, hogy nem volt-e mindig bolond. Megjegyzem, hogy nekem az a véleményem: nem volt az! - szólt Poirot.

- Persze hogy nem! Semmivel sem volt bolondabb, mint maga vagy én, amikor kieszelte a gyilkosságot. A legnagyobb hidegvérrel hajtotta végre. Néha zűrös benyomást kelt, de agya számítóan működik.

Poirot megborzongott.

- Azokra a szavakra gondolok - szólt -, amelyeket Susan Banks mondott: "Íme egy úrinő, aki gyilkolt! ... Iszonyatos!"

- Úrinő vagy nem úrinő, nem érdekes ... gyilkos az gyilkos!

Csend támadt. És Poirot agyában egymás után merült fel a gyilkosok képe, akiket élete folyamán leleplezett..